

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**239 NUMARALI ADIYAMAN KADI SİCİLİ
(H.1329 – 1333/M. 1911 - 1915)
1-105. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYON
VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Emine GÖKGEDİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
HAZİRAN - 2011**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**239 NUMARALI ADIYAMAN KADI SİCİLİ
(H.1329 – 1333/M. 1911 - 1915)
1-105. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYON
VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

DANIŞMAN: Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ

Emine GÖKGEDİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
HAZİRAN - 2011**

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

239 NUMARALI ADIYAMAN KADI SİCİLİ (H.1329 – 1333/M. 1911 - 1915)
1-105. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine GÖKGEDİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No:

**Bu Tez 17/06/2011 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği/Oy
Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.**

Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ
BAŞKAN

Doç. Dr. Orhan DOĞAN
ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Ahmet YENİKALE
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Murat KARABULUT
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

239 NUMARALI ADIYAMAN KADI SİCİLİ
(H.1329 – 1333/M. 1911 - 1915)
1-105. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine GÖKGEDİK

Danışman : Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ

Yıl : 2011, Sayfa: 110 + 8

Jüri : Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ (Başkan)
: Doç. Dr. Orhan DOĞAN (Üye)
: Yrd. Doç. Dr. Ahmet YENİKALE (Üye)

Osmanlı Devleti zamanında mahkeme kayıtları olarak tutulan kadı sicilleri Türk tarih araştırmalarının en önemli belgelerindendir. Bu araştırmada 239 numaralı Adıyaman Kadı (Şer‘iyye) Sicilinin 1-105. sayfalarının transkripsiyonu yapılmıştır. Bu belgeler ışığında Adıyaman’ın o döneme ait sosyo-ekonomik, idarî, kültürel ve adlî yapısı incelenmiştir.

Bu çalışmamızda 239 numaralı kadı sicil defterin 1-105. numaralı sayfalarının tamamının önce transkripsiyonu yapılmış daha sonra günümüz Türkçesi ile özeti çıkarılmıştır. 1911-1915 yılları arasını kapsayan belgeler toplam 105 varaka üzerinde 85 dava görülmüş olup bu davalar terekeler, vasi tayinleri, vekâletnameler, borç-alacak davaları, talâk ilâmları, nafaka talepleri, kayıp hayvan, kız kaçırma ve nikah gibi konuları içermektedir. Bunlar içerisinde terekeler belgelerin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Belgelerin deftere kaydında kronolojik sıralama esasına uyulmamıştır. Bu belgelerle Adıyaman’ın XX. yy. başlarındaki sosyo-ekonomik, idarî, adlî ve kültürel durumu hakkında tahliller ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Hısn-ı Mansûr, Mahkeme, Kadı Sicili, Adıyaman

**DEPARTMENT OF HISTORY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
UNIVERSITY OF KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM**

ABSTRACT

MA THESIS

**TRANSLATION AND EVALUATION OF THE PAGES
BETWEEN 1 AND 105 OF THE 239th
(H.1329-1333/AD 1911-1915) ADIYAMAN KADHI
REGISTER**

Emine GÖKGEDİK

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ

Year :2011, Pages: 110 + 8

**Jury : Assoc. Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ (Chairperson)
: Assoc. Prof. Dr. Orhan DOĞAN (Member)
: Assist. Prof. Ahmet YENİKALE (Member)**

The Kadhi Registers which has been the law court registers of the Ottoman Empire are the most important sources of Turkish-Ottoman Historical Researches.

In this thesis the pages between 1 and 105 of Adıyaman Kadhi (Shari'a) Register numbered 239 are transcribed. According to these documents Adıyaman; social-economy, managerial, cultural and judicial structure are examined and contributed to history science with original documents.

With this study the pages between 1 and 105 of Numbered 239 register are transcribed and summary of these transcribes has been done with daily Turkish.

The documents comprised between 1911-1915 were totally 105 pages that included 85 lawsuits. These lawsuits are included subjects like heritage, guardian appointment, attorneyships, cases of deputation, decision of divorce, demands of alimony, lost animals, kidnapping girls (for marriage) and marriages. Heritages was the subject the most worked in these documents. It wasn't based on the chronological order while registering the documents to register. It was tried to analyse Adıyaman's social-economy, managerial, cultural, judicial with these documents.

Key words: Hisn-ı Mansur , Court, Kadhi Register, Adıyaman

ÖN SÖZ

Tarih dar anlamda toplumların, geniş anlamda ise tüm insanlığın ortak hafızasıdır. Geçmişe ait olan bilgileri yazılı ve yazısız kaynaklardan öğrenebiliyoruz. Geçmişte kurulan devletlerin, imparatorluklar veya kabilelerin sosyal-iktisadi hayatlarını bırakmış oldukları eserlerden ve belgelerden öğrenmekteyiz. Bu nedenle arşivler bizim için çok önemlidir. Arşivler, milletlerin hafızası gibidir. Arşivlerini kaybeden milletler, hafızasını kaybetmiş insanlar gibidir.

Ülkemiz dünyanın en büyük ve en sağlam temellere dayalı devletlerinden birini kuran Osmanlı Devleti döneminden kalma geniş bir arşive sahiptir. İşte bu arşiv belgelerinden birisi de Şer'iyeye Sicilleridir. Şer'iyeye Sicilleri, Osmanlı Devleti'nin sosyal, ekonomik, askerî hatta idarî konularının araştırılmasında her zaman kullanılması gerekir. Çünkü Osmanlı Devleti'nde kadıların yani hâkimlerin tuttuğu kayıtlar hem merkezden gelen her türlü emir ve yazıları hem de görev bölgelerindeki her türlü olaylara ait sicilleri bulundurmaktadır. Bunlar bir belde halkının birbiriyle olan hukukî, iktisadî, ticarî, sosyal, dinî münasebetlerini ortaya koyan belgelerdir.

Türkiye'nin birçok yöresine ait Osmanlı kadı sicillerinin günümüz Türkçesine çevrilerek araştırmacıların istifadelerine sunulması büyük önem taşıyacaktır. Bu çalışmanın, konu üzerinde daha sonra yapılacak olan, özellikle medeni hukuk, sos-ekonomik hayat ve idari hayat ile ilgili yapılacak araştırmalar için faydalı olması en büyük dileğimizdir.

Bu çalışmanın 239 numaralı Adıyaman kadı sicilinin transkripsiyonu, özeti ve değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılan bu çalışma 1911-1915 yılları arasındaki olayların tutulduğu kadı sicilleridir.

Bu çalışma boyunca beni destekleyen ve yönlendiren değerli danışman hocam Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ'e teşekkürü bir borç bilirim.

Emine GÖKGEDİK
Haziran - 2011

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
EKLER LİSTESİ	V
METİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD	VI
1. GİRİŞ	1
1.1. Osmanlı Hukukunda Mahkemeler ve Çeşitleri	1
1.2. Şer'i Hukuk ve Örfi Hukuk	1
1.3. Tanzimat Döneminden Osmanlı Devletinin Yıkılışına Kadar Hukukun İşleyişi	2
1.3.1. Nizamiye mahkemeleri	3
1.3.2. Ticaret Mahkemeleri	4
1.3.3. Cemaat Mahkemeleri	4
1.3.4. Konsolosluk Mahkemeleri	5
1.3.5. İdare Mahkemeleri	5
1.4 Şer'îye mahkemesi Görevlileri	6
1.4.1. Kadı	6
1.4.1.1. Kaza naibleri	8
1.4.1.2. Kadı naibleri	8
1.4.1.3. Mevali naibleri	9
1.4.1.4. Arpalık naibleri	9
2. Kadı Sicilleri	10
2.1. Kadı Sicillerinin Tanımı ve Ortaya Çıkışı	10
2.2. Kadı Sicillerinin Türk – İslam Tarihi ve Tarihimiz Açısından Önemi	10
2.3. Kadı Sicillerinin Sınıflandırılması	11
2.3.1. Kadılar Tarafından Kaleme Alınan Belgeler	11
2.3.1.1. İ'lâm	11
2.3.1.2. Hüccet	11
2.3.1.3. Ma' ruzlar	11
2.3.1.4. Müraseleler	12
2.3.1.5. Diğer Kayıtlar	12
2.3.2. Başka Makamlardan Gelen ve Sicile Kaydedilen Belgeler	12
3. ADIYAMAN'IN TARİHİ	13
4. 329 NOLU ADIYAMAN KADI SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	19
5. BELGELERİN ÖZETLERİ	24
6. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU	38
SONUÇ VE ÖNERİLER	104
SÖZLÜK	106
KAYNAKÇA	109
ÖZ GEÇMİŞ	
EKLER	

EKLER LİSTESİ

- Ek 1 : 3 Numaralı Sicil
- Ek 2. : 15 Numaralı Sicil
- Ek 3. : 16 Numaralı Sicil
- Ek 4. : 50 Numaralı Sicil
- Ek 5. : 59 Numaralı Sicil
- Ek 6. : 61 Numaralı Sicil
- Ek 7. : 76 Numaralı Sicil

METİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD

329 Numaralı Adıyaman Kadı Sicili'nin transkripsiyonu yapılırken orijinal metinlerdeki numaralandırma aynı şekilde takip edilmiştir. Metinde mikrofilm, fotokopi hatası veya okunamayan kelimeler için (...) işareti kullanıldı. Şüpheli okunan kelimelerin sonuna soru işareti (?) konuldu. Ayrıca sicili mikrofilme alınması esnasında karşılıklı sayfaların orta kısımları tam olarak alınamadığı için sağdaki sayfaların sonundaki kelime veya kelimeler ile soldaki sayfaların basındaki kelime veya kelimeler çıkmamıştır. Bu şekilde eksik ya da silik olan kelimeler eğer bir tamlamanın devamı veya belgenin herhangi bir yerinde belirtilen bir hususun tekrarı ise tahmin edilerek yazıldı. Ancak ilk defa geçen bir isim, tarih, yer adı veya rakam ise okunamadığından () işareti ile belirtildi. Metindeki “ayn” harfi (‘), uzatma ve inceltmeler (^) işareti ile gösterildi.

1. GİRİŞ

1.1.Osmanlı Hukukunda Mahkemeler ve Çeşitleri

Osmanlı Devleti kuruluşu ile birlikte yeni ve orijinal bir hukuk sistemi başlamış değildir. Bu devleti kuranlar daha önce kurulmuş Türk ve İslam devletlerinden birçok şeyin yanı sıra, o zamana kadar yürürlükte olan ve büyük oranda birlik arz eden bir hukuki yapıyı da almışlardır. Ancak Osmanlıların, almış oldu kları bu hukuki mirası zaman içerisinde gerekli olduğu sürece değişiklikler ve ilaveler yapmışlardır. Bir İslam devleti olarak da hukuki yapı olarak İslam hukukunu esas almıştır. Bu İslam dinin sadece inanç ve ibadet esaslarında olmayıp hukuku da içine almak üzere hayatın bütün yönlerini düzenleyen bir sistem olmasından kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle, İslamiyet’i kabul eden milletler bu kabulün bir gereği olarak İslam hukukunu da benimsemişlerdir (Şen, 1999:327). Bu realite Osmanlı devletinin çağdaşı veya daha önce kurulmuş bulunan diğer İslam devletleri için de geçerlidir. Ancak her devletin İslam hukuku uygulamasında gerek mezhep ayrılığına gerekse sosyal, siyasi ve kültürel farklılıklara bağlı olarak bir takım değişikliklerin olduğu da bir gerçektir. Bu farklılıkları Osmanlı devletinde gözlemlemek mümkündür. Ayrıca buna İslam hukukunun ayrıntılı olarak düzenlenmesinde ve devlet başkanlarının ve padişahın dönemin şartlarına ve ihtiyaçlarına göre bazı değişiklikleri olduğunu da yukarıda belirtmiştik. Bütün bunlar birlikte değerlendirildiğinde altı asırlık bir Osmanlı uygulamasının nasıl kendine özgü bir hukuki yapı ortaya çıktığı kolayca anlaşılabacaktır. O halde Osmanlı hukuku denilince hatıra İslam hukukunun teorik esaslarıyla, bu hukukun altı asırlık uygulamasında aldığı şekiller ve Osmanlı hükümdarlarının kendilerine tanınan alanlarda koyduğu hukuk kuralları ve kanunlar gelmelidir (Aydın, 2002:15).

Bu açıklamalar doğrultusunda baktığımız zaman Osmanlı devletinde hukuku iki kısma ayırabiliriz. Bunlar, şer’i hukuk ve örfi hukuktur.

1.2. Şer’i Hukuk ve Örfi Hukuk

Doğrudan doğruya Kurman, sünnet, icmal ve kıyasa dayanan ve fıkıh kitaplarından tedvin edilmiş bulunan normlardır ki biz bunlara şer’i hükümler, şer’i şer’if ya da şer’i hukuk denilmektedir. Osmanlı kanunnamelerinde şer’i hukuk adı verilir. Osmanlı kanunnamelerinde şer’i hukukun geçerliliği için hiçbir kişi veya kurulun tasdikine gerek olmayan ve fıkıh kitaplarında tedvin edilmiş bulunan hukuki hükümleri ifade eder. Osmanlı hukukçuları molla Hüsrev’in kaleme aldığı “Dürer ve Gurer” ile İbrahim Halebi’nin eseri olan “Mülteka”, şer’i hukukun uygulandığı alanlarda Osmanlı devletinin hukuk mevzuatı olarak görülmüştür. Bunun yanı sıra, sorulan sorulara verilen hukuki cevapların oluşturduğu fetva kitapları da aynı kategori içinde yer alır.

Örfi hukuk şer’i hükümlerin kanun tarzında tedvini de dahil olmak üzere, padişaha tanınan sınırlı yasama yetkisi çerçevesinde uzman hukukçuların içtihad ve fetvalarına da başvurarak ortaya konan hukuki hükümlerdir. Kısaca padişah irade ve fermanlarıyla oluşan bir kurallar bütünüdür. Bunların kaynakları da başta örf adet kuralları olmak üzere İslam hukukunun asli ve çoğunlukla tali kaynaklarıdır (Şen, 1999:328). Bununla birlikte şu da belirtilmelidir ki hiçbir şekilde örfi hükümler şer’i hukuka aykırı düşmemiştir. Bu şekliyle örfi hukuk şer’i hukuk ile birleşmekte ve hatta tek hukuk telakkisi ortaya çıkmaktadır (Halaçoğlu, 1995:119).

Örfi hukukun düzenlediği idare hukuku. Vergi hukuku ve toprak hukuku konularında daha ziyade mahalli örf ve adet kuralları etkili olduğundan örfi hukukun adet hukukuyla eş anlamlı tutulduğu da olmuştur. Osmanlı padişahlarının münferit ferman ve kanunlarıyla yapılan bu düzenlemeler zaman içinde bir bütün olarak değerlendirilmiş ve ayrı bir isimle anılmaya başlamıştır.

Buna göre klasik fıkıh kitapları içinde yer alan ve geçmiş dönemlerde devletin müdahalesinden bağımsız olarak oluşan hukuka şer'i hukuk, padişahların emir ve fermanlarıyla oluşan hukuka da örfi hukuk adı verilmiştir (Şen, 1999:328).

Örfi hukukun bir anda oluştuğunu söylemek mümkün değildir. Bilakis bu hukuku oluşturan kurallar Osmanlı devletinin kuruluşundan itibaren ihtiyaç oldukça teker teker konan kanun hükümlerinden oluşmaktadır. Bu şekilde konan kurallar belli bir yeküna da oluşunca oluşum biçiminin klasik İslam hukukundan farklı oluşumu göz önüne alınarak ayrı bir isim verilmiştir (Aydın, 2002: 16). İlk zamanlarda tarihi kaynaklara baktığımız zaman Osmanlı kanunnameleri, devletin hukuki hüviyetini tam manasıyla vermekten uzaktır. Ayrıca bunların devlet tarafından tasdik edilmiş kanunnameler olmayışı da onların gerçek kıymetinin ortaya çıkmasını engellemektedir. İlk yazılı olarak elimizde bulunan kanunnameler fatih dönemine aittir.<< Buna karşılık ilk devirlere ait bazı mahkeme kayıtlarını ihtiva eden şer'îye sicillerin günümüze kadar gelenlerinden Osmanlı devletinin bu döneme ait hukuki yapısı hakkında bilgi vermektedir (Halaçoğlu, 1995:120)>>. Bu dönemin tarihçisi Tursun Bey, şer'î hukukun yanı sıra örfi hukuktan da bahsetmiştir. Tursun bey, örfi hukuku “*yani bu tedbir ol mertebe olmazsa belki mücerret tavr-ı akl üzere nizam-ı alem-i zabir için mesela tavr-ı Cengiz Han gibi olursa sebebine izafe ederler siyaset-i sultani ve yasağ-ı padişahi derler ki örfümüzce (urefamızca) ona örf derler*” şeklinde açıklamaktadır. Dursun beyin bu sözleri Osmanlı devletinin şer'iat ve örfi birbirini tamamlayan gereklilikler, düzenlemeler olarak görüldüğünü göstermektedir (Şen, 1999:329).

1.3. Tanzimat Döneminden Osmanlı Devletinin Yıkılışına Kadar Hukukun İşleyişi

Tanzimat'ın ilanı ile Türk hukuk tarihinin en büyük aşamalarından biri gerçekleştirilmiştir (Bozkurt,1994:271). Tanzimat dönemi ve daha doğrusu II. Mahmud ve onu takip eden dönem yargı organları açısından yeni düzenlemelere sahne olan devredir. Tanzimat'tan önce Osmanlı devletinde yargı gücünü tek başına denetleyecek kadar müstakil olarak kullanan şer'î mahkemelerin daha doğrusu kadıların bu yetkileri ve düzeni II. Mahmut'tan itibaren azalmaya ve yeni düzen kurulmaya başlamıştır (Akgündüz, 2002: 55). II. Mahmut bundan böyle tebaamdan Müslümanları ancak camide, Hristiyanları kilisede, Musevileri havrada tanımak isterim demek suretiyle hukuk ve kanun yönünden osmanlı halkını eşit saymak hususundaki düşüncesini açıklamıştır. Bu sebeple imparatorlukta Müslüman olmayan halkı ifade etmek için kullanılan reaya tabiri terk edilmişti. Tanzimat cins ve mezhep gözetilmeksizin tebaa için can, mal, ırz, namus, mal ve mülk masunluğunu tespit ve teşvik ediyor mahkeme kararları olmadıkça hiçbir kimsenin suçlu tutulmayacağını ve cezalandırılmayacağını ilan ediyordu(Karal, 2007: 163-164).

Osmanlı devletinde hukuk alanında yapılan ıslahata duyulan ihtiyaca bakacak olursak bilindiği gibi osmanlı devleti uzun yıllar dünyanın en güçlü devleti olarak yaşamıştır. Bunun arkasında askeri ve siyasi güç yanında devlet kurumlarının sağlamlık ve zamanına göre mükemmelliğinde yatıyordu. Gerçekten de Osmanlı Adli sistemi devrin en üstünüydü. Öyle ki Avrupa devletlerinin bile bir zaman bu sistemi inceleyerek örnek aldıkları bilinmektedir. Ancak devletin zamanla askeri, siyasi ve mali bakımdan

güç kaybetmesine paralel olarak sosyal alanda da çözülme başlamış, adli sistemde bundan nasibini almıştır.

Klasik devirde uzun yıllar çok iyi işleyen yargı fonksiyonu ve adliye teşkilatı devletin bütün unsurlarındaki bozulmayla beraber zayıflamaya başlamıştır. Mahkemelerde rüşvet ve iltimas baş göstermeye başlamıştır. Mahalli nüfuz sahibi kimseler yargı mensuplarını etkileyerek kendi istekleri doğrultusunda hareket etmelerini sağlıyorlardı.

Hukuk kurallarına uymakta olan gevşeklik rüşvet ve iltimasın yayılması adli mercilerin yavaş yavaş ehil olmayanların eline geçişi ülkede adalet fikrini ve dolayısıyla emniyet ve asayiş zedelemiştir (Ekinci, 2002:774). II. Mahmut kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek için ve mevcut usulsüzlükleri ortadan kaldırmak için Tarik-i ilmiye dair Ceza Kanunname-i Hümayunu yürürlüğe koymuştur (Akgündüz, 2002: 55).

Osmanlı devleti bu dönemdeki reformların gerçekleştirilmesinde Avrupa sistemini örnek almıştır. Bu sistem iyi olduğu için değil öncelikle güçlü olduğu içindir. Nitekim güçlü olanın sözü geçer prensibi tarih boyunca hâkim olan bir anlayıştır.

Tanzimat dönemi yapılan ıslahatların hemen hemen tamamında olduğu gibi adliye de kültür bakımından o zamanlar Avrupa'nın en gözde ülkesi Fransa'dan ilham alınmış, Fransız örneğine göre yeni mahkemeler teşkil edilmiştir. Bunda bu bölgeye eskiden beri süregelen dostane ilişkilerin yanında osmanlı ıslahatçılarının Fransa'da eğitim görerek bu ülkenin kültürünü benimsemeleri, ayrıca Fransa adliyesinin İngiltere, Avusturya ve Rusya'daki adli sisteme göre örnek olarak alınmaya daha elverişli bulunması da etkili olmuştur.

Öte yandan o dönemde liberal mutlak monarşinin hakim olduğu Fransa'nın idare tarzını, osmanlı ricali kendi bünyemize uygun ve ideal bir sistem olarak görmüştür. Osmanlı devletinde idare ile adliye birbirinden ayrı olmadığı, Tanzimat döneminde de bir süre böyle devam ettiği idari ve adli ıslahatın birbirine paralel yürütüldüğü göz önünde tutulursa idari reformda akseden Fransız örneğinin adli reformda da görülmesi doğaldı. Bu dönemde yayınlanan mevzuatların çoğunluğunu Fransa'dan örnek alınmış ve bu dönem sadrazamlık yapan Reşid, Ali ve Said Paşalar tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bunların hepsinde zamanın önde gelen hukukçu ve devlet adamı Ahmet Cevdet Paşa'nın birinci derecede rolü olmuş ve emeği geçmiştir (Ekinci, 2002:774). Ahmet Cevdet Paşa, divan-ı Ahkâm-ı adliyesinin kurulmasında hem temyiz hem de istinaf kısmının reisi idi. Temyiz reisi sıfatıyla vükela heyetine de dâhildi. Cevdet Paşa, divan-ı Ahkâm-ı adliyenin teşkilatlandırılmasına çalışırken mülki teşkilatın kademelerine tekabül etmek üzere şer'i ye mahkemelerin dışında bir yargı sisteminin kurulmasına da çalışmıştır(Karal, 2007:167). Bu dönemde adalet tavzi eden beş tane mahkeme kurulmuştur. Bu mahkemeler ticaret mahkemeleri, nizamiye mahkemeleri, şer'i ye mahkemeleri, cemaat mahkemeleri, karma mahkemeleri, konsolosluk mahkemeleridir. Bunları birazdan açıklamadan önce kısaca ne olduklarını belirtecek olursak;

Nizamiye mahkemeleri, Osmanlı tabasının medeni işler dışında kalan anlaşmazlıkları; şer'iat (şer'i) mahkemeler, Müslüman halkın evlenme boşanma ve bu meselelerden doğan anlaşmazlıkları; cemaat mahkemeleri, Müslüman olmayan halkın aynı cinsten işlemlerini, karma ticaret mahkemeleri, Osmanlı'da yerleşmiş yabancılarla Osmanlı tebaası arasındaki ticaret ihtilaflarını; konsolosluk mahkemeleri de, konsoloslukun temsil ettiği devlet tebaası ile Osmanlı tebaası arasındaki ticaret konuları dışında kalan olayları görürlerdi (Karal, 2007:342).

1.3.1. Nizamiye mahkemeleri

Nizamiye mahkemeleri Müslüman ve Müslüman olmayan halk için müşterek mahkemelerdir. Bu mahkemelerin yetkileri şer'iat mahkemeleri ile cemaat mahkemelerinin selahiyetleri dışında kalan hukuk ve cinayet davalarına bir de ticaret mahkemelerinin selahiyetleri dışında kalan da'valara bakmaktı. Mülki teşkilatın kademelerine göre yargı kademeleri şöyle teşkilatlanmıştı.

Her bir nahiyede bir sulh mahkemesi (ihtiyar meclisi)

Her bir kazada bir dava meclisi (meclis-i deavi)

Sancak merkezinde bir hukuk ve cinayet temyiz meclisi

Vilayet merkezinde büyük bir hukuk ve cinayet temyiz meclisi bulunacaktı.

Nahiyelerde aynı zamanda sulh meclisi vazifesi görecek olan ihtiyar meclisi sınıf ahali için en az üç ve en çok on iki azadan seçim ile kurulacaktır. Nahiyenin imamlarıyla Müslüman olmayan halkın ruhani reisleri ihtiyar meclisinin tabii üyesi bulunacaklardır.

Kazalarda da'va meclisleri başkanlığı altında altı kişiden kurulacaktır. Bunlardan üçü Müslüman üçü diğer din ve mezheplerden olacak ve halk tarafından seçilerek tayin edilecektir.

Sancaklarda hukuk ve cinayet temyiz meclisleri hâkimin başkanlığı altında yedi kişiden kurulacaktır. Kaza da'va meclislerinde olduğu gibi bunlarda da üçü Müslüman üçü gayrı ve halk tarafından seçilen kimseler olacaktır (Karal, 2007:167). Nizamiye mahkemelerinde bir başkan ve iki üye bulunur, başkan genellikle ilmiye sınıfından bir kadı ve üyelerden biri zimmî olurdu. Pratikte bütün adli işleri hukukçu olması itibariyle mahkeme başkanı yürütürdü, çünkü üyeler genellikle hukuk bilgisinden tamamen mahrum hatta okuryazar olmayan kimselerdi. Öte yandan gayrimüslimlerin adliyyede Müslümanlarla eşit temsili de sözde kalmıştır. Çünkü üç kişilik bu mahkemelerde çoğunluk Müslümanlarda olduğu için bunların dediği oluyordu (Ekinci, 2002:774).

1.3.2. Ticaret Mahkemeleri

Ticaret mahkemeleri öncelikle büyük şehirlerde kurulmuştur. Gerçek anlamda teşkilatlanması ancak 1861'de mümkün olmuştur. 1875 de imparatorlukta 120 tane ticaret mahkemesi bulunmaktadır. Bunlardan 49'u Avrupa, 71'i Asya, 2'side Afrika eyaletlerinde idi. İstanbul'da kurulan ticaret mahkemeleri kara ve deniz olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ticaret mahkemesi bulunmayan kazalarda ise ticaret da'valarının ticaret hükümlerince dava meclislerinde görülmesi kabul edilmiştir (Karal, 2007:160-170). Ticaret mahkemelerinin verdiği kararlardan konusu beş bin kuruşu aşanlardan merkezdeki divan-ı istinafa itiraz edebilir burada verilen hükümler divan-ı ahkâm-ı adliyyede temyiz olunurdu. 1875 yılında yayınlanan adalet fermanı hükümleri çerçevesinde o güne kadar ticaret nezareti bünyesindeki ticaret mahkemeleri ve divan – ı istinaf, adliye nezaretine bağlandı; İstanbul ticaret mahkemesi taşradan gelen ticaret davalarının istinaf mercii haline geldi. Mısır'da da 1875 yılında karma ticaret mahkemeleri kurulmuş, ancak burada yabancı üyeleri elçilikler değil hükümet seçmekteydi. Karma ticaret mahkemeleri 1914 kapitülasyonların kaldırılmasına kadar faaliyetlerini sürdürmüştür (Ekinci, 2002:775).

1.3.3. Cemaat Mahkemeleri

Zimmîler, yani gayrimüslim tebaa Tanzimat devrinde de eskiden olduğu gibi ahval-i şahsiye denilen şahıs, aile ve miras da'valarını kendi ruhani temsilcileri huzuruna götürebilirdi. Bu mahkemelerin kararları kesindi ve Osmanlı icra makamlarınca yerine getirilirdi. Bununla beraber zimmîler bu sahadaki davalarını bile muntazam kanun yolu usulüne tabi blunan ve masrafı daha düşük osmanlı mahkemelerine tercih ederlerdi. Osmanlı ülkesinde devletçe tanınmış olarak tüm Ortodoksların bağlı bulunduğu Rum, Gregoryen Ermeni, Musevi, Latin, Katolik Ermeni ve Protestan cemaatleri mevcuttu. Tanzimat ve ıslahat fermanı ile gayrimüslimlerin hakları doğrultusunda yeni düzenlemeler yapılmış ve her cemaatin temsilcilerinde ruhani ve cismani işlerine bakan birer meclis kurulmuştur.

Bunlar söz konusu davalara bakmaya başlamışlardır. Ancak cemaatlerle hükümet arasında bu imtiyazın sınırı hakkında zaman zaman hayli sürtüşmeler yaşamışlardır. Osmanlı hükümeti mali yönü bulunan ve kamu düzeni bakımından önemli bazı durumlarda gayrimüslimlerin davalarına müdahale etmek zorunluluğu hissetmiştir.

1917 tarihli hukuk-ı aile kararnamesi ile cemaat mahkemeleri tümüyle kaldırılarak görevleri şer'i ye mahkemelerine verilmişse de büyük tepkilerin doğması üzerine 1919 yılında eski duruma dönmüştür. Lozan Antlaşması ile cemaat mahkemeleri kaldırılmış ancak cemaatlerin hukuki imtiyazların süreceği kabul edilmiştir.

1.3.4. Konsolosluk Mahkemeleri

İki tarafında ecnebi olduğu davalar eskiden olduğu gibi konsolosluk mahkemelerinde görülmekteydi. Aynı ecnebi devlet tebaası olamayanlar arasındaki davalara bu devlet temsilcilerince seçilmiş bir komisyon bakardı. Konsolosluk mahkemelerinin kararlarına karşı bağlı bulunduğu ülke mahkemelerinde itirazlarda bulunabilirdi. Ancak bunlar genellikle parayı verenin haklı çıktığı mahkemeler olarak görülmüştür.

1.3.5. İdare Mahkemeleri

Bu devirde idari yargı da Fransız örneğine göre düzenlenmişti. Klasik dönemde gerek divan – ı hümayun ve taşralarda paşa divanları, gerekirse kadılar halkın idareden şikâyetlerine bakmaktaydı. Tanzimat'ın ilk devresinde merkez ve taşrada kurulan meclisler gerek memur yargılaması ve gerekse idare ile şahıslar arasındaki davalara bakılması için görevlendirilmiştir. 1864 yılından sonra tam anlamıyla idari rejime geçilerek taşradaki idare meclisleri bu davalara bakmış merkezdeki şuray-ı devlet de kurulduğu 1868 yılından itibaren bunların kararlarına karşı bir temyiz merci olmuştur. Bu merciin başkanı aynı zamanda kabilenin de üyesidir. İdare ile şahıslar arasındaki sorunların çözümü I. meşrutiyetten sonra nizamiye mahkemelerine verilmiş, idare mahkemelerinde yalnız memur muhakemesi işi kalmıştır.

Genel olarak bu dönemi toparlayacak olursak Tanzimat'tan önce ceza , ticaret ve hukuka ilişkin her türlü davaya şer'ie mahkemelerinde bakıldığını yukarıda ifade etmiştik. Tanzimat'tan önce Osmanlı devletinde yargı gücünü tek başına elinde bulunduran şer'ie mahkemeleri başka bir ifade ile hâkimlerin bu yetkileri XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren azalmaya başlamıştır. Daha Tanzimat'ın ilanından bir yıl sonra Meclis-i Ticaretin kurulması ile ticarete ilişkin yetkileri kısılmış , fakat tamamen

ellerinden alınmamıştır. Yine aynı yıl çıkarılan ceza kanunnamesi ile cezaya ilişkin yetkilerinde de önemli kısıtlamalar olmuştur. İdari yargıya ilişkin olarak da Tanzimat'ın ilanından önce 1837 de kurulan Meclis-i Valay-ı Ahkâm-ı Adliye ile zaten bu yetkileri ellerinden alınmıştı. Ayrıca hâkimlerin yerel yönetim yetkileri tamamen kaldırılmıştır. Böylece daha Tanzimat fermanı ilan edilmeden Osmanlı yargı sisteminde ikilik devri başlamıştı. Tanzimat'tan sonra bu ikilik daha da yaygın hale getirilmiş, şer'îye mahkemelerinin görevleri İslam özel hukukunun şahıs, borçlar, eşya ve aile hukukuyla sınırlandırılmıştır.

Buna göre aile, miras, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezaları gibi hukuk-ı şahsiye davalarına şer'îye mahkemelerinde bakılmaya devam edilecek, unların dışında kalan hukuki anlaşmazlıklara ise, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'de bakılacaktı. Divan-ı Ahkâm-ı Adliye hukuk ve ceza olmak üzere iki kısımdan oluşuyordu. Her bir daire en az beş, en çok on üyeden oluşacaktı. Bu yüksek mahkeme, şer'îye mahkemelerinde yürütülen şer'î haklar, gayr-ı müslimlere ait özel davalar ve özel meclislerce görülen ticaret davaları dışında her çeşit ceza ve hukuk davalarına re'sen veya istinaf yolu ile bakabilecekti. Bir süre sonra Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Adalet Bakanlığına çevrilerek başına da bu kurulun başkanı olan Ahmet Cevdet Paşa getirilmiştir.

Bütün bu düzenlemelerden sonra Şer'îye Mahkemeleri sadece vakıf mallarının aslına, vasiyyete, vasi tayin ve azline, yetim mallarına, vakıfların borç ilişkilerine miras hukukuna ve diğer şer'î haklarına ilişkin davalara bakabilecekti (Akgündüz ve Öztürk, 1997:411).

1.4 Şer'îye mahkemesi Görevlileri

1.4.1. Kadı

Osmanlı devletinde padişah yargı yetkisini kadılar vasıtasıyla kullanırdı (Ünal, 2002:104). Kelime olarak hükmeden, yerine getiren manalarına gelmekte olup Osmanlılarda şer'î ve hukuki hükümleri tatbik eden, ayrıca devlet emirlerini yerine getiren bir fonksiyona sahiptir. Dolayısıyla hukuki olduğu kadar idari memuriyet olarak da görülmektedir. Böylece kadıların görevlerini hukuki, idari ve beledi olmak üzere üç noktada toplamak mümkündür.

Osmanlı devletinde şer'î ve hukuki bütün meseleler şer'î mahkemelerde Hanefi fıkhı üzere bir karara bağlanmaktaydı (Halaçoğlu 1995:124). Bilindiği gibi Hanefi, Şafi, Maliki ve Hanbelî olmak üzere dört meşhur hukuk mezhebi vardır. Osmanlı devletinin ekserisi Hanefi'dir ve kadılar Hanefi mezhebine ile hükmetmek üzere memurdurlar. Bununla beraber Irak, Mısır, Hicaz ve Yemen gibi bölgelerde başka mezheplere mensup Müslümanlar arasında meydana gelen ve kendi mezhepleri çerçevesinde fesledilmesi uygun görülen dava ve meselelerde, eğer o mahallede kendi mezhebinden bir kadı yoksa bunlar mensup bulundukları mezhep âlimlerinden bir âlim-i hakem tayin ederler. Bu âlim mensup olduğu imamın mezhebine göre karar verilir. Sonra Hanefi kadı onu tasdik ve tenfiz eyler. Eğer kendi mezhebinden kadı varsa ona müracaat eder. Ayrıca sultan bazı meselelerde başka mezheplerin görüşüne göre karar verilmesini istediği takdirde, bu isteğine itaat etmek de vaciptir. Nitekim Osmanlı padişahlarının da Hanefi mezhebi dışındaki mezheplerin bazı görüşleriyle amel etmeleri için hâkimleri memur kıldıkları görülmektedir.

Osmanlı devletinde yukarıdaki cevaz görüşünden hareketle, hem hukuki birlik ve istikrârı bozmamak için hem de hukuki hayatta ihtiyaç duyulan yenilikleri yapabilmek için kadılar istedikleri hukukçunun görüşüne göre hükmetmekten men'

edilmiş ve Hanefi mezhebinin en sahih görüşüne göre hükmetmekle mükellef tutulmuştur.

Bu arada ahalisinin çoğunluğu Hanefi olmayan beldelerde, bir Hanefi baş kadı ve diğer mezheplerden de yardımcı kadılar tayin edildiği, bazı araştırmalarda belirtilmektedir. Mesela Mekke ve Medine’de Hanefi, Şafii, Hanbelî ve maliki kadılar olmak üzere dört ayrı kadı vazife ederken Hasankeyf’de sadece Şafii kadı vazife yapmaktadır (Akgündüz, 1999:405).

Osmanlı devletinde ilk olarak Osman Gazi tarafından kadılar atanmıştır (Ekinci, 2002:771). Kuruluşu sırasında en büyük kadılık İznik sonra da burada kadılığı olup zapt edilen yerlerde ikinci ve üçüncü derecelerde kadılıklar ihdas edilmiştir. Daha sonraki mülkiye teşkilatında kaymakamlıklarla idare edilen makaleler evvelce kadılıkla idare edildikleri için buralara kaza denmiştir.

İznik ve Bursa kadısı olan Çandarlı Halil Hayreddin Paşa’ya kadar ilk Osmanlı vezirleri ulema sınıfından yetiştikleri gibi Hayreddin Paşa’dan sonra oğulları, Ali, İbrahim Paşalarda torunu Halil Paşa da hep ilmiye sınıfından yetişerek vezir ve vezir – i azam olmuşlardır.

XIV. asır sonlarına kadar Osmanlı devletinde kadılığa rağbet azdı ve müderrislik kadılığa tercih ediliyordu. Buna da sebep kadıların ücretlerinin az olması idi. İtikadi işler, fıkıh denilen İslam hukukuna vakıf ulema tarafından hallediliyordu. Kadıların muayyen maaşları olmayıp aidatları herhangi bir dava münasebetiyle zuhurata bağlı olduğu için bunlardan maaşça zarurete uğrayanlar ve ya aldıklarını az görenler irtikab ve irtişaya sapsmışlardır.

Sultan Yıldırım Beyazıt, bazı kadıların irtikaplarını haber aldığı zaman bunların Yenişehir’de bir eve konularak yakılmalarını emretmiş ise de kadıların maaşlarının tahmin edecek kadar maaşları olmadığından dolayı bu halin vukua gelmiş olduğu vezir-i azam Çandarlı-zâde Ali Paşa tarafından arzedilmesi üzerine kadıların gördükleri işkenceden dolayı (ücret – i sakuk) adıyla bir ücret tayin edilmesi muvafık görülerek cezadan kurtulmuşlardı (Uzunçarşılı, 1998:83-84).

Fatih Sultan Mehmet zamanında kadılara tahsis edilen ücret arttırılmıştır. Nitekim kanunname de : “ Ve kuzat bir sicilde yedi akça ve hüccetten otuz iki akça ve suret – i sicilden on iki akça ve nikâh dan bikr ise otuz iki, seyyid ise on beş akça alalar” şeklinde kaydedilerek eskiden konulmuş olan kısmet-i sicilden hariç sicil, sureti sicil, hüccet, imza ve nikâh tan da belirli bir ücret almaktaydılar. Ayrıca büyük bir ihtimalle kadılığın daha cazip hale getirilmesi düşüncesiyle yigirmi akçelik müderrisin kadı olmadı halinde kırk beş akçelik kadılığa tayin edilmesi hususu yer almaktadır (Halaçoğlu, 1995:126).

Kadılar medrese tahsili görüp, cazet alarak mülazemet edenlerden tayin edilirdi. Medreseden çıkıp kazasker divanına mülazemet edenler, müderris olmak istemeyip kadılık etmek isterlerse doğrudan doğruya kaza kadılıklarına tayin edildikleri gibi bir müddet müderrislik edip sonra kadı olmak isteyenler de müderrisliklerinin derecelerine göre kaza sancak veya eyaletlerden birinin kadısı olurlardı.

XIV. asırdan XVI. Asır ortalarına kadar kazaskerlikler resmi ilmiye sınıfının en yüksek makamı olmaları itibariyle mevlemiyet denilen büyük kadılıklar da dahil olmak üzere bütün kadıların tayinleri Rumeli ve Anadolu kazaskerlerinin arzları ibtidadan yüzeli akçelik kadılıklara kadar olup bunu divan-ı hümayun içtimalarının muayyen gününde padişah tarafından kabulleri esnasında huzur-ı hümayunda okunarak atanırlardı (Uzunçarşılı, 1998:87). Kazaskerlerin kadı tayinleriyle ilgilenen memuruna “ruznameci” denilmekteydi (Fendoğlu, 1996:122). Yüz elliden yukarı mevleviyet denilen daha büyük kadılar kazaskerlerin bildirmesiyle sadr – azamlar arz ederlerdi. Yani büyük kadılıkların tayini sad-ı azama aitti.

XVI. asrın ikinci yarısından sonra müftü veya şeyhülislamın kazaskerlere takaddüm etmeleri sebebiyle büyük kadılıklar ve ibtiday-ı dahil müderrislikleri şeyhülislamın sadrazam vasıtasıyla inhaları üzerine yapılır olmuştu (Uzunçarşılı, 1998:87).

Kadılık müddeti devirlere göre onsekiz zydan üç seneye kadar değişmiştir. Sürelerini dolduran kadılar ma'zul olarak bir üst dereceye yükselmek için sıra beklerlerdi. Bu müddet zarfında İstanbul'a gelirler ve kadiasker dairesine devam edip tecrübe kazanır ve sırası gelince derecesine uygun kadılığa atanırdı. Şayet bir kadılığa birden fazla aday çıkarsa imtihan yapılır ve en ehil olanı tercih edilirdi (Halaçoğlu, 1995:127). Genellikler bu önemli görev fıkıh ilminde altı yönden incelenmiştir.

Kadıda aranan ehliyet şartları ki, mecellenin ilgili maddesi bu hükme bağlanmıştır. Kadının fasık olması onun azlini gerektirir.

Hukuk ile ilgili konularda hüküm vermesinde tayin emrinin kapsamı önemlidir. Geniş yetkisine rağmen helali haram, haramı helal yapamaz. Demek ki, hakkı tespit ve teslimde dinin temel ilkesi (helal-haram telakisi) son derece önemlidir.

Başvuracağı dayanaklar, yemin, yeminden vazgeçme ve ikrârdır.

Hâkim, tarafsızlığını gölgeleyici, kuşku altına sokucu durumların dışında karar vermek zorundadır.

Tarafsızlığını korumak zorundadır.

Kararını olumsuz etkileyici ve fizyolojik ve psikolojik durumların bulunmaması gerekir. Bu konular genellikle Kur'an ve hadislerde yer alan temel hükümlerde ana hatları ile açıklanmıştır. Bu kurum ve kişi ile ilgili olarak Merverdi'den şu bilgiler de aktarılabilir. Bir yargıçta aranacak olan şartlar; erkeklik (tartışmalı), zeka, hürriyet, Müslümanlık, adalet, hukuk bilgisi (kitap, sünnet ile onlara dayalı icmal ve kıyası iyi bilmek), vücut sıhhatidir (Akgündüz, 1999:420)

Bununla beraber zaman zaman kadılık tayininde usulsüzlükler çıkmış, kadılıkların parayla satıldığı iddiaları yayılmıştır. Ayrıca kadıların devletin uzun savaşlar dolayısıyla eyaletlerde fazla ilgilenmemesi yüzünden halka zulmettikleri ve usulsüz para talep ettikleri görülmüş bu tür hadiseler sebebiyle tahkikatlar yapılmıştır. III. Mehmet Anadolu kazaskeri Damat Muhyiddin Efendi hakkında kendisine yapılan bu tür şikâyetler üzerine onu görevden almıştır. Bu sebeple kadılık tayinlerinde kanun ve nizamlar çıkarılmıştı. Kendilerinden şikâyet edilen kadılar takibata uğrar, suiistimalleri görülenler cezalandırılır, hatta idam edilirlerdi.

Kadıların mahkemelerde kendi adlarına vazife naibleri vardı. Kazanın büyüklüğüne göre kadının birden fazla naibi bulunabiliyordu. Bu sebeple naibler vazifelerinin önemine göre kaza naibleri, kadı naibleri, mevali naibleri, bab naibleri, ayak naibleri olmak üzere altı kısma ayrılmaktadır (Halaçoğlu, 1995:127).

1.4.1.1. Kaza naibleri, kadıların kendi kazaları dâhilindeki nahiyeleri naib ismiyle tayin ettiği bir şer'i memura iltizama verip o memur, kaza kadısı adına o nahiyenin şer'i muamelelerine bakardı.

1.4.1.2. Kadı naibleri, kadının yanında bulunup icabında ona vekâlet eder veya herhangi bir şer'i muameleye bakmak üzere kadı tarafından köylere gönderilirdi. Kadı naibi kendisinin asili tarafından vekil olduğuna dair bir vesika alır ve bunu o kadılık hangi kazaskerin mıntıkasında ise vesikayı o kazasker tasdik ederdi. Kadı naibleri, kazalarda aynı zamanda bab naibliğini görürdü

1.4.1.3. Mevali naibleri, büyük kadıların bizzat vazife gördükleri zamanda maiyetlerinde bab naibi denilen bir kapı naibi olduğu gibi esnafı kontrol etmek üzere

seyyar ayak naibi bulunurdu. Bunlardan mevalinin tayin olunduğu eyalete bizzat gitmeleri yani fiilen hizmet görmeleri usulü terk edildiğinden bunlar kendilerine vakalet etmek üzere o eyalete taraflarından naib ismiyle birer vekil gönderirler ve hâsılatı, aralarındaki mukavele üzerine taksim ederlerdi. Bu da bir nevi iltizam usulü idi.

1.4.1.4. Arpalık naibleri, şeyhülislam, kazasker ve mevaliye zaillerinden sonra maişetleri için arpalık ismiyle birer kazanın hâsılat-ı şer'iyyesi verilir o zatlar da oraya taraflarından naib göndererek oranın şer'i hâsılatını idare ederdi. Bu naiblere de arpalık naibleri denilmiştir.

Arpalık kazasına gönderilen naib kendisinin verdiği parayı çıkardıktan sonra üst tarafını da kendi ihtiyacına sarf ederdi. H. 1100 (M.1689)'den sonra nihayet usulü bozularak çoğu ehliyetsiz ve cahil naibler para mukabili verdikleri hükümlerle haksız haklı çıkarmak suretiyle irtikâbın en adisine tenezzül ettikleri görülmüştür. Ayanların ferman dinlemez olduğu tarihlerde yani XVIII. Asrın yarısından sonraları kadı ve naiblerin bunlarla anlaşarak veya korkarak ayanların fenalıklarını örtüp halkın onlardan memnun olduklarını bildiren ilamları görülmektedir.

1207H. (1792 M.)'de ve III. Selim zamanında konulan yeni bir kanunla mazul mevali taraflarından naibliklerin tahammüllerinden fazlasına satılmaması, aşçı, kaftan ağası ve hizmetkâr makulesi şahıslara naiblik verilmemesi tespit edilmiş ise de pek ziyade bozulmuş olan bu meslekte hiçbir tesiri olmamıştır (Uzunçarşılı, 1998:117-118).

Bununla birlikte yine kadıların yardımcısı olarak kazalarda, vefât etmiş kimselerin mallarını varisleri arasında pay eden “kassam” adı verilen memur bulunmaktaydı. Kasamlar mirasla ilgili çıkan anlaşmazlıkları da çözer ve bu gibi miras meselelerini bir deftere kaydederdi. Bu defterlere kassam defterleri denilirdi. Mirasla ilgili davalar ise kassam mahkemelerinde görülürdü. Askerlerin mirasları da askeri kasamlar tarafından paylaştırılırdı. İstanbul hariç taşara kassamlıkları Tanzimat ile birlikte kaldırılmıştır. Bunların görevleri normal kadılıklara devredilmiştir.

Her eyalet ve sancakta XVI. Asır sonlarına kadar toprak kadıları ismiyle seyyar kadılıklar bulunmakta idi. Gerek devlet merkezinde gerekse eyaletlerde tahkiki icap eden bir mesele, toprak kadıları vasıtasıyla teftiş olunurdu. Ayrıca köylülerin, sancakbeyi, alaybeyi, subaşı, zeamet ve tımar sahipleri ile ilgili şikâyetleri, yine bunlar tarafından değerlendirilir ve mahkemesi yapılırdı. Toprak kadılarından başka bir de özel ve olağanüstü yetkilere sahip mehayif müfettişleri vardı ki bunlar mahalli kadı ve naiblerden ayrı olarak köylere kadar halkın derdini dinlemek ve şikâyetlerini değerlendirmek için devletin tayin ettiği kadılardı. Mehayif müfettişleri gördükleri devaları ve yapılan şikâyetleri doğrudan doğruya divan-ı hümayuna arz etme yetkisine sahiptiler.

Sefer esnasında padişahla birlikte giden kazaskerler orduya ait işleri yürütürlerdi. Ancak padişahların sefere gitmeyi terk etmelerinden sonra kadıaskerlerde seferi terk etmişlerdir. Padişahın yerine serdar-ı Ekrem olarak sefere giden vezir-i azam yanlarında vekâleten ordu kadısı ismi ile emekli olmuş mevali denen büyük kadılardan biri kendisine bir tayin beratı verilerek tayin ettiği kadılardı. Ordu kadılığının meşakkatli bir iş olması dolayısıyla bunlar gerektiğinde yüksek bir mevleviyete tayin edilir ve Haremeyn mevleviyetinden Mekke kadısı olurlardı. Buna benzer olarak donanmaya tayin edilen kadıya da ordu kadısı denirdi. Ordu kadısı Rumeli askerince tayin edilirdi (Halaçoğlu, 1998:128).

2. KADI SİCİLLERİ

Tarihi kaynaklarımızın en mühimlerinden birisi de şer'iyye sicilleridir. Bunlar sadece bizim tarihimiz için değil, bugün Osmanlı Devleti toprakları üzerinde kurulmuş birçok ülkenin tarihini de ilgilendiren kıymetli birer vesikadırlar.

2.1. Kadı Sicillerinin Tanımı ve Ortaya Çıkışı

Kadıların verdikleri i'lâm, hüccet ve cezalarla görevleri gereği tuttukları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere Şer'iyye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri ve zapt-ı vekâyî sicilleri ismi verilmektedir (Bayındır, 1986: 1).

İslâm hukukunda yazılı muamelelerde takip edilecek usul fıkıh kitaplarında essurût ve el-mehâdir ve sicillât bölümlerinde belirtilmekte olup bütün İslâm Devletlerinde uygulanmıştır. Osmanlılar ise bu yazılı muameleleri daha standart hale sokmuşlar ve hatta bu konuda kitaplar telif etmişlerdir (Bayındır, 1986: 1-2).

Kadı Sicilleri XV. asrın ikinci yarısından başlayarak XX. asrın ilk çeyreğine kadar ki uzun bir zaman dilimi içinde 472 yıllık Türk tarihini, Türk iktisadını ve Türk siyasî, sosyal ve hukukî hayatını yakından ilgilendirmekte ve kısaca Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının basında gelmektedir (Akgündüz, 1992: 11).

2.2. Kadı Sicillerinin Türk – İslam Tarihi ve Tarihimiz Açısından Önemi

Kadı Sicilleri Osmanlı tarihi kaynakları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idarecilere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihinin aydınlatılması eksik olacaktır. Kadı Sicillerinin tetkikiyle Osmanlı hukukunun kaynakları, ser'i serif dedikleri İslam hukukunu ne dereceye kadar uyguladıkları, örfi hukukun uygulama alanları vb. bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Her kadı sicili bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair birinci elden orijinal tarih vesikalarıdır. XV. ila XX. asır aralarında Türk halkının hayat ve geçim tarzı, ithal ve ihraç edilen eşyalar, halktan toplanan vergiler, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı, para enflasyon ve devalüasyonun tarihî seyri kadı sicillerinde ayrıntılı bir şekilde tespit edilebilir.

Kadı sicillerinden idarî teşkilata dair; kaza, sancak ve eyalet taksimatı, idarî (beylerbeylik, sancakbeylik vb.) ve adlî (kadı, naib, mübaşir vb.) müesseselerin hem idari yapısını hem de ifa ettikleri fonksiyonlarını öğrenmek mümkündür. Türk halkının aile yapısı, ticarî, ahlaki vb. sosyal yapıyı ilgilendiren meselelerde sicillerin aydınlatıcı rolü büyüktür. Kadı sicillerinde harp tarihi ve askerî konularla ilgili de tafsilâtli bilgi bulmak mümkündür. Osmanlı ordusu sefere çıktığında Anadolu ve Rumeli'de muhtelif yerlerde konaklayarak burada hem asker hem de vb. ihtiyaçların teminine giderdi. Bu doğrultuda beylerbeyi, sancakbeyi ve kadılara yazılı emirler gönderilirdi. Burada savaşın kime vehangi sebeple açıldığı vb. bilgiler yazılırdı. Yani 470 küsur yıllık harp tarihimizi, bütün tafsilâtıyla Kadı sicillerinin genellikle sonlarında yer alan ve kadılara hitaben yazılan yazılı emirlerde bulmak mümkündür (Akgündüz, 1992: 12-16).

2.3. Kadı Sicillerinin Sınıflandırılması

Sicil kelimesi okumak, karar vermek, kaydetmek, kayda geçirmek anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise hukuki olaylarını kadılarını içeren defterlere denir. Mahkemede alınan kararlar suretleri birebir şekilde bu defterlere kaydedilmektedir. Şer'iyye Sicilleri defterlerindeki yazılı kayıtları iki ana gruba ayırabiliriz.

Bunlardan birinci grubu: kadılar tarafından inşa edilerek yazılan kayıtlar olan hüccet, i'lâm, ma'ruz, mürase vb.; ikinci grubu ise: kadıların kendilerinin inşa etmedikleri, belki kendilerine hitaben gönderildiği için sicile kaydedilen fermanlar, tayin beratları, buyrulduklar ve diğer hüküm ve çeşitleri oluşturmaktadır (Akgündüz, 1992: 20).

2.3.1. Kadılar Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

2.3.1.1. İ'lâm

Lügatte; bildirmek, anlatmak manalarına gelir. Şer'iyye sicillerindeki manası ise: hakim bir davada şer'iata göre verdiği hükmünü ve üstünde imza ve mührünü taşıyan bir vesikadır (Bayındır, 1986: 3; Baltacı, 1989: 42). İ'lâmı diğer Kadı sicili kayıtlarından ayıran en önemli özellik hakim verdiği kararı ihtiva etmesidir. Hakim verdiği kararı ihtiva eden her belge i'lâmdır (Akgündüz, 1992: 29).

İ'lâmın içeriğinde davacının, davalının, şahitlerin, varsa vekillerin isimleri, dava konusu, davacının isteği, davalının savunması, şahitlerin ifadeleri ve delilleri ve kadının verdiği hükmü ve gerekçesi yer alır. İ'lâmlar konularına göre sınıflandırılacak olursa su şekilde tanımlanabilir; borç ikrârı, alacak ispatı, vakıf, kira, nikâh akdi, talâk, yemin teklifi, kefalet, vekâlet, tereke, vesâyet, vasî ta'yîni, hakkın sahibine iadesi, iftira, içki ve zina cezaları, çeşitli tazirler, Ramazan ayının ilânı, bayram ilânı, dinden çıkma, Müslüman olma, alım-satım, hırsızlık gibi (Akgündüz, 1988:32).

2.3.1.2. Hüccet

Lügatte; delil, belge, bürhan bir fiilin sabit olduğuna medar olan nesne manalarına gelir (Topaloğlu ve Karaman, 1983: 56). Şer'iyye Sicillerindeki anlamıyla hüccet, hakim hükmünü ihtiva etmeyen, taraflardan birinin ikrârıyla diğerinin tasdikini havi bulunan ve üzerinde bunu düzenleyen hakim mührü ve imzasını taşıyan senet demektir. Hüccetler aslında mahkemelerin noterlik çalışmalarının bir ürünüdür (Bayındır, 1986: 12). Hüccette hakim mührü -i'lâmın tersine- vesikanın üst tarafına konurdu (Baltacı, 1989: 42; Pakalın, 1993a: 365). Şer'iyye Sicillerinde kayıtlı bulunan hüccetler; bey', nafaka, vasiyet, vekâlet, vasî ve kayyım tayini (Bayındır, 1986: 12), talâk, hıdane, mukatebe, bey'i vefa, muhalaa, nikâh, vakfiye ve daha birçok isimlerle tanzim edilmistir (Akgündüz, 1992: 26-27).

2.3.1.3. Ma'ruzlar

Ma'ruzların konularını genel olarak şöyle sınıflandırabiliriz: Halk tarafından mahkemelere çeşitli konularda yapılan şikayetler, hakim emriyle görevliler tarafından yapılan kesif ve tahkikat raporları, naiblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve hakim tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler ve hakimlerin bir üstlerine arz ettikleri konular vb.. Ma'ruzların incelenmesi sonucunda muhakemenin safhaları ile ilgili daha geniş bilgi, kaza dahilinde islenen suçlar ve

yapılan gayr-ı meşru davranışlar hakkında ayrıntılı bilgiler edinilebilir (Bayındır, 1986: 18).

2.3.1.4. Müraseleler

Kadı sicillerinde yer alan ve kadı'nın kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs veya makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele denir. Müraseleler genellikle ya sanığın mahkemeye celbi isteğini ya da değişik konuları içerebilirler (Akgündüz, 1986: 38).

2.3.1.5. Diğer Kayıtlar

Yukarıda yazılanlar dışında kadı sicillerinde vakfiyelerin tanzim ve tescili, memurlara izin verilmesi ve yerlerine vekil tayini, müderris tayini, vergi ve cizyelerin toplanması vb. konularda da kayıtlar bulunmaktadır (Bayındır, 1986: 26-27).

2.3.2. Başka Makamlardan Gelen ve Sicile Kaydedilen Belgeler

Şer'iyye sicillerinde -yukarıda zikredilenler gibi- sadece kadılar tarafından kaleme alınan belgeler mevcut değildir. Şer'iyye sicillerinin Türk tarihi açısından önemi konusunda da bahsedildiği gibi kadılar Osmanlı adlî teşkilatının temel direğiydiler.

Bulundukları idarî birimde yargı görevlerinin yanı sıra yürütmeye de ilgili birçok görevi yerine getiren ve devletin doğrudan doğruya kendisiyle muhatap olduğu kişilerdir. Bundan dolayı sicillerde bizzat kadılar tarafından kaleme alınmayan ancak başka makamlardan geldiği için sicile kaydedilen belgeler de mevcuttu. Bunlar: Padişah'tan gelen emir ve fermanlar, Sadrazam, Beylerbeyi ve Kazaskerlerden gelen buyrulduklar, tezkireler ve temessüklerdir (Akgündüz, 1986:39).

3. ADİYAMAN'IN TARİHİ

Bugün, Merkez ilçesinin adıyla anılan Adıyaman'ın eski adı Hısn-ı Mansur'dur. Bu ad İ.Ö VII. yy'da buraya gelen Emevi sultanlarından Mansur İbn-i Canena'nın yaptırdığı Hısn-ı Mansur (Mansur Kalesi) dolayısıyla verilmiştir. Bazı yazarlara göre de kale adını, Abbasi Hükümdarı Ebu Cafer el Mansur'dan almaktadır. Başka bir söylentiye göre ise, Güzel Vadi sözü, zamanla değişikliğe uğrayarak Adıyaman'a dönüşmüştür. Adıyaman'ın "Yedi Yaman" dan geldiği de söylentiler arasındadır. "Yedi Yaman" Putlara inancına karşı geldikleri için putperest babalarınca öldürülen yedi kardeşe yörede verilen isimdir. Bunların, kentin güneyinde "Yedi Yaman" diye anılan yerde gömülü olduğu söylenen yedi kardeşten gelmektedir (www.adiyamanhaber.com).

Adıyaman, tarihin bilinen en eski yerleşim yerlerinden biridir. Adıyaman Palanlı Mağarasında yapılan incelemelerde kent tarihinin M.Ö. 40.000 yıllarına kadar uzandığı anlaşılmıştır. Yine Samsat-Şehrimiz Tepe' deki tarihi bulgulardan M.Ö 7.000 yılına kadar Paleolitik M.Ö 5.000 yıllarına kadar Neolitik, M.Ö. 3.000 yıllarına kadar Kalkolitik ve M.Ö. 3.000-1.200 yılları arasında da Tunç Çağı dönemlerinin yaşandığı anlaşılmıştır. Bu dönemde bölge Hititlerle Mitannılar arasında el değiştirmiş ve Hitit Devletinin yıkılmasıyla (M.Ö. 1.200) karanlık bir dönem başlamıştır. M.Ö. 1.200'den Frig Devletinin kuruluşu olan M.Ö. 750 yılları arası dönemle ilgili olarak yazılı kaynağa rastlanmamıştır. Ancak; bu dönemde yöre Asur etkisine girmeye başladığından, Samsat'ta bulunan Asur etkili mühürler ve Kahta Eskitaş Köyünde bulunan Hitit Hiyeroglif'li kitabeler, Anadolu'daki tarihi silsilenin ilimizde de aynen devam ettiğini göstermektedir. Bu dönemde Adıyaman ve çevresinde Hitit Devletinin yıkılmasıyla ortaya çıkan Genç Hitit şehir devletlerinden biri olan Kummuh Devleti hüküm sürmektedir (Adıyaman İ.Y., 1967:50 ; Taşdemir, 1999:1)

M.Ö. 900-700 yılları arasında yöre Asur etkisinde kalmakla birlikte, Asurlular tam olarak egemen olamazlar.6. yüzyılın başlarından itibaren yöreye Persler hakim olur ve yöre Satrap'lar (Valiler) eliyle yönetilir. M.Ö. 334 yılında Makedonya Kralı Büyük İskender'in Anadolu'ya girmesiyle Persler hakimiyetini kaybetmiş ve M.Ö. 1. Yüzyıla kadar yörede Makedonyalı Selevkos Sülalesi hüküm sürmüştür. Bu sülalenin gücünün zayıfladığı sırada, Kral Mithradetes 1. Kallinikos Kommagene Krallığının bağımsızlığını ilan etmiştir. (M.Ö. 69)

Başkenti Samosota (Samsat) olan Kommagene Krallığı, egemenliğini MS. 72'ye kadar sürdürmüş, bu tarihte yöre Roma İmparatorluğu'nun eline geçmiş ve Adıyaman Roma İmparatorluğu'nun Syria (Suriye) Eyaletine, 6. Lejyon olarak bağlanmıştır (Adıyaman İ.Y., 1967:50).

Roma İmparatorluğu'nun 395 yılında Batı ve Doğu Roma olarak ikiye ayrılmasıyla, Adıyaman Doğu Roma İmparatorluğu'na katılmıştır.

Bizans devleti, yönetim bakımından "Thema" adı verilen eyaletlere ayrılıyordu, her Thema'nın başında askeri yetkileri de olan bir vali bulunuyordu. Adıyaman bölgesi başlangıçta, Fırat Theması, daha sonra da Likhandos Theması içinde yer aldı. Bizans döneminde de Araplarla ve Türklerle sürekli savaşlar oldu. 1. Justinianus döneminde Bizans sınırı Mezopotamya'nın aşağı kesimine doğru uzanıyordu. Ama, Orta Fırat boylan sınırların gerisinde kalıyordu. Perslerin sürekli saldırıları karşısında bu bölgedeki Bizans çok yıprandı.

Bizans orduları 636'da Yarmuk Savaşı'nda Halife Ömer ordularına yenilince, bütün sınır bölgeleri de savunmasız kalmış böylece Bizaslılar bu savaştan sonra, Suriye ve Filistin'i boşaltıp Toros - Fırat çizgisine çekildiler. Arap akınlarında Toros

geçitlerine yöneldi. Bizanslılar, ikincikez, 958'de Trimis Fokas komutasındaki bir ordu ile o sıralarda Adıyaman ve çevresini ele geçirmiş olan Handani'lerin hükümdarı Seyfüdddevle'yi bölgeye yeniden egemen oldular.

Emevi orduları, 670'de doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi'ne girdi. Adıyaman ve Samsat başta olmak üzere, bölgenin önemli yerleşim merkezleri Emevilerin eline geçti. Emevilerce öldürülen Mansur İbn-i'nin mezarı Adıyaman'ın Yenipınar mahallesindedir. Halk buraya "Ogaun" demektedir.

Emeviler, bölgeyi ele geçirdikten sonra, Abbasilerle uğraşmak zorunda kaldılar. Emevi Halifesi Velid bin Abdül Mecid saldırılarla başa çıkabilmek için Bizanslılarla anlaşma yaptı (Adıyaman İ.Y., 1967:50).

758'de, Abbasiler üstünlük sağlayarak, bölgeye sahip oldular. Abbasi Halifesi Harun-ür Toroslardan Malatya'ya kadar kale kuşatmalarla, aşamalı bir savunma sistemi geliştirdi. Bizanslılarla savaşlar sürdü. Halife Harun-ür buralara egemen olmasından kısa bir süre sonra Bizanslılar Besni'ye saldırarak, yeniden ele geçirdiler. Abdülmelik bir ordu göndererek, buradaki Büyük Kilise'yi yerle bir ederek taşlarını Hadetha Kentinin inşasında kullandı. Abbasilerin egemenliği X.yy.'da çöktü. Arapların Avasım olarak adlandırdıkları Adıyaman bölgesi de Selçuklu'ların egemenliği altına girdi (Sevim, 1989:157-158 ; Turan, 1980:179).

Selçuklu komutanı Fırat'ı geçerek, Hısn-ı Mansur'u ele geçirdi ise de, kısa bir süre sonra iç sorunları yüzünden geri çekilmek zorunda kaldı. Malazgirt yengisi, Selçuklulara Anadolu yaylasının yolunu açmış bulunuyordu. Doğu Anadolu'nun bir bölümünü Türk güçlerinin denetim altına almaları, küçük Ermeni Bölgelerinin Bizansla bağlantısını büyük ölçüde kesmiş oluyordu. Bizanslıların hizmetinde bulunan Ermeni komutanı Filiaretos XI. yy.'ın II. yarısında Yukarı Fırat Bölgesi'ni geçici olarak birleştirip, bir devlet kurmayı başardı. Ama O'nun ölümünden sonra, bu devlet rakip ailelerin altına düştü. I. Haçlı seferine katılanlar arasında Maraş'ta anlaşmazlık çıkması üzerine ana ordudan ayrılan Blonyalı Bouduin, Urfa'ya geçerek "Kutsal ülkede ilk Frank devleti" diye nitelenen Edessa Kontluğu'nu kurdu. Ermeniler Franklar ve Suriyeli Hristiyanlar arasındaki birlikten doğan Edessa Kontluğu, Toroslarla Fırat arasındaki bölgeyi de elli yıl elinde tuttu. Edessa Kontluğu'nun 1144'de çökmesinden sonra bölgenin önemli bir bölümü Artuklu, Kara Arslan Bey'in eline geçti. Samsat ve Adıyaman yörelerinin bir bölümü Eyyubi hükümdarlarından Melik Efdal'ın egemenliğine girdi. Kahta yöresinde Selçuklular egemen oldu. Daha sonra Selçuklular ile Eyyubiler ve Artukoğulları arasında, bölge egemenliği yüzünden çatışmalar başladı. 1226'da Selçuklu hükümdarı Alaaddin Keykubat, Eyyubilerin desteklediği Artukoğullarını yenerek, bölgenin büyük bir bölümüne egemen oldu. Eyyubilere bağlı Melikler, Mısır Meliki Kamil'in önderliğinde 1230'da yeniden Selçuklularla çatıştılar. Çatışma sonunda, Hısn-ı Mansur'u almaya başarmalarına karşın, kendi aralarında anlaşmazlığa düşerek çekilmek zorunda kaldılar. Selçuklular da bölgeyi yeniden ele geçirdiler. Selçuklulara karşı 1240-1241'lerde Şii mezhebinden Baba İshak önderliğinde bir halk ayaklanması patlak verdi. Elli bin kişiden fazla insanın katıldığı bu ayaklanmayı Selçuklular, hayli uğraştıktan sonra, ancak büyük bir ordu ile bastırabildiler (Sevim, 1989: 169-170).

1243'te Selçuklu Sultanı Keyhüsrev ordusu, Sivas yöresinde Baygu komutasındaki Moğol ordusuna yenilince, Moğollar Anadolu'yu boydan boya ele geçirmeye başladılar. Adıyaman Bölgesi de 1250'lere doğru, Moğol egemenliğine girdi. Moğollar, buraları yakıp yıktılar. Moğol zulmünden kaçan bölge halkı, Mısır'a Memluklulara sığındı. Bunları da ordusuna katan Memluk Sultanı Baybars, Moğolların üzerine yürüdü. Moğollar 1277'de Elbistan'da yenerek bölgeyi ele geçirmeye çalıştı. Memluk ordusu, pek güçlü olmadığı için Gürcüler ve Çerkezlerle

işbirliği yaptı. Çerkez hükümdarı Melikünnasır Muhammed 1298'de Moğolları ard arda iki kez yenerek bölgeyi egemenliği altına aldı. Daha sonra, yörede Memluklular, Türkmen boyları ve Ermeniler arasında uzun süren çatışmalar baş gösterdi. Dulkadirli aşiret beylerinden Karaca Bey, Memluk Sultanının buyruğuna girerek, Ermenilere karşı savaflara katıldı. 1339'da Memluk Sultanı Mahammed Nasır onu Elbistan Türkmen Beyliğine getirdi. Karaca Bey, Dulkadiroğulları Beyliği'ni kurdu. Memlukların koruyuculuğunda Adıyaman, Malatya ve Harput dolaylarında egemenliğini ilan etti. Ancak, Dulkadiroğulları beylerinin hemen hepsi Memluk Sultanlarınca seçtikleri halde, sonradan onlarla anlaşmazlığa düştüler. Pek çoğu Memluklularca idam edildi ya da suikastlerle ortadan kaldırıldı. Adıyaman bölgesi, 1398'de Yıldırım Beyazıd'ın saldırısına uğradı. Osmanlı ordusunun bölgeye girmesinden kısa bir süre sonra, Timur ordularının Anadolu'ya saldırması üzerine. Osmanlılar geri çekildi. Bölge, Timur'un eline geçti. Elbistan, Besni, Adıyaman ve Kahta'yı alan Timur, buralardaki Türkmen Beylerini de sürgüne gönderdi. Timur geri çekildikten sonra Dulkadiroğulları yeniden güç sağlamaya çalıştılar. Bu amaçla, Dulkadiroğlu Süleyman Bey, 1449'da kızlarından birini Osmanlı Şehzadesi Mehmet'e (Fatih) birini de Memlûk Sultanı Malik Zahir Çakmak'a vererek, akrabalık bağları kurdu. Dulkadiroğullarının bu denge politikası, Yavuz Sultan Selim dönemine değin sürdü (Uzunçarşılı, 1988: 171; Taşdemir, 1999).

Bizans'tan Osmanlı Egemenliği'ne Değın Nüfus Değışmeleri Bizans Egemenliğinden Osmanlı Egemenliğine değın geçen 1000 yıl içinde bölgedeki toplumsal değışmeler yerli halkın etnik yapısında büyük değışikliklere yol açmıştır. Bölgenin Araplarca ele geçirilmesinden sonra, Yunanlaştırılmış olan topluluklardan bazıları Suriye'nin iç bölgelerine göç etti. Arap tarihçesine göre Bizans İmparatoru Herakleios, Arap saldırılarına karşı savunma önlem olarak, baskı altındaki yerleri boşalttı ve yerleşim merkezlerini yıktırdı.

Emeviler döneminde de, aynı şekilde Malatya ile Misis arasındaki yerleşim yerlerinden birçoğu boşaltıldı. Abbasiler döneminde. Orta Toroslar'ın doğu kesimleri bu yüzden büyük ölçüde boşalmıştır. Abbasilerin bölgeyi yeniden yerleşik duruma getirme çabaları sonuçsuz kaldı. Yerleştirilenler, Bizans saldırılarına dayanamayarak bölgeden ayrıldılar. Abbasiler buralara Güney Suriye'li Müslüman askerler ile silahlı köylüleri yerleştirmeye çalıştılar. Bizans saldırılarından kaleler korunabildi ve kent dolayları ve köyler büyük yıkıma uğradı.

Bizanslıların X yy.'da bölgeyi yeniden ele geçirmelerinden sonra, Hristiyan topluluklarda güçlenme olanağı buldular. Ermenilerin XI. yy.'daki girişimleri nüfusça yeni değışikliklere yol açtı. Birçok Ermeni topluluklar, Bizanslıların sınır bekçileri olarak Torosların Kapadokya sınırına yerleştirdiler. Bu sıralarda, yörede etnik toplulukları Suriyeliler, Yunanlılar ya da Yunanlaştırılmış gruplarla, Ermeniler oluşturuyordu.

Türklerin Anadolu'ya girişinden ve XII. yy.'ın II. yarısından başlayarak bölgeye çok sayıda Türkmen aşireti geldi ve aşiretlerin büyük çoğunluğu, konar-göçerdi. Adıyaman yöresinin sınır bölgesinde bulunması, bura halkının savaflar ve çatışmalardan zarar görmesine, sürekli tedirginlik içinde yaşamasına ve zaman zaman başka yerlere göç etmesine yol açmıştır. Dulkadiroğulları döneminde de bu durum sürerek bölgenin ekonomik ve toplumsal bakımından geri kalmasına neden olmuştur (Halaçoğlu, 1988: 377).

Osmanlı yönetimine girdikten sonra Adıyaman, önce Maraş eyaleti sınırları içerisinde bulunuyordu. Bu yıllarda Gerger, Kâhta, Besni, Hısn-ı Mansur (Adıyaman) ve bunlar gibi birer nahiye olan Samsat ve Gölbaşı yerleşim olarak bugünkü Adıyaman Vilayeti 1530'a kadar başbaşa bir yerleşim oluşturuyordu (Taşdemir,

1999, 6-7). 1531 sayımından başlayarak Hısn-ı Mansur, Elbistan Sancağı'na kazalar da, Malatya Sancağına bağlandı. Ancak ne Adıyaman ne de Gerger, Kâhta ve Besni Osmanlı yönetiminde birer il merkezi olmamışlardı. 1849'da Hısn-ı Mansur kazası Diyarbakır Vilayetine bağlanarak, yeniden sancak oldu. Besni, Kâhta, Siverek, kaza olarak Hısn-ı Mansur Sancağına bağlandı. Malatya Sancak olunca, Adıyaman da kaza yapıldı ve Malatya Sancağına bağlandı. Osmanlı yönetiminin sonuna değin sürdü.

Toplumsal Huzursuzluklar ve Zorunlu Iskan Siyaseti Bölgede 1595'de Kahta'da çıkan karışıklıklar had safaya ulaştı. 1595'de Avusturya savaşlarını bir sonuca bağlamak amacı ile padişah ordunun başında sefere çıkacaktı. Her sefere çıkışında, Anadolu'da ayaklanma başgösterdiğinden bir önlem olarak, padişah 1596'da bir adalet fermanı yayınladı. Bu fermanla Anadolu'da yöneticiler halka zulmetmekle suçlanıyor. Yöneticilerin padişah tarafından bu şekilde suçlanmasını vesile bi len ve bundan rahatsız olan halk yer yer Osmanlı yönetimine baş kaldırdı. Bu arada Kâhta'da bir "abdal" edasıyla "havass-ı hümayun" köyleri bastı. Kâhta halkı, kaleye sığınmak zorunda kaldı. Köylüler ise göç etmeye başladılar. Osmanlı'nın iskan politikası kolonizasyona dayanıyordu. Rumeli ve Anadolu'da uygulamalar değişikse de sonuç aynıydı. Osmanlı hükümetleri bu işi belli kurallara göre uyguluyordu.

Aşiretler, gösterilere kendi istekleriyle girmediklerinden yönetim zor kullanıyordu. Gerektiğinde, maddi yükümlülöklere zorlayan hükümetlerin yerini sürgün kararları alıyordu. Büyüklüğüne göre, her köy ve kasaba, on haneden biri ya da iki haneye kadar sürgün çıkarmak zorunda bırakıyordu. Rodos alındığında, Anadolu'nun çeşitli yerlerinden kimi insanlar bir çeşit vergi ödercesine, evlerinden sürgün edilmişlerdi. Kıbrıs'ın alınmasından sonra da aynı yöntem uygulanmıştı, 1712'de, İçel, Alaiye ve Teke dolaylarından birçok yörük aşireti Kıbrıs'a sürgün olarak gönderildi.

Osmanlılar, Rumeli'ye bu yolla yerleştirdikleri aşiretleri, sonradan "Evladı fatihan" adıyla örgütleyerek silahlı milis kuvvetlerine dönüştürdüler. XVII. yy.'ın son çeyreğindeki savaşlarda yenilmeleri, Osmanlıları en önemli gelir kaynaklarından, savaş ganimet ve talanından yoksun bırakmış oldu. Ülkelerde karışıklıklar da başlayınca, ekonomik bunalım yoğunlaştı. Devlet, büyük bir para darlığına düştü Yeni gelir kaynakları sağlamak için vergiler arttırıldı, birçok yeni vergi kondu. Ayrıca 1686-1687'lerde "İbdat-ı Seferiyye" adıyla zorla para toplandı. Büyük çapta ve tüm ülkedeki bu uygulamalar, dış yağmalardan yoksun kalan Osmanlı'nın içeriye yönelmesinden başka birşey değildi. Ayrıca, o zamana değin bağışık tutulan Türkmen ve Kürt aşiretlerinden asker alınmaya başlandı. Kısa bir süre sonra da "nefir-i amm" (halktan toplanan asker) denilen toptan askere alma yöntemi uygulandı. Bu durum, halkın sıkıntılarını daha da arttırdı. Ordu sefere çıkacağı zaman iç güvenliğin sağlanması için, "devlete yardımcı güç" olarak "Saruca- Sekban" (atlı-yaya) adıyla bir silahlı milis örgütü kuruldu. Yerli derebeylerin yönetiminde silahlı köylülerden oluşturulan saruca-sekban taifesi, bu sıralarda devlet yetkisine dayanarak, köyleri basıp yağmalıyor ve eşkiyalık yapıyordu. Bunlara karşı kendilerini savunmaya çalışan köylüler, dayanamayınca köylerini bırakarak başka yerlere göç ediyorlardı. Evliya Çelebi'nin de belirttiği gibi o zamanlar Adıyaman Bölgesi Türkmen aşiretlerinin en çok bulunduğu yerlerden birisiydi. Osmanlı Devleti'nin Kuzey Suriye, Rakka, Urfa, Antep ve Toroslar arasındaki bölgede uyguladığı iskan politikası Adıyaman yöresi halkının büyük sıkıntılar çekmesine yol açtı.

Osmanlılar, Suriye'de egemenliği ele geçirdikten sonra Fadl, Mevali ve diğer bazı yerleşik Arap aşiretlerini destekleyerek bunları Kuzey Suriye'deki öbür aşiretlere karşı kullanıyordu. Aneze ve Sammar gibi Arap aşiretleri zamanla güçlenerek Osmanlılarla işbirliği yapan toplulukları yerlerinden uzaklaştırdılar ve XVII.yy.'ın

sonlarında kuzeye doğru yayılmaya başladı. Yine, bu sıralarda Adıyaman Bölgesinin güney yörelerine gelip yerleşen kurt aşiretleri de yerli halkı göç etmek zorunda bırakıyordu.

Güney ve doğudan gelerek kuzeye yayılan güçlü aşiretler, Malatya Ovası'na ve Orta Anadolu'ya, özellikle Malatya Ovası'na yerleşmek istiyorlardı. Aşiret çatışmaları, toplumsal çözülme, karışıklıklar, tarımsal üretimde etkiliyor, kıtlıklara yol açıyordu. Adıyaman bölgesi ile Antep ve Kuzey Suriye'nin bazı kesimleri giderek boşalıyordu. Bu durum, devlete önemli bir gelir kaynağı olan toprak vergisinden de yoksun bırakmış oluyordu. Anadolu bütünüyle kargaşa içine düşmüştü. Hükümet. Güney ve Güneydoğu'dan gelip yukarılara yayılmak isteyen aşiretlerin geçişini önlemek ve bölgedeki ıssız toprakları işletip devlete vergi geliri sağlamak amacıyla "iskan" uygulamasına daha kapsamlı biçim vermek için 1691'de bir ferman çıkarmıştı. Hükümet, Rakka, Urfa ve G.Antep yörelerindeki boş topraklara, Adıyaman yöresinden "Üsküdar evine bağlı" Beğdili ve Boz-ulus Türkmen aşiretleri ile birlikte, başka yerlerden getirilen birçok Türkmen aşiretlerini yerleştirdi. Rakka vadişiyle öbür yerlerdeki yöneticilere buyruklar göndererek, bunların denetim altında tutulmalannı, işledikleri toprakların gelirine göre beşte birle yedide bir (hums'dan sub'a) arasında vergi alınmasını istedi. Buralara zorla yerleştirilen aşiretler yerli toplulukların saldırıları ve kıtlıklıklar nedeni ile Fırat - Toros geçitlerini aşıp Orta Anadolu'ya geçmek istiyorlardı. Ama bu geçişlere karşı da önlemler alınmıştı. "...Eğer ita'at etmeyip yaylaya gitmek isterler ise, " bunları "Elbistan ve Malatya Sahralarına salıvermek için", "Besni, Hısn-ı Mansur ve Göynük ahalisine ve Küpeli Hasan ve Yakup Bey-Oğlu Halil Bey aşiretlerine" derbentçi olarak görev verilmişti. Bulundukları dağ, nehir ve önemli kavşak noktalarını tutup korumak ve saldırılara karşı savunmak için bir çeşit milis olarak görevlendirilen derbentçiler, hayvanlarını çobanlarla yaylaya gönderip, kendileri aileleri ile birlikte yaz-kış, sürekli yerleşme yerlerinde kalmak ve gerektiğinde kendilerine amir olarak atanmış olan yerel yöneticilerin çağrışma hemen uyararak silahlan ile birlikte onların buyruğuna girmek zorundaydılar. Buna karşılık, işledikleri toprağın vergisinden ve "Avanz-ı divaniye"denen bütün raiyet resimlerinden bağışık tutuyorlardı. Ülkedeki ekonomik bunalım, kargaşa, zorla askere almalar, ağır vergiler, devlet yöneticilerinin halkı haraca bağlaması verimsiz yerlere iskan gibi durumlar karşısında çaresiz kalan Türkmen aşiretleri XVII. ve XVIII yy.'da birçok kez ayaklanarak bir yandan merkezi hükümet güçleri ve yerel güçlerle savaşarak, öte yandan da yerleşik topluluklarla çatışmak zorunda kaldılar. Ayaklanmalar kimi zaman birkaç yerde birden patlak veriyordu. Merkezi hükümet bunları bastırmak için uzun süre uğraşmak zorunda kaldı. Hükümet güçlerinin bölgeden çekilmesiyle ayaklanmalar yeniden başladı.

Osmanlı Şikâyet ve Maliye Defterlerin'de 1688-1689'lardaki bir ayaklanma sırasında Türkmen aşiretlerinden Bozkoyunlu, Herikli Pir Budakoğlu, Bozkoyunlu Murtaza, Dimleklü, Hardallı, Karaşeyhlü, Beğmişlü. Arap Musa, Kızıl Ahmet ve Bey Dili Aşiretlerinin Hısn-ı Mansur yöresindeki köyleri, ekili toprakları yakıp yıktığı yüzlerce insanı öldürdüğü yazılıdır. Bu yıkımı yapan aşiretlerin önemli bir bölümü Adıyaman bölgesinde derbentlik edenlerdi. Belgeler, bu sıralarda Adıyaman Bölgesi'nde büyük bir kıtlık olduğunu belirtmektedir. Yine Osmanlı şikâyet defterlerine göre 1677'de doğudan gelen Rışvanzade İbrahim yönetiminde 800 kişilik bir aşiret Besni kazasına bağlı Sığraz Köyü'ne yerleştikten sonra burayı beğenmediği için Hısn-ı Mansur köylerine zorla yerleşmiş, yerli halkın ayaklanması üzerine Rışvanlar yeniden sığraz'a geri gönderilmek üzere oradan çıkarılmaları için 1688'de Müfettiş Paşa'ya ve Hısn-ı Mansur kadısına buyruk verilmiştir. Rakka yöresine yerleştirilen Türkmen Aşiretleri 1697'de buradan kaçmışlardır. Rakka Valisi Ahmet

Paşa kaçıışı önlemek için Fırat'ın iki yakasını tutmuşsada 15 bin kişiden oluşan aşiretler, yaya geçitlerinden gizlice kaçmayı başarak Orta Anadolu'ya geçmek üzere kuzeye, Toroslar'a yönelmişlerdir, Rakka Valiliğine atanan Yusuf Paşa Antep ile Birecik arasında 250 atlı ve 40 bayrak yayla İfraz Dulkadirli Voyvodası Süleyman Bey ve öteki konar-göçer topluluklarından sağladıkları askerlerle harekete geçmeden önce, hizmetindeki, Kılırlı Oymağı Reisi Bektaş Bey'in oğlu aracılığı ile "İskân"dan kaçanlara yerlerine giderlerse birşey yapılmayacağını yoksa kılıçtan geçirileceklerini bildirdi. Onlar da, orada geçinemediklerini kıtlıktan kındıklarını, binlerce hayvanın telef olduğunu, bu nedenle Rakka'ya gitmeyeceklerini belirterek-Menbiç'e (Kargamış'ın güneyinde, Şimdi Suriye'de) yerleşmelerine izin verilmesini istediler (Orhonlu, 1987: 58-59). Adıyaman ve yöresi Türk oymaklarının ilgisi bundan ibaret olmayıp, yöreye zaman içerisinde birçok Türkmen oymağının yerleştiği de görülmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır: Bolkar (Gölbaşı), Çomak (Besni), Yazıbeydili, Çakallı, Karalar, Oyratlı, Sallak (Adıyaman İ.Y.,1967: 51)

Tanzimat sürecinde Adıyaman kaza statüsüne getirilir ve mütesellimlikle yönetilmeye başlar. 1849'da Diyarbakır vilayetine bağlı sancak iken 1859'da Malatya'ya bağlı kaza durumuna getirilmiştir. 1883 yılında ise Elazığ vilayetine bağlanan Adıyaman Cumhuriyete kadar bu şekilde devam etmiştir. 22 Haziran 1954 yılında ise il durumuna getirilmiştir (Halaçoğlu, 1988:378).

4. 239 NOLU ADIYAMAN KADI SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

239 numaralı Adıyaman kadı sicilinde 1-105 sayfalarının içinde görülen davalara baktığımız zaman davaların çoğunluğunu veraset oluşturmaktadır. Belgelerde 85 dava numarası bulunmaktadır. Ancak bu numaralandırmada bazıları bir öncekinin devamı niteliğinde olup bu belgelerin özet bölümünde birleştirilmiştir. Belgelerdeki davaların otuz yedisi veraset, sekizi alacaklı, beşi boşanmadan dolayı nafaka talepleri ve vakıf dükkânlarına çıkan yangın ya da yıkımlardan dolayı yapılan masrafların istenmesi, dördünü nikâh ve kayıp, ikisini itaatsizlik ve kaçırma olayı, birer de adam öldürme ve akli dengesizlik nedeniyle vekâlet istenmesinden oluşmaktadır.

Osmanlı Devleti'ndeki şer'iyye mahkemeleri kadıların şer'i hükümlere göre yargılama yaptıkları mahkemelerdir. Okuduğumuz belgelerde şer'iyye mahkemelerini ifade için mahkeme-i şer'îye, meclis-i şer'î, meclis-i şer'î şerif-i enver gibi tabirler kullanılmıştır. Bu mahkemeler her türlü hukukî ihtilafların çözüldüğü bir merci olmuştur.

Osmanlı adli teşkilatının temel taşı olan kadılardır. Kadılar bulundukları yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı hem de halkın her konuda müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı. Buna bakıldığı zaman kadıların görevlerini, hukukî, idarî ve beledî olmak üzere üç noktada toplamak mümkündür (Halaçoğlu, 1995: 124). Hâkim, tarafsızlığını gölgeleyici, kuşku altına sokucu durumların dışında karar vermek zorundadır. Yani tarafsızlığını korumak zorundadır. Bu konuda kadının başvuracağı dayanaklar, yemin, yeminden vazgeçme ve ikrârdır.

Bir davada bir hakkın varlığı veya yokluğunu hâkim huzurunda Allah'ı şahit tutarak haber vermektedir. Yemin hâkimin davacıyı, davalıya karşı hakkını talep etmeye devam etmekten men için, davacının iddiasını ispat edemediği durumda kullanılabilecek bir delildir. Mesela; "...Lede's-sual müdde-i aleyh Mahmûd dahi cevabında müteveffa merhumda hal hayatında cihet-i farzdan zimmetinde ol mikdâr deyn-i olduğu tab'en ikrâr ve itiraf idub müdde-i mumaileyh maadî veraset müdde'asını külliyyen inkâr eyledi..." (Adıyaman Ş. S. belge no: 9).

İspat yükü davacıya ve yemin yükü de davalıya yüklenmiştir. İddiasını ispat edemeyen davacının talebi reddedilmeden önce, davalıya yemin tevcih edilmekte, yemin ederse, davacının talebikesin olarak reddedilmektedir. Tarafklardan birine yemin teklif edilme işlemine tahlif adı verilir davalının bilerek yalan yere yemin etmesine yemin-i gamus denir (Cin ve Akgündüz, 1990: 412 – 413). Araştırma konusu olan Adıyaman şer'iyye sicillerinde de şahitler doğrultusunda kararlar verilmiş ve her şahidin şahitliğini taptıktan sonra şehadet getirmesi dikkat çekmektedir. "...ben bu husûsda bu vech üzerine şâhidim şehâdet dahi iderim..." ibaresi belgelerde sık sık yer almaktadır.

Kadılar bildiğimiz gibi Osmanlı hukuk işleyişinin temel taşı olup günümüz yargı sistemi gibi çalışmaktadır. Görülen davalarda da aynı şekilde yargılama usulü davacı, davalının ve şahitlerin dinlenmesidir. Belgelerde geçen davalarda da bu sıralamaya göre davalarda çözüm yoluna gidilmiştir. Öncelikle davacının talebini kadı tarafından dinlenerek, iddia edilen olayın ya da durumun ispatı için şahitlere başvurulmuştur. Örneğin; "Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm bin Hacı Seyid Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i enverde Mahmûd bin Mehmed Efendi muvâcehesinde dava ve takrir-i kelâm idub ma'lumat Elazîz Jandarma alayının merkez taburunun Harput Bölüğünde müstahdem iken oğlum Hacı bundan akdem vefât idub veraseti benimle validesi Emine müntakil olmagla iş bu hazır bi'l-meclis müdde-i aleyh

Mahmûd bin Mehmed Efendi zimmetinde müteveffâ-i merkûm Hacı'nın hal-i hayatında cihet-i farz-ı şer'iden kırk gurus alacağı olub kablel ahz ve'ı-istifa fevt ve meblağ mezbûr benimle valdesi Emine'ye muntakıl ve mevrûs olmakla müdde-i aleyh mezbûreden sual olub meblağ mezkûr beyinlerimizde bi'l-harîka eş-şer'iiyye takdim olunmak üzere halen bana teslîmle kablel-i şer'i şer'ifden tenbih olunmak matlûbumdur..." şeklinde kişi talebini bildirir.

Hâkimin kararına doğrudan ve kesin olarak esas teşkil eden şahitlik beyanları üzerine eski hukukumuzda titizlikle durulmuş ve şahitlerle belli şartların bulunması istenerek yalancı şahitliğin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Mahkeme kayıtlarında şahitlerin genellikle iddia sahibinin veya savunmanın ifadelerini takrarladıkları görülmekle birlikte belgelerde zaman zaman şahit gösterilenler meseleyi işittiklerini belirtmiş ya da meseleyle ilgili bilgilerinin olmadıklarını söyleyerek davanın gidişatına etki yapmamışlardır "...Şâhidân-ı merkûmândan mezbûresi Veysi tarafeyn muvacehesinde istîşhâd olundukda mesele-i ta'likden malumatı olmayub müdde-i aleyh mezbûre Fatma'nın pederi Cemo oğlu Kadir zevce-i mezbûr Abdulkâdir mezbûre Fatma'ya boşanmış dediğini işittim dedi. Fî 24 M. Şâhid Veysi bin Tütüncü 'Ali Ağa....", "...Şâhid Mustafa dahi husûs-ı mezkûreden kat'iiyen malumatım yoktur didi Fî 24 M. Şâhid Mustafa bin zâde ..."(Adıyaman Ş. S. belge no: 81).

Belgelerin çoğunu oluşturan veraset davaları Osmanlı devletinde veraset konularının işlendiği belgelerde varislerin isimleri tek tek belirtilmekle beraber eğer varis vefât etmiş ise de onun çocukları yani vefât edenin varisleri belirtilmiştir. Ayrıca veraset davalarında alacak konuları da vardır. Çünkü belirtilen bilgilere göre alacaklı kişi şer'iiye mahkemesine başvurarak vefât eden kişinin mirasının paylaştırılmadan önce kendine alacağının verilmesi amacıyla talepte bulunmuştur. Örneğin "...Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden m'arifü'z-zât Emi binti İsmakçı Şerîf nam-ı mezbûre Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'iiyesine mezkûr meclis-i şer'iiye Kab Cami'î mahalleli Seydi bin müteveffâ Hacı Ali muvâcehesinde bundan altı yedi sene mukaddem vefât eden birâderim Mehmed'in veraseti zevcesi Emine binti Berber Mehmed ile li-ebeveyn karındaşları birâderlerim Hacı Ali ve Süleyman'a tahakkukuna nakil müteveffâyı mezbûrun iş bu Fî 10 Temmmuz Sene 321 tarihli söz birâder zâdesi hazır-ı mezbûresini faiz iki bin dokuz yüz yetmiş gurus alacağı birine zatın kayını Hacı Mezbûr Bekir dahi emr eylediği mezbûr Seydi arasına etdigine sual olub mezbûrdan hala bana iadesini tembih buyrulmak matlubumdur..."(Adıyaman Ş. S. belge no: 46).

Veraset davalarının bazılarında vefât eden şahısların eşya vesayir nesnelerin adları tek tek belirtilerek kıymetleri yazılmıştır. Bu kıymetler Osmanlı para sisteminin içinde eğer tek bir sayı grubu ise ilki "gurus" iki sayı gurubu ise ilki "gurus" ikincisi "para"dır. "Üç yüz seksen beş gurus yigirmi para ma'deni râci", "...Mezbûre Fatma oğlum İmam Hüseyin'in terkesinden ve kendi malından olarak 101 gurus kıymetli bir aded kurma taht 200 kıymetli elli kaba kadar bir aded penbe rengi ve 150 gurus kıymetli 20'sini yarımdan sarı penbe ve altmış gurus kıymetli altı kutun 20 kıymetli, bir aded su tası (1 aded) ve 50 kıymetli iki eded su tası altmış gurus kıymetli iki aded kilim ve 50 kıymetli bir aded yünden mamûl perde 120 kıymetli dört eded ve 25 gurus dört aded mamul ve penbenden mamul 100 kıymetli beş aded tarhanası seferesi ve 100 kıymetli beş aded çuha 500 kıymetli yünden mamul 2 aded döşek ve iki aded yorganı ve yüz gurus kıymetli bir kile bulgur ve elli kıymetli dört kile mahsûl hinta ve 40 kıymetli dört aded küpesi ve 2240 gurus nakid akçe ki cem'an 4125 gurusluk emvâl ve eşyây-ı terekeden..." (Adıyaman Ş. S. belge no: 1)

Görülen davalarda boşanma (talâk) ve nafaka davalarının az olması o

dönemde boşanma olayların az yaşandığının bir göstergesi olabilir. Talâk hem kocanın tek taraflı boşanma beyanını, hem karşılıklı rıza ile boşanmayı, hem de mahkemenin eşleri birbirinden ayırma kararını içerir. Talâkta belirgin olan bu hakkın kocaya ait olmasıdır. Ancak gerek evlenirken gerekse sonra koca bu konuda karısı yetkili kılabilmektedir. Koca talâk için sebep göstermek zorunda olmamakla birlikte sebep gösterilmeden yapılan talâklar da hoş karşılanmamaktadır (Aydın, 1996:321-322). Nafaka kadının ve çocuklarının geçimi için gerekli erzak eşya ve paradır. Belgelerde “nafaka ve kisve baha” şeklinde geçen nafaka kadının mahkemeye başvurması sonucunda tayin edilmektedir. Nafakayı ödemekle yükümlü olan erkektir. Bu yükümlülük evlilik ile başlar boşandıktan sonra iddet bitimine kadar devam eder. Nafaka erkeğin ödeyebilceği kadar bir miktar olur. Bunun yanında belgelerde çocukların vasilğini üstlenen kadınların nafaka miktarlarını düşük bularak, ihtiyaç bildirip yükseltilmesi için ya da eşinin ölmesi durumunda mahkemeye müracaat ettikleri görülmektedir. “... Hısn-ı Mansûr’un Kab Cami’î Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden zevcem Kara Azap oğlu Şeyho’nun veraseti sulbünden ve benden mütevellî bir yaşında bir kız çocuğuyla beş yaşında ve Tursun isminde oğullarının nafaka ve kisve vesair levazım-ı zaruriyetlerine babaları müteveffâ mâllarından mikdar kifaye meblağ-ı farz ve takdir virilmesi matlûbumdur dedikde lede’l-tahkik birine otuz paradan seniyyen iki sene boyu inhisabda nafaka farz ve takdir olunması meblağ-ı husûsunda mezkûr ma’zul olunduğu Sıra Tut Mahallesi Ahmed Ağa bin Salavât Ağa Mahmûd bin Mehmed Efendi taraflarından ihbar olunman meblağ-ı mezkûrenin babaları mallarından mezbûr ve mezbûrenin nafaka ve kisve behalarına sarf ve lede’l-hace istidaneye ve ‘inde’t mallarına rucû’dan zevce-i mezbûre Ayşe Hanım kablel şer‘den izin virildiği ...” (Adıyaman Ş. S. belge no: 23).

239 numaralı şer‘iyye sicilindeki belgelerde çokça bahsedilen konulardan biri de mehr’dir. Mehr, evlenecek erkek tarafından kadına verilen veya verilmesi teahhüt edilen mal veya pardır. Mehr kadın için nikâhın bir sigorta garantisi bir ekonomik güvence durumundadır. Mehr kadının malı olup istediği gibi tasarruf hakkına sahiptir. Mehr, ödeme zamanına göre iki kısma ayrılır evlilik akdi sırasında peşin ödenen mihre “Mehr-i muaccel”, ödemesi sonraya bırakılana ise “Mehr-i müeccel” denilmektedir (Aydın, 1996: 319-320). Adıyaman kadı sicilinde görülen davaların birçoğunda belirtilmiştir. Örneğin; “...Balabanlı Mehmed Ali ve Molla Abuzer ve Hüseyin Şerkir ve Halîl ile Mercan kaçda Kavaklı Karyesine geldi iş bu hazıra mezbûr Elif amcası babası Hüseyin Ali Seyid oğlu Ali huzurunda vekil idi mezbûr Mehmed Ali oğlu Ali’ye beş yüz gurus mehr-i mu’accel ile Molla Abuzer tarafeyn akd olduğu...” gibi belgelerden anlaşılacağı üzere nikâhta kadına verilirdi. Mehr bir noktada boşanmadan caydırıcı bir özellik taşıdığı gibi kadın dul kaldıktan sonra yeniden evlenecek sürenin dolmasına kadar (4 ay 10 gün) yaşamını sürdürmesini sağlayacak maddi imkânı da temin etmektedir. Ancak nikâhtan sonra zıfaf ve beraberlik olmadan ayrılık erkek sebebiyle olmuşsa kadın mehrin yarısını alır, ayrılığa kadın sebep olmuşsa mehr ödenmesdi (Aydın, 1996: 319-320).

Bu belgelerden anlaşılacağı üzere Osmanlı devletinde kadınların hiçbir haklarının olmadığını savunan kişilere bunun doğru olmadığını incelediğimiz belgeler göstermektedir. Kadınlar hem “mehr” talebinde bulunmak hem “nafaka” talebinde bulunmak hem vefat eden esinden kalan “miras”tan pay alabilmek hem de kendi “çocuklarının yerine vasi tayin edilmek” veya “vasî ta’yîn edilmesini sağlamak için mahkemeye başvurduklarını” görüyoruz. Bu durum Osmanlıda kadınların eve kapanmadığını haklarını savunmak ve almak için mücadele ettiklerini göstermektedir. Örneğin; “...Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden ‘Aişe binti Hacı Mahir medine-i mezbûr mahkeme-i şer‘iyyesinde ma’kud meclisi Hoca ‘Ömer Mahallesi ahâlîsinden

Cami‘ Kebir Faraş oğlu Mehmed bin Hacı Hasan muvâcehesinde iş bu hazır merkûm Mehmed yedi yüz guruş mehr-i mu‘accel ile zevc-i dâhilim olub tarihten kaç gün mukaddem beni talâk-ı selase ile matlûk eylediğinden zimmetinde ma‘kud da‘vaya yedi yüz guruşu mehr-i mu‘accel ile bir aded altun cebe ile iki Mahmûdiye ve dört gazi bedelleri olan beş yüz kırk sekiz guruşla müddetim oluncaya değin nafaka bedellerini virmekden iba ve ikna ider olmagla sual olunub meblağ-ı mezbûr bin iki yüz kırk sekiz guruşla nafaka dahi şer‘i şerîfden takdir ve tarafıma teslimine hazır mezbûr Mehmed bin Hacı Hasan'a kablel şer‘i şerîfde tenbih buyrulmak matlûbumdur ...”(Adıyaman Ş. S. belge no: 45). Diyerek mehr-i muaccel ve nafaka talebinde bulunmuştur.

Vesayet eksik ehliyetli ve ehliyetiz kimselerin gerek şahıslarının bakım, terbiye ve gözetilmesi, şahıs varlığı ile ilgili hukuki işlemlerin yapılması, gerekse malların korunup idare edilmesi hukuki temsil adı verilen kurumun ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Eksik ehliyetli ya da ehliyetsiz kişilerin velisi tabii olarak babasıdır. Babanın olmadığı durumda vasî ta‘yininin takdiri babaya (ölmeden önce) ve hâkime bırakılmıştır. Babanın bulunmadığı bu durumlarda kadı vasîliği çoğunlukla anneye vermiştir (Aydın, 1996:251-252). Belgelerde karşılaşılan vesayet, yani vasî ta‘yini iki çeşit olmaktadır. Birincisi bir şahsın ölümünden sonra yapılmasını istediği işler, harcamalar ve malların kullanımı için vasî ta‘yîni, ikincisi ise yaşları küçük çocukların anne babalarının ölümü ya da boşanması sonucu mallarının veya işlerinin idaresine mahkemece vasi ta‘yindir.

Ekonomik yaşamda da belgelerden anlaşılabileceği üzere ana geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Adıyaman’ın başlıca tarım ürünleri tarım üretimi buğday (hinta) ve arpa (şa‘ir)’dır. Bunların yanında sulu tarlalarının olması sulu tarımın yapıldığını göstermektedir. Ayrıca bağcılık çok önemli ve yaygındır. Adıyaman’da bazı ailelerin sulu tarlaları ve kırım bağları vardı. Kurûm yani üzüm bağları bazı miras ve mülk münazaaları ile ilgili da‘vâlarda geçmektedir. Örneğin;“...Zek Karyesi sâkinlerinden Havar Emine binti Çoban Bekir Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kud meclis-i şer‘imizde kızı Meryem de müteveffâ Hüseyin oğlu Davud sulbünden hasıl oğlu Hasan’ın zimmetinde nakdi bedeli olan şâhid Bekir yigirmi guruş hesabıyla iki yüz kırk guruş menlagla tarafıma teslimiyle şer‘en bana ait olmagla mezbûr çocuğa dâhil bana teslim edilmesi hatta merkûm Mustafa’ya tenbih olunmak muradımdır mezbûr karyesi heyet-i ihtiyâriyyeyesi hazur-ı marifetleriyle rabi‘ tatbiken ve nafakadan fazlasını hazne-i mezbûrenin kerimesi Meryem’le cemaen merkûmda mâlında kalan mehr-i behasına mahsub idilmek üzere mebrûz müveccibi iki kille hinta dörd çuha şi‘ir altı çuha mercimek bir kazgan şire üç kırkah pekmez bir kırat kuru üzüm ve dörd guruş darı mahsûlünde yarım batman penbe iki yetmiş ufak darı mebrûre Emine’ye teslim edilmesi ba‘de hesab rû’yet idub has nafakadan fazlasını kerimesi mezbûrenin mehrine mahsub idileceği cihet-i hala muhasebesi ru’yet olunmadı kıbel-i şer‘den muhaebe rüvviyetini talep idirim...”(Adıyaman Ş. S. belge no: 13).

Adıyaman hayvan yetistirciliğinde büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Zaten büyükbaş hayvanların bir kısmı ziraat ve yük taşıma işlemleri için dönemin şartları içerisinde mutlak bir zorunluluktur. Büyükbaş hayvanlar içerisinde belgelerde en yoğun olarak öküz, inek ve merkep ve cinsleri kullanılmakla birlikte az miktarda at(esb), katır, kısarak, beygir (bârgîr) ve deve de bulunmaktadır.

329 numaralı sicilde en çok geçen mahalleler Yeni Pınar Mahallesi, Eski Saray Mahallesi, Kab Cami‘i Mahallesi, Hoca Ömer Mahallesi, Musalla Mahallesi Sıra Tut Mahallesi, Çeçen Mahallesi, Bununla beraber belgelerde geçen nahiyeler; Çelikhan nahiyesi, Samsad Nahiyesi, Behisni Nahiyesi, Kuyucak nahiyesidir. Karyeler; Hoşgan Karyesi, Alaköprü Karyesi, Dişbudak Karyesi, Çakallu Karyesi,

Kutur Karyesi, Kızılca Pınar Karyesi Akpınar Karyesi, Battalhöyük Karyesi, Zek Karyesi, Çat Karyesi, Kuyucak karyesi'dir.

Tarihlerde Rumi Takvim kullanılmıştır. Ancak biz özet bölümünde rumi takvimi, miladi takvime çevirerek günümüz tarihlerini vermeye çalıştık. Belgeler 329 tarihinden başlatıp 330'a kadar devam etmiştir (M. 1911-1315). Ancak olaylarda tarih olarak belirli bir sıra yoktur. Belgelerin okunması sırasında da hiçbir şekilde değiştirilmeyip aynı şekilde verilmiştir. Ancak özet bölümünde de görüleceği gibi belgelerin bazıları bir sonrakinin devamı niteliğini taşıdığından dolayı aynı kısımda verilmiştir. Bazı belgelerde ise davanın sonucu belirtilmemiştir. Ancak kararlar büyük ihtimalle şahitlerin vermiş oldukları ifadeler doğrultusunda gerçekleşmiştir. Çünkü davalarda şahitlerin ifadeleri çok önemlidir.

Osmanlı devletinde kişilerin soyadlarının olmayışı nedeniyle halk arasında veya resmi makamlarda lakap, baba adları, milleti ya da yaptığı iş ile kişilere takılan lakaplar ile belirtilmektedir. Bu durum bazı karışıklıklara da neden olabilir bazı yerlerde babasının babası ya da hafidi (torun) olarak belirtilmiştir. "...Şeyh 'Ömer'in hafidi 'Osmân bin Mehmed, 'Ömer bin Mustafa, Şeyh Abdurrahman, Tütüncü Ali Ağa, Bıçakçı Hasan oğlu Bıçakçı Mehmet, Kozanlı Yusuf vb..." isimler kullanılmıştır.

Belgelerin bazı bölümlerinin okunmaması bazı davaların eksik yönünün olmasına neden olmuştur. Özellikle bazı yerlerde sayfa sonundaki satırın silik olması ya da okunmaması durumunda kadıların kararını belirtememiş olsak da şahitlerin vermiş oldukları ifadeler doğrultusunda davanın sonucununu tahmin edebiliyoruz. Çünkü belirttiğimiz gibi şahitlerin ifadeleri çok önemlidir ve kararlar onların doğrultusunda sonuçlanıyordu.

5. BELGELERİN ÖZETLERİ**Sayfa 1-2 belge 1**

Adıyaman'ın Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Hüseyin kızı Hatice Kab Cami'i Mahallesi sakinlerinden Derviş Ağa'nın kızı Fatma aleyhinde vefât eden oğlu İmam Hüseyin'in mirasının tamamını aldığı ve zarar verdiği konusunda dava açılmıştır. Şer'iyye mahkemesi tarafından çağrılan Derviş Ağanın kızı Fatma'dan mirasa el koymadığı ve zarar vermediği konusunda yemin etmesi istenmiştir. Dava sonucunda Derviş Ağanın kızı Fatma'nın haklılığına karar verilmiştir

Sayfa 3-4 belge 2

Adıyaman'ın Kuyucak İlçesi'nin Hoşgan Köy'ü ahalinden Arslan kızı Hürü'nün kardeşi Hüseyin ve oğlu Nebi öldükten sonra cariyelerinin de çocukları olmadığı iddiasıyla iki dönüm tarlanın kendisine verilmesi için mahkemeye başvurmuştur. Görülen davada şahit Hoşgan ahalisinden Soylu Hasan ve tarafların dinlenmesi sonucunda kendisine verilmiştir. 22 Mart 1913

Sayfa 5 belge 3

Adıyaman'ın Çelikhane ilçesinin Çat köyü sâkinlerinden Türk Oğlu Hüseyin oğlu Mustafa Ağa ve Musallâ Mahallesi sâkinlerinden Hacı Süleyman oğlu Abdurrahman oğlu Abdurrahman vefât etmeden önce erkek kardeşi Hacı bin Mustafa Ağadan iki yüz on altı gurus borç alarak sadece on altı gurusu ödemiştir. Vefât ettikten sonra veraseti kendisi ve kızı Hanife'ye muntakıl olduğu ve kalan iki yüz gurusun kendilerine teslim edilmesini talep etmişlerdir. 31 Mart 1913

Sayfa 6 belge 4 - Sayfa 6-7 belge 5 - Sayfa 7 belge 6

Bila-veled vefât olan Adıyaman Mahallesi'nde ketb ve zabtı için kayını Mehmet Efendi, Musalla Mahallesi'nden Hacı Abuzer Yürüoğlu Mevlüd ve Eski Saray Mahallesi'nden Mısırdık Paşa zâde Hasan Efendi adı geçen Mevlüd ve eşi Fatma binti Sufî Hacı Hasan varislerin olduğu belirtilmekle beraber şahitler Musalla Mahallesi'nden Seydi kardeşi Osmân ve kız kardeşi Fatma Bereket zâde Kasım Ağa ve kardeşi Bekir Ağa kızı Hasan gelini Emine, Tutlu İbrâhîm zevcesi Fatma'nın ifadeleri dinlenmiştir. 23 Nisan 1913

Sayfa 16 belge 9

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm bin Hacı Seyid'in Elazîz Jandarma alayının merkez taburunun Harput Bölüğünde görevli olan oğlunun vefât etmesinden dolayı verasetinin kendisi ve validesi Emine'ye verilmesini için şer'i mahkemesine başvurmuşlardır. Görülen davada dinlenen şahidler Hoca 'Ömer Mahallesi'nden Nureddin Efendi oğlu Muhiddin Ağa ve Yeni Pınar Mahallesi'nden Ömer oğlu Mustafanın ifadeleri dinlenmiştir. 3 Mayıs 1913

Sayfa 17 belge 10

Adıyaman'ın Zek Köyü sakinlerinden Dede Veli Oğullarından Hasan oğlu Mustafa Efendi şer'iyeye mahkemesine Evkâf Me'muru Necat Efendi huzurunda Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kaddes sırrahu imamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse-i ayar zaviyedarlık mezraadarlık hizmetinde çalışan Dede Veli'nin vefâtıyla verasetinin kendisi ve kardeşleri Bekir ve Yusuf'a virilmesini arz etmiştir. Evlad-ı vakfâ müşarü'l ileyh olduğunu Zek Karyesinden Deli Mehmetoğlu Ömer oğlu Ali ile Talan oğlu Abuzer oğlu Mehmed'in şahitlikleri doğrultusunda ispatlamaya çalışmıştır. 10 Mayıs 1913

Sayfa 18-19-20-21 belge 11

Kâhta İlçesine tabi' Salah Köyü sâkinlerinden İsmail oğlu Mehmet Süleyman hayvanları otlattığı sırada öküzünü kaybetmesi ve Adıyaman'da bulunması üzerine kendisine teslimi için şer'iyeye mahkemesine başvurmuştur. Dinlenen şahidlerin davaya uygun şahitlik yapmadıklarından dolayı meclis tarafından reddedilmiştir. 12 Mayıs 1913

Sayfa 21 belge 12

Dördüncü orduyu hümayunun yigirmi altıncı alayının birinci birinci bölüğünde müstahdem vefât eden Kuyucak köyü sakinlerinden Molla Mehmetoğlu Molla Mehmetoğlu Abuzer veraseti yalnız kendisine verilmesi ve oğlu hayatta iken Hacı Efendi Hasan Efendi'den kırk gurusu olacağı olub kendisine verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. Bu davada da Musalla Mahallesinden Molla Mahmûd ve Mustafa oğlu Yusuf. 28 Mayıs 1913

Sayfa 22-23 belge 13

Adıyaman'ın Zek Köyü ahalinden Çoban Bekir kızı Havar Emine vefât eden Hüseyin oğlu Davud soyundan olan Hasan'ın zimmetindeki iki yüz kırk gurusun kendisi ve kızı Meryem'e teslim edilmesini için şer'iyeye mahkemesine başvurmuştur. 3 Haziran 1913

Sayfa 24 belge 14

Adıyaman'ın Zek Köyü sakinlerinden Şeyh Mahmûd oğlu Mahmûd oğlu Abdurrahman, şer'iyeye mahkemesine Evkâf Me'muru Necat Efendi huzurunda Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kaddes sırrahu imamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse-i ayar zaviyedarlık mezraadarlık hizmetinde çalışan babası Abdurrahman'ın vefâtıyla verasetinin kendisine verilmesini arz etmiştir. Evlad-ı vakfâ müşarü'l ileyh olduğunu Zek Köyünden Mustafa oğlu Hüso ve Abdülkâdir oğlu Osmân Koca oğlu Hacı Ahmet'in şahitlikleri doğrultusunda ispatlamaya çalışmıştır. 10 Haziran 1913

Sayfa 25 belge 15

Adıyaman'ın Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Hacı zâde Abdülgani Efendi vefât eden Hacı Abuzer Efendinin veraseti için şer'i mahkemesine Kab Cami'î Mahalesi ahâlîsinden Abdurrahman oğlu Şeyh Ustazâde Hacı Mehmetve Sami Efendi oğlu Arif Efendi Hoca Ömer Mahallesinden Şeyh Abdurrahman Efendi şahitlikleriyle

kendisine teslimini istemiştir. 24 Haziran 1913

Sayfa 26 belge 16

Adıyaman'ın Zek Köyü ahalinden Şeyh Ömer'in torunu Mehmet oğlu Osmân bin Hısn-ı şer'iyye mahkemesine Evkâf Me'muru Necat Efendi huzurunda Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kaddes sırrahu imamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse-i ayar zaviyedarlık mezraadarlık hizmetinde çalışan babası Mehmed'in vefâtıyla verasetinin kendisine verilmesini arz etmiştir. Evlad-ı vakfâ müşarû'l ileyh olduğunu Zek Köyü sâkinlerinden Kadir oğlu Kadir Ahmet ve Hasan oğlu Ahmet'in şahitlikleri doğrultusunda ispatlamaya çalışmıştır. 2 Haziran 1913

Sayfa 27-28 belge 17

Adıyaman'ın Zek Köyü sâkinlerinden Şeyh 'Ömer'in torunu Abdurrahman oğlu Abdurrahman Adıyaman Evkâf Me'muru Necat Efendi muvâcehesinde (yüzleşme) Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kaddes sırrahu imamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse-i ayar zaviyedarlık mezraadarlık hizmetinde çalışan babası Abdurrahman'ın vefâtıyla verasetinin kendisine verilmesini arz etmiştir. Evlad-ı vakfâ müşarû'l ileyh olduğunu Zek Köyü sâkinlerinden Kadir oğlu Kadir Ahmet ve Hasan oğlu Ahmet'in şahitlikleri doğrultusunda ispatlamaya çalışmıştır. 2 Haziran 1913

Sayfa 28-29 belge 18

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Hacı Derviş oğlu Hacı Mehmet şer'iyye meclisinde hala Evkâf Me'muru olan Mehmet Efendi oğlu Necat Efendi hazır olduğu halde Hacı Abdulgani Cami'î Şerîfi Evkâfından havanlık ve türbedarlığa mütevellî zâde Ahmet Efendinin oğlu Şeyh Abdurrahman Efendi'in zimmetinde bulunan üç yigirmi beş tarihinde kendilerine ait iki dükkana bin üç yüz guruş işticâr ve birkaç ay kendi icârında kaldıktan sonra âdem-i imtizac (anlaşmazlık) dolayı belediye yıktırıp yeni başdan yapılmasına için ruhsat vermeleri üzerine tamirine bin üç yüz guruş masrafla tamiri bittikten on beş gün kadar sonra dükkân yanmıştır. Şeyh Efendi tarafından inşa ettiği sırada bin üç yüz guruş masrafın Evkâf Sandukı tarafından masrafların verilmemesinden dolayı dava açmıştır. Yeni Pınar Mahallesinden zâde Abdulgani oğlu Ömer ve Hoca 'Ömer Mahallesinden Abdurrahman oğlu Neccar Abuzer ve Kab Cami'î Mahallesinden Necat Kellah oğlu Mehmet ve Zullâm oğlu Şeyh 'Ali şahitlikleri ile ispat etmeye çalışmıştır. 14 Haziran 1913

Sayfa 30/1 belge 19

Adıyaman'ın Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden vefât eden Murat Mehmet kızı Ayşe Hanım mirasın kendi ve kardeşleri Hacı Ahmet ve Ali ye verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 3 Temmuz 1913

Sayfa 31/1 - 32/1 belge 21 ve Sayfa 32/1 - 33/1 belge 22 - Sayfa 33/1 belge 24

Adıyaman'ın Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Mehmet Ağa oğlu Halîl Efendi Hısn-ı Mansûr şer'i mahkemesinde hala Evkâf Me'muru Mehmet Efendi oğlu Necat Efendi hazır olduğu halde Hacı Abdulgani cami'i şerîfin mütevellisi Yeni Pınar

Mahalllesi ahalisinden Hacı Şeyh Mehmet oğlu Osman muvâcehesinde han kapısı ve han önündeki vakfa ait dükkanın yeni baştan inşa edilmesinden dolayı yapılan masrafların kendilerine geri verilmesi için şahitler Hoca Ömer Mahallesinden Abuzer oğlu Neccar Abuzer Usta ile bakkal Yeni Pınar Mahallesinden Abdi oğlu Faraç zâde Ömer ifadeleri ile kendilerine teslimi istemiştir. 4 -10 Temmuz 1913

Sayfa 33/1 belge 23

Kab Cami'î Mahallesinden Hasan kızı Ayşe vefât edeb eşi Kara Azap oğlu Şeyho'nun veraseti bir yaşındaki kızı ve beş yaşında ve Tursun ismindeki çocuklarına nafaka ve kisve vesair ihtiyaçları doğrultusunda para verilmesini talep etmiştir dinlenen şahitlerin ifadeleri sonucunda kabul edilmiştir.

Sayfa 35/1 belge 25

Adıyaman Mahallesinde ketb ve zabtı için sub-ı şer' enverden nasb ve irsal olunan mahkeme-i şer'iyye Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Habib Efendi medine-i mezbûrun Hoca 'Ömer Mahallesinde gelen Kain Dellal Musatafa oğlu Ahmed hanesinde akd idildiği meclis-i şer'i şerîf-i enverde zat-ı ta'rif-i şer'i ile Mehmed kızı Meryem Zek Karyesi Mustafa oğlu Abdulkâdir muvâcehesinde konuşan Davud emvâl ve metrukesine dokuz guruş mehr-i ve beş yüz altı yüz sekiz cem'an altı yüz kırk bir guruşdan yüz yigirmi guruş mukbı bir res's koyun virub geri kalanı talep etmiştir. Bu davada kendisi ile ıslah olub zimmetinde kalan beş yüz yigirmi bir guruş mukabil nakid üzerine sulh yapılmıştır.

Sayfa 35/1 belge 26

Adıyaman'ın Musalla Mahallesinde oturan Hasan Efendi kızı Fatma zevce Mustafa yüz bir guruş mehr-i mu'accel ile bundan cuma önce kendisini boşadıktan sonra yüz bir guruş mehrinin kendisine verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuş olsa da kocası Mustafa yüz bir guruş mehri kendi zimmetinde olduğunu söylemiştir. 28 Temmuz 1913

Sayfa 36/1 belge 27

Zek Köyü ahâlinden Abdulkâdir bin Hacı Ahmet oğlu Osman Koca ve Hacı İmamoğlu Mehmet vefât eden Osmân oğlu Bekir'in veraseti eşi Abdurrahman kızı Emine ile Soylu Sefiroğlu Ahmet'e ta'yin olmuştur. 10 Ağustos 1913

Sayfa 36/1 belge 28

Adıyaman'ın ... Köyü ahalinden merhum Mehmed'in kızı Hanım bundan yigirmi sene önce beş yüz guruş mehr-i mu'accel ile tarihine üç sene önce boşanan Hanım üç aylık nafaka ve beş yüz guruş mehr-i mu'accel borcunun kendisine verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 3 Ağustos 1913

Sayfa 37/1 - 38/1 - 39/1 belge 29

Adıyaman'ın Kuyucak İlçesi'nin... köyü sâkinlerinden Abuzer oğlu Hasan bin Şeyho şer'yye mahkemesine Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Mustafa oğlu Kahveci Mehmet bin muvâcehesinde (yüzleşme) bundan yigirmi sene önce vefât eden dayısı ve annesinin Kahveci Mehmet Ağa zimmetinde olan yüz gurus alacağı olub validesi Fatma ile teyzesi Aslı'ya münhasır olduğu; ancak teyzesi Aslı dahi vefât edip veraseti oğlu Mahmûd ile kızları Hanım Ayşe ve Fatma'ya verilmesi ve validesi Fatma dahi vefât edip veraseti kendisi ile kardeşi İbrâhîm ve kızkardeşi Emine'ye verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 29 Temmuz 1913

Sayfa 39/1 belge 30

Adıyaman'ın Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden iken bundan önce vefât iden Arab kızı Ayşe'nin verasetini Hasan oğlu Osman eşi Hüso kızı Hanım Hüso şer'yye mahkemesinde ahd olunmuş meclisi şer'ide Hacı Ahmet oğlu Hacı Ahmet Efendi muvâcehesinde Ayşe'nin ru'b çiftlik sulu tarlasını başkalarından aldığı iddiasıyla dava açılmıştır

Sayfa 30/2 – 31/2 – 32/2 belge 31

Adıyaman'ın Zek Köyü sakinlerinden Mustafa oğullarından Mahmut oğlu Mehmet Evkâf Me'muru olan Necat Efendi muvâcehesinde evlad-ı vakftan olan Şeyh Abdullah Erzincan vakfından otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse ve vakıftan olan dedesi Şeyh Mustafa ve oğlu babası Mehmet 9 Şa'ban Sene 294 tarihinde babasına intikal etmiş olup, babasının vefât etmesiyle de veraseti kardeşlerinin de ölümünden dolayı sadece kendisine verilmesini şahiler Musalla Mahallesinden Abuzer oğlu Hüso ile Hoca Ömer Mahallesinden İbrahim oğlu Abdulkâdir'in ifadeleri doğrultusunda kendisine verilmesine karar verilmiştir. 3 Eylül 1913

Sayfa 33/2 belge 32

Adıyaman'ın Samsad ilçesinin Alaköprü köyü halkından Abdullah oğlu Musafa Fî 26 Kânunısânî Sene 326 tarihinde vefât oğlundan kalan kırk bin gurus'un kendisine teslimi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 28 Ağustos 1913

Sayfa 39/2belge 36

Adıyaman'ın Çelikhan ilçesinin Kuyucak Köyünde sakin, Yeni Pınar Mahallesinden Hacı'Osman Dede ile Musalla Mahallesinden Hacı Safi Hasan eşi Hatice kızı Osman Cuma öncesi Kab Cami'î Mahallesinden Dede Efendi hanesinde meskûn iken zevcesi Mehtiriye Hanımın feci şekilde öldürülmesinden sonra Osman Dede efendi ve öldüren kişi kayıplara karışmıştır. Bu nedenle malların kızı Haticeye virilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuş ve mahkemede malların paylaşılmasına karar verilmiştir.

Sayfa 40 belge 37

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sakinlerinden Mehmet Ağa oğlu Hasan Efendi, Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Hacı Emin Efendi oğlu Hasan

Efendi'den kırk gurusu alacağı olup borcunu ödememesinden dolayı mahkemeye şahit Hoca 'Ömer Mahallesinden belediye Sandık Emni Osman Nuri Efendi, Kab Cami'i mahallesi sakinleri Abdurrahman ve yine aynı mahalleden Mustafa'nın ifadeleri doğrultusunda borcun ödenmesi için karar kılınmıştır. 9 Kasım 1913

Sayfa 41 - 42 belge 38

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesinden ve Pevristan milletinden Turfânda binti Sergis aynı mahalleden Kirkos oğlu Murad'ın Amerika'da vefât iden Rasim Krobot kızı Kirogosdan alacağı olan kırk gurusun verasetinin paylaşılmasından önce kendisine teslim edilmei için şer'i mahkemeye şahit Eski Saray Mahallesinden Pevristan milletinden ... ve aynı mahalleden Ermeni milletinden Akob çocuğu Artu oğlu Mikail ve yine Pervistan milletinden Kirok oğlu Artin ifadeleri ile şer'i mahkemesine başvurmuştur. 4 Kasım 1913

Sayfa 42-43-44 belge 39

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sakinlerinden Hacı Abdülgani hamiyetteki mütevellî Hacı 'Osman Şeyh Mehmet Evkâf sairesine ait olan dükkana yigirmi bin gurusu masraf yapmış olup bu masrafın Evkâf Dairesinden kendisine teslim edilmesini talep etmesi üzerine şer'i mahkemesine başvurmuştur. 2 Aralık 1913

Sayfa 45 belge 40

Adıyaman'ın Hoca 'Ömer Mahallesinde kıyılan nikâhı anlatmaktadır. 1 Aralık 1913

Sayfa 48 belge 41 - Sayfa 48-49 belge 42

Hoca 'Ömer Mahallesi muhtarı Bıçakçı Hasan oğlu Bıçakçı Mehmet kurban bayramından tahmin olarak beş on gün bulgur haşlar yetiştirir bir günde akşam vaktinde mahkeme odacısı Efendi bizim kapıyı açıp selam verdikten sonra küçük kardeşinin kendisi yanında kalmasını istemiş ancak daha sonra kendi nikâh ına aldığı belirterek dava açılmıştır. 3 Aralık 1913

Sayfa 49-50 belge 43

Adıyaman'ın Kabcamii Mahallesinde sakin Gül kızı Şerefli Hasan Efendi, vefât eden kardeşi Hasan oğlu Hüseyin Mehmed'in veraseti iddiası şahit Eski Saray Mahallesinden Hüseyin oğlu Onur ve aynı mahalleden Mamil'in ifadeleri dinlenmiştir. 1 Aralık 1913

Sayfa 50 belge 44

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesinden Abuzer aynı mahalle oturun Hacı Keleş torunu Mustafa oğlu Yusuf'a 1 Nisan 329 tarihinin beşinci ayında temmuzda biri yüz sekiz gurusu hesabla on aded lirayı 'aşan parayı Abuzer'in kefilliğinde almış olup ödememiştir. Bunun üzerine şer'i mahkemesine başvurmuş olup mahkeme sonunda borçlu Mustafa'nın suçlu olduğu kayıt edilmiştir. 30 Aralık 1913

Sayfa 53 belge 45

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Ayşe kızı Mahir'in eşi Hoca 'Ömer Mahallesi halkından Mehmet oğlu Hacı Hasan'dan boşanması üzerine kendisinden nafaka talep etmesi üzerine açılmıştır. 27 Aralık 1913

Sayfa 53-54 belge 46

Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Emi kızı İsmakçı şerîf nam-ı mezbûre Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'ıyyesine mezkûr meclis-i şer'ıyye Kab Cami'î mahalleli Seyid oğlu müteveffâ Hacı 'Ali m bundan altı yedi sene önce vefât eden kardeşi Mehmet'in veraseti eşi Emine kızı Berber Mehmet ile kardeşleri Hacı Ali ve Süleyman'a verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuş olup şahit Hoca Ömer Mahallesi 'Aşir oğulları Ali'nin ifadeleri dinlenmiştir. 30 Aralık 1913

Sayfa 54 belge 47

Dişbudak Köyü sakinlerinden iken bundan önce vefât iden Hüseyin Kâhya oğlu Ali, Ahmet oğlu Mehmet Sabri ve Safir oğlu Abdulkâdir ve eşleri ismi Fatma nafakaya ihtiyacı olduğu belirterek kendisinden kalan eşya ve malların ona verilmiştir. 2 Ocak 1914

Sayfa 55 belge 48

Adıyaman'ın Musalla Mahallesi sakinlerinden Hacı Habib Efendi vefât eden Mehmet Efendi vefât ettiği gün münakaşa yaptığı Hacı Kebiroğlu Hüseyin vefât etmiş ise de Hüseyin hezimet ifasına asla iktidarı olmayıp şer'i mahkemesinde tahrir beyan edilerek birbirlerinin hanelerine yaptıkları zararların belirlenmesi için başvurulmuştur. 2 Ocak 1914

Sayfa 56-57 belge 49

Adıyaman'ın Kuyucak Nâhiyesinde Balaban Köyü sakinlerinden olan ancak Eski Saray Mahallesinde ikamet iden Süleyman oğlu Necat kızı aynı köy sakinlerinden amcam kerimesi Elif kızı ... Ali nam Bekir ile tahminen tarihinden yigirmi beş gün önce beş yüz gurus mehr-i mu'accel mezburenin hanesine mezbûre amcası dede mezbûreye vekil ve nikâh dahi amcam oğlu Mamu vekil olup nikâh ı kılındı mezbûrenin gelinlik elbisesi dahi tarafından hazırlanmamış olduğu halde Balaban Köyü'nde Halîl Huri mezbûreyi cebren kaçırarak kocayı görmüş olduğundan hakkında muamele nizamında cezasının verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. Şahitler Balabanlı oğlu Hasan ve Balaban Köyü'nde Hüsnü'nün ifadeleri dinlenmiştir. 27 Aralık 1913

Sayfa 58 belge 50

Adıyaman'ın Akpınar Köyü sakinlerinden Gül kızı Hacı Mısdık, Kuyucak Köyü sakinlerinden ve Seydi oğullarından Bekir oğlu Halil muvacehesinde vefât eden babası Mami Mısdık dair benimle ayan kız kardeşim kızları Elif ve Sultan inhisarı tahkikat hazır merkûm Bekir ciheti kebirden iki yüz gurus alacağı olup verasetin paylaştırılmasından önce meblağı iki yüz gurusun kendisine verilmesini talep etmiştir.

Şahit Akpınar Köyünden Hacı Hüseyin oğlu Mehmet Halo oğlu Hüseyin ve Ramazan oğlu Şeyh Mustafa ve Ramazan Ali'nin ifadeleri dinlenmiştir. 3 Ocak 1914

Sayfa 59-60 belge 51

Adıyaman'ın Kuyucak ilçesinin Fırnız Köyü ahâlînden İbrâhîm bin Mehmet, Fırnız Köyü sakinlerinden iken bundan önce vefât iden dedem nefî babamla babası Hasan merhum veraseti oğulları Hasan Merci ve Mehmet ile kızları Ayşe ve Rabia ve Meryem vefât edip paylaştırılmadan önce mezbûr eyyu dahi vefât idub kızı Hale ile kardeşleri Hasan ve Mehmet ile kız kardeşleri Ayşe, Rabia, Meryem inhisarı tahkikad teskere sonrası miras paylaştırılmadan önce merkûm Mehmet dahi vefât etmiş kardeşimin oğlu Abdülrahim olduğu dedem Hasan muvâcehesinde İbrâhîm Ağa zimmetinde iki yüz gurusu alacağı olup paylaştırılmadan önce iki yüz gurusu mezbûreden beyan varise takdir olmak üzere kendisine verilmesini talep etmiştir. 14 Ocak 1914

Sayfa 61 belge 52

Adıyaman'ın Musalla Mahallesi sakinlerinden Hanifi Ağanın kızı Elif Han Hatun husumet ve red cevâbından dolayı Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Abdurrahman Saik Efendi Hafız Mehmet Efendi şer'iyeye mahkemesi Dişbudak Köyü sâkinlerinden Hasan Ağa oğlu Berket Ağa muvâcehesinde Elif huzurunda, Hasan Ağanın üç yüz gurusu mehr-i mu'accel ile otuz sene verir zevce metrûkesi olup on seneden beri ayrı olduğu ve üç yüz gurusu malla zimmetinde ve ziyaret tarafında Ahmet Kadir kardeşi Gül Hatundan satın aldığı iki çiftlik üzüm bağı almıştır. Kardeşinin hala zimmetinde olduğu ve yine mezbûr Kilis köyünde husus olduğu ondan mahalle hanesinde ceman nakd olarak biri iki yüz otuz elli gurusu ve hazırlanarak on kille meblag buğdayın ona teslim edilmesi mezbûr Hasan Ağaya kabl şer'iyeye buyrulmuştur. 15 Ocak 1914

Sayfa 63 belge 53

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Bagdatlı Ahmet kızı Fatma bundan önce delirmedinden dolayı büyük kızı Sultan binti Çadır Handan başka kimsesi olmamasından dolayı malı ve eşyasının korunması için kızı mezbûre Sultan'a tayin olunmasını istemişlerdir. Eski Saray Mahallesi Molla Mustafa Hoca oğlu İmanı Hüseyin Efendi ve mumaileyh ifâdeleriyle tahrîr müstehak olmagla mezbûre Sultan namı Hatun validesi Fatma'ya tayin olunmuştur. 5 Şubat 1914

Sayfa 65-66 belge 55

Adıyaman'ın Musalla Mahallesi sâkinlerinden Hoca zâde Hacı Salim Efendi bin Mehmet Efendi bundan önce Battalhöyük Karyesi sâkinlerinden iken vefât iden Şeyho oğlu Sofu Osmân'ın imamında Mehmet tarafı olup vefat eden Şeyho zimmetindekiler nakid tarlaya altı yüz gurusu bırakmış olduğu vefât itmiş Ebu Mehmet müteveffânın malların tarafıma teslim edilmesini talep etmiş ve şahitler Abuzer oğlu Mahmûd ve Bekir oğlu Ay 'ın ifadeleri dinlenmiştir. 2 Şubat 1914

Sayfa 67 belge 56

Adıyaman'ın ... Köyü sâkinlerinden Zeliha binti Hacı Şerîf Fî Teşrînisânî sene 329 tarihli tahriratından tespit edilmiş olduğu üzere vefât iden oğlu Hacı bin 'Ömer'in veraseti oğlu Mehmet de ait olduğundan müdde-i aleyh Kadir oğlu Abuzer zâde kırk gurusu alacağı olup paylaştırılmadan önce teslimi ve vefât olduğu mezbûrun kendisine muntakîl olmasına meblağı mezbûrun kendisine teslimini istemiştir. Bu konuda şahitler Yeni Pınar Mahallesinden Uzunğolları Mehmet ve Mahmûd Mustafa ile Şeyh Abdurrahman'nın ifadeleri dinlenmiştir. 9 Nisan 1913

Sayfa 68 belge 57

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sakinlerinden Firaz zâde Abdullah oğlu Ömer şer'iyye mahkemesine Hacı Abdulgani mütevellî mahalle-i mezbûr hanesinden Osmân bin Şeyh Ömer oğlu Mehmet muvâcehedinde Evkâf Me'muru hazır olduğu halde davayı takrir-i kelâm idub Hacı Abdülğani'in tomurcu pazarında dükkan ve toprak virildi ve Hacı Mehmet Ali Efendinin dükkanlarına icarından istifâde etmek üzere bir gün cumartesi günü 320 bin seksen gurusu masrafla yeni baştan tamir ettirmiş iki hanede icara verilmeden yigirmi beş gün tezkere husûsunda vuku' bulan yangından sonra dükkan kendisi tarafından inşa edilmiştir. Yapmış olduğu bin seksen gurusu masrafını ne Evkâf memurluğu tarafından kendisine teslim edilmesi için şer'i mahkemeye başvurmuştur. 14 Nisan 1913

Sayfa 69 belge 58

Adıyaman'ın Kuyucak Köyü sakinlerinden Mehmet Mamu kızı Fatma Taviran Köyü sakinlerinden Yusuf bin Abaküs muvâcehesinde iş bu hazır mezbûr üç dört seneden beri zevce Tûlay'a birçok senedir ve beni hanesine götürür babası hanesine sâkine nafaka kisve işra ihtiyac ile muhtac olmağla yani hanesine idare ve infâk için nafakasının ödenmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 15 Nisan 1913

Sayfa 70-71-72 belge 59

Adıyaman'ın Musalla Mahallesi sakinlerinden Bayılı Halo zâde Hasan Ağa kardeşi müteveffâ Bekir zimmetinde cihet-i karz şer'iden yüz sekiz gurusu alacağım olup malından kendisine verilmesini talep etmiş olup şahitler Zek Köyü halkından Hasan oğlu Abdullah ve Uzunzâde oğlu Şeyho oğlu Abdurrahman'ın ifadeleri dinlenmiştir. 18 Nisan 1913

Sayfa 73 belge 60

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Efendi Molla Mustafa vefât eden babası Mustafa Efendi'nin veraseti tamamen zevcesi validem İsmail Efendi oğlu Ayşe ve kızları Fatma Hanım'a verilmesi için şer'i mahkemesine başvurmuştur. 2 Mayıs 1913

Sayfa 74-75-76 belge 61

Adıyaman'ın Kuyucak ilçesine bağlı Balaban Köyü sâkinlerinden Mehmet oğlu Molla sefiri Ali, Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Mısdık Paşa zâde Molla

Hüseyin oğlu Hasan Efendi şer'iyeye mahkemesine Kavaklı Köyü sâkinlerinden Elif kızı müteveffâ vekili Hasan Ağa'nın müvekkili Ali'nin kaç yaşında olduğunu sorularak müvekkilim Molla Hanefe talep eder. 15 Mayıs 1913

Sayfa 76-77-78-79 belge 62

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesi sakinlerinden devlet-i âliyenin Ermeni milletinden Hacı arzuhal kızı Soylu Serkeş şer'i mahkemeye Panos soylu serkeşin davaya vekil ve yine aynı mahalleden Mıstık Paşazâde Hasan Efendi muvâcehesinde bundan önce vefât eden babalarının verasetinin abileri Panos ve Gebon ve kendisine virilmesini talep eder. Şahit Kuyumcu oğlu Kirkor veledi Serkes Kunduracı Hacı veled-i ile Parso'nun ifadeleri dillenmiştir. 30 Aralık 1913

Sayfa 79 belge 63

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Mustafa kızı Hanım Yeni Pınar Mahallesinden Emmi Keloğlu Hasan'ın eşine kötü söz söylemesinden dolayı açılan davada Hasan'ın eşine söylediklerini inkâr etmiştir.

Sayfa 80/1 belge 64

Adıyaman'ın Zek köyü sâkinlerinden Osmân oğlu Osmân bin Uzun dede Ahmet'ten bin yedi yüz kırk sekiz gurus bir sene müddetle zimmetinde borç aldığı ve bu borcun daha ödenmemesinden dolayı şer'i mahkemesine başvurmuştur. 19 Mart 1914

Sayfa 80-1 belge 65

Adıyaman'ın Kızılca Pınar Köyü sâkinlerinden Bago oğlu Mustafa hanımından boşanmasından sonra kendisi ve çocuklarının nafakasının verilmesini talep etmesi üzerine açılmıştır. 22 Mart 1914

Sayfa 80-2 belge 66

Adıyaman'ın Toyran Köyü sâkinlerinden iken bundan dört sene akdem vefât eden zevcesi Ahmet oğlunun veraseti olmak sebebiyle cariyelerine ve küçük çocuklarına ve kendisine virilmesi için dava açılmıştır. Açılan davada küçük çocukların vekaletinin kendisine verilmesini talep etmiştir. 15 Kasım 1913

Sayfa 81 belge 67

Adıyaman'ın Hoca Ömer Mahallesinden Hoca zâde Seyid Efendi oğlu Hidayet Efendi ve Eski Saray Mahallesinden Mısdık Paşa zâde Hasan Efendi, Kayd oğlu Ahmed'in verasetinin mezbûr oğlu ve kızım Ayşe'ye virilmesi şer'iyeye mahkemesinden talep edilmiştir

Sayfa 81-82 belge 68

Adıyaman'ın Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden vefât eden Hasan kızı Hatice Musalla Mahallesinden Ömer Ağa bin Hacı Mehmet muvacehesinde bundan önce

verasetini kendisi kardeşleri müteveffâ Ali kız kardeşi Ümmügül ve Zeynep ve Halim'e ve Aişe Fatma ile babamız vefat eden Hasan'ın hayatında vefât eden kızı Emine'nin oğlu Hacı Mehmet ve kızı Fatma'ya verilmesini şer'i mahkemesinden talep etmişlerdir. 19 Mart 1914

Sayfa 83-84 belge 69

Adıyaman'ın Koçili sâkinlerinden oğlu Hasan'ın kızı Hatice yine aynı mahallede bulunan Hacı bin Hacı Evso muvâcehesinde ben beş seneden beri üç yüz gurus mehir mu'accel ile hazır vuku'nun ne vec medzul behası olduğum halde ma' kud 'aleyh üç yüz gurus mehr-i mu'accel vermekten vazgeçmesi üzerine şer'i mahkemeye dava açmıştır. 14 Nisan 1914

Sayfa 84-85 belge 70

Adıyaman'ın Muhsad Köyü sâkinlerinden on altı yaşında Abdulkâdir ağa oğlu Ömer oğlu Mami Yusuf bundan akdem öldürüdüğü, Abdulkerim ağanın veraseti karısı Zeynep Ebuzer ağa ile Bekir kızı Sigincan meteveffâ Yusuf ile Ebuzer ağa kızı Zeynep, Mustafa'ya ve Sigincan kızı Emine'ye verilmesi için şer'iyye mahkemesine başvurulmuştur. 30 Nisan 1914

Sayfa 86 belge 71

Adıyaman'ın Sıra Tut Mahallesinden Hacı Abdurrahman kızı Ayşe Han kızı Dirge hazihi on sekiz yaşında olduğu halde dayım oğlu Abdiye rızam olmaksızın babam mezbûr söz verir ise de rızam olmadığından Hoca Ömer Mahallesinden Mehmed'in evine gece gelip dayısı cemo oğlu Kado'nun hanesinde kalmıştır. 4 Nisan 1914

Sayfa 86- 87belge 72

Adıyaman'ın Musalla Mahallesi sâkinlerinden Yusuf oğlu Abdi, Musalla Mahallesi sâkinlerinden Hacı Abdurrahman kızı Ayşe'nin beş yüz gurus mihir-i muaccel teslîmiyesiyle eylediğim Bekir ve Mala Ebuzer oğlu Mahmûd binbaşı sıfadı Ömer oğlu İsmail Çavuş huzur ve maarfetiyle ve ve Ayşenin babası Kırkıkoğlu Osman ve Tutlu Kerim oğlu Hacı huzurlarında mezbûrenin babası hanesinde üç ay önce ikindi vaktinde akd edilip bu suretle mezbûre nefsi ve itaatsizliğinden dolayı şer'iyye mahkemesine dava açılmıştır. 29 Nisan 1914

Sayfa 89-90-91 belge 73

Adıyaman'ın Kapoli ilçesinin Kutur Köyü sâkinlerinden Yusuf bin Kalender Kap Cami' Mahallesinden binbaşı zâde Rıza Efendi ibn-i Abdullah Efendi muvâcehesinde dava ve tekdir-i kelim edub bundan kırk sün akdem Behisni ile Hısn-ı Mansûr muyanesinde ceryan iden gün sunam baharda ..vefât eden Kalender bin Yusuf bin Kalender erkek kardeşim olub, yalnız buna münhasıra ve benden gayri varis ve terekesine müstehak ecri olmağla müteveffâ mezbûrun hal-i siyatında iş bu hal bil-meclis rıza Efendi zimmetinde cihet farzı şer'iden yüz gurus alacağı olub kable'l ahz ve el-istifa kuvvet ve meblağ-ı mezbûr yalnız buna müntakil ve suruş olmağla su'al olunub meblağ-ı mezbûrun halen bunç adı ve tesmiye kabl-i şer'i şerîfden buyrulmak

matlûbumdur Yusuf bin Yusuf. 5 Mayıs 1913

Sayfa 91-92 belge 74

Adıyaman'ın Kutur Köyünden Kap Cami' Mahallesi sâkinlerinden Necib bin İbrâhîm Efendi bundan yigirmi sene akdem vefât eden Kutur Karyesi ahâlinden Abu bin Abuzer bin Seyid veraset malı müteveffânın birâderleri Yusuf'a münhasır Mahmûd dahi vefât idub veraseti oğulları Seyid ve Valluya(?) münhasır verildikten başka varis ve terekersine müstehâk olmamağla hala hayatta Necib zimmetinde yüz guruş alacağı olub paylaştırılmadan önce meblağın kendisine tesimini istemiştir. 5 Mayıs 1914

Sayfa 93 belge 75

Adıyaman'ın Kab Cami'î Şerîf Mahallesi sâkinlerinden Kahveci Ahmet kızı Hacı Meryem, Kahveci Mehmed'in veraseti zevcesi Evgi validesi Elif ile kardeşi Hacı Mustafa'ya verilmesini talep etmişlerdir.

Sayfa 93 belge 75

Adıyaman'ın Kab Cami'î Şerîf Mahallesi sâkinlerinden Hacı Meryem kızı kahveci Ahmet nam Mehmed beş gün akdem celb iden babam tepediş Kahveci Mehmed'in veraseti eşi Evgi validesi Elif'e emlak ve eşya-i menkûl ve gayrı menkûl olub mezbure Elif ile kardeşim Hacı Mustafa'nın malları almaları üzerine terekelerden hissesini almak için şer'i mahkemesine başvurmuş ve bunun sonucunda da her biri kendi aralarında anlaşmışlardır.

Sayfa 95-96-97 belge 78

Adıyaman'ın beytül-mal müdürü Mehmet Taran Efendi tarafından olan vekili Karakanı Mustafa Efendi oğlu müteveffâ Mehmet Emin Efendi şer'iyye mahkemesine Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden Mustafa kızı Halime muvâcehesinde dava olub Musalla Mahallesi sâkinlerinden iken mezbûr bir hafta önce vefât eden Ümmü Gül Hanım, Hacı Abuzer Efendi diğerleri ve yakını Hacı Osmân Efendi iki yüz guruş guruş kıymetli hanedeki nafaka husûsunda mahâlînde ve emvâl ve terekese verilmesini talep etmişlerdir. Bu konuda Musalla Mahallesi ahalinden Çüneoğlu Hacı Abuzer oğlu Mustafa oğlu Mehmet, Kabcamii Mahallesinden Şaşuoğlu İsmail oğlu Ömer oğlu Ali, Kürdi oğlu Şeyho ve Şaşu oğlu Hasan'ın ifadeleri dinlenmiştir. 21 Nisan 1914

Sayfa 97-98-99 belge 79

Adıyaman'ın Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Gelirli oğlu Yusuf bin Evso, Samsad ilçesinin Sultan Magara Köyü sakinlerinden Osman oğlu Mehmet Abuzer muvacehesinde semeri kır rengi, iki bacağı kulakları düşük kuyruğu kırmızı yüz elli guruş kıymetli bir aded merkehim tahminen bundan bir sene önce kaybolmuştur. Kaybolmasından sonra Kuyucak Köyü oğlu Hüseyin'nin evinde bulunduğunu iddia ederek teslim edilmesini istemiştir. 30 Mayıs 1914

Sayfa 99- 100 belge 80

Adıyaman'ın Çakallu Köyü halkından Hallo şer'iyeye mahkemesine Çakallu Karyesi sakinlerinden Şeyh oğlu Mehmet muvacehesinde kır rengi merkebin kaybolmasından dolayı başvurmuştur. 6 Haziran 1914

Sayfa 101 belge 81

Adıyama'nın Külahhöyük köyü sakinlerinden Sami Koçak oğlu Abdulkâdir, Kab Cami'î Mahallesi sakinlerinden Hüseyin kızı Fatma muvacehesinde iş bu hazıra mezbûre dört aydan beri beş yüz gurus mehr-i müeccel ile zevce-i menkuhe-i validesi Zeyneb ve onun pederi Cemo oğlu Abdulkâdir mezbûreye bila 'akıl bana inkiyad ve ita'at itdirmediklerinden kendisine itaatı için başvurmuştur. Bu konuda şahit Kab Cami'î Mahallesi halkından Tütüncü Ali Ağa Mustafa oğlu Veysi'nin ifadesi dinlenmiştir. 6 Haziran 1914

Sayfa 102 belge 82

Adıyama'nın Kab Cami'î sakinlerinden Bektaşî oğlu Hacı Mustafa binti Meryem bundan önce vefât iden zevcem Osman oğlu Yusuf verasetiyle çekilen sefire Gülistan Hanım ve Sofu Osman oğlu Nuriye Vidat tahakkukundan sonra sağire mezbûranın babsının mevrûs ve müntakil mahalesi mezbûr da vaki' bir tarafın Abuzer taraf-ı selasesi iş bu oğlu Şeyho haneleriyle mahdûd bir bâb hanesindeki hisse-i şâyi'asından başka malı olmayub hisselerinin teslimi için başvurulmuştur. 30 Haziran 1914

Sayfa 103 belge 83

Adıyama'nın Samsad Köyü sakinlerinden vefat eden Derviş Ağa oğlu Şeyh Abdurrahman, verasetini kendisi ve kız kardeşi Fadiş Hatuna verilmesini talep etmiştir. 14 Haziran 1914

Sayfa 104 belge 84

Adıyama'nın Mahkeme-i Bidâyet Ceza reisi Abdülkadir Efendi oğlu Ahmed Necib Efendi Mehmed, bundan akdem vefât eden Samsad müdürü Ahmed Efendi zimmetinde bulunan nafaka bedelinden biraderi Osman ile Naim olub terekelerin bilâ-haraç tarafına teslim edilmesini talep etmiş; kaza polisi Halil Efendi ile ardındam bölük kumandanı Yusuf Efendinin ifadeleri dinlenmiştir. 14 Haziran 1914

Sayfa 105 belge 85

Behisni ilçesinin Sıra Tut Mahallesi sakinlerinden olup Adıyama'nın Musalla Mahallesi sakinlerinden Ahmet Ağa bin Çolak yüz başı Mustafa Ağa şer'iyeye mahkemesine Hacı Mehmet Efendi oğlu Hacı Seit Efendi bundan akden vefât eden Mustafa Ağanın Hafız oğlu Mevlûd ölümünden hissene ait bin otuz altmış gruş otuz paranın kendisine teslim edilmediğini istemiştir. 20 Haziran 1914

6. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU

Sayfa 1-2 numero 1

Hısn-ı Mansûr'un Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal ma'rifatü'z-zât Hatice bint-i Hüseyin Medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isinde ma' kud meclisi şer'i ise Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Fatma bint-i Derviş Ağa aleyhinde ikame eylediği eşyâ-i murkûme-i ketm ve ihtiza da'vasına mütala-i mezbûrede tutmaya tarih-i da'vaya varakası tebliği kılınmış ise de adem-i icabetten ve müdde'a-i mezbûrenin dahi ... meşruası zuhurundan bunların Fî 9 Cemaziyel Evvel Sene 332 tarihinde saik eylemiş yevm-i mezkûrda müdde-i aleyha mezbûrede tekrar muhâkemeye davet eylemiş ise de adem-i icabetinden gıyaben cerayanına bi'l-mübaderet müdde'a-i mezbûrede Hatice bint-i Hüseyin –Mahallesi ma' kud-i mezkûrede – bundan akdem verasetine benimle zevce-i menkûhe-i ... Fatma binti'l mezbûrdan Derviş Ağa'ya ve li-ebeveyn hemşiresi Sıdkaya celile-i zağir ve kızı Hatice'ye münhasıra olarak vefât eden oğlum İmam Hüseyin bir emvâl ve eşyâ-i metrukesine ve ... mezbûre Fatma oğlum İmam Hüseyin'in terkesinden ve kendi malından olarak 100 bir guruş kıymetli bir aded kurma taht 200 kıymetli elli kaba kadar bir aded penbe rengi ve 150 guruş kıymetli 20'sini yarımdan sarı penbe ve altmış guruş kıymetli altı kutun 20 kıymetli, bir aded su tası (1 aded) ve 50 kıymetli iki eded su tası 100 guruş kıymetli ... kabadan mamul iki aded ... () mamul sehberi altmış guruş kıymetli iki aded kilim ve 50 kıymetli bir aded yünden mamul perde 120 kıymetli dört eded ve 25 guruş dört aded mamul ve penbenden mamul 100 kıymetli beş aded tarhanası seferesi ve 100 kıymetli beş aded çuha 500 kıymetli yünden mamul 2 aded döşek ve iki aded yorganı ve yüz guruş kıymetli bir kile bulgur ve elli kıymetli dört kile mahsûl hinta ve 40 kıymetli dört aded küpesi ve 2240 guruş nakid akçe ki cem'an 4125 guruşluk emvâl ve eşyâyı terekeden ketm ve ihtiza ile tahrîr itdirmediği hukukumuzun dayanağı mücep olacağı ki sergire mezbûreye dahi hasar ibraz itdiği ... ve bu babda şuhûd ikame ... olamamalı müdde-i aleyhin mezbûre Fatma'nın mahallesi şer'i davet yerle ber vech-i metruk eşyâ-i mezkûreyi ketm ve ihtiza etmediğini yemin ve yer verilmesi matlûbdur dedikde müdde-i aleyh mezbûre Fatma'ya yemin ve yer verilmesi üzere mahkeme-i şer'iyeye ... şer'iyeye davet olunarak mezbûre davete icap edup huzur-ı hâkimde eşyâ-i müddei aleyhinin hiçbirisinin İmam Hüseyin'in mâlî olma refîki ve benim bir gûna emvâl ve eşyâ-i ve nakid olarak hiçbir şeyi ketm ve ihtiza etmediğini yemin olunduk da eşyâ-i müddei aleyha birer birer te'adad ve hiçbirisi zevcem malı olduğunu malumatının olmadığı ki hiçbir şeye ve parasında hiçbir akçe bile ketm ve ihtiza etmediği (vallah) deyûb yemin eyledi.

Sayfa 3-4 numero 2

Hısn-ı Mansûr kazasından Kuyucak Nâhiyesinin Hoşgan Karyesi sâkinlerinden Hürü bint-i Arslan kazâ-i mezbûr şer'iyenin ma' kud meclisi şer'imizin lazım müdde-i aleyh Kozan Karyeli olup hakkında ... şer'isinde da'vaya () idilmiş olduğu halde vurud etmediği bir defa da fî 10 Kununısâni Sene 328 tarihle muhtıra varakası ... heyeti ihtiyariyesi muarriif tarafına tebliğ idildiği halde vurud etmeye ve mahalle-i şer'i dahi münkaza olmağla gıyaben muhâkemesi bulunan Kozan Karyesi sâkinlerinden Hüseyin bin Nebi aleyhin takdir-i kelâm ve ta'bir-i an'ül-meram edub Kozan Karyesinin nam mevki şarken çay garben dağ ... şimalen dere cenuben mişe ile mehdud mişeli iki dönüm sulu tarla beyanında elli(?) ulûfât müstakilen malın harici olup ba'de-vefât tarlayı mahdûd mezkûr ma'mişeli

cariyeleriyle birâderim Hüseyin mevrûs gayrı resmi müntakil bulunmuş olduğu halde iznim olmaksızın birâderim mezkûr tarlayı 500 guruş mukabilinde müdde-i aleyha kadyen vefasına koymuş müdde-i kalil zarfında birâderim Hüseyin dahi bila veled vefât iderek hissesi dahi cariyelerine müntakil bulunduğu ve cariyeleri yuvaya bulunmamalı tarlayı mahdûd mezkûrun mukabilinde verilen meblağ-ı mezkûru def'aten depeye olduğum halde tasarrufdan men' ve fuzulen bir tagallub ve zaptına geçirdiği şer'i şerîfe mugayir-i kanun menfi' kılınan menafi olmağla müdahale ve men'i husûsunda saht-ı hükûm şer'îyye aldırmasını talep ve iddiâ' iderim diyerek de Fî 9 Mart Sene 329 Müdde-i Hürü bint-i Arslan

Müdde-i aleyh mezbur hukukî muhafaza ve tarlay-ı mezkûrede müteveffâ yedinden mevrûs hayatında ve ba'de'l-vefâtı kendisiyle mrtufu birâderi Hüseyin artanın intikalini mezbûresinde bila veled vefâtını ve kendisinden başka varis ve terekesine müstehak olamadığını kimlerle ispat edeceği soruldukda Hoşgan ahalinden Soylu Hasan oğlu Mehmed ve ... oğlu Süleyman ve Seyid Hamid oğlu Mamu ile ispat ideceğine ve bunlardan başka sâhidi dâ'ir ise de ikamesinde 'ahz-ı i'tiraf etmesi üzerine

şehûdları merkumundan

Şâhidân-ı merkûmundan Seyid Hüseyin oğlu Mehmed huzur-ı şer'e hazır olub istişhâd olundukda Kozan Karyesi'nde nam mevki de şark tarafında çay dağ mişe ve dere ile mahdûd tahmînen iki dönüm mişeli sulu tarlanın müdde-i mezbûre yeddi Arslan'ın hayatında ile'l- vefât mülkü olduğu ve ba'de vefâtı müdde-i mezbûre birâderi Hüseyin'in on beş sene kadar taht-ı tasarrufunda kaldıktan sonra () halinden için kadarda karyeye Nebi oğlu Hüseyin'e beş yüz guruş mukabilinde 'adyen Hüseyin mezbûre Hüseyin dahi bila veled vefât iderek hissesi müdde-i mezbûre müntakil bulunub rehn-i mezkûr mukabilindeki büş yüz guruş mer'a müdde-i-i mezbûre tarafından verildiği madde müdde-i 'aleya almayub tarla-yı mahdûdu mezkûru fuzulen zapt ve tasarruf itdigi şer'i başka varis ve terekene müstehak ahzı olduğu ma'lûmun değildir ben bu husûsda bu vech üzerine şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 9 Mart Sene 329 Şâhid Hasan ile Oğlu

Şâhidun-u merkûmundan ile ... oğlu Süleyman huzur u şer'e hazır olub istişhâd olundukda Kozan Karyesinde ... mevkisi tarafları çay dag, mişe, dere ile mahdûd tahmînen iki dönüm mişeli sulu tarlanın müdde-i-i mezbûre pederi Arslan'ın hayatında ile'l-vefât mülkü olduğu ve ba'de vefât müdde-i-i mezbûre birâderi Hüseyin'in on beş sene kadar taht-ı tasarrufunda sonra fakir (?) halinden için Kozan Karyesi Nebi oğlu Hüseyin beş yüz guruş mukabilinde 'adiyen terhin ve mezbûre biraderi dahi bila veled vefât iderek hissesi müdde-i mezbûreye münkatil bulunub rehn-i mezbûr mukabilindeki beş yüz guruş müdde'a-i mezbûre tarafından virildiği halde müdde-i-i 'aleyh olmayub tarlay-ı mahdûdu mezkûre fuzulen zapt ve tasarruf mezbûreden başka varid terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lûmun değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi Fî 9 Mart Sene 329 Şâhid ... oğlu Süleyman

Şâhidun-ı merkûmundan Soylu Hamid oğlu Mamu huzur u şer'e hazır olub istişhad olundukda ... mevki tarafları çây, dağ ve mişe ve dere ile mahdûd tahminen iki dönüm meşeli sulu tarlanın müdde-i mezbûreye Arslan'ın hayatında ile'l- vefât mülkü olduğunu ba'de'l vefât müdde-i-i mezbûre birâderi Hüseyin'in on beş sene kadar taht-ı kaldıktan sonra fakir halinden için Kozan Karyesi Nebi oğlu Hüseyin beş yüz guruş mukabilinde adiyen terhin ve mazbur Hüseyin dahi bila vefât iderek hissesi müdde-i-i mezbûreye müntakil bulunub rehn-i mezkûr mukabilindeki beş yüz guruş müdde-i-i mezbûre tarafından verildiği halde müdde-i 'aleyh almayub tarlayı mahdûd u mezbûru fuzulen zapt ve tasarruf ittiğini başka varis ve terekesinde müstehâk ahzı olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi Fî 9

Mart Sene 329 Şâhid Soylu Hamid oğlu Mamu

Sayfa 5 numero 3

Hısn-ı Mansûr'un Çelikhan Nâhiyesi kuramızdan Çat Karyesi Sâkinlerinden Türk Oğlu Hüseyin bin Mustafa Ağa ma'kud meclis-i şer'imizde kaza-i mezbûrun Musallâ Mahallesi sâkinlerinden Hacı Süleyman oğlu 'Abdurrahman ibn-i Abdurrahman sağlığı zamanında takrir-i kelâm idüb bundan akdem vefât eden li-bebeveyn birâderim Hacı bin Mustafa Ağanın veraseti benimle Mustafa tahakkukundan sonra ve iş bu hazır merkûm Abdurrahman zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden iki yüz on altı gurus alacağı olub kablû'l-ahz ba'de'l istifa (?) vefât meblağı mezbûr benimle kızı mezbûre Hanife'ye müntakil ve mevrûs bulunmağla meblağ-ı mezbûreden on altı gurus dahi vuku' bulan talebim üzerine bana iade itmiş ise de müteveffâ iki yüz gurus hala zimmetinde kaldığı suâl olunub meblağ-ı mezbûrun bana iade ve teslimle müdde-i 'aleyh mezbûr Abdurrahman'a tenbih olunmak matlûbumdur didikte Fî 18 Mart Sene 329 Türk Oğlu Hüseyin bin Mustafa

Lede's-sual cevâbında müteveffâ-ı merkûmun cihet-i karzdan ve yedinden iki yüz on altı gurus alub zimmetinde deyni ve borcu olduğunu ve müdde-i merkûmun li-bebeveyn birâderi ve mezbûre Hanife dahi sebliye kızı ve meblağ-ı mezbûrdan on altı gurusluk müdde-i mezbûre bana teslim ve müteveffâ iki yüz gurus hala zimmetinde deyni ve borcu olduğu ikrâr ve i'tiraf iderek lakin şimdi te'diye 'arz eyledi Fî 18 Mart Sene 329 Müdde-i aleyh Hacı Süleyman oğlu Abdurrahman ibn-i Abdurrahman

Sayfa 6 numero 4

Bila-veled vefât olan Hısn-ı Mansûr Mahallesinde ketb ve zabtı içün sub şer'i enverden me'zunen irsal kılınan şer'iyye Kain Mehmed Efendi müdde-i mezbûr Musalla Mahallesinden Hacı Abuzer Yürüoğlu Mevlüd hanesinde akd ittiği meclis-i şer'i şerîf-i enverde başka varis Eski Saray Mahallesinden Mısdık Paşa zâde Hasan Efendi meclis-i ma'kud mezkûrda mezbûr Mevlüd ve zevce menkûhe-i medhul behası Fatma binti Sufî Hacı Hasan muvâcehelerinde hazır mezbûre Fatma dokuz seneden beri mezbûr Mevlüd ve menkûhe-i ve medhûl behası Fatma binti Sufî Hacı Hasan muvacehelerinde hazır-ı mezbûre Fatma dokuz seneden beri mezbûr merkûm Mevlüd'ün menkûhesi ve medhûl behası olduğu cümlece ma'lum ise de mezbûre Fatma merkûm Mevlüd'ün rızaen hemşiresi olduğu istimah itmim üzerine ihbar ... şer'a iylerim reza' meselesi tatbik ittiği suretde tarafma tasdiki dahi taleb iderim dedikte Fî 10 Nisan Sene 329 Müdde-i Hasan

Bu meseleye binâ'en hazırdaki şâhidler kimler olduğu soruldukda

Sayfa 6-7 numero 5

Musalla Mahallesinden Seydi birâderi 'Osmân bin Seydi ve hemşiresi Fatma Bereket zâde Kasım Ağa ve birâderi Bekir Ağa kızı Hasan gelin Emine ve Ramazan kerimesi Şehriban Tutlu İbrâhîm zevcesi Fatma na'il Hacı Hanifi bâ-Neccar dahi Elif Karslı Salih zevcesi Zeliha Fatma kızı Zeynep ... Hüseyin zevcesi Haça(?) Öncü Mustafa oğlu Hacı Kel Ahmed 'Ayalı Zeynep na'il Şeyho 'ayalı ... Hüseyin 'ayalı 'Ayşe Fatma ile Seydi birâderi 'Osmân zevcesi Kıymet kızı Emine Yusuf Karslı Hacı Şerîfe zevcesi Halime Çüne Mehmed oğlu Derviş Gülsüm, Mehmed zevcesi Fatma ... Hacı Hasan şâhidlerim olub bundan başka şâhidim yoktur Fî 10 M. Müdde-i

Musalla Mahallesinden müsemmadan Seydi oğlu 'Osmân tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda mezbûre Fatma ile Mevlüdün rızaen hemşireleri olduğunu bilirim deyü 'adem-i ma'lûmât beyan iddi Fî M. Şâhid Yürü oğlu 'Osman

Musalla Mahallesinden müsemmadan şâhîde Fatma binti Seydi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda ‘adm ma‘lûmât eyledi Şâhid Fatma binti Seydi

Hoca ‘Ömer Mahallesi müsemmadan Halime binti Mustafa tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda bundan on sene mukaddem Hacı Hafız hanesi kira ile otuz nefer bir ... bana virildiği bin Hacı Abuzer’in oğlu Mevlüd ve Hacı Hasan kızı Fatma’ya ... dedigini müteveffâ mezbûr zamanında ağzından işittim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Şâhid Halime binti Mustafa

Sayfa 7 numero 6

Hoca ‘Ömer Mahallesinden bâ-Neccar dahi gelin Elif binti Mahmûd tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda Hacı Hüseyin sağlığı zamanında ben evlerine gelir gider idim bir defa da geldiğimde Hacı Hanif Abdülgani hasta yatıyor kızı beşikde ağlıyor idi bir karı çağırdık ağlayan çocuğu emzirdi ben bu karı kimdir dedim dediği kardaşım Ebu’nun karısı Elif’dir ben onların çocuğunu ve onlarda benim çocuğumu emzirdiler dedi ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 10 M. Şâhid Elif binti Mahmûd

Musalla Mahallesinden Karşlı Salih zevcesi Zeynep binti Ebuzer tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda zelzele senesinden bir sene mukaddem yaz günü tamda oturur iken Hacı Hanif ‘ayan Emine Hacı Abuzer’in bacısı aynı deyü dediği kardaşı Eyyub’a tezvic iyleye malı zabt olmasıyla mezbûrenin Fatma zâde oğlu Mevlüde virdikleri enam bacıyı kardaşıma na‘il virelim dedigini işittim bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 10 Nisan Sene 329 Şâhid Zeynep binti Ebuzer

Musalla Mahallesinden Kozanlı Yusuf tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda ‘adem-i ma‘lûmât Fî 10 Nisan Sene 329 Şâhid Kozanlı Yusuf bin Mehmed

Musalla Mahallesinden ‘Osmân zevcesi Kıymet tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda ‘adem-i ma‘lûmât Fî 10 M. Şâhid Kıymet

Musalla Mahallesinden Kel Ahmed gelini Zeynep binti ‘Osmân tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda ‘adem-i ma‘lûmât Fî 10 M. Şâhid Zeynep binti ‘Osmân

Diğer şâhidlerini mâh-ı hâl Ramazan’nın on üçüncü Cuma ertesi günü akşam ideceğini söylemesi üzerine taraf şer‘i şerîfden üç gün müddet virilmiştir Fî 10 Nisan Sene 329 Müdde-i Hasan

Mesele-i reza‘ müdde-i mumaileyh istifah olundukda hale hazırda olan Hacı Abuzer’in oğlu Mevlüd Hacı Hanif harami aynı Hacı Hanif birisi aynından ... Fatmayı dahi Hacı Abuzer’in zevcesi Elif emzirdiği gibi her ikisinde ... kadiya ayâ imiş emzirmek olndukda benimle ... olacak ihbar eyledi Fî 10 M. müdde-i mumaileyh Hasan

Sayfa 8-9-10 ()

Sayfa 11

İşbu zabtda muharrer müdde‘i ve müdde‘i ‘aleyh ifâdeleriyle şâhidlerin ifâdeleri huzurumuzla şer‘i başkanı Hacı Mehmed Efendi tarafından harfiyen ahz olunub mukârin- hakikat olduğu tarafımızdan dahi tasdik kılındı Fî 4 Nisan Sene 329

İhtiyarun Molla Mustafa

Turuş Karyesi ihtiyarı Hüseyin Ağa bin Hüseyin Ağa

Muhtar-ı karye-i mezbûr İmam-ı karye-i Turuş Mahmûd

Sayfa 12-13

27	197
27	6
34	1182
	600
	582
Huzuru mahkeme-i bidayet icrâ riyâset-i ‘aliyesine	1318
	15
	6590
	1318
	19770

Fî 3 Teşrînievvel Sene 35 tarihinde her altı mah zimmetinde virilen üç yüz seksan beş guruş yigirmi para ma‘deni râic belde eytam sandığına te‘diye idilmek şartıyla ... Hoca ‘Ömer Mahallesi gerek oğlu Hüseyin Efendi bin Hacı Mehmed zimmetinde taksit yigirmi altı bin üç yüz on üç guruş ma‘deni paranın iki taksiti olan ber veche bâlâ dört bin üç yüz seksan beş guruş yigirmi paradan cem‘en sekiz bin yedi yüz yetmiş bir guruşla mahı iki yüz on dokuz guruş para on üç mahlık taksiti olan iki bin sekiz yüz elli guruşu vakt ve meyanıyla sanduk-ı mezkûrda tesviye itmediğinden dolayı birinci taksiti mürûrunda zaten ihbarname tebliği idilmiş ise de hâla meblağ-ı mezkûreyi eytam sanduğuna te‘diye edilmediği cihetle deyn-i mezkûr mu‘accel hali iktisab ideceği şerait mikdara icabından alacağını

Fî 3 Teşrînievvel Sene 330

Fî 3 Teşrînievvel Sene 330 tarihli mahall-i seneden eytam sanduguna mezbûr Hoca ‘Ömer Mahallesinden mezkûr zâde tarafeyn Hacı Mehmed’in tarihi seneden itibaren sekiz mah iki yüz otuz guruş on pare ve her altı ayda dahi mezbûre deynin üç yüz seksan beş guruş yigirmi para ma‘deni râci olarak eytam sandukuna takdim edilmek ve taksidin her birisini böyle vakt ve zamanında tesviye edilmediği suretde deyn-i muaccel hanı ikşab edecek şerâtını mahall-i sene ikâme ri‘ayet itmediğine dolayı mumaleiyh Hüseyin Efendinin meblağ idilmiş ise de bana esfâ itmediğinden râyic-i mehr-i-meram zimmetine terekem

İki bin sekiz yüz elli guruş on para ile iki altı aylık taksiti olan sekiz bin yedi yüz yetmiş bir guruşla cem‘en on bir bin altı yüz yigirmi bir guruş on pare tahsise nefekata verilmesi üzere ihtiyacımı almış olduğundan eytâm nizamnamesinin madde-i mahsûsa-yı ahkamına tevfiken meblağı mezbûrun asla ma‘deni olunacağı ve taksiti olan on bir bin altı yüz yigirmi bir guruş on parenin rayic-i ma‘deni olarak tahsile buyurulmak üzere iş bu mezkûre takdim olunur.

Sayfa 14

Şâhid merkmundan ebi Evso Şadi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd tahminen bundan iki sene mukaddem ‘Ulvi’inin başlığı kat‘ itmek üzere müdde-i aleyh şâhidin hanesine bir takım cemaatle geldiğimizde beraberimde bir öküz bir inek dört kile hinta ve bir merkebdirler görüb merkûm Şeyho’ya virdik olunan sual eyledi dört kile hinta dört şa‘ir iki öküz iki inek iki merkebdirler tarafına teslim olunduğu ikrâr itti ba‘de külli hesâb üç bin guruş hububat ve hayvanat ve tarafına olub fiyat kıt‘ olundu

ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 4 Nisan Sene 329 Şâhid

Gümrüklü Karyesine musaddi tarafeyn muvâcehesinde merkûm Şeyho'nun kızı nişanlısı Ulvi'nin vefâtında 'Ulvi'nin akrabaları bizim karyeye geldiler didiler ki 'Ulvi veled-i Şeyho'nun nezdinde ve zimmetinde olan başlığımız girün didklerine birkaç kimse ile Şeyho'nun hanesine geldik ... iade idilmesi söyleyerek kabul eyledi bin gurusları zimmetindedir her ne vakt kızımı bir bir kimseye iki öküz bir merkeb bir inek aldık kalan tolayı iki bin gurusları zimmetimdedir her ne vekil kızımı bir kimseye virdiğimde anı-da i'ade iderim dedi olundu ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 4 Nisan Sene 329 Şâhid

Gümrüklü Mamu tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda ... karyesi Ulvi'nin 'Ömer Mehmed 'Ali 'Osmân bizim karyeye geldiler beraberce Şeyho'nun karyesine geldik başlığın i'ade idilmesini suretten bin 'ala olur dedi iki öküz bir merkeb bir inek bin gurus kıymet takdiriyle i'ade eyledi kalanlardan zimmetinde bana kalan iki bin gurusdur didi ne vakil kızıma virilmesine virir isem iyade vireceği dedi ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 4 Nisan Sene 329 Şâhid Gümrük Karyesi

Şâhid merkmundan Gümrüklü Mamu Hallo tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda mabkar vasfı mührü nam 'Osmân Mısri 'Ömer bizim karyeye geldiler Ulvi'nin vefâtı işittiği için Şeyho'ya virdiğimiz malın i'adesi için merkûm Şeyho'nun hansine beraberce geldik be'del-kabul bin gurusu kıymetli iki öküz bir inek dört i'ade idub zimmetinde iki yüz gurus başlık kaldığı söyledi ve kızımı ne vakit 'ara verir isem i'ade iderim dedigini bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 4 Nisan Sene 329 Şâhid Gümrüklü Karyesi Mamu bin Hallo

Şâhid merkûm hakkında ne diyeceği soruldukda karye bin gurus terkilerini taleb ederim dedi müdde-i aleyh

Sayfa 15 numero 7

Medine-i Hısn-ı Mansûr mükâfâtından Çeçen Karyesinde sâkin sahib-i arzuhal ma'rifatü'z- zât Zeynep binti Sami medine-i mezbûr mahkeme-i şer'ıyyesinde ma' kud meclis-i şer'imizde zevce dâhili Abuzer'den Mehmed huzurunda da'va ve takrir-î kelâm idub hazır merkûm Abuzer dört seneden berû benim zevc-i dâhilim olub lakin ahiren meyanımızda 'adem-i imtizac ve mu'aşeret hâsıl olduğu gibi merkûm Abuzer ve benim üzerime zevce ahirî götürüp o suretle mevcut 'adem-i iktirac teşrid ve kendisi beni kirâen hanesine taraf tasdik itmekle beri sekiz mâhdan beri pederim hanesinde bulunduğumdan ve merkumun verâsetinden hasıl ve benden mütevellî sub başında cebrem ile bin nafaka ve kisve ve ... ihtiyaç muhtaç olduğumuzdan merkûm Abuzer'in bâ-mikdar kâfî nafaka takriri veya ahz hanesi ... ayrıca bizleri infâk ve iksâ itmesi veyahud bu cihetle ri'ayet itmedigi takdirine istidâm bilâ-sene götürülen eşya ve üç reisi kec-bîn kendisinden ister ve öyle tarafıma i'adesi ve teslimi matlubumdur dedikde Fî 21 Nisan Sene 329 Müdde-i aleyh Zeyneb binti Sami

Lede's-sual zevce merkûm dahi cevabında zevce menkuhesi olduğu ikrâr ve diger hanede iskân ve infâk ve iksâr idecegi takdir iyledi Fî 21 Nisan Sene 329 Müdde-i aleyh Mehmed ...oğlu Abuzer

Sayfa 15 numero 8()

Sayfa 16 numero 9

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm bin Hacı Seyid Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclis-i şer'i şerif enverde Mahmûd bin Mehmed Efendi muvâcehesinde da'va ve takrir-i kelâm idub ma'glûmat Elazîz Jandarma alayının merkez taburunun Harput Bölüğü efradından müstahdem iken oğlum Hacı bundan akdem vefât idub veraseti benimle validesi Emine müntakil olmagla iş bu hazır bi'l-meclis müdde-i aleyh Mahmûd bin Mehmed Efendi zimmetinde müteveffâ-i merkûm Hacı'nın hal-i hayatında cihet-i farz-ı şer'iden kırk guruş alacağı olub kablel ahz ve'ı-istifa fevt ve meblağ mezbûr benimle valdesi Emine'ye müntakil ve mevrûs olmakla müdde-i aleyh mezbûreden sual olub meblağ mezkûr beynlerimizde bi'l-farîka eş-şer'iiye takdim olunmak üzere halen bana teslîmle kablel-i şer'i şer'ifden tenbih olunmak matlûbumdur Fî 20 Müdde-i Hacı Seydi oğlu İbrâhîm

Lede's-sual müdde-i aleyh Mahmûd dahi cevâbında müteveffâ merkûmda hal hayatında cihet-i farzdan zimmetinde ol mikdâr deyn-i olduğu tab'en ikrâr ve itiraf idub müdde-i mumaileyh mâ'dâ veraset müdde'asını külliye inkâr eyledi

Müdde-i merkûmdan veraset müdde'asını kimlerle ispat edeceği soruldukda Hoca 'Ömer Mahallesinden Nureddin Efendi bin Muhiddin Ağa ve Yeni Pınar Mahallesinden 'Ömer bin Mustafa ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidan-ı merkûmândan Nureddin Efendi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis İbrâhîm müteveffâ-i merkûm Hacı'nın ve gayben anü'l-meclis Emine dahi validesi olub müteveffânın babasının ismi İbrâhîm dedesinin ismi Seydi ve muskat dâ'iresi Hoca 'Ömer Mahallesi olub bunlardan başka varis ve terekesine müstehak azı olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Nisan sene 329 Şâhid Hoca 'Ömer Mahallesinden Nureddin Efendi ibn-i Muhyiddin Ağa

Şâhid merkûmândan Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden 'Ömer bin Mustafa tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakikâ iş bu hazır bi'l-meclis İbrâhîm müteveffâ-i merkûm pederi olub gayben anü'l-meclis Emine dahi validesi müteveffâ-i merkûmun babasının ismi İbrâhîm dedesinin ismi Seydi olub muskat dâ'iresi Hoca 'Ömer Mahallesi olub bunlardan başka varis ve terekesine müstehak azı olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Nisan sene 329 Şâhid Yeni Pınar Mahallesinden 'Ömer bin Mustafa

Sayfa 17 numero 10

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Zek Karyesi Sâkinlerinden sahib-i arzuhal Dede Veli oğullarından Hasan bin Mustafa Efendi mezbûr mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclis-i şer'imizde Evkâf Me'muru Necat Efendi muvacehsinde takrir-i kelâm idub karyemizde ... olan Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kaddes sırrahu imamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse-i ayar deyn-i hisse-yab zaviyedarlık mezraadarlık cihetlerine bâ berat-ı 'âli mutasarrıf olan Dede Veli'nin vefâtıyla vukû u cihet-i selase mezkûre pederim namına tevce idilmiş ise de bir aslı zab' olduğundan cihet-i mezkûre dahi şurutta bulunduğundan sagîr birâderlerim Bekir ve Yusuf'a babaya ve kendim bila malından buyrulması matlûbumdur dedikde Fî 27 Nisan Sene 329 Zek Karyesi'nden Veli oğullarından Hasan bin Mustafa

Lede's-sual müdde-i aleyh Necat Efendi dahi cevâbında evlad-ı vakfâ müşarü'l ileyhden olduğu ma'lumum değildir Fî M. Evkâf Me'muru

Evlad-ı vakfâ müşarü'l ileyh olduğunu kimlerle ispat ideceği soruldukda Zek

Karyesinden Deli Mehmed oğlu ‘Ömer bin ‘Ali ile Talan oğlu Abuzer Bin Mehmed vesair ile ispat iderim Fî 27 M. Müdde-i Hasan bin Mustafa

Şâhidân-ı merkûmandan Deli Mehmed oğlu ‘Ömer bin ‘Ali tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda hazır müdde-i merkûm Hasan ile gâib anü'l-meclis Bekir ve Yusuf dede Veli hazretleri olub babaları ismi Mustafa dedeleri ismi Mezbûr Dede Veli ve evlad-ı evlad vakfâ müşarû'l ileyhden olduklarını bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî Şâhid Zek Karyesinden ‘Ömer bin ‘Ali

Diğer şâhid dahi aynı şehâdetde bulunub müdde-i merkûm Hasan ile Bekir ve Yusuf Dede Veli hazretleri oldukları evlad-ı evlad-ı evlad vakf müşarû'l ileyhden olduklarını ve cihet-i selasenin şurut-larından bulunduklarını bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî M. Şâhid Talan oğlu Abuzer Bin Mehmed

Sayfa 18-19-20-21 numero 11

Kâhta Kazasına tabi' ... nâhiyesinde Salah Karyesi sâkinlerinden İsmail bin Mehmed Süleyman huzur u mahkeme-i şer'îyyesinde makud meclis-i şer'iyemizde kadı vekili Hasan Efendi muhızırında da'vayı ve takrir-i kelâm idilub hükûmet marifetiyle ihzar eylediği mu'ayene olunan kuyruğu önünde beyaz nişanem siyah renkli altı kırmızı beş yaşlarında bir ra's öküzüm mer'ada ... olduğundan bundan on yedi gün evvel mezkûr öküzü merkeb iderek götürülmüş ve tahribat neticesi Hısn-ı Mansûr Mahallesi gazeteye virilen telgraf üzerine Hısn-ı Mansûra olduğunu zabd edilmiş hükûmet marifetiyle celb itirilmiş olmağla mal-ı müşteram olan öküzün bana teslîmi halden matlûbumdur Fî müdde-i İsmâ'il bin Mehmed Süleyman

Lede'l-sual müdde-i 'aleyh hazne vekili Hasan Efendi dahi nerden ve kimlerden iştirâ ittiğini sual eyledi

Müdde-i merkûm dahi cevâbında Puryanalı Hasan Vekili nam-ı diğeri Hasan ... milletinden iştirâ eylediğini söyledi

Müdde-i 'aleyh mumaileyh dahi ol emirde Puryanalı Hasan ... milletinde celilede tahkikat icrâ idilmesi taleb idildi.

Müdde-iye öküzün şer'ân malı olduğu kimlerin ispat edeceği müddeiye soruldukda salah karyesinden 'Ali bin 'Ali ve karyesi mezbûrdan ... 'Ali sagi Yusuf bin Bekir 'Ulu bin 'Osmân Mehmed bin Hüseyin 'eşi ve ... karyesinden Abuzer bin 'Ali ile ispat edeceğini ideceğini söyledi

Şâhidân-ı mezbûradan Salah Karyeli 'Ali bin 'Ali istişhâd olundukda fî'l-hakikada iş bu kuyruğu ucu beyaz sol bacağı arasında beyaz nişane ve kulağı yarık tahminen yanında () ihfa mu'ayene edilen öküzün müdde'anın dört senedir yanında olduğunu biliyorum takdiri şer'an mâlı olup olmadığını bilmem deyub şehâdet eyledi Fî 2 M. Şâhid 'Ali bin 'Ali

Diğer şâhid Evso 'Ali Bey istişhâd olundukda fî'l-hakika iş bu kuyruğu ucu ile sol bacağı arasında beyaz nişanı ve kulağı yarık altı yaşında siyah renkli öküz m'arifet şer'îyye ihfa ve mu'ayyen idilen iş bu râ'sı öküz tarihden dört sene mukaddem dört yüz guruş mukabilinde hazır bi'l-meclis İsmail bin Mehmed'in şer'en aldığını bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 12 Mayıs Sene 329 Şâhid 'Ali Bey

Diğer şâhid ve ... karyesinden Abuzer bin 'Ali istişhâd olundukda fî'l hakika kuyruğu ucu ve karnı altında beyaz nişanem ve kulağı yarık yaşını bilmediğim bir re's siyah renkli öküzü dört sene evvel kuvvet mukabele müdde'ada hazır bi'l meclis suhûran dört yüz guruş satın aldığı ve şer'en mâlı olduğunu biliyorum şâhidim şehâdet dahi iderim. Fî 12 Mayıs Sene 329 Şâhid Abuzer 'Ali

Diğer şâhid Salah Karyesinden Mehmed bin Hüseyin 'eşi tarafeyn

muvâcehesinde istiṣhâd olundukda fî'l-hakika kuyruğu ucu ve bacakları altı ve içi ve ve kulağının birisi yarık altı yaşında bir re's (rası) siyah renkli öküzü dört sene evvel kuvvet mukabil müdde'anın hazır bi'l-meclis suhurunda aldığı ve malı olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim. Şâhid Mehmed bin Hüseyin

Diğer şâhid karye-i mezbûrdan Yusuf Bekir tarafeyn muvâcehesinde istiṣhâd olundukda altı yaşında bir siyah öküzü dört yüz guruşa sahibinden müdde'i aldı dört senedir sol kulağı yarık kuyruğunun sağ ve sol bacaklarının arasında beyaz var sol tarafının beyazlığı fazladır sağ tarafı beyazlık azdır böyle bilirm ve şehâdet iderim Fî 23 Mayıs Sene 329 Şâhid Yusuf Bekir

Diğer şâhid karye-i mezkûrdan 'Ulu bin Dede 'Osmân dahi tarafeyn muvâcehesinde istiṣhâd olundukda şâhid Yusuf Bekir'in ifâdesini teyid ve şehâdet eyledi Fî 13 Mayıs Sene 329 Şâhid Ulu bin Dede 'Osmân

Müdde-i da'vasında ve tarafeyn imanda bir siyah öküz ve sol bacağında üç tarafı beyadır bu da'va eylemiş ve halbuki sağ tarafı bacağı arasındaki beyazlık sol tarafında fazla olduğu halde ikame olunan şâhidler dahi sol tarafındaki beyazlık fazla deyu şehâdet eyledikleri ve yekdilerine ve müddeinin da'vasına muvafık şehâdetde bulunmadıklarından ve meclis ahkâmında şehâdetin da'vaya muvafık şurut bulmasına binâ'en bu babdaki müdde'anın da'vasında reddiyle yekde olarak toplanan ma' kud öküzün ve eşyâyı sairenin bi'l-hakikat mâlî olduğu teslimini talep ve da'va idem ferman Fî 13 Mayıs Sene 329

Şâhidân-ı merkûmenin mahlinden zikr olunması için haneye tanbih tahrîrat tuttu şer-i şerîf

Dördüncü orduyu hümayunun yigirmi altıncı alayının birinci birinci bölüğünde müstahdem vefât eden Kuyucak Karyesi'nde oğlum Abuzer veraseti yalnız bana münhasıra olduğunu inde's şerîf Enver zahir olundukdan sonra oğlum buradan hali hayatında iş bu hazır bi'l-meclis Hacı Efendi Hasan Efendi zimmetinde cihet-i karısından kırk gurusu olacağı olup kablel ahz ... fevt olup meblağı mezbûr bilâ münhasıra olmağa meblağ-ı mezbûrun hala bana virilmesine mumaileyhe beyan olmak matlûbumdur. Fî 15 Mayıs Sene 329 Kuyucak Karyesi Molla Mehmed oğlu Molla Mehmed

Lede's-sual müdde-i aleyh cevabında müteveffâ-ı mumaileyhe ol-mikdâr deyni olduğunu ikrâr mâ'adâ veraset müdde'asını külliye inkâr eyledi

Müdde-i merkûmdan veraset müdde'asını ne ile ispat edeceği soruldukda

Sayfa 21 numero 12

Musalla Mahallesinden hazır ... oğulları Molla Mahmûd ve Mustafa ibni Yusuf ile ispat edeceğini söyledi

Şâhidânı merkûman Molla Mahmûd ve Mustafa tarafeyn muvâcehesinde münferiden istiṣhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis Molla Mehmed mutevaffâyı merkûm 'Ali'nin pederi olup veraseti yalnız kendisine münhasır merkûmdan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lumumuz değildir bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz dediler Fî 15 Mayıs Sene 329 Şâhid ... oğulları ve Mustafa Molla Mehmed

Sayfa 22-23 numero 13

Hısn-ı Mansûr'a tâbî Zek Karyesi sâkinlerinden Havar Emine binti Çoban Bekir Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'imizde kızı Meryem de farâşdan müteveffâ Hüseyin oğlu Davud sulbünden hasıl oğlu Hasan'ın zimmetinde nakdi bedeli olan şâhid Bekir yigirmi guruş hesabıyla iki yüz kırk guruş menlagla tarafıma teslîmiyle şer'en bana ait olmagla mezbûr çocuğla dâhil bana teslîm idilmesi hatta merkûm Mustafa'ya tenbih olunmak muradımdır dedikte Fî 21 Mayıs Sene 329 Havar Emine

Lede's-sual murahhas-ı mezbûr dahi cevâbında karyesi heyet-i ihtiyâriyyeyesi hazur-ı marifetleriyle rabî' tatbiken ve nafakadan fazlasını hazne-i mezbûrenin kerimesi Meryem'le cemaen merkûmda mâlında kalan mehr-i behasına mahsub idilmek üzere mebrûz müveccibi iki kille hinta dörd çuha şa'ir altı çuha mercimek bir kazgan şire üç kırkah pekmez bir kırat kuru üzüm ve otuz dörd guruş () dörd guruş darı mahsûlünde yarım batman penbe iki yetmiş ufak darı mebûre Emine'ye teslîm idilmesi ba'de hesab ru'yet idub has nafakadan fazlasını kerimesi mezbûrenin mehrine mahsub idileceği cihet-i hala muhasebesi ru'yet olunmadı kibel-i şer'den muhaebe rüvviyetini talep iderim Fî 21 Mayıs Sene 329 Müdde-i aleyh Mustafa

Zek Karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Hacı Mahmûd oğlu Ramazan müteveffâ Bekir kaza-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'imizde Evkâf Me'muru Necati Efendi muvâcehesinde takrir-i kelâm idub karyemizde defîn ... olan Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kıddes sırrahu İmami hazretleri vakfından otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse zaviyedarlık ve mezraadarlık cihetlerine bâ-berat-ı 'âli mutasarrıf olan Hacı Mahmûd'un vukû u vefâtıyla pederim namına tevcih olunmuş ise de beratı kazaen zayi' olduğundan ve cihet-i selase mezkûre dahi evladına şurût bulunduğundan kendime bilâ hasıl tevcih buyrulması matlûbumdur Fî 21 Mayıs Sene 329 Zek Karyesinden Hacı Mahmûd oğlu Ramazan bin Bekir

Lede's-sual mumaileyh Necat Efendi dahi cevâbında evlad-ı vâkıf müşarü'l ileyhden olduğu ma'lûmum degildir Fî 21 Mayıs Sene 329 Evkâf Me'muru

Evlad-ı vâkıf müşarü'l ileyhden olduğunu kimlerle ispat ideceği soruldukda Zek Karyesinden Uzunzâde oğlu 'Osmân bin 'Osmân ve Hacı Ahmed oğlu Abdulkâdir bin 'Osmân Koca ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidan-ı merkûmandan Uzunzâde oğlu 'Osmân tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakikâ hazır bi'l-meclis Ramazan'ın pederinin ismi Bekir dedesinin ismi Hacı Mahmûd ve muktezâsı reisi Zek Karyesi olub evlad-ı vâkıf müşarü'l ileyhden olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 21 Mayıs Sene 329 Şâhid Uzunzâde oğlu 'Osmân bin 'Osmân

Şâhidan-ı merkûmandan Hacı Ahmed oğlu Abdulkâdir bin 'Osmân Koca tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda hazır bi'l-meclis Ramazan pederinin ismi Bekir dedesinin ismi Hacı Mahmûd ve muktezâsı reisi Zek Karyesi olub evlad evlad evlad-ı vâkıf-ı müşarü'l ileyhden olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 21 Mayıs Sene 329 Şâhid Zek Karyesinden Abdulkâdir bin 'Osmân

Sayfa 24 numero 14

Hısn-ı Mansûr'un Zek Karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Şeyh Mahmûd oğlu Mahmûd bin Abdurrahman kaza-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'iyeden Evkâf Me'muru Necati Efendi muvâcehesinde takrir-i kelâm idub karyemizde defîn ... Şeyh Abdurrahman Erzincanî Kıddes sırrahu İmami hazretleri

vakfından otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse tevliif zaviyedarlık ve mezz'adarlık cihetlerine bâ berat-ı 'alî mutasarrıf olan pederim Abdurrahman'nın vefâtıyla vuku' beratı dahi kazaen zayı' olduğundan ve cihet-i selasede mezbûre dahi evladına meşrûr bulunduğundan kendime bilâ hasıl tevcih buyrulması matlûbumdur Fî 28 Mayıs Sene 329 Zek Karyesinden Mahmûd bin Abdurrahman

Lede's-sual mumaileyh Necat Efendi dahi cevâbında evlad-ı vakfa müşarû'l ileyhden olduğu ma'lûmum degildir Fî 28 Mayıs Sene 329 müdde-i aleyh Evkâf Me'muru

Evlad-ı vakıf müşarû'l ileyhden olduğunu kimlerle ispat ideceği soruldukda Zek Karyesinden Hüso'nun oğlu Mustafa bin Hüso ve Abdülkâdir bin 'Osmân Koca bin Hacı Ahmed ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidan-ı merkûmandan Zek Karyesinden Hüso oğlu Mustafa bin Hüso tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis Mahmûd'un pederinin ismi Abdurrahman dedesinin ismi Şeyh Mahmûd ve muskat reisi Zek Karyesi olub evlad-ı vakf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dehi iderim Fî 28 Mayıs Sene 329 Şâhid Zek Karyesinden Hüso oğlu Mustafa bin Hüso

Şâhidan-ı merkûmandan karye-i mezkûreyi Abdülkâdir bin 'Osmân Koca tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakikâ hazır bi'l-meclis Mahmûd'un pederinin ismi Abdurrahman dedesinin ismi Şeyh Mahmûd ve muskat reisi Zek Karyesi olub evlad-ı vakıf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dehi iderim Fî 28 Mayıs Sene 329 Şâhid Zek Karyesinden Abdülkâdir bin 'Osmân Koca

Müdde-i aleyh mumaileyh Necat Efendiden ne diyeceği soruldukda tezkirelerni talep eyledi Fî 28 M. Müdde-i aleyh Hısn-ı Mansûr Evkâf Me'muru

Sayfa 25 numero 15

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden müftüzâde Abdülgani Efendi bin Hacı Abuzer Efendi Medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isinde ma'kud meclis-i şer'imizde Medine-i mezbûrun Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden balîzâde Hasan Efendi bin Hafız İbrâhîm Efendi muvâcehesinde da'va takrir-i Kelâm idub müteveffâ Hacı Abuzer Efendinin hal-i hayatında hazır mumaileyh Hasan Efendi zimmetinde cihet-i karz şer'idan kırk gurus alacağı olub kablel ahd ve'l-istifa fevt ve meblağ-ı mezbûr validemiz müteveffâ Hacı Ayşe binti Molla 'Ömer gâ'ibûn anü'l-meclis birâderlerim müteveffâ-ıyan Hilmi Efendiler Mehmed Sa'id ve Mustafa Efendiler ve gâ'ibe anü'l-meclis hemşirem Fatma ile diger hemşirem müteveffâ Ümmü Gülsüm'e müntakıl ve mevrûs olmagla hala müdde-i aleyh zimmetinde olduğundan sual olunub meblağ-ı mezbûrun beyne'l-verese bi't-tefrikiy's-şer'iyeye taksim olunması için halen bana iade ve teslîmiyle kablel şer'i şerîfden teslîm olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'va Fî 11 Nisan Sene 329 müdde-i aleyh Abdülgani bin Hacı Abuzer

Lede's-sual müdde-i aleyh mumaileyh Hasan Efendi dahi cevâbında müteveffâ-i mumaileyh cihet-i karz şer'iyeden zimmetinde olmakda matlûbiyeti olduğu tâb'en ikrâr ve ve itiraf idub müdde-i mumaileyh ma'di veraset müddeasını külliye inkâr eyledi Fî 11 Nisan Sene 329 müdde-i aleyh Bâlîzâde Hasan Efendi

Müdde-i mumaileyhden veraset müddeasını kimlerle ispat ideceği soruldukda Kab Cami'î Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Ustazâde Hacı Mehmed bin Abdurrahman ve Arif Efendi bin LâmiH Efendi bin Hacı Emin Efendi Hoca 'Ömer Mahallesinden mütevellî zâde Şeyh Abdurrahman Efendi bin Ahmed Efendi ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidun merkûmundan Kab Cami'î Mahallesi ahâlînden Şeyh Üstad oğlu Hacı

Mehmed bin Abdurrahman tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis Abdülgani Efendi müteveffâ-i mumaileyh Hacı Abuzer Efendinin sulbû oğlu müteveffâyeye Ayşe binti Molla 'Ömer validemiz anû'l-meclis müteveffeyan Hüseyin Efendi ve Hilmi Efendi ve Mehmed Sabri Efendi ve Mustafa Enfendiler birâderleri ve hemşireleri Fatma ile müteveffâ Ümmü kızları olub müteveffâ-i mumaileyh ismi Hacı Abuzer Efendi ve babasının ismi Hasan Efendi muskat reisi Kab Cami'î Mahalesi olub bundan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Şâhid Şeyh Üstad oğlu Hacı Mehmed

Sayfa 26 numero 16

Hısn-ı Mansûr'un Zek Karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Şeyh 'Ömer'in hafîdi 'Osmân bin Mehmed Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'isinde ma'kud meclis-i şer'imizde Evkâf Me'muru Necat Efendi muvâcehesinde takrir-i kelâm idub karyemizde defîn ... Şeyh Abdurrahman Erzincan Kaddes sırrahu İmamı vakfından otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse zaviyedarlık ve mezradarlık cihetlerine bâ-berat-ı 'âli mutasarrıf olan Mehmed'in vefâtıyla vukû' beratı dahi zayı' olunduğundan cihet-i selase-i mezkûre dahi evlad-ı meşrut bulunduğundan mühal olub cihet-i selasenin kendime bilâ hale tevcih buyrulması matlûbumdur Fî 20 Mayıs Sene 329 müdde-i Zek Karyesinden müteveffâ Şeyh 'Ömer'in Hafîdi 'Osmân bin Mehmed

Lede's-sual mumaileyh Ahmet Necat Efendi dahi cevâbında evlad-ı vakfa müşarû'l ileyhden olduğu ma'lûmum degildir Fî 20 Mayıs Sene 329 Müdde-i aleyh Hısn-ı Mansûr Evkâf Me'muru

Evlad-ı vâkıf müşarû'l ileyhden olduğunu ne ile ispat ideceği müdde-i merkûmdan soruldukda Zek Karyesi sâkinlerinden Kadir Ahmed bin Kadir ve Mustafa bin Ahmed bin Hasan ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidân merkûmundan Zek Karyesi Kadir Ahmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis 'Osmân'ın pederinin ismi Mehmed ve dedesinin 'Ömer Ağa olub muskat reisi Zek Karyesi evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Mayıs Sene 329 Şâhid Kadir Ahmed bin Kadir

Şâhidân merkûmundan Mustafa bin Ahmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakikâ hazır bi'l-meclis 'Osmân'ın pederinin ismi Mehmed ve dedesinin ismi 'Ömer Ağa muskat reisi Zek Karyesi evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Mayıs Sene 329 Şâhid Mustafa bin Ahmed bin Hasan

Sayfa 27-28 numero 17

Hısn-ı Mansûr'un Zek Karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Şeyh 'Ömer'in hafîdi Abdurrahman bin Abdurrahman Hısn-ı Mansûr Evkâf Me'muru Necat Efendi muvâcehesinde takrir-i kelâm idub karyemizde defîn hal-i Şeyh Abdurrahman Erzincan Kaddes sırrahu İmamı hazretleri vakfından otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse zaviyedarlık ve mezra'darlık cihetlerine bâ-berat-ı 'âli mutasarrıf olan pederim Abdurrahman vefâtıyla vukû' beratı dahi zayı' olunduğundan cihet-i selase-i mezkûre dahi evlad-ı meşrut bulunduğundan mühal olub cihet-i selase-i mezkûre dahi evladıyla meşrut bulunduğundan münhasıl olan cihet-i selasenin kendime bilâ hale tevcih olmak matlûbumdur Fî 20 Mayıs Sene 329 müdde-i Şeyh 'Ömer'in Hafızı 'Osmân bin Mehmed

Lede's-sual mumaileyh Ahmet Necat Efendi dahi cevâbında evlad-ı vakfa müşarû'l ileyhden olduğu ma'lûmum degildir Fî 20 Mayıs Sene 329 Müdde-i aleyh Evkâf Me'muru

Evlad-ı vakfa müşarû'l ileyhden olduğunu kimlerle ispat ideceği müdde-i merkûmdan soruldukda Zek Karyesi sâkinlerinden Kadir Ahmed bin Kadir ve Mustafa bin Ahmed bin Hasan ile ispat ideceğini söyledi

Şâhidân merkûmundan Zek Karyesi Kadir Ahmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis Abdurrahman'ın pederinin ismi Abdurrahman ve dedesinin ismi Şeyh 'Ömer ve muskat reisi Zek Karyesi olub evlad-ı vakf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Mayıs Sene 329 Şâhid Kadir Ahmed bin Kadir

Şâhidân merkûmundan Mustafa bin Ahmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fi'l-hakikâ hazır bi'l-meclis Abdurrahman'ın pederinin ismi Kürdi Abdurrahman ve dedesinin ismi Şeyh 'Ömer ve muskat reisi Zek Karyesi olub Karyesi evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıf müşarû'l ileyhden olduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Mayıs Sene 329 Şâhid Mustafa bin Ahmed bin Hasan

Şâhidun merkûmundan Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden müteveli zâde Abdurrahman Efendi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır bi'l-meclis fi'l-hakikâ müteveffâ-i mumaleyh Hacı Abuzer Efendi sulb-u oğlu olub müteveffâ Hacı Ayşe validesi gâibûn anü'l-meclis müteveffâyên Hüseyin ve Hilmi Efendiler Mehmed Sa'id Mustafa Efendiler birâderleri ve Fatma ile müteveffâ hemşireleri olub pederinin ismi Hacı Abuzer Efendi ve babasının ismi Hasan Efendi muskat reisi Kab Cami'î Mahalesi olub bundan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 11 Nisan Sene 329 Şâhid Müteveli zâde Abdurrahman Efendi

Sayfa 28-29 numero 18

Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Hacı Derviş oğlu Hacı Mehmed bin Ahmed medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isinde ma'kud meclis-i şer'imizde hala Evkâf Me'muru Necat Efendi bin Mehmed Efendi hazır olduğu halde Hacı Abdulgani cami'î şerîfi evkâfından havanlık ve türbedarlığa meşrut müteveli zâde Şeyh Abdurrahman Efendi bin Ahmed Efendinin zimmetinde olub üç yigirmi beş tarihinde yekdiglerine hasıl ... iki bab dükkanı vakfa mezbûr müteveli huzuruyla bin üç yüz gurusu işticâr ve birkaç mah yeddi icârımda kaldıktan sonra tarih-i mezkûre dekâkin-i mezkûrenin 'adm imtizam dolayı belediye marifetiyle hedim ittirilub yeni başdan yapılmasına dahi ruhsat tezkiresi virmeleri üzerine tagmirine beldiye vesair neccar ve bina ustaları vasıtasıyla bin üç yüz gurusu masrafla tamiri bi't-tamam on beş gün kadar marurunda haklarında vuku' bulan harikde dekâkin mezkûre kamilen mahruk bulunan ve ba'de mumaileyh Şeyh Efendi tarafından inşa ve kâ'l-evvel dekâkin mezkûre müstecer suretle icrâ-i ticaret ittiği esnada burada dahi evkâf sandukı teşkil ve me'muru vasıtasıyla bi'l-umûm evkâf emlâk ve 'akârâtı müzayedeye virilerek içinde bulunduğu cihet-i tekrar dâ'ire-i mezkûreden isticar itmiş ise de kable'l-harik dekâkin mezkûreye vuku' bulan bin üç yüz gurusu masraf ne mumaileh ne de dâ'ire mezkûre sandukdan virilmediği takdir-i mücib olacağından şer'en iştirâd arayla idilmesi matlûbumdur dedikde Fî 1 Haziran Sene 329 Müdde-i Hacı Mehmed bin Ahmed

Lede's-sual müteveliyyi vakfa mezbûr Hacı 'Osmân Ağa dahi cevâbında türbedar ve feth-i cihetlerinin müşarû'l-iltimas olub müteveli zâde Şeyh Abdurrahman Efendi 'ahd olan dekâkin-i mezkûre harikden mukaddem

bulunduğundan belediye kalfası tarafeyn verilen rapor üzerine hedm ittirilub sene-i aliye icarına mahdûd idilme üzere müstecin müdde-i mezkûr Hacı Mehmed Ağa tarafından i'ta-i masrafla yeni başdan inşa idildiği ikrâr lakin bin üç yüz guruş masraf vuku' bulunduğunu inkâr eyledi Fî 1 Haziran Sene 329 Mütevellî vakfa mezbûr Hacı 'Osmân

Meblağ-ı mezbûrenin bin üç yüz guruş tarafından sarf idildiğini kimlerle ispat ideceği soruldukda Yeni Pınar Mahallesinden zâde 'Ömer bin Abdulgani ve Hoca 'Ömer Mahallesinden Neccar Abuzer bin Abdurrahman ve Kab Cami'î Mahallesinden Necat Kellah oğlu Mehmed ve Zullâm oğlu Şeyh 'Ali ile ispat iderim deyu söyledi Fî M.

Şâhidân merkûmundan 'Ömer bin Abdulgani tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakikâ türbedânlık ve feth-i havanlığa meşrut olan 'arza vâki tarafları han ve tarik ve vakfa mezkûr dekâkin mehdud iki kıt'a Şeyh efendinin birinde dükkanları ta'miri ve temiminel müste'cir Hacı Ağa tarafından bin üç yüz guruş masraf vuku' bulunduğunu bilirim şâhidim şehâdet dahi iderim şâhid 'Ömer bin Abdulgani

Şâhidân merkûmundan Kab Cami'î Mahallesinden Necat Kellah oğlu Mehmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda türbedarlık ve feth-i havanlığa meşrut olan 'arza vâki tarafları han ve tarik ve tararına vakfa mezkûr dekâkin mehdud iki kıt'a dükkan mukaddem ta'mir termîmat müsta'cil ve Hacı Ağa tarafından bin üç yüz guruş masraf vuku' bulunduğunu işiddim şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 329 Şâhid Necat Kellah oğlu Mehmed

Diğer şâhid Zullâm oğlu 'Ali'nin şehâdet cereyan muhâkeme huzurumuzla vaki' olunmasıdır otuz ikinci sahifedendir

Sayfa 30/1 numero 19

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Ayşe Hanım binti müteveffâ Murad Mehmed nâm Hatun medine-i mezbûr mahkeme-i şer'yyesinde ma'kud meclis-i şer'imizde li-ebeveyn birâderleri Hacı Mahmed ve 'Ali muvâcehesinde da'va u takrir-i kelâm idub müteveffâyâ rabbimizin emvâl ve eşyâ-i beyyinesine vaz'l-yedd birâderlerim mezbûran hisse-i irsiyemi virmekden ibaret ve imtina ider olmalarıyla sual olub hazır şer'yyesinde bana teslîmine kablel-i şer'i şerîfden tenbih olunması matlûbundur deyü taaddi eyledigim da'vamda tavassut-u musalıhdan beynimiz ıslah olunub şerait-i sıhhat-i sulhû havi olmak üzere birâderlerim mezbûran yedlerinden dört yüz guruş râic akçe ile bir iki tarikinde vak'î tarafları Hacı Mehmed Molla 'Ömer oğlu Hacı ve dallal İbrâhîm bağ ve tarlaları ve tarik ile mahdûd iki yüz guruş kıymetli bir çiftlik susuz tarla üzerine sulh oldum fîmâ ba'de müteveffâ merkûma kalil ve kasir Halîl ve sakir ... ve akar menkûl ve gayrimenkûl ma'lûm ve mahbûl velhasıl isim mâla ıtlak olunur tereksinden husûsu miras-ı müteallika kaffe-i da'avî ve 'âmme-i mutallibat ve mah zamanda birâderlerim mezbûran Hacı Mehmed ve 'Ali'ye zimmetlerini ibra ve iskat hak eyledigini ve bir kere mezbûran dahi ibra-yı mezkûr ber minval-ı muharrer kabul eyledik dedikleri gıbbe't-tasdik iş bu cariye zabt mala olundu Fî 20 Haziran Sene 329

Müdde-i mezbûr Ayşe binti Murad Mehmed

Müdde-i aleyh 'Ali

Müdde-i aleyh Hacı Mahmed bin Murad Mehmed

Sayfa 30/1 numero 20

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Karazobu oğlu Şeyho'nun veraseti zevce metrukesi Ayşe Hanım binti Hasan ile sulb-û Kebir oğulları Hüseyin ve Mehmed ile mezbûreden mütevelliden sulb-û Sağır oğlu Tursun ve Sağire Sahra münhasır olduğu gıbbe's-şer' el-enver zahir ve nümayan olmagla babaları mezbûrdan mevrus ve müntakil emvâl ve eşyâlarını saat ve harasına valdeleri mezbûre Ayşe nasb ve ta'yin buyrulması matlûbumdur

Sağır-i mezbûrun amcası Mustafa

Hısn-ı Mansûr ... oğlu birâderi

Led'el-tahakkuk mezbûrenin vefât-ı uhdesinden gelmege takdir ittigi muharrerü'l-esami ... ihbarlarıyla Sağır Tursun ve Sağire ruhsarı rüşd ve sidâdlarına değin emvâlların hafıza ve tesviye-i emvâllarını kabel-i şer'den mezbûr Ayşe nasb e ta'yin idildiki iş bu meclis-i şer' virildi Fî 21 Haziran Sene 329

Sayfa 31/1 - 32/1 numero 21

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Ayntâblı zâde Halîl Efendi bin Mehmed Ağa Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer' iyyesinde ma' kud meclis-i şer'imizde hala Evkâf Me'muru Necat Efendi bin Mehmed Efendi hazır olduğu halde Hacı Abdulgani Camî' Şerîfin mütevellisi Yeni Pınar Mahallesi ahâlinden Hacı 'Osmân bin Şeyh Mehmed muvâcehesinde da'vay-ı takrir-i kelâm idub cami'î şerîf mezkûrun ihlası han vazifesinde 'âid tarafları Turhanlı kapısı ve han derundaki kahve ve vakıf dükkan ve tarik 'âmi mahdûd bir bab dükkan Mennan zâde Derviş Ağa'nın vazife mezkûre mukabilinde vazifesine meşrut bulunmagla beher sene mumaileyhden istihbar ve bir icarı kendisine mütesellim itmekde iki geçen sene yani üç yüz yigirmi beş senesi Kanun-i sıralarında belediye tarafından bi'l keşf dükkân mezkûrun mütevellikden gayrı salim bulunmagla hedm ittirilub ba'de mucri bulunduğumuz cihetle müteveli mumaileyh izniyle yeni baştan inşa idub bin elli altı gurusu tarafımdan vuku' bulduğu ba'de Hısn-ı Mansûr'da harik zuhurunda çarşı darunda olan dükkân meyanelerinde bi'l külliye muhterik ve vuku' bulan masraf üç yüz yigirmi altı senesi bedel-i icarına mahbub idilecek iken ... teşekkül idilen Evkâf Me'muru tarafından sair vakıflar meyanında zabt ittirilub dâ'ire bi'l-müzayede yine dükkan mezkûre istişâr ve halen derununda sâkin bulub evvelce vuku' bulan bin elli altı gurusu masraf icar bedeline mahsub tutulmayub sene-i mezkûre icarını dahi evkâf tarafından aldıklarını ve bu ise magduriyetimiz mucib olduğundan harikden mukaddem vuku' bulan masrafla evkâf sandukdan virilmesi husûsunda bila sınıf me'mur kablel şer'den taleb olmak matlûbumdur Fî 26 Haziran Sene 329 Müdde-i Ayntâblı zâde Halîl Halîl

Lede's-sual cevâbında müdde-i mumaileyh harikden mukaddem dükkân mezkûrun belediye tarafında virilen rapor üzerine hedm ittirilub meşacir müdde-i tarafından dahi yeni baştan inşa ittirilmiş ise de bin elli altı gurusu masraf vuku' bulub bulmadığı ma'lumum degildir Fî 26 Haziran Sene 329 Cami'î Şerîf merkûm mütevellisi Hacı 'Osmân

Müdde-i merkûmdan minval-i muharrer bin elli altı gurusu masraf ittiğini kimlerle ispat ideceği sorudukda Hoca 'Ömer Mahallesi ahâlinden Abuzer oğlu Neccar Abuzer Usta ile bakkal Abbas Yeni Pınar Mahallesinden Faraç zâde 'Ömer bin 'Abdi

Müsemmadan Abuzer Usta tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda

dükkân mahdûd mezkûre bin gurus kadar masraf yaptığı müdde'anın pederi Mehmed Ağa'dan istedigim cihetle bu kadar masraf olduğunu tasdik ittim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 26 Şâhid Neccar Abuzer Usta

Müsemmadan Ferrac zâde 'Ömer bin 'Abdi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda dükkân mezkûrun inşasına zamanında bir gün ikindi vakti oradan geçerken müdde-i Halîl Efendi'nin pederi Mehmed Ağa Neccar Abuzer Usta'ya dükkânımıza bin gurus kadar masraf oldu dediğini işittim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 26 M. Şâhid 'Ömer bin 'Abdi

Husûsu mezkûre bunlardan başka şâhidlerim Kab Cami'î Mahallesinden Neccar Küllah oğlu Mehmed ve Mirî Maho oğlu Hacı 'Ali şâhidlerim ve başka şâhidlerim yoktur Fî 26 M. Müdde-i Halîl bin Mehmed Halîl

Sayfa 32/1 - 33/1 numero 22

Müsemmadan Kab Cami'î Mahallesinden Mehmed Zullam oğlu Şeyh 'Ali tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda bir tarafı Gayyablı oğlu Mehmed sakın olduğu dükkân ve han ve mutâlah kahve tarik'am ile mahdûd çarşı cami'î şerîfin türbedar ve feth hanlık ve şurut-u vakt dükkânlar harikden on beş veya yigirmi gün mukaddem belediye tarafından hedm ittirilub Yeni Pınar müste'ciri Hacı Ağa tarafından bin üç yüz gurus masraf tamir idildiğini bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 24 M. Şâhid Şeyh 'Ali bin Zullam Mehmed

Suret-i da'vasıyla istimâ' olunan şâhidlerin şehâdetlerini nâtık ve mesele-i evkâfa müt'eallik zabt ba'del-icab iden fetva-yı şer'in rabtı müstemnadır efendim Fî 27 Haziran Sene 329

Masraf mezkûr emr-i mütevellîye vuku' bulduğundan gale-i vakfa rücû' şartıyla müdde-i merkûmun bu suretle masrafını mütevellî mumaileyhden ahzı iktiza edildi ise de ol babda irâde efendimizindir

Sayfa 33/1 numero 23

Kab Cami'î Mahallesinden Ayşe binti Hasan ma'kud meclis-i şer'i şerîf-i enverde takrir-i kelâm ve ta'bir an'ül-meram idub Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden zevcem Kara Azap oğlu Şeyho'nun veraseti sulbünden ve benden mütevellid bir yaşında bir nefer ... kız çocuğuyla beş yaşında ve Tursun isminde oğullarının nafaka ve kisve vesair levazım-ı zaruriyetlerine babaları müteveffâdan ... mâllarından mikdar kifaye meblağ-ı farz ve takdir virilmesi matlûbumdur dedikde lede'l-tahkik mehr-i bana otuz paradan seniyyen iki sene boyu inhisabda nafaka farz ve takdir olunması meblağ-ı husûsunda mezkûr ma'zul olduğu Sıra Tut Mahallesi Ahmed Ağa bin Salavât Ağa Mahmûd bin Mehmed Efendi taraflarından ihbar olunman meblağ-ı mezkûrenin babaları mallarından mezbûr ve mezbûrenin nafaka ve kisve behalarına sarf ve lede'l-hace istidaneye ve 'inde't mallarına rucû'dan zevce-i mezbûre Ayşe Hanım kablel şer'den izin virildiği iş bu meclis-i şer' virildi

Mahmûd bin Mehmed Efendi

Ahmed Ağa bin Salavât Ağa

Müdde-i mezbûre Ayşe

Sayfa 33/1 numero 24

Müsemmadan şâhid Kab Cami'î Mahallesinden Mehmed bin Mustafa bin Neccar Gül'e tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda han arkasındaki vakıf dükkân harikden mukaddem dörd beş ağanın tagbirinde ben de oralarda () mezbûr dörd beş ağa esna-yı muhavere bin guruş kadar bu dükkânımıza masraf oldu dediklerini işittim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî Kab Cami'î Mahallesinden Necat Külâh oğlu Mehmed bin Mustafa

Sayfa 34/1 ()**Sayfa 35/1 numero 25**

Bil iltimas atiyü'l beyan Hısn-ı Mansûr Mahallesinde ketb ve zabtı için sub-ı şer'î enverden me'zuen irsal olunan mahkeme-i şer'iyye katbi Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Habib Efendi medine-i mezbûrun Hoca 'Ömer Mehallesinde gelen Kain Dellal Musatafa oğlu Ahmed hanesinde akd idildiği meclis-i şer'î şerîf-i enverde zat-ı ta'rif-i şer'î ile Ma'refe Meryem binti Mehmed Zek Karyesi Mustafa bin Abdulkâdir muvâcehesinde takrir-i kelâm ve tabir-i anü'l-meram idub zevce ... Davud bin emvâl ve metrukesine Habib el-vesâye vaz' el-yedd hazır merkûm Mustafa husûsen ba'den şer'iyye olan dokuz guruş mehr-i ve ... behası olarak beş yüz altı yüz sekiz cem'an altı yüz kırk bir guruşdan yüz yigirmi guruş mukbir bir res's koyun virub mütebâkî taleb iderim bu nakdi eylediği da'vada benimle ıslah olub zimmetinde kalan beş yüz yigirmi bir guruş mukabil nakid () üzerine sulh eylediklerini sulh-u mezkûrun ba'del kabûl ()

Sayfa 35/1 numero 26

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesinde sâkin Fatma binti Hasan Efendi mezbûr mahkeme-i şer'iyye ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevce Mustafa malalle-i mezkûreden Balabanlı Hasan'ın da birâderleri Memo muvâcehesinde da'va ve takrir-i kelâm idub yüz bir guruş mehr-i mu'accel ile ben mezbûr Memo'nun zevce menkûhe medhûl behası olmasıyla bundan Cuma mukaddem beni talâk-ı selase ile tatlik ve zimmetinde ma'kud da'vay-ı mührim olan mezbûr guruş virildikten sonra olub mehrim meblağ mezbûrun tarafından iadesine kablel şer'î şerîfdden bana virilmek matlûbumdur dedikde lede's-sual zevce matluk mezbûr dahi mezbûreyi cum'a ifâdesi kendisine tasdik yüz bir guruş mehr-i bedeli hala zimmetindedir deyü ikrâr ve itiraf itmekle ikrârıyla ilzam olunduğu binaen iş bu meclise şer' virildi Fî 15 Temmuz Sene 329 Müdde-i mezbûr Fatma binti Hasan

Müdde-i aleyh mezbûr Memo

İkrarıyla enam olunduğu iş bu meclise şer' virildi

Sayfa 36/1 numero 27

Zek Karyesi ahâlinden Abdulkâdir bin 'Osmân Koca bin Hacı Ahmed ve Abdurrahman bin Mehmed bin Hacı İmam Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'iyye ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrir-i kelâm idub karye-i mezkûr sâkinlerinden iki bundan akdem vefât iden Bekir bin 'Osmân bin Uzun dedenin veraseti zevce Emine binti Abdurrahman ile Soylu Sefiroğlu Ahmed'e münhasır olduğu anü'l şer'ü'l-enver Tahir ve Nümâyân oldukdan sonra Soylu sağir-i merkûm Ahmed'e

tesviye-i umuruna ve pederinden müntakil emvâl ve eşyânın hıfz-ı harâsetine pederinin amcası yiğeni li-ebeveyn biraderi ‘Osman’ın kıbel-i şer’e vasî ta’yin buyrulması matlûbumdur dedikde Fî 28 Temmuz Sene 329

Mumaileyhin takrir-i meşruhâlârı vâki‘ hale muvafık ve nefsi ol emre muvafık ve merkûm ‘Osmân’ın her-vechle vesâyet ‘uhdesinden gelmeye muktedirâtı zirde muharrer ihbârlarıyla müstehak olmağın sağır-i mezbûr Ahmed’in vakt-i rüşd ve sidârına değin tesviye-i ‘umurunun ve pederinden mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyânın hıfz ve harasetine merkûm ‘Osman kıbel-ii şer‘den vasî nasb ve ta’yîn idilub ol dahi vesâyet-i mezkûreyi ber minvâl-i muharrer kabûl eyledi Fî 28 Temmuz Sene 329 Zek Karyesinden Abdal oğlu Hasan bin Hasan

Ramazan bin Abdurrahman bin Abad

Sayfa 36/1 numero 28

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Çokpınar Karyesi sâkinlerinden ma‘rufü’l-zat Hanım binti müteveffâ Mehmed medine-i mezbûr mahkeme-i şer‘iyye ma‘kud meclis-i şer‘iyede zevce mutallakı ‘Ali Kain muvâcehesinde takrir-i kelâm ve ta‘bir-i anü’l-meram idub hazır bi’l-meclis zevce ... bundan yigirmi sene mukaddem beş yüz guruş mehr-i mu‘accel ile nagmi hazır mezbûr Allu üç tarihli üç sene mukaddem beynimizde vaki olan bir bürüdet ve ‘adem-i Hasan mu‘aşiratinden tolayı cariyelerini talak-ı selase ile matluk eylediginden ol vakitden berü bi’t-tasdik karye-i mezkûrda oğlum Hasan’la berû haneye ikamet ve iskan itmekteyim zevce merkûm oğlu zimmetinde ma‘kud meblağ mekur beş yüz guruş mehr-i mu‘accel ile üç mahlık nafaka mahmunet-i sükena bedelini merkûmundan bila tahcil tarafıma teslîmi husûsuna i‘lam şer‘iyesi rabdına taleb iderim Fî 21 Temmuz Sene 329 Müdde-i Çokpınar Karyesi sâkinlerinden ‘Ali Kasım matlukası Hanım binti müteveffâ Mehmed

Lede’s-sual zevce merkûm ulu dahi cevâbında mezbûreye bundan üç sene mukaddem talâk ile tatlik eylediği mezbûrenin beş yüz guruş mehr-i mu‘accel ile üç mahlık nafaka ve sükkâna bedeline medyun olduğunu ikrâr ve itiraf idub sene merkûmun biri veya yakdi üzerine hayvânâtının telef olduğundan ve varedaât olmadığı cihet-i deynini eda idemediği ve hal-i tîşârda eda ideceğini taahhud ve iltizam eyledi Fî 21 Temmuz Sene 329 Çokpınar Karyesinden ‘Ulu Kasım

Sayfa 37/1 - 38/1 - 39/1 numero 29

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Kuyucak Nâhiyesi kazasından Büyükboyalı Karyesi sâkinlerinden Abuzer oğlu Hasan bin Şeyho Medine-i mezbûr mahkeme-i şer‘iyye ma‘kud meclis-i şer‘imizde Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Kahveci Mehmed bin Mustafa muvâcehesinde da‘vay-ı takrir-i kelâm idub bundan yigirmi sene akdem Adana vilayetine gidub orada vefât eden dayım yani validemin li-ebeveyn birâderi karye-i mezkûre ahâlînden Tahir Ağa oğlu ‘Ali bin Abuzeer hala hayatında iş bu hazır bil-meclis Kahveci Mehmed Ağa zimmetinde cihet-i farz şer‘iden yüz guruş alacağı olub kablel ahz ve’l-istifa fevt ve meblağ-ı mezbûr li-ebeveyn hemşireleri validem Fatma ile haltim Esâme’ye münhasır kablel mezbûre haltim Esâme dahi vefât idub veraseti gayib anü’l-meclis oğlu Mahmûd bin Süleyman ile kızı kızları gaybet anü’l-meclis Hanım Ayşe ve Fatma’yı münhasır ba‘de mezbûre validem Fatma dahi vefât idub veraseti benimle gayben anü’l-meclis li-ebeveyn birâderim İbrâhîm ve hemşirem Emine’ye münhasır olduğu ‘andal şer‘ tahrif ayan olmagla müdde-i aleyh mezbûr Mehmed Ağa zimmetindeki meblağ mezbûr yüz guruşu ifâdem vecihle

varislerine tevzih ve takdim olunma üzere halen bana eda ve teslîmiyle müdde-i aleyh mezbûr Mehmed Ağa'ya tenbih olunmak matlûbumdur ba'del da'va ve'l- istintâk Fî 16 Temmuz Sene 329 Müdde-i aleyh Kahveci Mehmed Ağa

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr Mehmed Ağa dahi cevâbında fil-hakikâ meblağ mezbûr yüz gurus zimmetinde mezbûr Abuzer oğlu 'Ali'ye şâhidan bu vech ve deyni olduğunu müdde-i mezbûrun yigeni olub lakin mevrûs mezbûrun hayat ve memat-ı ma'lûmum değildir külliye inkâr eyledi Fî 16 Temmuz Sene 329 Müdde-i aleyh Kahveci Mehmed Ağa

Müdde-i mezbûr Hasan bin Şeyho'nun veraset müdde'asını kimlerle ispat ideceği soruldukda Akpınar karyesi Hacı Hüseyin Efendi bin Hacı Şahin ve Bozhöyük Karyesi ahâlinden Şeyho bin Yusuf kerba ve Battalhöyük Karyesinden Mehmed bin Ahmed bin Bayram ve Külafhöyük Karyesinden Hüseyin bin 'Osmân bin Bekir Koca Bünyanlı Karyesinden Halîl bin Halîl bin Memo ve Hasan bin Mehmed bin Hasan ile ispat ideceğini bundan başka şâhidleri olmadığını söyledi Fî 16 Temmuz Sene 329 Müdde-i merkûm Hasan

Şâhidun merkûmundan Battalhöyük Karyesinden Mehmed bin Ahmed hazır tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen yigirmi sene mukaddem adana'ya gittiğimde kendimde 'Ali Abuzer ile görüşdüm birkaç günden sonra nefer olarak Tersim nam mahallede vefât idub defn olundu ba'de haneye geldiğimde li-ebeveyn hemşireleri hazır mezbûr Hasan'a validesi Fatma ile diğer hemşiresi ismi bir Hayat olub ba'de mezbûr Aslı vefât iderek veraseti oğulları gayben anü'l-meclis mehmed ile kızları Ayşe ve Fatma'ya münhasır olduğunu ve ba'de diğer hemşiresi Fatma dahi vefât idub veraseti mezbûr Hasan ile birâderleri İbrâhîm ve kızı Emine'ye münhasır olduğu merkûm müteveffâ-i mezbûr 'Ali abuzer'in hemşiresinin oğlu ve gaibat mezbûrat Ayşe Hanım ve Fatma ve mezbûr dahi yigenleri olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 16 Temmuz Sene 329 Şâhid Mehmed bin Ahmed

Şâhid Hüseyin bin 'Osmân tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen yigirmi sene mukaddem ben adana'da idim müdde-i dayısı 'Ali bin Abuzer Dersim nam mahallede vefât eddi ve huzurumla defn olundu ba'de Haleb'e geldim bu Yalı karyesinde iki hemşiresi bir hayat idi birinin adı Aslı değeri Fatma idi ba'de Aslı dahi vefât iderek veraseti kızları Ayşe Hanım ve oğlu Mahmûd'a münhasır olduğu ba'de Fatma dahi vefât iderek verasetini oğulları merkûm Hüso ile gayben anü'l-meclis münhasır olub bu suretle müdde-i mezbûr Hasan ile birâderi gayib Anü'l-meclis İbrâhîm ve hemşiresi Emine ve Eslim'in mahdumu Mahmûd kızları mezbûrat Ayşe Hanım ve Fatma müteveffâ mezbûrun ... Hanım cihetinden yakınları yani li-ebeveyn hemşire leri ve kızları ve bunlardan başka varis ve terekesine müstehak ahzi olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 16 Temmuz Sene 329 Şâhid Hüseyin bin 'Osmân bin Bekir

Şâhidun merkûmundan musemmadan Akpınarlı Hacı Hüseyin bin Hacı Hüseyin bin Şahin tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i mezbûr Hasan ile gayben anü'l-meclis birâderi İbrâhîm ve hemşiresi Emine 'Ali Abuzerin yakınları yani hemşirsi Fatma'nın oğlu ve kızı gayben anü'l-meclis Mahmûd dahi Eslim'in oğlu ve Eslim dahi 'Ali Abuzer'in hemşiresi olduğu bu suretle Hasan ve birâder İbrâhîm ve hemşiresi Emine ve halazâdesi Mahmûd 'Ali Abuzer yakınları olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 16 Temmuz Sene 329 Şâhid Akpınar Karyeden Hacı Hüseyin bin Hacı Hüseyin

Müsemmadan şâhid Hüseyin bin Mehmed Hasan tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda hazır merkûm Hasan bin Şeyho 'Ali Abuzer yakınıdır yani hemşiresi Fatma'nın oğullarıdır ve gayben anü'l-meclis İbrâhîm birâderi ve gayben

Emine dahi hemşiresidir ve ‘Ali Abuzer’in bir hemşiresinin Eslim Kızları Hanım Fatma ve Ayşe olub oğlu ismi dahi Mahmûd’dur bunlar mezbûr ‘Ali Abuzer’in yiğenleridir mezbûr ‘Ali Abuzer otuz seneden beri gittiğini bilirim hatte memat bence meçhuldür ister ölsün ister hayatta bulunsun ta‘dad ittiğim kimesneler yiğenleridir fakat isim namı mezbûre hemşiresi Fatma’dan mukaddem vefât itti ba‘de Fatoş vefâtı eyledi ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Temmuz Sene 329 Şâhid ... Karyesinden Hasan bin Şeyho

Müsemmadan şâhid Halîl bin Halîl tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır mezbûre Hasan bin Şeyho Fatoş nam mezbûrenin oğullarından gayben anü’l-meclis İbrâhîm ile gayben anü’l-meclis Emine birâderi ve hemşiresinden mezbûran Hasan ve İbrâhîm ile mezbûre Emine ‘Ali Abuzer nam kimesne yakınlarından yani hemşiresinin oğulları ve kızlarıdır ‘Ali Abuzerin bir hemşiresi de Aslı’dan mezbûre Aslım Fatoşdan mukaddem vefât itti gayben anü’l-meclis Mahmûd ile gayben anü’l-meclis Hanım Ayşe ve Fatma dahi kızlarıdır bu suretle ta‘dir eyledigim kimseleri ‘Ali Abuzer’in yakınları mezbûr ali Abuzer ise otuz seneden beri Etna ve İzmir taraflarına gittiğini işiddim hayat-ı memat-ı bence meçhûldür ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Temmuz Sene 329 Şâhid ... Karyesinden Halîl bin Halîl bin Memo

Sayfa 39/1 numero 30

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Hoca ‘Ömer Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Arab Selim’in kızı Ayşe’nin verasetini iddia eden mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Fellik Hasan oğlu ‘Osmân haremi hanım binti Hüso medine-i mezbûr mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kud meclisi şer‘imizde kaza-i mezbûr icra me‘muru tarafından vekil-i kâlem mülazımı Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ahmed muvâcehesinde validem mezbûre Ayşe’nin pederinin ismi Mehmed dedesi ismi Arab Salim olub mezbûre hal-i hayatında namına mukayyed olan şarken Hara oğlu garben Tutlu olub şimalen ... Ömer cenuben ...ve terzi Mamu bağçeleriyle mahdûd üç ru‘b çiftlik sulu tarlasını bankadan istifâr eylediği meblağ ma‘lûm mukabilinde terhin idub tekâsît-i ma‘lûmasını

Sayfa 30/2 – 31/2 – 32/2 numero 31

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Zek Karyesi saknilerinden sahib-i arzuhal Mustafa oğullarından Mehmed bin Mahmûd kifaen mezbûr mahkemesinde hala Evkâf Me‘muru olan Necat Efendi muvâcehesinde karyemizde evlad-ı evlad-ı evlad-ı vakftan olan Şeyh Abdullah Erzincan vakfindan olmak üzere ve otuz sekiz hisse itibarıyla birer hisse ve vakftan olan dedem mezbûr Şeyh Mustafa ve oğlu babam Mehmed üzerine cihet-i selase mezbûr Fî 9 Şa‘ban Sene 294 tarihinde tevcih ve berat-şer‘if sadır olmuş ise de gaib olmuş pederim Mahmûd dahi vefât iderek veraseti li-ebeveyn birâderim olub ‘askere esnay-ı sevkinde birunda vefât idub birâderim Ramazan’a münhasır olmuş ise ce birâderimle dahi sene 323 tarihinde vefâtını veraseti sekiz bin münhasır olmagla cihet-i selase mezkûrun nam-ı tevcih mu‘amele müktezanın in‘isâma matlûbumdur dedikde Fî 21 Agustos Sene 329 Müdde-i Mehmed bin Mahmûd

Lede’s-sual müdde-i mezbûrun evlad-ı evlad-ı evlad-ı vakfindan olduğunu ve birâderlerinin vefâtı ma‘lûmum degildir deyü evlad-ı evlad vakfindan olduğunu inkâr eyledi Fî M. Evkâf Me‘muru

Birâderinin vefâtını kimlerle ispat ideceği soruldukda Musalla Mahallesinden

Abuzer bin Hüso ile Hoca ‘Ömer Mahallesinden Abdulkâdir bin İbrâhîm Sefil Mehmed ile ispat ideceğini söyledi Fî Müdde-i Mehmed bin Mahmûd

Şâhidân merkûmundan Abuzer bin Allu tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda üç yüz yigirmi üç senesinde Kanun-i evvelinde birunda müddeanın biraderi Ramazan bin Mahmûd’un vefât idub huzur u memur olduğunu bilirim ben bu husûsan bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 21 Agustos Sene 329 Abuzer bin Allu

Şâhidân merkûmundan Abdulkâdir bin İbrâhîm dahi aynen şâhid Abuzer gibi şehâdet itti Fî 21 Agustos Sene 329 Şâhid Abdulkâdir

Evlad-ı vakfdan olduğu kimlerle ispat ideceği soruldukda Zek Karyesi sâkinlerinden ‘Ömer bin Ulu bin Mehmed ile Hasan bin Ahmed bin Hasan ile ispat ideceğini söyledi Müdde-i Mehmed bin Mahmûd

Şâhidân merkûmundan Zek Karyesi ‘Ömer bin Ulu tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i merkûm Mehmed bin Mahmûd’un evlad-ı evlad-ı evlad-ı vakfından olub babası ismi Mahmûd ve dedesinin Mustafa ve cihet-i selaseyi ifaye müktedir olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 21 Agustos Sene 329 ‘Ömer bin Ulu bin Mehmed

Şâhid Hasan bin Ahmed tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i merkûm Mehmed evlad-ı evlad-ı evlad-ı vakfından olub babası ismi Mahmûd ve dedesinin ismi Mustafa ve muskat reisi mezbûr Zek Karyesi olub cihet-i selaseyi ifaye müktedir olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 21 Agustos Sene 329 Şâhid Hasan bin Ahmed bin Hasan

Şâhidân-ı merkûm hakkında ne diyeceği Evkâf Me‘muru Necat Efendi’ye sual olundukda tezkiyelerini talep iderim dedi Fî M. Müdde-i aleyh

11 sene evkat-ı muayyene idemediği ve ba‘de vefât iderek zimmeti malûması tezayid idemediği ve bu yüzden tarlayı mahdûd mezkûr usulen bi’l-müzayyede talih isâlesi kat‘isi bi’l icrâ talebine virilmiş ve zimmet ma‘lûması kapadılar dokuz yüz seksen bin dokuz gurus dâ‘ire-i icrâ kalarak varislerine virileceği benimle hazır mezbûre hemşirem Rasim ve babamız Abid anü’l-meclis Hüso’ya münhasır bulunmuş olmağla meblağ mezbûrun halen bizlere ve iade için icrâ me‘muru namına bi’l izafe vekil mumaiyleh Hacı Ahmed Efendi kablel şer‘i şerîfden binâ‘en buyrulması matlûbumdur deyü ba‘del da‘va Fî 27 Agustos Sene 329 Müdde-i zanım

Lede’s-sual vekil mumaiyleh Hacı Ahmed Efendi dahi cevâbında müteveffâ mezbûre Ayşe namına olan tarlayı mahdûd mezkûr zimmet ma‘lûması mukabilinde usulen bi’l müzayede dâ‘ire-i icrâdan talebine aslen kıt‘ası icrâ me‘muru dokuz yüz seksen dokuz gurus fazla kaldığı ikrâr müdde-i mezbûrenin ma‘ri? Veraset müdde‘asının külliye inkâr eyledi Müdde-i aleyh icrâ me‘muru vekili Hacı Ahmed

Müdde-i mezbûrun ber minual-ı muharie veraset müdde‘ası kimlerle ispat ideceği soruldukda Hoca ‘Ömer Mahallesi sâkinlerinden Faziletoğlu ‘Ali bin İbrâhîm ve Mehmed Hacı’nın oğlu Mustafa ile ispat ideceğini söyledi Fî M.

Şâhid-i mezbûr ‘Ali tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i mezbûre hanımın validesinin ismi Ayşe pederi Mehmed dedesi Arab Salim veraseti dahi mezbûre Ayşe ile diğer kerimesi Rahime ve zevce gâ‘ib anü’l-meclis Hüso bin Mehmed Hacı’nın olduğunu ve bunlardan başka vâris ve terekese müstehak ahzi olduğu ma‘lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 27 Agustos Sene 329 Şâhid Faziletoğlu ‘Ali bin İbrâhîm

Şâhidân-ı mezbûrandan Mustafa bin Mehmed Hacı tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fil-hakika hazır-ı mezbûre Hanım ve Rahime müteveffâyeye Ayşe’nin kızlarıdır ve mütevvifiyenin babası ismi Mehmed ve dedesi Arab Salim olub veraseti dahi mezbûran ile ... gâ‘ib anü’l-meclis Hüso bin Mehmed Hacı’nın münhasıra

ve başka varisi olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 27 Agustos Sene 329 Şâhid Hoca 'Ömer Mahallesinden Mehmed Hacı'nın oğlu Mustafa

Şâhidân haklarında vekil mumaileyh ne diyeceği soruldukda usulen tezkirelerini talep iderim Mahkeme mülazimlerinden Hacı Ahmed

Sayfa 33/2 numero 32

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Samsad Nâhiye kazasından Alaköprü karyesi ahâlîsinden Musafa bin Abdullah Medine-i mezbûre mahkeme-i şer'isinde ma'kud meclis-i şer'imizde 'Ömer Ağa bin Hacı Süleyman mahzarında da'vayı takrir-i kelâm idüb fî sariye nazarından numero 4000 mezbûrun muhazırasına Fî 26 Kânunısânî Sene 326 tarihinde vefât oğlum ... iş bu hazır bil-meclis 'Ömer Ağa cimmetinde cihet-i karz şer'iyede olmagla kırk bin gurus kablel ahz ve meblağ mezbûr yalnız bana mevrûs ve müntakil olmagla meblağ-ı mezbûr yalnız bana mevrûz ve müntakin olmagla meblağ-ı mezbûrun halen iade ve teslimine müdde-i aleyh 'Ömer Ağa'ya kablel şer'idten tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 15 Agustos Sene 329 Müdde-i Musafa bin Abdullah

Müdde-i aleyh mezbûr 'Ömer Ağa cevâbında meblağ-ı mezbûrun kırk bin gurus zimmetinde mezbûr bir yere borcu olduğunu tab'an ikrâr ma'di veraset müdde'asını külliye inkâr eyledi Fî 15 Agustos Sene 329 Müdde-i aleyh 'Ömer Ağa bin Hacı Süleyman

Müdde-i mezbûr Musafa bin Abdullah'dan veraset müdde'asını kimlerle ispat ideceği soruldukda Kabcam'î Mahallesinden Vehbi Hoca zâde 'Ali ve birâderi Ahmed efendilerle ispat ideceğini söyledi

Şâhidân merkûmundan Vehbi Hoca zâde 'Ali ve birâderi Ahmed Efendiler tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fîl-hakika iş bu hazır bil-meclis Mustafa Fî 26 Kânunısânî Sene 326 tarihinde vefât iden birâderin babası olub veraseti yalnız kendisine münhasır olub diğer varisleri olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim dedikde Fî 15 Agustos Sene 329 Şâhid Vehbi Hoca zâde 'Ali ve Ahmed Efendi

Sayfa 33/2 numero 33

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Sıra Tut Karyesinden Sami Kavçık oğlu Kadru ve kaza-i mahkeme-i şer'iyesinde ma'kud meclis-i şer'i şerîfden Sıdika binti Halîl Efendi muvâcehesinde iş bu hazır-i bir yüz seksen gurus mehr-i muvaccel ile zevce menkûhem olub üç günden berü bana itaat itmeyerek hanemden gitmiş olmagla bana itaati kablel şer'i şerîfden mezbûreye tenbih buyrulması matlûbumdur Fî 4 Agustos Sene 329 Müdde-i Sami Kavçık oğlu Kadru

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûre dahi fîl-hakikâ bir yüz seksen gurus mehr-i muvaccel ile bir seneden berü zevcesi menkûhe medhûl behası olub üç gün mukaddem ve Habib zâde Abdulgani hanesine zevcem merkûm Kadar

Sayfa 38/2 - 39/2 numero 35

Üç bin iki yüz kırk gurus râic akçe üzerine sulh olub meblağ-ı mezbûr meclis-i sulhdan kable'l-mufârik ahz ve kabz fî-mâba'd terken müteveffâ mumaileyhde geri emvâl ve eşya-i ma'kud ve emlâk ve 'akâd ma'lum ve mechul velhasıl etlâk olunur terkesinden sulh oldum dedikde mumaileyh Hacı Bey dahi sulh

mezkûr kabul eyledim dediği ma'dur mahallede tahrir me'murları ... şer'le meclis-i şer'i kalub 'ala vuku' inhaba ve takrir itmek mahû'l vâki bil-meclis ketb olundu

Hazurundan ... karyeli Hacı Mahmud

Hazır bil-meclis Tüccar Memiş bin Ahmed

Hazır bil-meclis Abdâlganî Efendi

Müdde-i mezbûre Rezime Hatun

Müdde-i aleyh mezbûr Hacı Yusuf

Bil iltimas Hısn-ı Mansûr atiyü'l beyan Mahallesinde ketb ve zabtı için na'il ve ... için sub-ı şer'i enverden me'zunen irsal kılınan mahkeme-i şer'iyeye başkatibi Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Habib Efendi Kûlafhöyük Karyesi'ne varub Hasan Resul bin ... hanesine karye-i mezbûre ihtiyaresinden 'Ömer Kahya bin Şeyho ve ... karyeli İbrahim Ağa bin Hasan Kahya ve Hacı Yusuf bin Yusuf Efendi ve Salah imamı İbrahim bin Mehmed hazır oldukları halde İbrahim ve Yusuf ibnân Yusuf bin Hüseyin ile Ayşe binti mezbûr Yusuf meclis-i ma' kud mezkûre-i karye mezbûreli Halil bin Hacı Mustafa muvacehesinde da'vayı ve takrir-i kelâm idub bundan vefât iden babamız Yusuf bin Hüseyin'in veraseti bizimle öteki validemiz Rezime binti Hasan'a münhasır olduğu anü'l şer' tahrir ve 'ayan olub mevrûsumuz müteveffânın tarafları Hacı efendi 'Ömer Halil Sami ve ... dahi haneleri bir baba hanemizi babamızın amcazadesi Köse Hasan mezbûr Halil Sami'ye fazilet itmiş olduğu esnada sagiremizden idemeyüb el-hâl handa balığ ve balığ olub mezbûru kabul itmediğimizden haneye mahdûd mezkûrun zabtı için sub şer' enverde mezbûr Halil bin Hacı Mustafa'ya tenbih buyrulması matlûbumdur deyü tasdik eylediği maslunun dostlarıyla benimle ıslah olub dört yüz gurusu nakdi akçe üzerine sulh eylediklerine her birimiz sulh kabul ve sulh olan dört yüz gurusu mezbûr Halil bin Mustafa meclis-i sulhdan kablel mefarik bize def' dahi bundan kamilen ahz ve teslim iyleyerek ba'de handesine mahdûd mezkûreden kafi ve da'va-ı mezkûr merkûman zimmetine ibra-i sech şer'i ile zimmeti ibra u iskât eylediklerinde ol dahi ibra-i mezkûre rica

Şâhidân merkûmundan Abdulkâdir bin 'Osman tarafeyn muvacehesinde iştişad olundukta fî'l hakikâ iş bu hazır bil-meclis Abuzer bin Hamza Trablus seyyar topçu taburunun birinci bölüğünde müstahden iken vefât iden İbrahimin layın biraderi olup veraseti kendisiyle valideleri gâib anü'l-meclis Emine'ye münhasır babalarının ismi Hamza dedeleri ismi Mahmut ve muskat reisi kuyuca arası olup bunlardan başka varis ve terekesine müstahâk ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa be vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 7 Teşrînievvel Sene 329 Şâhid Hacı 'Ömer Mahallesinden Abdulkâdir bin 'Osman

Sayfa 39/2 numero 36

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Çelikhane Nahiyesinin Kuyucak Karyesinde sakin Zek Medine-i mezbûrun Yeni Pınar Mahallesinden Hacı 'Osman Dede ile Musalla Mahallesinden Hacı Safi Hasan ta'rif-i şer'iyeye ma'ruf Hatice binti 'Osman mahkeme-i şer'iyede ma' kud meclis-i şer'imizden takrir-i kelâm ve ta'bir-i anü'l-meram idub tarih zabtdan Cuma' mukaddem Kab Cami'î Mahallesinden Dede Efendi hanesinde meskun iken zevcesi Mehtiriye Hanımın feci suretle katl idilmesine emvâl ve eşya-i mezbûr Dede Efendi hanesine terk iderek gayb-ı mukte'a ile gâib olan pederim 'Osman'ın hali olacaya değin emvâl-ı ... olan mezbûran hukukun ahz ve kabza ve hıfza ve sair lazıma ... kablel şer'i şer'ifden birkaç nefer ve tenbih buyrulması matlûbumdur dedikde gâib mezbûr ()

Lede's-sual ma'rufân mezbûrân 'ali ve şehâdet mezbûrenin emanetle maruf olduğunu umur u mezkûreye da'vas-ı mukteza () ... i'ar itmeye gayben mezbûrun

envalı mukte'a umuru lazımasını varise kablel şer'iden kasm olduğunu işbu mühür-i şer' verildi

Musalla Mahallesinden Na'il Hacı Safi bin Hasan

Yeni Pınar Mahallesinden medreseli Dede oğlu Na'il Hacı 'Osman

Sayfa 40 numero 37

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sakinlerinden Hasan Efendi ibni Mehmed Ağa Medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyye makud meclis-i şer'i şer'if-i enverde Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Hasan Efendi ibni Hacı Emin Efendi mahzarında hazır Hüseyin Efendi zimmetinde temine iş bu sene mebâdî zilka'de senesi yigirmi dokuzuncu gününe değin mü'eccel ve mev'ûd olmak üzere malımdan teddimde iştirâ vakfî eylediği kırk gurusu zimmetinde bir aded sa'at begasından alacak hakkım olub el halef-i haze şehri-i mezkûrun ... olunan penşembe günü ya'ni cu'ma gicesi helâl şehri-i zilhicce eşref re'y-ül 'ayn görülür ecil-i me'vud hülûl itmekle meblağ-ı mezbûr kırk gurusun halen bana teslimi mezbûr Hasan Efendi'ye tenbih olunmak matlûbumdur Fî 27 Teşrîni-evvel Sene 329 Müdde-i Hasan Efendi ibni Mehmed Ağa

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr Hasan Efendi dahi cevabında müdde-i mumaleiyh Hasan Efendinin cihet-i mezkûreden talayı zimmetinde kırk gurusu borcu olduğunu ve ecil-i me'vud mezbûr taben inkâr ve itiraf idub helâl şehri-i zilhicce menval üzere görülüb ecil mezbûrun hülûl eylediğini külliyyen inkâr eyledi Fî M. Müdde-i aleyh Hasan Efendi ibni Hacı Emin

Müdde-i mumaleiyhden müdde'asını kimlerle isbad ideceği soruldukda Hoca 'Ömer Mahallesinden beldeye Sanduk Emîni 'Osman Nuri Efendi bin Bedir Ağa bin Hoca Mustafa Kab Cami'î makalesi sakinleri Abdurrahman bin Tütüncü 'Ali bin Abdullah ve yine mahalle-i mezkûreden Mustafa bin Hafız Karababa ile isbad ideceğini söyledi Müdde-i Hasan Efendi ibni Mehmed Ağa

Şâhidân merkûmundan Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Nuri Efendi tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda üç yüz otuz bin senesi zilka'de ... olunan hamis günü cu'ma gicesi sa'at on iki raddelerinde helâl şehri-i zilhicce garb-ı cihetin ifak semaveye karib kılıç ağzı ve kıbleye metuce olduğu halde re'y-ül 'ayn müşahede rü'yet eyledim binâ'en 'aleyh cu'ma günü şehri-i zilhiccenin ... ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 27 M. Şâhid Belediye Sanduk Emîni 'Osman Nuri Efendi

Müsemmâdâ-an şâhid Abdurrahman bin Tütüncü 'Ali tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda üç yüz otuz bin senesi zilka'desinde ... olunan hamis günü cu'ma gicesi akşam eZeka kadar helâl şehri-i zilhicce garb-ı cihetin gayet ince kıbleye mütevacihi olduğu halde ve Nuri Efendi'nin hanesinde öylece rü'yet ve müşahade eyledim cu'ma günü şehri-i zilhiccenin olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 27 M. Şâhid Tütüncü 'Ali oğlu Abdurrahman

Şâhidân hakkında ne diyeceği soruldukda usûlen terekelerine talebi derim didi

Hısn-ı Mansûr'un mahkeme-i şer'îyye kadılığı canib-i kadısına

Ma'ruzu bendeleridir

Bil'ala şer'î mütevellisi bulunduğum Hacı 'Ömer Mahallesi camî ihrakından da'iresinin varidat-ı Evkâf ın zabtından mukaddem yani zaman irademe almış olduğum varidat ve yaptığım musarifat hesabının ru'yetiyle alacağım olan yigirmi bin guruşun Cami'î mezkûr varidatından tesviye ve i'fası hakkında ya 'arzuhal komisyona mahsusa mûra'at olunmuş ve ta'kibat-ı mütemadiyede bulunmuş ise de ne komisyon birleşmiş ve ne de hesabatım rü'yet idilmiş ve Evkâf me'mur bu babda mümânaat itmekde ve bu da magduriyeti fevkâl'âde mucib bulunmakda olduğu umuru Bulunmuş olduğundan itafen müdür mumaleiyh Necati Efendinin celbiyle ... şer'en'ala meşruasına rabtı esbabda ittiği ... emr-û ferman hazreti men lehü'l emrindir

Fî 4 Eylül Sene 329 Fî 4 Eylül Sene 329

Numero 21**90**

Hısn-ı Mansûr'un Belediye riyaseti 'aliyesine

Tüccâr pazarında belediye hanı civarında Zufi oğlu Ayfo Eskici Ahmed oğlu İbrâhîm Na'iband Akob nam-ı kimesnenin vakif dekâkini vuku' bulan harikden mukaddem malâ inhidamolmasından naşı belediye kalfası tarafından mu'ti defterine hedm ittirilib yine harikden mukaddem mütevellî tarafından inşa ittirildiği iddi'a olunduğundan iddi'a-yı hakikat olup olmadığına dâ'ir kayda ma'lûmât i'tası hısn-ı mansura mezkûrede taktirim

Fî 4 Kanun-î Evvel Sene 329

Harikden mukaddem Zufi oğlu Ayfo ve Eskici oğlu İbrâhîm taht-ı icârelerinde bulunan Abdül Efendi Cami'î şerîfe vakfından iki bâb dükkan ve Hacı Molla Zâde Abuzer Efendi ve Ayıntablî zâde Mehmed Efendi icarelerinde yine vakf-ı mezkûrdan iki bab dükkanını cem'en dört bâb dükkanın Abdi Ağa hanı el-kanaatında mâla inhidam olunduğundan belediye cânibinden hedm ve Mennân zâde Derviş ve Mütevellî zâde Şeyh Efendi taraflarından müceddeden mezkûr dört bâb dükkan inşa idilib Ayfo'nun taht-ı icârında bulunan vakf dükkanın ve inşası der-hatır idilemediği ma'üz-âd ferman Fî 95 Belediye Kalfası

Hükûmet konağının ihtirâkında belediye defatirinin dahi müteharrik olmasından kayda tesadûf olunacak belediye kalfasının ma'lûmâtı olacağından ziri mes'elenin itası kalfaya fî 95 Belediye

Belediye dâ'iresi evrak ve defatirinin ihrakda kâmilten muhterik olduğundan kayda tesadûf edilmeyüb belediye kalfasının istifa olunub hakikat meşruhâtında 'arz ve ifâde olunduğu magruzadır ol bâbda ferman fî 95 Belediye

Sani mezkûre tarafındaki varidat ve masârifât Mahmûd terkiki Evkâf Komisyonuna Fî M. Kadı

Müdde-i mumaleiyhin zaman-ı idaresinde kabz eylediği dardaş otuz bir bin altı yüz kırk yedi guruş câmî-i şerîfle su yoluna ve tamirat ... sene vuk'u bulan masraf yigirmi bin dört yüz elli dört guruş yigirmi pare tahakkuk itmiş Eskici Oğlu İbrâhîm ve Arslan serkesi ve Hacı Şeyh Ağa oğlu Mehmed Ağa dükkanlarına olan iki bin iki yüz otuz yedi ve Zufi oğlu Ayfove Eskici oğlu Aybo na'iband Akob dükkanlarına olan iki bin on dört guruş yigirmi pare ve câmî-i ... olan iki bin beş yüz kûsür guruşun

şubut ve tahkikde mahkeme-i şer'ieye keşf ve şuhudet istimâ'i neticesine ta'lik idilmiş ve netice-i tedkikatımız bundan 'ibaret olduğu ma'ruzdur Fî 8 Safer Sene 329

A'zâ

A'zâ

A'zâ

A'zâ

Evkâf

Komisyon Reisi

Münhal Münhal

Eskici oğlu na'iband Akob Zufi oğlu Ayfo'nun sâkin bulundukları dükkan müsarefatı şuhûd Neccar ile ispat ve kapısı musarefatı keşfen tenbih edip ... dükkan ise hakim saik ve Evkâf Komisyonu huzurlarına ba'de'l keşf tahcil ... teslim idildiği müdde-i mezbûrun ifâdesinden anlaşılmagla keşf varakasının lede'l şehr-i mahkeme-i şer'ieye infa ve irsal Evkâf Me'muriyetine

Fî 12 Safer Sene 329 Kadı

Ledye's-şehri bu babda bir güne muamele evrâk bulundurduğu ma'kuldur Fî 13 Safer Sene 329

Sayfa 41 - 42 numero 38

Ma'rûfû'z-zât

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesinden ve Pevristan milletinden Turfânda binti Sergis medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isinde makud meclis-i şer'i mahalle-i mezbûr sakinlerinden Murad bin Kirkos mahzarında ... da'va-ı takrir-i kelâm idub Amerika'da vefât iden Rasim Krobit binti Kirogosun iş bu hazır bil-meclis Murad oğlu Kirkos zimmetinde cihet-i karz şer'iyeden alacağı olan kırk guruşu kablel ahz ve istifâ () olub veraseti benimle ... oğlu oğlum Armanak'a münhasır olduğu lede'l şer' olunur zahir ve münhasır olmagla Lede's-sual meblağ-ı mezbûr kırk guruşu müdde-i aleyh mezbûr Kirkos tenbih olunmak matlûbumdur dedikde Fî 22 Teşrînievvel Sene 329 Müdde-i Turfanda

Lede's-sual müdde-i aleyh merkûm dahi cevabında cihet-i Kars şer'iyeden zimmetinde olmak da müteveffâ-i merkûmu alacağı olduğunu ikrâr ve vefât müdde'asını külliye inkâr eyledi Fî 22 Teşrînievvel Sene 329 müdde-i aleyh Murad bin Kara

Medine-i mezbûre bir menval muharrir veraset müdde'asını kimlerle isbad ideceği soruldukda Eski Saray Mahallesinden Pevristan milletinden ... ve mahalle-i mezbûrun Ermeni milletinden Akob veled-i Artu veled-i Mikail ve yine Pervistan milletinden Kirok oğlu Artin ile ispat ideceği ve bunlardan başka şahidleri olmadığını söyledi

Şâhidân merkûmundan Kirkos veledi Kirok tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda müdde-i mezbûre Turfanda'nın zevcesi dahili Krobit veledi Kirogosun bundan mukaddem Amerika'da vefât ettiği ve veraseti dahi dahili hazır () gâib an'ül-meclis Armanak'a münhasır olub bunlardan gayrı varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa be vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 22 Teşrînievvel Sene 329 Şahid Kirkos veledi Kirok

Şâhidân merkûmundan ve Ermeni milletinden Arkos'a veled-i Artin veled-i Mikail tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda müdde-i mezbûre Turfanda'nın zevcesi dahili Krobit'in bundan akdem Amerika'da vefât ettiğini bilirim verasetini dahi zevcesi tarafında almış oğlu Armanak'a münhasır ve bunlardan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa be vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim

Şâhidun merkûmundan Pevristan milletinden Kirok oğlu Artin tarafeyn

muvehesinde istiḥād olundukda müdde-i mezbûre zevcesi dahili Krobot veledi Kirogosun bundan mukaddem Amerika'da vefât itini bilirim veraseti dahi zevc-i dahili hazır tarafı ile gâib anü'l-meclis oğlu Armanak'a münhasır ve bunlardan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa be vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 22 Teşrînievvel Sene 329 Şahid Kirok Oğlu Artin

Sayfa 42-43-44 numero 39

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sakinlerinden Hacı Abdülgani hamiyetteki mütevellî Hacı 'Osman Şeyh Mehmed Medine-i mezbûr şer'isinde ma' kud meclis-i şer'i şer'ifde Evkâf Me'muru Ahmed Necat Efendi bin Mehmed muvehesinde da'va ve takrir-i kelâm idub üçyüz yigirmi dört senesinin kânûnisine kadar ... mezkûrun dardan () kendi yedimle vuku' bulmuş üç yüz yigirmi yedi senesi haziran şehir-i Samsad yagni mezkûr teşkil idilan evkâf dairesi me'muru tarafından zabt dahil tasdif idilmekde olmagla irademde vuku' bulan mu'arrefatım ve ardından yigirmi bin gurus masraf olduğunu kendi hâb zimmetinde tab idildikden muhasebemizin yalnız ifadem muvafık şer'an olunduğunda varid iden fazla olan m'âden tarafına teslimine dair evkâf dairesi namına me'mur mumaileyh kablel şer'i şer'ife tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 19 Teşrînisâni Sene 329

()

Müdde'i mütevellî mezbûr Hacı 'Osman Fî 4 Kânunievvel 329 tarihinde ... mahkemesi şer'ie ibrâz idub ol emirde vakıf mezbûr mükafatına Zufî oğlu Ayfo Eskici oğlu İbrahim ... Agob nam kimesnenin taht-ı icârında bulunan dükkanını kablû'l-harik iki bin on dört gurus yigirmi pare tarafımla i'ta masrafla yeni başdan ta'mir eyledim bu üç dükkan masrafının beşinden i'tası husûsu Evkâf Me'mur-i Efendiye tenbih buyrulması taleb iderim

Lede's-sual mumaileyh dahi cevabında bu iddiâ olmagla üç bab dükkan belediye tarafından hedm itdirilmiş merababa hedminden kablel harik mütevellî tarafından inşa ittirilmişmidir belediyeden sual olunmasını if'â eyledi Fî 4 Kânunievvel Sene 329

Dekâkin mezkûrenin kablel harik belediyesinden lüzum üzerine hedm itdirilmediğine mütevellî tarafından tamir ittirilub itdirilmediği belediyeden istifsâr ve cevaba dekâkin-i mezbûreden Zevfî oğlu Ayfo ile Eskici Ahmed oğlu İbrahim'in mütecciren ikamet itdikleri dekâkin-i belediye raporu üzerine hedm kablû'l-harik () idildiği yalnız ta'mir edildiği dükkanı hedm ittirilub itdirilmediği ona masraf ve kabul ihrakından ayru geldiği cevaben yazılmış ve kifayeti mumaileyhâya ta'lim idilmiştir Fî 5 Kânunievvel Sene 329

Evkâf Me'muru cevab olarak dakâkin-i mezkûrenin kable'l-harik hedm itdirilub ba'de mütevellî mezbûr tarafından inşa ittirildiği akla tensib ise de iki bin otuz gurus yigirmi para masraf olduğu şer'en ispat etmesini taleb iderim didi Fî 9 Kânunievvel Sene 329 Evkâf Me'muru

Dekâkin-i mezkûreye iki bin on dört gurus yigirmi para masraf ittiki Kabcâmi'î Mahallesi Neccar Külâh oğlu Mehmed bin ve Gülah oğlu Neccar Hacı Ali ile ispat ideceğini söyledi Fî 9 Kânunievvel Sene 329 Müdde-i Mütevellî Hacı 'Osman

Hacı Şer'if mezkûrun câmi'î kapısı yeni başdan inşa itdikde iki bin beş yüz otuz dukuz gurus masraf idem kapı hala mevcuttur bu masrafın dahi kendi i'tasına tenbih buyrulmasını talebi derim Fî 9 M. Mütevellî Hacı 'Osman

Tekrar mezkûr mumaileyhden ne diyeceği soruldukda ona ve ziyan

hazırlarıyla ketf ve ... olduğunu talebi derim dedi Fî 9 M. Müdde-i aleyh Evkâf Me'muru

Hacı Şer'if mezkûrun kablû'l-harik az almasına mani lazım şedid üzerine icrâ eyledigim maksadında on iki bin otuz altmış gurus masraf eyledim ve masarif mezkûr dahi masraf olmagla bunlar dahi i'tasıyla fî kablel harik ... vuku' bulan masarif müteferrik kezâ masraf olmagla sam'en on sekiz bin üç yüz gurusun ve vakfa 'aid yigirmi iki aded dekâkine kezâ ba'de'l-harik tarafeyn ant idilerek on dört bin yüz otuz altı gurus olub dekâkin mezkûreye 'aid masarifat müteferrik yekûn olan altı bin otuz yetmiş dörd gurus sem'en kırk üç bin dokuz yüz altmış gurus muhasebemizin rü'yet ba'de'l tezyil mütevellî yigirmi bin gurusun taleb it'asına tenbih buyrulması matlûbumdur

Müsemmadan Neccar Hacı 'Ali ma' kud meclis-işer'i şer'if Evkâf Me'muru hazır olduğu halde istişhâd olundukda eski 'arsa civarında çarşı hanı vakıf dükkanları Eskici Ahmed oğlu İbrahim ile dükkanlara bir beşer yüz gurus ve inşa'ata ki ta'miri vakfa dükkdahi beş yüz gurus masraf olub mütevellî vakfa mezbûr Hacı 'Osman bin tarafından masraf vuku' bulduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 25 Kânunievvel Sene 329 Şahid Kab Câmi'î Mahallesinden ... Mehmed oğlu Neccar Hacı 'Ali

Müsemmadan diğer şâhid Neccar bin Mustafa bin Hacı Murad tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda çarşı hususunda ... Eskicioğlu Ahmed Zuffi oğlu Ayfo'nun sakin bulundukları dükkân kablel harik belediye tarafından hedm idilerek hed idildiği ta'mirine bin dört yüz gurus ve inşa'ata ki ta'miri vakfa dükkâna dahi beş yüz gurus masraf olub mütevellî Hacı 'Osman tarafından inşa olunduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 25 Kânunievvel Sene 329 Şâhid Kabcâmi'î Mahallesinden Neccar Mehmed bin Mustafa

Sayfa 45-46-47-48 numero 40

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Hoca 'Ömer Mahallesi ... sakin m'arifü'z-zât Fevziye binti Mehmed nâm mezbûr mahkeme-i şer'isinde ma' kud meclis-i şer'imizde Hısn-ı Mansûr müdde-i 'umumî mu'avini Mahmud Nedim Paşa Hacı Mehmed ve Safi Efendinin huzumet ve red cevaba vekil meshul şer'iyye bulunan Eski Saray Mahallesi sakinlerinden Hasan Efendi bin Hüseyin Efendi muvacehesinde mumailayh müvekkili Mahmud Nedim bin Eski Saray Mahallesinde görem 'ulu hanesine idem kadrimi bekliyor idim o mahallenin evladları olan ... oğlu Andurrahman tahsidar Ahmed ve saire müşavere iderek bana ta'in dahi itmek fikrinde bulunmalarını duymam üzerine Polis dairesine halimi 'arza geldim benim hanede müdde-i 'umumi mu'avini Mahmud Nedim Bey yanına götürdüler kapuyı pencereleri kapadarak ifademini ahzına mubaşeren eyledi Halimi 'arz eyledim mahkeme odacısı Sarı Şeyh Efendi namındaki bir şahıs ile ben tekrar 'ulunun hanesine gönderdi 'ale'l-musabih otacı-yı mezbûr efendi gelüb seni Mu'avin Efendi istiyor çamaşur yıkıyor idim sabah irken olmak münasebetiyle gitmedim iki def'a geldi yine gitmedim öğle ezanı tekrar geldi seni efendi istiyor dedi bulunduğum hane hacısı ketb mezbûr ve bir adam beraberine terfîk iderek dimeleri üzerine niçun men' idiyorsunuz hükümet karşıma koyuyorsunuz demem üzerine hane sahibim korkdu merkûm efendi terfîk itdi tekrar beni buraya getirmesinden isterim didi mezbûr efendi ile birlikde hanesine mu'avin efendi ortasında arzuhal parası ve bir ... arzuhal bazıları işkarı babadan şahitlerin ya () yahud pederinin () götürdi mezbûr odacıya Mu'avin Efendi emretmesi üzerine Şeyh Efendi hanesine götürdü birkaç sa'at kaldıktan sonra mezbûr Otacı Efendi () burası yani baba hanesi yol üzerinde küllisini amuca olan Muhtar Bıçakçı oğlu Mehmed

hanesine götürüyim deyüb beni aldı mezbûr hanesine teslim itdi iki gün iki gice orada kaldım sonra otacı mezbûr efendi gelüb bana nasihatkülliyesi müdde-i ‘umuni Mu‘avin Efendi ... beş garib on garib bir bir orada ilfat idildi demesi üzerine beş münasib görülmesine ben de razı oldum didim gitti ‘Ali bana birkaç asr-ı bahtsan güzel akıllı olursa hiç diyecek yoktur ba‘de benim olub mezbûr Otacı Efendi kendi hanesine götürdü ahşam bana Mahmud Nedim Bey bana demek üzere ve vekaletini bana viriyor musun yalnız bir virilürse yalnız olmazmış demem üzerine babam kardaşım dahi geldiler vekaletini veriyor musun evet verdim dedim Şeyh Efendi ve ‘Ömer Efendi ve Bıçakçı Muhtar Mehmed ve birde tanımadığım bir kimse var idi evet bana vekaletimi veririm dimem üzerine cümlesi oradan hakdır böylece itdim Otacı Efendi hanesine Emine dahi hazır idub Mu‘avin Efendinin hanesine götürüyim demem üzere bana oldu fakat kirli elbise ile gidilir mi dedim üzerine firûziden mamûl palto kadife fistan ve sair malzemeli Mu‘avin Bey adamı Serkesi ile Otacı Efendi götürdüler mezbûre Emine Hanım elbiseyi bana giydirdi mezbûre Emine Hanım ile birlikte müdde-i umum mu‘avini Mahmud Beyin hanesi olan ... Mamu’nun evine gittik yukarı çıktık yaz otasına girerek diger ota dahi Mu‘avin Bey ve adamı ve Otacı Efendi oturuyor idiler birkaç sa‘at aradan mezbûre Emine Hanım’la oturarak mezbûre Emine Hanım hanesine gitti ve kocası Otacı Efendi teskere almak üzere çarşuya gitti ve Serkes dahi aşağı otaya gitti Mu‘avin Efendi yalnız kaldığında beni istedi gitmedim kendisi yanıma geldi üzerimi ve yüzümü açtı Serkesi falan burada olurlar ise sen () ile olmazlarsa aşık yanında gez deyü tenbih eyledi Otacı Efendi ve Serkes geldiler ben kaçarak yandaki otasına gittim ve sair hizmetlerini gördüm Otacı Efendi ile Muavin Bey bir sa‘at kadar konuştu ba‘de otacı ve Serkesi yine gidiler Mu‘avin Efendi ile birlikte yalnız kaldık artık sen benim halam yanımda beş altı gün kadar mu‘amele vasiyet cereyan eyledi sonra bana dedi ki A‘zâ Tevfik Efendi’nin mahdumu evde yokmuş gelini yalnız imiş Tütüncü Tevfik Efendi hanesine kebt gelini ile konuşan bir gece Tevfik Efendi hanesinde kaldım sabahleyin Tevfik Efendi hanesinden kalkdım kendi hanem olan Mahmud Efendi hanesine geldim kapuyu çaldım Serkes kapuyu açdı bana didi ki şimdi gir biraz sonra gel nereye gideyim içeri girdim yukarı çıktım Mu‘avin Bey Efendi yatıyor idi kalkdı Serkesi çağırdı konuştururlar Serkes geldi bana dedi ki efendi emir ediyor ki git Nuri’ye söyle gitsin Tevfik Efendi’nin birkaç gün kalsun ... bir düşüneceğim vardır düşüneceği ne ise ben berabere gitmem Tevfik Efendi benim arkadaşımıdır onun hanesiyle Nedim hanenin bir farkı yoktur tekrar gitmem dedim ben seni kötü yere götürür şimdilik hale kebt gitmem derim maksadın ne ise söyledim Serkesi bana didi ki şahidlerin kebt efendi hükümet gidin yarım sa‘at sonra gelen efendinin fikrini sana vireyim dedi bana komşumuz Hacı Eyûb hanesine gittim biraz kaldım tekrar geldim Serkes bana didi ki Efendi diyor ki kendisinin eski kocasına vireceğim diyorsa () niçün beni almaz kendisine menkûhasısı benim kocamdır dimem üzerine Serkes dedi ki eski kocanı çağırdı kendisine hayli para virmekle söz virdi ki tekrarına () dedikde ağlamaya başladım ağlaya ağlaya Polis Dairesine gittim ahvâli söyledim böyle şeye karışamayız memura Didim ma‘aşımızı keser ‘azl ider arzuhal yazdı hükümete merhamet ile dimeleri üzerine şer‘iyye mahkemesine ve kaymakamlığa merhamet itdim şu halde mumaileyh menkûhasısı hukukumla muhafazasını taleb ve idd‘a iderim dedikde Fî 18 Teşrînisânî Sene 329 Müdde-i mezbûre Müniriye binti Mehmed

Lede’s-sual müdde-i aleyh vekil Hasan Efendi dahi cevabında müdde-i mezbûrenin ifadeyi külliye hak ve hakikât bulunduğu mahkum Muavin’in mezbûreyi hizmetçi bir iki gün nezdinde almış sonra bekar olduğundan ve mezbûrede ... olmak münasebetiyle münasib görmemiş hanesine itmiş münasebetle mezbûreye teşrik ve ikame da‘vayı iddirmişler olduğunu ifadesinden anlaşılıyor mezbûrenin böylece bana

akd idilmiş ise beyan idikldikleri Şeyh Efendi müsamaha mehr-i 'Ömer ve Otacı 'Osman Efendi ile muhtar efendinin celbiyle ifadelerini alınmasını taleb iderim Fî 18 Teşrînisâni Sene 329 Müdde-i aleyh müdde-i Umumî Muavin vekil şer'îyye Hasan

Müdde-i mezbûreden kaçî beş mehr-i akd idildiği sorularakdan Şeyh Efendi oğlu () Efendi babası Şeyh Efendi ve biraderi 'Ömer Efendi huzurlarıyla hazır olduğu halde bana baba ve vekil oldular ve yalnız bunları ne idem mehrimi ve nakasımı ayrı bulurlar Mu'avin mumailey şahidlerim dahi eyledi vekalet aldıkları vakit Otacı Efendinin karısı ile hanımı dahi malumatı vardır cu'ma hanesinde olduğum esnada komşuları gice kapusunda oğullarına çokça aklanmaları üzerine dedi ki bir şamaisi idilmiştir deyû iki gün dellâlâ ne ittirdiler iki sa'at ikiden sonra kimse zakakda bulmasun diye men' ittirdikten sonra anladım ki benim kapatma olarak hanesine götürmüş ben ise bana () şahidlerim mezbûrlardan başka şahidlerim yoktur Fî 18 M. Müdde-i Nuriye

Şâhid Sarı Şeyhden 'Ömer Efendi bin Şeyh Efendi muhallefan tarafeyn muvacehesinde tarafeyn istişhâd olundukda müdde-i mezbûrenin bulunduğu haneye Abdurrahman ve baba oğlu Ahmed ve sairenin takdir itmelerini ... olduğum bir aşâr bana dedi ki () istid'aya ben de didim ki burası daire-i me'murlar razı olmazlar Nedim haneye gelur ise de yazarım dedim iki üç gün sonra Malatya'ya gitdim bunlar hakkında malumatım bundan ibarettir Fî 20 Teşrînisâni Sene 329 Sarı Şeyhden 'Ömer Efendi

Müsemmadan Sarı Şeyh Mustafa Efendi tarafeyn muvecehesinde muhallefan muvacehesinde iştişhad olundukda müdde-i mezbûrenin yalnız bir gice bizim hanede kalub sonra muhtar Mehmed hanesine gönderildi orada bazı ugunsuzluklarda temerrüz edeceklerini muhtar tarafından iştişmem üzerine oradan dahi red olduğunu işittim akd meselesine ma'lûmâtım yoktur ben bu husûsa be vec üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Teşrînisâni Sene 329 Şâhid Sarı Şeyh Mustafa

Sayfa 48 numero 41

Müsemmadan Hoca 'Ömer Mahallesi muhtarı Bıçakçı Mehmed bin Bıçakçı Hasan muhalefat iştişar olundukda kurban bayramından tahmînen beş on gün bulgur haşlar yetiştirir bir günde akşam vaktinde mahkeme odacısı Efendi bizim kapuyu açıp dir ki padrom (?) husûsu selam eyledi iş bu sagiren mezbûre beş on gün bizde kalsın ben de kabul eyledim iki gice bizim hanede kaldı sonra ... bir karye () aldım Efendiye didimki Nuriye bir köye gidiyorum yeni deyub mezbûreli olub kendi hanesine götürdü. Ba'de mezbûrenin Mûa'vin Efendi hanesinde aşçı olunuğunu işittim mezbûrenin Mûa'vin Beye akd idildiğinden katiyyen ma'lûmâtım yoktur bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Teşrînisâni Sene 329 Hoca 'Ömer Mahallesi muhtarı kebabcı oğlum Mehmed

Sayfa 48-49 numero 42

Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden mahkeme Otacısı Efendi bin Şeyh Mustafa Efendi tarafeyn muvacehesinde muhalefân istişhâd olundukda iş bu müdde-i Nuriye kendisine vuku' bulan ... Mu'avin Bey tekvaya gelmiş idi Mu'avin Efendi emr eylediği işi görülene kadar paranın () hanesine götür diyerek verdim hanesine götürdüm bir gice kaldıktan sonra pederim dediki bizim hanede olmaz muhtarın hanesine götür muhtara götürdüm iki gice orada kaldıktan sonra muhtar Mehmet dediği bu kaşeyi niçün götüresin kimseler ... edecekler bize yaramaz götür bende Mu'avin Bey'e vermeye emmim haneinden kovdu muhtar dahi hanesinde bu karı

nereye gideceğini söylüyor demem üzerine dediği gibi karı bize yaramaz bizim ailemiz yoktur caiz değildir mezbûreye malumat verdim diye beye Mu'avin Bey'in hanesine beye götür ben gider istirham ider nezdinde kalırım ben de mezbûreyi Mu'avin Bey'in hanesine aradan sovuştum Mu'avin Efendinin hanesinde iki gice evvel emrim olmak manasında görür meselesinden katiyen ma'lûmâtım yoktur ben bu husûsa bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Teşrînisânî Sene 329

Müsemmadan şâhid Hoca 'Ömer Mahallesi Odacı Efendi harem-i zâtı ma'ruz efeye hakla bila hanesine Mahallesi heyeti ihtiyariyesi ne Şeyh Mustafa Efendi hazır olduğu ve müdde-i mezbûre ile müdde-i aleyh vekili Hasan Ağa'nın hazır oldukları muhalefat istişhâd bulunduğu kimseye bana vekil itdiklerine malumatım yoktur ve kattiyen malumatım yokdur mezbûreyi görmedim ben bu husûsa bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Teşrînisânî Sene 329 şâhide-i mezbûre Emine

Şâhide-i mezbûrenin ifâdesi şer'iyeye kâtibi tarafından huzurumuzla sabt idilub muvafık olduğu tasdik kılını mahalle-i mezbûre İmamı Şeyh Mustafa

Müdde-i mezbûreye talibin tahlif olub olmayacağı meclis-i şer'i bil celb bil-mu'accel sual olunduka müvekkil mumaileyhe tahlif olunmasına talib olmadığını beyan ve ifâde idildi Fî 17 Kânunievvel Sene 329

Müdde-i mezbûre huzurumuzla tahlif haklı olmadığı tasdik kılını Fî 17 Kanunievvel Sene 329

Fî mahalle-i mezbûreden ma' kulu oğlu Abuzer Eski Saray Mahalesinden Hacı ... sağiri Mustafa bin Yusuf bin Abuzer Mehmed

Sayfa 49-50 numero 43

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î Mahallesinde ... sâkin ma'rûfatü'l zât Gül binti şerefli Hasan Efendi mezbûre mahkeme-i şer'iyeye ma' kud meclisi şer'iyeye enverde Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahalesine Mısdık Paşa zâde Hasan Efendi bin Hüseyin Efendi muvacehesinin da'vayı ve takrir-i kelâm ile bundan akdem vefât eden birâderim Hasan bin Hüseyin Mehmed'in veraseti namıyla gaib anü'l-meclis birâderim Turan'a mahzur olduğu () li-ebeveyn () ve ayan olmamağla hazır-ı mumaileyh Hasan Efendi zamanında cihet-i karz şer'iyeye babam müteveffânın yüz gurus alacak olub kabl'el ahz ve ... kıymet ve meblag-ı mezbûre namına birâderim gayib anü'l-meclis Turan'a isabet itdiginden medyun mumaileyh arasına tahrîr ve tefr olduğu tarafıma tahsisine dâ'ir mumaileyh tebli olunmak matlûbumdur ve dedikte Fî 18 Teşrînisânî Sene 329 müdde-i mezbûre Gül bint Hasan

Lede's-sual müdde-i mumaileyh Hasan Efendi dahi mezbûr mütevvafâ-i mezbûre meyasında zikr olunmaktadır () veraset müdde'asını külliyyen inkâr eyledi Fî 18 M müdde-i Hasan

Müdde'a-i mezbûreden veraset müdde'asını kimlerle ispat edeceği soruldukda Eski Saray Mahallesinden Gelirlî oğlu Hüseyin bin Onur mahle-i mezbûreden 'Ali bin Hasan bin Mamil nam kimesneleri ile ispat edeceğini söyledi Fî 18 M müdde-i Güllü

Müsemmadan şâhid Hüseyin bin Mirza bin Güllü tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda hazire-i mezbûrede Gül ile gaib müteveffâyen Çüne oğlu Hasan oğlu ve kızı oldukları ve babaları ismi Hasan ve dedeleri ismi Çüne Mehmed muskat reisi şerefli karyesi olub başka varis ve terekese müstehak olduğu ma'lûmum değildir. Ben bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 18 M Eski Saray Mahallesi Hüseyin bin Mirza

Müsemmadan diğer şâhid 'Ali bin Hasan bin 'Ali tarafeyn müvacehesinde istişhâd olundukda iş bu hazre-i mezbûre Gül ile gaib Turan mütevaffâ Çüne oğlu ve

kızı olduklarını ve babaları ismi Hasan ve dedeleri ismi Çüne Mehmed ve muskat reisi şerefli karyesi olup bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vec üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 18 M Şâhid Eski Saray Mahallesinden Hasan oğlu 'Ali

Sayfa 50 numero 44

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Abuzer bin ... kulu müdde'a-i mezbûr mahkeme-i şer'yesinde ma'kud meclis-i şer'yye mahalle sâkinlerinden Hacı Keleş hafidi Mustafa bin Yusuf muvâcehesinde iş bu da'vası ve takrir-i kelâm idüb iş bu huzuru mezbûr zimmetinde Fî 1 Nisan 329 tarihinden bil- itibar beş mah temmuzda emr-i havaleme te'diye etmek üzere biri yüz sekiz guruş hesabla on aded lirayı 'osmanî bana 1 Nisan tarihiyle ... senedi şâhidân-ı müslimin huzurlarında yerime i'ta idüb müddet-i mezkûre dahi mükteza olduğundan hala halde mezbûr Mustafa ta'diyen eylemediginden suâl olup meblag-ı mezbûr on aded lirayı 'osmani râic bildiği seksen guruşun hala bana teslimi kablel şer'iden tenbih buyrulamak matlûbumdur deyû ta'dî eylediği da'vasına ... eylediği ıslâh olup mehr-i yüz sekiz guruş hesabla beş aded lira osmanî cem'an râic beş yüz kırk guruş üzerine celh olduklarına dâ'ir mezkûr Abuzer bedel-i celh olan beş yüz kırk guruşu medyûn mezbûr Mustafa'dan meclis-i sulhden kabil almağa dayin mezbûr Abuzer'e ve taslim olduğu yerinen bittamam ahz ve kabz ve teslim eyleyüb fî-mâba'd da'vay-ı mezkûreden dolayı medyûn mezbûr Mustafa'nın zimmetine ibrâ-i âmm suç şer'i ile ibra ve iskat eyledi Fî 17 Kanunievvel Sene 329

Sayfa 51 Kırk Dördüncü Sahifeden Emri

Hesab ve muhâkeme neticesi olarak cami'i şerîfe mezkûre icare edilen ma'en ve sair meskufat tahrîrat ... mütevellî vakf-ı mezbûre Hacı 'Osmân Ağa tarafından sarf idildiği ... evkâf komisyonu tarafından Fî 8 Şubat Sene 329 tarihinde ba derkenar beyan idildiği ve mevcut cami'i şerîf kaydına sarf edilen musarrıf dahi Evkâf Me'muru ve ahal vukuf şer'yye lede'l-keşf iki bin altmış guruş tahkik itdiği ... vakıf dükkanlarından Zufî oğlu Ayfo () Akob Eskici İbrâhîm dükkanlarına vuku' bulan mesârifât dahi bin dokuz yüz guruş olduğu şâhidân-ı ma'dül ile sabit olduktan sonra ma'ariffat tefrik meyanında mukafât tarafına sarf itdiği iki bin guruş olup mezbûrun mesarifatı varidattan fazla olmadığı cihetle kitab-ı Evkâf ta 339'uncu maddesi mucibince meblağ-ı mezbûr iki bin guruş kadar masruf idüttiği Hoca 'Ömer Mahallesinden Hoca zâde Haran Efendi bin Sabid Efendi Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Celil zâde Hüseyin Efendi ile Mola Mustafa taraflarından 'Ali recâ'el şehade ihbarlarıyla ve mezbûr mütevellî Hacı 'Osmân ile yeminle tasrik olacağını ahkam ilave ulûfanın madde-i mahsusi iktifasından olmağa cem'en yigirmi aittü bin dört yüz on dört guruşu yigirmi para varidât-ı dâhilinde mevcut olduğu meclisi şer'i şerîfde ve hala Evkâf me'muru hazır olduğu halde ikrâr ve itiraf idüb me'muru mumaiyleh dahi tasdik itmeğe sarfiyat olan bir müfredat yigirmi altı bin dört yüz on dört guruş yigirmi paradan bila bine sarf ittiği ba'del masraf olan iki bin guruş ki yine cem'en yigirmi altı bin dört yüz on dört guruş yigirmi para arfiyatında ... hükmü'l hak olduğu kararı verildi Fî 16 Şubat Sene 329

Kadı

Cereyan muhâkemede hazır bulunduğumdan zir zabıta tasdik olub

Ma'arif, Hoca 'Ömer Mahallesinden Hoca zâde Haran Efendi bin müteveffâ-i Seyid Efendi

Ma'arif; Eski Saray Mahallesinden Celili zâde Hüseyin Efendi bin Molla Mustafa Hasan

Sayfa 52 ()

Sayfa 53 numero 45

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden magrifatü'l zât 'Aişe bint Hacı Mahir meziye-i mezbûr mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclisi Hoca 'Ömer Mahallesi ahâlîsinden Cami' Kebir Faraş oğlu Mehmed bin Hacı Hasan muvâcehesinde iş bu hazır merkûm Mehmed yedi yüz guruş mehr-i mu'accel ile zevce-i dâhilim olub tarihten kaç gün mukaddem beni talâk-ı selase ile matluk eylediğinden zimmetinde ma' kud da'vaya yedi yüz guruşu mehr-i mu'accel ile bir aded altun cebe ile iki Mahmûdiye ve dört gazi bedelleri olan beş yü kırk sekiz guruşla müddetim menkıte oluncaya değin nafaka bedellerini virmekden iba ve ikna ider olmagla sual olunub meblağ-ı mezbûr bin iki yüz kırk sekiz guruşla nafaka dahi şer'i şerîfden takdir ve tarafıma teslîmine hazır mezbûr Mehmed bin Hacı Hasan'a kablel şer'i şerîfde tenbih buyrulmak matlûbumdur deyû ba'de'l da'va Fî 14 Kânunievvel Sene 329 müdde-i mezbûre 'Aişe

Lede's-sual zevce metluk mezbûr dahi cevâbında mezbûreye Cuma' vakit ve ondanda şahidlik idüb mezbûreye verecek param yoktur her ne vakit param olursa veririm demesi üzerine merkûmun pederi Hacı Hasan mezbûre beş yüz guruş üzerine celb olursa sekiz mah tamamına ... iderim demesi üzerine mezbûre dahi bil-kabul sadık zevcine müte'allik da'va'yı matlûben vazgeçtim dediği iş bu mahalle-i şer' verildi Fî 14 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh merkûm Mehmed Faraş Hacı Hasan

Müdde-i mezbûre 'Aişe

Sayfa 53-54 numero 46

Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden m'arifü'z-zât Emi binti İsmakçı şerîf nam-ı mezbûre Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'yyesine mezkûr meclis-i şer'yye Kab Cami'î mahalleli seydi bin müteveffâ Hacı 'Ali muvâcehesind bundan altı yedi sene mukaddem vefât eden birâderim Mehmed veraseti zevcesi Emine binti Berber Mehmed ile li-ebeveyn karındaşları birâderlerim Hacı 'Ali ve Süleyman'a tahakkukuna nakil mütevaffayı mezbûrun iş bu Fî 10 Temmmuz Sene 321 tarihli söz birâder zâdesi hazır-ı mezbûresini ... faiz iki bin dokuz yüz yetmiş guruş alacağı bir sene zatın kaynı Hacı Mezbûr Bekir dahi emr eylediki () mezbûr Seydi arasına itdigine sual olub mezbûrdan hala bana iadesini tembih buyrulmak matlûbumdur Fî 10 Kânunievvel Sene 329

Lede's-sual müdde'a-i merkûm Seydi bin Hacı Ali dahi cevâbında ... senede ... benim mehr-i-meram muhtiyine olan yigirmi yedi aded lirayı osmanîyeden on yedi lira parayı tarafıma teslim idilmiş on lirası dahi tarih-i seneden kaç gün sonra babam müteveffâ Hacı 'Ali Ağa'ya 'Ali oğlu Abuzer'e teslim edip bu senedi pederime mübadele itmek üzere ermiş idim mübadeleye hazır huzuruma pederim sahibesinde bir senede de ba'de pederim vermedi benim yerlerine kaldı deyû def' da'va iderim Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden

Müdde-i aleyh merkûm Seyfi konusunda mahkeme-i şer'yye gelub müdde-i mezbûre hazır olduğu halde müteveffâ -i merkûm amcam Mehmed malından hanesine husûsunda mezbûr ile diğer dört magdur istifa idub arsa cihetinde bin bir güne sakdi

kamadığına dâ'ir bir kıt'a Fî 27 Mayıs Sene 323 tarihli sene ibrazıyla müdde-i mezbûrenin ... talebinden ibaret olan mer'îye mezbûreye taglim kaldıkda sene mezkûr malını mezbûr hane-i külliye reddi ... müteveffâ emvâlinda husûsen arsamızı ahz itmediklerini cihet-i ... ispat etmesi taleb eyledim Fî 17 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh Hacı Ali oğlu Seydi Ali

Müdde-i mezbûredensene mezkûr ahkâm ve müddeasını kimlerle ispat edeceği soruldukda Hoca 'Ömer Mahallesi 'Aşir oğulları Ali ve şâhidlerim olub bundan başka şâhidlerim yoktur Fî 17 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh Hacı Ali oğlu Seyid Ali

Anü'l istişhâd a mahal gösterdiği şâhidlerin ifâdesinden ibaresi itiraf itdim

Müdde-i aleyh Kab Cami'î Mahallesi Mehmed Seydi bin müteveffâ Hacı Ali

Müdde-i aleyh huzurumuza taleb tehlif olmadığı tasdik kılındı

Yeni Pınar Mahallesinden Hacı Bekir Zâde

Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden babaları Zâde Hacı 'Ömer

Sayfa 54 numero 47

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Dişbudak Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden birâder merkûm Hüseyin Kahya bin Ali nam kimesnede dâ'ir binâ'en Ahmed oğlu birâderim Mehmed Sabri ve Safir oğlu Abdulkâdir ve zavceleri ismi Fatma inhisarı tahkikât teskere sefir merkûmede bir gûna mah olmayub nafakaya ihtiyacı olduğu hazır mezbûrun Kab Cami'î Mahallesinden tarafda tarik Fatma hanesi kabile hanesi ve Berket Ağa haneleriyle Mahmûd bir bab mezbûr hanedeki husûsi () teslîm icabı ve farz ideceklerinden sefir merkûmda husûsa efrad olduğu takdirde tahsisine tetkik taraf olacağından sefir merkûm mezbûr mevrûs muntekil emvâl ve eşyânın hafızda hıfzı zarfına dahi başka yer olmağla hanedeki mer'î ihsası veraseti hafız mu'afer tarafına şer'den ona virilmesi matlûbumdur dedikde Fî 21 Kânunievvel Sene 329 mühr-i heyeti ihbaresini müdde-i Ali bin Hüseyin

Lede'l-hukuk müdde-i mumaileyh ... olub sefir merkûmede hane-i mezkûreden husûsunda efratda tasdiki ibare kablel () eşyâ-i buyrulması sefir merkûm hakkında ol vaki' olduğu tasdik kılındı Fî 21 Kânunievvel Sene 329 muharrir

Sayfa 55 numero 48

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sâkinlerinden Hoca zâde Hacı Habib Efendi Müteveffâ Mehmed Efendi medine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'iyede kaza Evkâf Me'muru Ahmed Necadi Efendi bin Mehmed Efendi hazır olmadığı halde Mustafa ikrâr nam-ı ve tabir anü'l meram idub nizam-ı evkâf hümayun ma'lûmât neye müstehak Evkâf'dan Hacı Abdullah'ı haber dahi ... olmak üzere yigirmi beş akçe tatbik ile tevm-i cum'a ba'de salah ifâde it'a ve tasbik nafaka hazır cihetine ... olan Mehmed ve Ahmed ebnan Mehmed bin Mahmûd bila vakid vefât eylediği gün mükafaya ahd dahi Hacı Kebiroğlu Hüseyin şeref iderek vefât itmiş ise de merkûm mezbûr Hüseyin hezimet mezbûrede ifasına asla iktidarı olmayub nahil (?) bulunduğu aza şer'î li-ebeveyn zahir meyanında olmasına birbiri hanede hezimet lazıması ... olmadıkda Fî 17 Mayıs Sene 302 tarihinde hatt-ı mezkûrenin üzerine tevciye buyrulmasına dâ'ir vuku' ve ... üzerine mahkeme-i şer'ide ma'kud meclisi şer'îyye altı kırda (?) kazasını idare a'zaları mulazıma ... heyeti müdde-i huzurunda bila ... tahkiki idilmiş ve hattı mezbûrenin üzerine tavcihine dâ'ir Fî 1 Muharrem Sene 304 tarihli bir kıt'a a'la şer'î itmeğle Fî 2 Muharrem Sene 304 ve Fî 18 Tummuz Sene 302 tarihli bir kıt'a mazbata ile kıyafet-i evkâf nazarında celimesine arz ve inha idilmek üzere merkez olduğu 198 numero ve Fî 27 Nisan Sene

302 tarihli makam aşireti takdim kılındı diğer nafaka hazır cihetine nazarında İsmail Efendi ihzasında bulunduğu tahkikat kaydından eklese ... müteveffâ İsmail evladı olup olmadığına ve avladı da'vaya ehlini olup olmadığı temkik olmak üzere istilam olundukda mumaileyh evladı validi olmadığı muhakkak nafaka hazır cihetine dahi malumumdan mezbûre terci idub on akçe vazife ile cihet-i mezkûre birilerinden bir meclis idare ifâdeden Mustafa husûsa tesbitim ve tanıldığı halde hala berat terifi ve rud itmediğinden keyfiyen nezifen 'ala şer'i Evkâf nazaran calilesine arz buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 20 Kânunievvel Sene 329 Hoca zâde Hacı Habib

Mumaileyh cihet-i mezkûrenin ma'kud olup vazifen mezkûreyi bihak ifa eylediği vakfa mezbûr ahâlî terkesinden faki eyledi Hasan Reşid Efendi mezbue senesi Hacı Ali Ağa bin Mehmed Ağanın Ali mercii istişhâd icalarıyla tasdiki iş bu şer' verildi şerîfi mezbûr karyesi Hacı Ali Evkâf Me'muru Hacı mezbûr Molla zâde Hasan Reşid

Sayfa 56-57 numero 49

Hısn-ı Mansûr'un Kuyucak Nâhiyesinde Balaban Karyedsi sâkinlerinden olup el-hâl hanede Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesinde ikamet iden Süleyman bin Necat kızı nam kimesne karyei mezbûre sâkinlerinden amcam kerimesi Elif binti ... Ali nam-ı Bekir Aga muvacehesinde iş bu huzuru mezbûre tahmînen tarihinden yigirmi beş gün mukaddem beş yüz gurus mehr-i mu'accel mezbûresine hanesine mezbûre amcası dede mezbûreye vekil ve nikâh dahi amcam oğlu Mamu bin Soylu vekil olup karye-i mezbûrede oğlu Hasan ... oğlu Hasan şâhid olup huzurlarıyla tanımadığım bir havace tarafından 'akdimiz icrâ kılındı mezbûrenin gelinlik de elbisesi dahi tarafından hazırlanmamış olduğu halde Balaban Karyede Halîl Huri oğlu Evso menkuhe mezbûre cebren kaçırarak kocayı görmüş olduğundan münhasır merkûmdan hakkında muamele nizamında icrâ için ceza kısmına mezbûrenin dahi menkûhem olmak Hüseyin Bey nefsinin teslîme kablel şer'i şerîfden binâ'en buyrulmak matlûbumdur Fî 14 Kânunievvel Sene 329 müdde-i merkûm Balaban Karyeden olup Sıra Tut Mahallesine koca itmeleri

Led'l sual müdde'ası mezbûre dahi Sıra Tut Mahallesi kavm Suleyma'nın amcası oğlu olup tarihinden üç dört mah kendisine sâmi olduğu ve gönlüm olmadığı halde validem Fatma amcam Dede söz verir verdikleri birden bire Halîl Huri oğulları ile taciz etmesi üzere koca da Rıza Efendinin hanesine geldim Evso kat'a kendisine takdir ve nihah akdine tespit olduğu ... ikrâr müdde-i merkûm Süleyman'a akd ve nikâh middeasını külliye inkâr eyledi Fî 14 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh mezbûre Elif

Müdde-i merkun Süleyman ... beyana dâ'ir eylediği şâhidlerinin iki gün kadar iki gün kadar götüreceğinden beyanı havale zevce vekil Balabanlı olup sarı Şeyh zâde 'Ömer Efendi nezdinde adablık iden Mamu bin Soylu tarafeyn muvâcehesinden istişhâd olundukda tahmînen bundan yigirmi beş gün mukaddem müdde-i mezbûr aliye vekil oldum Mamu'nun vekili iddi hazır mezbûre binti Ali'ye tanımadığım bir hocaya on kille tütün ve birden bire beş yüz gurus mehr-i mu'accel teslîmiyle müvekkilime akd ve nihah oldu ba'de Soylu Ağası cemazdan gelmek münasebetiyle bir kaç gün karşı kendi henüz karyeye gelmeden kızın Balabanlı Evso Halîl Huri ile kaçtığı istişhâd ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 18 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh akde vekil Balabanlı Mamu bin Soylu oğlu

Müdde-i mezbûre Elif'e vekil Dede bin ... tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen bundan yigirmi beş gün mukaddem mezbûrenin kocası amcası oğlu Soylu bin Kaduya akd idilme üzere mezbûre Balabanlı Hasan Soylu ve ... oğlu

Hasan huzurlarıyla nebi vekil idub bize mezbûre Soylu'ya beş yüz gurus mehr-i mu'accel teslîmiyle tanımadığım bir hocaya on kille tütün ve birden bire müdde-i vekil Mamu hanesine yani mezbûrenin sâkin olduğu istîfâ' idilmişdi. akd ve nikâh icrâ eyledi ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 18 Kânunievvel Sene 329 vekil Dede bin ...

Balabanlı Hasan ... tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen bundan yigirmi beş gün mukaddem Mamu Soylu hanesinde tanımadığım bir hocaya on kille tütün virildikde beş yüz gurus mehr-i mu'accel tesbitiyle müdde-i aleyhe mezbûr Elif'e binti Ali'ye nikâh ı amcası oğlu Soylu bin Mamu'ya mezbûre hanesine akd ve amcası Dede'ye vekil iddiği ve bu suretle akd ve nikâh-ı huzurumda icrâ olunduguna şâhidim şehâdet dahi iderin Fî 18 M şâhid Balabanlı oğlu Hasan

Balaban Karye'de Hüsni tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen bundan tirmi beş gün mukaddem Memu ile Soylu hanesine mezbûrenin dahi sâkin olduğu hanesi de hazire-i mezbûre Elif amcası oğlu Hacı mezbûr Soylu Kerim'e akd idilmek üzere amcası Dede'ye vekil iddi ve tanımadığım bir hoca tarafından dahi beş yüz gurus mehr-i mu'accel ile akd ve nikâh ı icrâ idildi ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 18 M

Balaban Karyesi ahâlîsinden Soylu oğlu Hasan

Müdde-i aleyhe şâhidler hakkında ne diyeceği soruldukda bunca şâhid oldukları beyan idilmesi üzere tezkiye

Sayfa 58 numero 50

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Akpınar Karyesi sâkinlerinden magrufü'l zât Gül binti Hacı Mısdık nam haneden medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isine ma' kud meclisi şer'î şerîf-i enverde Kuyucak Karyesi sâkinlerinden ve Seydi oğullarından Bekir bin Halîl muvâcehesinde müteveffâ pederim Mami Mısdık dâ'ir benimle ayan anü'l-meram ile gaiben anü'l-meclis hemşelerim kızları Elif ve Sultan inhisarı tahkikat taskere hazır merkûm Bekir zimmetinde cihet-i kebirden iki yüz gurus pederim mutufinin alacağı olub kablel ahz başka meblağ mezbûr bizlere mevrûs ve menkul olmaya meblağı mezbûr iki yüz gurus hala bana eda ve teslimine mezbûr Bekir Kablel şer'î şerîfden tenbih buyrulması matlûbumdur dedikde Fî 21 Kânunievvel Sene 329 Akpınar Karyesi sâkinlerinden Gül binti Hacı Mısdık

1784 muhâyene pûl-ı ... bir gurus olmuştur Fî 1 Kânunievvel Sene 329

Lede'l sual müdde-i aleyh mezbûr Bekir dahi cevâbında müteveffâ mezbûr Hacı Mustafa'nın hala habis zimmetinde olmagla deyni olduğu ikrâr müdde-i mezbûrenin sa'ri veraseti me'anı celb inkâr eyledi Fî 20 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh Kuyucak Karyesinden Bekir Halîl

Müdde-i mezbûreden veraset müddeasının kimlerle ispat edeceğini soruldukda Akpınar Karyesinden Hacı Hüseyin oğlu Mehmed Halo bin Hüseyin ve Ramazan bin Şeyh Mustafa bin Sencer ve Sencer bin Ali bin ellu ve Ramazan Ali nam kimesneleriyle ispat ideceğini söyledi

Şâhid merkûmundan Mehmed Halo bin Hacı Hüseyin bin Hacı Hüseyin tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i mezbûre Gül ile gaib anü'l-meram müteveffâ-i gayben anü'l-meclis Elif ve Sultan müteveffâ Mamunun kızları olub babaları ismi Mamu dedeleri ismi Mustafa mükteda mezbûr Akpınar Karyesi olub bundan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 20 Kânunievvel Sene 329 Akpınar Karyesinden Hüseyin oğlu

Diğer şâhid Ramazan bin şeyh Mustafa muvâcehesinde istişhâd olundukda

müdde-i hazır mezbûre Gül ile gaib anü'l-meram ve gaib anü'l-meclis Elif ve Sultan müteveffâ mezbûr Mamundan oğlu ve kızları olub babaları ismi Mamu dedeleri Mustafa olub bundan başka varis ve terekesine müstehak ahdi olduğu malumum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Şâhid Akpınar Karyesinden Ramazan bin Şeyh Mustafa bin Sencer

Sual ba'del tezkiye verasetlerine hakim olduğu iş bu meclis şer'î eyledi Fî 20 Kânunievvel Sene 329

Sayfa 59-60 numero 51

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kuyucak Nâhiyesi dâhilinde Fırnız Karyesi ahâlinden İbrâhîm bin Mehmed medine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma' kud meclisi şer'î şerîf-i enverde nefi huzurunda Musalla Mahallesi sâkinlerinden Abdülkerim Ağa zâde İbrâhîm ağa müvacehesinde nefi Fırnız Karyesi sâkinlerinden iki bundan akdem vefât iden dedem nefi babamla babası Hasan merhum veraseti oğulları ve Hasan Merci ve Mehmed deyu ve kızları Ayşe ve Rabia ve Meryem muhafen olub kablel-kasm mezbûr eyyu dahi vefât idub kızı Hale ile li-ebeveyn birâderleri Hasan merci ve Mehmed ile li-ebeveyn kızkardeşleri Ayşe Rabia Meryem inhisarı tahkikad teskere ba'de kablel kasm merkûm Mehmed dahi vefât idub mer' ittiği li-ebeveyn birâderim oğlu Abdülrahim olduğu anü'l-şer' li-ebeveyn zahir ve beyan olmadığı müteveffâ -i olan mezbûr dedem Hassn muvâcehesinde iş bu Hacı müdde-i alyh mezbûr İbrâhîm Ağa zimmetinde cihet-i kars şer'ide iki yüz gurus alacağı olub kablel ahz vâlâ vefât ve meblağ-ı mezbûr dahi ... varisleri mevrûs ve müntakil olmasına meblağ-ı mezbûrun iki yüz gurus mezbûreden beyan varise takdir olmak üzere hala bana eda ve teslimi kablel şer'î şerîfe tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikte Fî 1 Kanunisânî Sene 329 Fırnız Karyesi sâkinlerinden İbrâhîm bin Mehmed

1784 muhâyene pûl-ı ... bir gurus olmuştur Fî 1 Kânunisânî Sene 329

Lede'l sual müdde-i aleyh mezbûr İbrâhîm Ağa dahi cevâbında mütevaaffâyı merkûm Hasan merci hayatta olmakla zimmetinde deyni olduğu teb'an ikrâr iki müdde-i mezbûrenin ma'di veraset müddeasını gelib inkâr eyledi Fî 1 Kanunisânî Sene 329 müdde-i aleyh mezbûr Abdülkerim zâde İbrâhîm

Müdde-i mezbûr enverde veraset müddeasını kimlerle ispat edeceği soruldukda Akpınar Karyede Hacı Hüseyin oğlu Hacı Hüseyin ile Fırnız Karyesi Mustafa bin Selim bin 'Abdi ile ispat edeceğini soyledi Fî 1 M müdde-i mezbûre Eyyu

Şâhid mezbûrdan Hacı Hüseyin bin Hacı Hüseyin şâhid tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır müdde-i mezbûre Hasan merci oğlu Mehmed'in mâlî olduğu gâib anü'l-meclis Abdurrahman dahi Halîl oğlu olub müteveffâ mezbûre Mehmed ve gaib anü'l-meclis Hasan semercioğlu ve gıyaben anü'l-meclis 'Ayşe ... kızları olub kablel inkaz eyyu dahi vefât idub veraseti anü'l-meram inhisarı tahkike teskere kablel kasm müdde-i mezbûre Eyyu'nun babası Mehmed dahi vefât idub veraseti müdde-i mezbûr Eyyu ile li-ebeveyn karındaşı Abdurrahman'a mahsus olunduğu babaları ismi Mehmed dedeleri ismi Hasan merci olduğu muskat dairesi mezbûr Fırnız Karyesi olduğu ve bundan başka varis terkelerine müstehak ahz olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Kanunisânî Sene 329 Şâhid Akpınar Karyede Hacı Hüseyin oğlu Hacı Hüseyin

Diğer şâhid Fırnız Karyesi Mustafa bin Ali 'Abdi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır müdde-i mezbûre Eyyu müteveffâ Hasan merci oğlu

Mehmed ... oğlu ve gayben anü'l-meclis Abdurrahman dahi neye ...oğlu olup müteveffâ ol Hasan mercisinde toruna ... olmadığı oğulları olup gayben anü'l-meclis Hasan merci ile oğulları müteveffâ Eyyu ve müdde-i babası mehmedden ve kızları Ayşe Rabia ve Meryem inhisarı tehkiye teskere celb etmesi Eyyu dahi vefât idub varisi kızı Halr-e ile birâderleri Sümerci Mehmed ile Ayşe Rabia ve Meryem mahsusa ba'de kablel kasm mezbûr Mehmed dahi vefât idub veraseti müdde-i mezbûr Eyyu ile gayben anü'l-meclis Abdurrahman mahsus bu suretle müddeanın babası ismi Mehmed ve dedesi ismi Sümerci olup muskat reisi mezbûr Fırnız Karyesi olup başka varis terekelerine müstehak ahdi olmadığı ma'lûmum dedikde ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Kanunisânî Sene 329 Şâhid Fırnız Karyesi Selim 'Abdi oğlu

Müdde-i aleyh mezbûreden şâhidler hakkında ne diyeceği soruldukda terekelerini talebi derim dedi Fî 1 Kanunisânî Sene 329 müdde-i aleyh İbrâhîm

Ba'del terkeye veraset ve iştirâya hükm verildiği iş bu şer' eyledi Fî 2 Kanunisânî Sene 329

Sayfa 61 numero 52

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sâkinlerinden marifü'z-zât Elif Han Hatun binti Hanifî Ağanın husumet ve red cevâbına bi'l-meclis sakdıkın muhafazasına vekil meclisi şer'iyye Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Abdurrahman Saik Efendi Hafız Mehmed Efendi medine-i mezbue mahkeme-i şer'iyesinde ma'kud meclisi şer'i şerîf-i enverde Dişbudak Karyesi sâkinlerinden Hasan Ağa bin Berket Ağa muvâcehesinde medine-i kelâm mezbûre Elif huzurunda müdde-i aleyh mezbûr Hasan Ağanın üç yüz guruş mehr-i mu'accel ile otuz sene verur zevce menkus metrukesi olup on sene beru bila husûs talâk selase ile tatbik idub meblağ üç yüz guruş malla zimmetinde ve ziyaret tarafında Ahmed Kadir birâderi Gür Hatundan müdde-i kelâmda iştirâ eylediği iki çiftlik kerm bağını mezbûr Hasan Ağanın iki yüz guruş ahza firuzat iderek bir hala zimmetinde olduğu ve teslime ... imamdan müvekkilim iştirâ ittiği tahmînen on iki kille ... mezbûr Hasan Ağa münhasır Mehmed Ağa kendisine iki yüz guruş firuzat iderek kendi zimmetinde olduğu ve maen kelimada pederi Hafız Ağadan kendisine intikal iden Kilis Karyesi arazisi Kilisli Hacı Mahmûd müdde-i kelâm mezbûre tahkikat idub virilmeden mezbûr Hasan Ağa dokuz lira kıymetde mezbûr Hacı Mehmed ... ve sekiz lira kıymetde bir daisi ...ahz idub birâderi hala zimmetinde ve...olduğu elli aded arazi zimmetinde olduğu ve yine mezbûr Kilis karyesine tarlamdan mahsûb olduğu ondan mahalle-i hanesinde cem'an nakd olarak biri iki yüz otuz elli guruş ve gıybet olunarak on kille meblağ hinta ve elli aded ... gayben tarafıma teslim edilmesi mezbûr Hasan Ağaya kablel şer'iyye tenbih buyrulmak matlûbumdur deyu ba'del da'vaya Fî 2 Kanunisânî Sene 329 müdde-i mezbûre ... meclisi şer'iyye Hafız Mehmed Efendi Zâde

Lede'l husûs müdde-i aleyh mezbûr Hasan Ağa dahi cevâbında muhâkemesinde şehr-i Kanunisânî Sene 329 onuncu güne tatbiki talep iderim dedikde rıza-i tarafeyn ile ta'bik idilmiştir Fî M. Müdde-i mezbûr Hasan Ağa

Müdde-i vekil mumailayh

Sayfa 62 ()

Sayfa 63 numero 53

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi İmamı Hüseyin Efendi ibni Molla Ahmed Hoca ve muhtarı Mehmed ibni Şeyh Bekir nam kimesneleri medine-i mezbûr mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclisi şer'imiz lazımü'l takrir ... takrir kelâm ve anü'l-meram idub Mahallesi sâkinlerinden Fatma binti Bağdatlı Ahmed nam-ı mezbûreye bundan akdem cünun arz olmayagla müddet-i medide meslubü'l-akl olub ifakat bulunmadığını ma'ri iş bu hazır bil-meclis sariyen kebire kızı Sultan binti Çadır Handan başka kimsesi olmamağla hala bunda malda olduğu emvâl ve eşyâsını hafız ve suret-i umur lazıması rüyet için kablel şer'i şerîfden kızı mezbûre Sultan'a ve nasb ve ta'yin olunması matlûbumuzdur dediklerinde lede't-tahkik ve tasdik mezbûre Sultan'a matemde ve müstakim ve umuru sabtını rü'yet kadar iduki sakat muhâkeme ül kemandan Eski Saray Mahallesi İmanı Hüseyin Efendi bin Molla Mustafa Hoca ve mumailayh ifâdeleriyle tahrîr müstehak olmagla mezbûre Sultan nam-ı Hatun medine-i mezbûre validesi Fatma'ya ... ifâkat gelinceye degin emvâl ve eşyâsını hıfz u hirâset ve umur-ı lazımasıması rü'yet ittiği kablel şer'i şerîfden mezbûre Sultan ve ... idilmede olduğu bir vech muharrir ve sabtı mezbûreye kul husumet lazıması olmadığı araya ... validem ittiği iş bu meclisi şer' virildi Fî 23 Kanunisânî Sene 329

Yeni Pınar Mahallesi Mehmed bin Bekir ve

Eski Saray Mahallesi Memu Hüseyin Efendi bin Molla Mustafa

Yeni Pınar Mahallesi Memu Hüseyin Efendi bin Molla Ahmed

Sayfa 63 numero 54

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden marifü'z-zât Sultan binti Çadır Hasan medine-i mezbûre mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclisi şer'i şerîf-i enverde takrir-i kelâmve tabir anü'l-meram idub pederim müteveffâ Çadır Hasan'ın veraseti benimle zevcem menkûhemiz mezbûre validem Fatma binti mezbûr ba'del Ahmed nam-ı kimesneye mahsus olub validem mezbûre mahsûs olub Yeni Pınar Mahallesi kain tarafeyn Ağa Bekir oğlu Hacı Mehmed Hoca dükkâna ve hazreye tarik ile mahdûd bir bab hanedeki hazır yer bundan başka bir güne () husûsu () hurufat ideceğinden validem tahkik edeceği nafaka tari olacağından mezbûre () kablel şer'i şerîf izin verilmesi matlûbumdur dedikde meclisi heyeti ihbaresine sual olundukda medine-i mezbûre

Hane-i mahrud mezkûrede husûsundan başka mezbûre Fatma'nın olub olmadığı nafakaya muhtaç bulunduğu hane-i mezbûr infa' ve katbi iki bin beş yüz gurusu olduğu ve müteveffâ Çadır hanede mezbûre bundan başka varis müstehak olmaya tasdik kılındı Fî 26 Kanunisânî Sene 329

Sayfa 64 ()**Sayfa 65-66 numero 55**

12 ... ortancım olub bir nefer hali Cafer oğulları iki nefer Cafer kızlarını terk iderek vefât

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sâkinlerinden Hoca zâdeHacı Salim Efendi bin Mehmed Efendi medine-i mezbûr mahkeme-i şer'yyede ma' kud meclisi şer'i şerîf bundan mukaddem Battalhöyük Karyesi sâkinlerinden iken vefât iden Şeyho bin Sofu 'Osmân'ın imamında Mehmed tarafı olub tarafeyn muvâcchesinde da'va-ı takdiri kelâm idub müteveffâ merkûm Şeyho zimmetindekiler

ma' kud ... lahiyasından tarlaya altı yüz guruş bıraktığı ma'lûmum olduğu halde kablel arz vefât itmiş merkûm Ebu Mehmed müteveffânın Battalhöyük Karyesi vak' i sekiz güne ... ibaret bir bab hanesine varub hane-i mahallefat emvâl ve eşyâ-yi böyle bir husûsda üç rab' kerm bağı ve bir dönüm mikdarı işcar bahçe ve bir kıt'a sulu arazi ile dört beş kıt'a susuz arazilerine razûl buyrulan merhanen mahrud mezkûrun ittifakını mevrus ve zar' harc idub bir sene mahsulat it'alarını ... umur bir harf ve ishîlâk eylediginden matlûbat ibaret dahi her her vak' i taleb oldu ise de bir mikdar emnâ' ve takdir ider olduğundan merkûmda celbiyle muhasebesine dâ'ir mevcut muhallefât menkulat sağır tutulandan deynimle ahz tarafıma teslim idilmesi matlûbumdur dedikte Fî 20 Kanunisânî Sene 329 müdde-i

Mumaileyh altı yüz guruş müteveffâtta müntakıl olduğunu kiminle ispat edeceği soruldukda Battalhöyük karyesinden Abuzer Ayşe oğlu Mahmûd ve Bekir oğlu Ay () ile ispat ve şahidlerini iki gün sonra getireceğini söyledi.

Müsemmadan şahid Bekir bin Ay tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda karye sâkinlerinden iki mukaddem vefât iden Şeyho bin Sofu'nun hanesini bahçe ve tarladan mal istidam olarak müdde-i aleyh Mehmed tarif mezkûr hanenin oğullarını feregat ittiği müteveffâ merkûm mğdde-i mumaileyh Hacı Seyid Efendinin ... olub takdim zimmetinde ideceği olub mikdardan ibaret olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsda be vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 2 Şubat Sene 329

Şahid Bekir bin Hasan mezbûr tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda Battalhöyük Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Şeyho bin Sofu müdde-i Hacı Habib Efendi husumeti olduğu ve merkûm zimmetinde ba'del-hisab altı yüz guruş borcu olduğu huzurumuzda ikrâr ittiki ve müteveffâ Şeyho'nun vefâtında teskere hanesinde ben icar ile oturdum ... hatta mezbûr Şeyho'nun zevce metrukesine virdim ben bu husûsda bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 2 Şubat Sene 329 Şahid ... Karyesi Bekir bin Hasan

Diğer şahid Sami hazırdan tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda karye sâkinlerinden iki bundan akdem vefât iden Şeyho bin Mumi Hacı Habib Efendi husumetinde biri öküz inha bir olarak beş yüz guruş merkûm Şeyho'nun zimmetinde idi ba'de ... ve sâkin vefâtında teskere inha ve öküzü zevceye i'ade eyledi ve ra'sı kaldığını bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 2 Şubat Sene 329 Şahid Battalhöyük karyesi

Şâhiddun merkûmdan Bekir oğlu Hamid tarafeyn muvâcahesinde istişhâd olundukda müteveffâ Şeyho bin Sofu'nun müdde-i Hacı Habib Efendi şî'ir ekdiği tarlaya zimmetinde olduğu karye-i mezbûr dahi ona dedigini işitdim ben bu husûsda bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 10 Şubat Sene 329 ... Karyesi'nden Abuzer oğlu Mahmûd

Şâhiddun merkûmdan Battalhöyük Karyesinden Hamid bin Evsu tarafeyn muvâcahesinde istişhâd olundukda müteveffâ Şeyho bin Sofu'nun müdde-i Hacı Habib Efendi husumetinde bir öküz bir inha virmiş idi merkûm bir ikisine sordu iki ... iki anü'-şer' iki bin guruş borcu olduğunu bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 10 Şubat Sene 329 Battalhöyük Karyesi Hamid bin Evso

Sayfa 67 numero 56

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un ... Karyesi sâkinlerinden Zeliha binti Hacı Şerîf namı mezbûre medine-i mezbûr mahkemesi şer'iyye ma' kud meclisi şer' i şerîf-i enverde takdiri kelâm idub on ikinci yılın kumanda ittikte 142 numarası ve Fî Teşrînisânî sene 329 tarihli tahriratından müsbet olduğu üzere mezkûr bulunan

müstahdem iki vefât iden oğlum Hacı bin ‘Ömer’in veraseti namıyla li-ebeveyn birâderi oğlum Mehmed de mahsus olduğundan mezbûrdan cihet-i kazaran hazır müdde-i aleyh Abuzer bin Kadir zâde kırk gurusu alacağı olup kablel ahz ve ... vefât olduğu mezbûr ise de mevrûs ve muntakil olmasına meblağı mezbûrun hala bana teslimine kablel şer‘i şerîf binâ’en buyrulmak matlûbumdur dedikte Fî 27 Mart Sene 329 müdde-i mezbûre Zeliha binti Hacı Şerîf

Lede'l sual müdde-i aleyh mezbûr dahi cevâbında müteveffâ merkûmdan cihet-i mezbûreden zimmetinde olunduktan deyni olduğu talebi ikrar Bekir müdde-i mezbûrenin () Fî 28 M Kab Cami‘î Mahallesinden Koçuoğlu Abuzer bin Kadir

Müdde-i mezbûreden zevce veraset müddeasını kiminle ispat ideceği soruldukda Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Uzunğolları Mehmed ve Mahmûd Mustafa ispat Şeyh Abdurrahman ile isabat edeceğini ifâde ve deryan eyledi

Şâhiden mezbûrda Mehmed bin Şeyh Abdurrahman tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakika müdde-i mezbûre ziri müteveffâ Hacı'nın öz validesi ve gayben anü'l-meclis Mahmûd li-ebeveyn birâderi olup babası ismi Hasan ve dedesi ismi ‘Ömer reisleri ... Karyesi olup mezbûreye veraset müstehak icrâ olduğunu bilirim ben bu husûsda bu üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 28 M Şâhid Yeni Pınar Mahallesinden Mustafa

Şâhiden mezbûrda Mehmed bin Şeyh Abdurrahman tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fî'l-hakika müdde-i mezbûre ziri müteveffâ Hacı'nın öz validesi ve gayben anü'l-meclis Mahmûd li-ebeveyn birâderi olup babası ismi Hasan ve dedesi ismi ‘Ömer ... Karyesi olup mezbûrum başka varisi terekesine müstehak ahzı olduğu malûmum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 22 Mart Sene 329 Yeni Pınar Mahallesinden Uzunğolları Şeyh Abdurrahman

Sayfa 68 numero 57

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden Firaz zâde ‘Ömer bin Abdullah bin Mehmed medine-i mezbûr mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘ud meclisi şer‘i şerîf-i enverde Hacı Abdulgani ... mütevellî mahalle-i mezbûr hanesinden ‘Osmân bin Şeyh Mehmed bin ‘Ömer muvâcehedinde Evkâf me‘muru hazır olduğu halde da‘vayı takrir-i kelâm idub Hacı Abdülğani ... ciheti meşrut olan kocanın tomurcu pazarında vaki‘ tarafdı ... dükkan ve tarik virildi ve Hacı Mehmed Ali Efendinin dükkanlarına mahdûd bir bab dükkânı ... ihtidam olmasından belediye tarafından hedm ittiklerinden icarından istifâde itmek üzere bir gün ol tabirine sebt olundukda 320 bila seksen gurusu masrafla yeni baştan tamir ittirmiş iki hanede icara verilmeden ta‘birinden yigirmi beş gün teskere husûsunda vuku‘ bulan harikde dükkan mezkûr kemale metruk olduğu ba‘de benim tarafıma aza masrafla inşa idulub burada dahi nakil ona Evkâf dâ‘iresi dükkan mezkûre vaki‘ beraberden magari dahi ba‘de kişaf verilmiş ise de mükremen yaptığı bila seksen gurusu masrafım ne Evkâf ne de şura taraflarından () arasına kablel şer‘i şerîfden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikte Fî 1 Nisan Sene 329 müdde-i mezbûre

Lede'l sual müdde-i aleyh mütevellî vakfa mezbûr Hacı ‘Osmân bin Şeyh Mehmed dahi cevâbında dükkan mahdûd mezkûrun ... musarrefat olup kablel harik belediye tarafından hedm ettirildiği müdde-i aleyh tarafından i‘tası masrafların t‘amir idildiği ikrâr ma‘di müdde‘anın bin seksen gurusu masraf etdiğini külliye inkâr eyledi Fî 1 Nisan Sene 329 müdde-i aleyh mütevellî vakfa mezbûr

Muhakemede ceza olduğundan imza eyledim Evkâf Me‘muru

Sayfa 69 numero 58

Medine-i Hısn-ı Mansûr müfakatından merkez nâhiye bulunan Kuyucak Karyesi sâkinlerinden Fatma binti Mehmed Mamu madine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i lazımü'l Taviran karye-i mezbûre sâkinlerinden Yusuf bin Abakûs muvâcehesinde iş bu hazırı mezbûr üç dört seneden beri zevce ... meyanımıza vaki' olan münâferet ve 'adm Hasan muaşiratdan Tûlay'a birçok senedir ve beni hanesine tarur tagbirleri idare ve infakından ahir bulunan pederim hanesine sâkine nafaka kisve behaya işra ihtiyac ile muhtac olmağla yani hanesine idare ve infak veyahud kablel şer'î şerîfden mukaddem kifaye meblağ-ı zevcem hazır mezbûr üzerine farz ve takdir buyrulması matlûbumdur dedikte Fî 2 Nisan Sene 329 müdde-i Fatma binti Mehmed Mamu

Lede'l sual zevce mezbûr Yusuf dahi cevâbında kendisine zevce medhûl behası olduğu ikrâr ... zevce menkuh mezbûreye hanesine götürmekten ibare istikaf eyledi Fî 2 Nisan Sene 329 müdde-i aleyh Yusuf bin Abakûs

Ma'ârif ma'kud; Musalla Mahallesinden Mehmed Efendi bin Molla Şeyh

Ma'ârif ma'kud; Eski Saray Mahallesinden Ma'ruf Paşa zâde Hasan Ağa bin Molla Hüseyin

Sayfa 70-71-72 numero 59

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sâkinlerinden Bayılı Halo zâde Hasan Ağa medine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i enverde Uzunzâde oğlu 'Osmân bin 'Osmân muvâcehesinde da'vayı ve takdiri kelâm idub taht-ı vasiyetinde el halefî haze-i dahi tetkik olan birâderi müteveffâ-i Bekir zimmetinde cihet-i karz şer'idan yüz sekiz gurus alacağım olub kablel ihza ve istifa mezkûr yüz sekiz gurus dahi merkûmdan müteveffâ-i merkûmda malından verilmiş kablel şer'î şerîfden dahi mezbûre tenbih buyrulması matlûbumdur. Fî 5 Nisan Sene 329 müdde-i Bayırlı oğlu Hasan

Lede'l sual dahi merkûm 'Osmân dahi cevâbında müteveffâ-i merkûmda emvâline vaz' idilmesi ikrâr müdde'asını inkâr eyledi. Fî 5 Nisan Sene 329 müdde-i aleyh Uzunzâde oğlu 'Osmân bin 'Osmân

Müdde-i mezbûreden alacak müdde'asını kiminle ispat edeceği soruldukda Zek Karyesi ahâlînden de Hasan oğlu 'Abdullah ve Uzunzâde oğlu Şeyho bin Abdurrahman ile ispat ideceğini söyledi.

Şâhid mezbûrundan Hasan oğlu Abdullah tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tarihinden tahmînen mukaddem müteveffâ Bekir müdde-i mezbûrdan farz olarak bilir iki yüz sekiz gurus der ihza ittiğini bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Nisan Sene 329 Şâhid Uzunzâde oğlu Hasan bin Abdullah

Şâhidan mezbûrundan Şeyho bin Abdurrahman bil muvâcehesinde istişhâd olundukda üç yüz yigirmi beş senesi zarfında müteveffâ bin 'Osmân Balabanlu oğlu Hasan Ağadan Çerkes Ali Efendi dükkanında birlerine yüz sekiz gurus karz tarikiyle olduğu bilirim ben bu husûssa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 5 Nisan Sene 329 Şâhid Şeyho bin Abdurrahman

Bi'l-iltimas atiyü'l beyan Hısn-ı Mansûr Mahallesinde ketb ve zabtı için sub-ı şer' emirden me'zunen nasb ve irsal olunan mahkeme-i şer'îyye başkanı Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Habib Efendi Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi kâin Hasan Efendi bin ... kul ağası Mustafa Ağa hanesine varub otasında akd ittikleri meclis-i şer'î şerîfde Zeki mahalle mezbûr sâkinlerinden Ağa Bekir zâde

Süleyman ve Sarı Seyid oğlu Abdulkâdir ve baba Kürdi oğlu Berber İboya hazır ta‘rifi şer‘iyye mar‘if Hatice binti müteveffâ-i Mustafa Ağa meclis-i ma‘kud mezkûrede ...takrir-i kelâm ve tabir anü'l-meram idub müteveffâ pederimiz Mustafa Ağanın veraseti namıyla li-ebeveyn birâderim hazır bil-meclis Hasan Efendi ile gaiben anü'l-meclis li-ebeveyn kız karındaşımız Fatma Hatice inhisarı tahkikat teskere itmeü'l zikr ve meclis-i şer‘i şerîf mevcut ve muayen olunan mah çarşaf iki yüz guruş kıymetli iki kat yatak ve yigirmi beş guruş kıymetli bakır sefer tası beş guruş kıymetli mah tabak bir aded ... ve yetmiş beş guruş kıymetli mah tabak sahn ve beş guruş kıymetli bir aded çorba tası ve otuz guruş kıymetli üç aded ... ve yüz yigirmi beş guruş kıymetli on aded tencere ve on guruş kıymetli iki aded lenger ve yigirmi beş guruş kıymetli mah ibrik bir aded elli ve on beş guruş kıymetli bir aded bakır ... ve yüz guruş kıymetli bir aded gümüş saat ve yigirmi guruş kıymetli iki aded mustagmil bakır ibrik ve yüz yigirmi guruş kıymetli altı aded bakır ... ve otuz guruş kıymetli iki aded hurç ve bir guruş kıymetli bir aded bakırdan tası altmış guruş kıymetli ıkı aded kaz ve yetmiş guruş kıymetli iki aded ... yigirmi guruş kıymetli bir aded hamur leyni altı guruş kıymetli ufak bakırın ve yigirmi guruş kıymetli iki aded tabak dört guruş kıymetli bir aded bakır meşrebe ve altı guruş kıymeyli üç aded ... ve yigirmi beş guruş kıymetli seccade ve yüz guruş kıymetli iki aded şal namazlık ve on guruş kıymetli iki aded fanus ve yigirmi beş guruş kıymetli def‘a bir aded yataklık perdesi ve on beş guruş kıymetli iki aded saç meşkeli ve otuz guruş kıymetli iki aded mamul ... ve yüz yigirmi beş guruş kıymetli üç aded mamul kilim ve üç yüz guruş kıymetli dört parça acem halis dört saf ibaret bir hassa eşyâ-i malı kendi malım ve mülküm olub meclis-i şer‘i şerîfde mevcut muayene idilen guruş kıymetli on beş aded birlik ‘Osmânlı altunu beş yüz guruş kıymetli bir ... elmas küpesi ve iki yüz altı guruş kıymetli otuz aded Diyarbakır mamûlatından altun cübbemi ve sekiz yüz guruş kıymetli bir soft altun bileziği yüz altı guruş kıymetli bir aded gümüş kemeri ve bin guruş kıymetli on aded kolyesi ‘Osmânlı lirası ... birâderim hazır mumaileyh Hasan Efendi heyet-i meclisi şer‘ ile heyet-i temellük ve tesellüm itdikde ol dahi ... üzere mahalli hanede Balaban inhab ve temellük ve tesellüm ve ... idub fima bazı emvâl ve eşyâ-i muharrir mezkûre benim asla ve katiyen alaka ve medhalim kalmayub birâderim mumaileyh Hasan Efendi emvâl medhiyesi ve hak sarfı olmuştur dedi ki mumaileyh mahâlînde tahrîr mu‘âmelesiyle enâ-i şer‘iyye meclis-i şer‘i gelib inha ve tahkdir eyledi Fî 17 Şubat Sene 329

Hazır-ı bil-meclis; hazır oğlu Berber İbo

Ma‘arif; Sarı Seyid oğlu

Ma‘arif; Ağa Bekir Zâde ve heyet-i mezbûre Hatice Hanım muhibleri

İş bu heyet-i takdiri huzuruma vak‘i olduğu tasdik kılındı

Mahalle-i Yeni Pınar

Bila ihtimas antiyü'l-zikr Hısn-ı Mansûr mahâlînde ketb ve zabtı için şer‘i enverde mezunen ve tain sal kılınan mahkeme-i başkatibi Hacı Mehmet Efendi bin Hacı Habib Efendi medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesinde müteveffâ kulağası Mustafa Ağa Hasan Efendi hanesine varub derununda akd itti ki meclis-i şer‘i şerîf-i enverde zani zil zabta muharrir müslimi tasdiki şer‘iyyeyle ma‘ruf Hatice Hanım binti müteveffâ Mustafa Ağa meclis ma‘kud mezkûrede li-ebeveyn karındaşı iş bu kulağası zâde Hasan Efendi bin Mustafa Ağa mahzurun ikrâr nam-ı anü'l-meram idub Uzunzâde lâbis olduğum elbiseden ma‘da bana nasib olunan kafe-i emvâl ve eşyâ ve nafaka mamûlat birâderim mumaileyh Hasan Efendinin malı olub benim asla ve katiyen alakam yoktur diyerek mezunen mumaileyh mahâlînde tahrîr muamelesi ifa şer‘i meclis-i şer‘i şerîfe kalup ‘ali ve inha takrir eyledi Fî 18 Nisan Sene 329

Hazır-ı bil-meclis; hazır oğlu Berber İbo
 Ma'arif; Mahalle-i mezbûreden Sarı Seyid oğlu Abdulkâdir
 Ma'arif; Yeni Pınar Mahallesinden Ağa Bekir Zâde Süleyman
 Makruh (?) mezbûre Hatice Hanım binti Mustafa Ağa iş bu malı takdirini
 huzuruma ifâde diye eyledi
 Fî 19 M

Sayfa 73 numero 60

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Efendi Molla Mustafa medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyyesinde ma' kud şer'i şerîf-i enverde kaza-i Evkâf Me'muru Akmed Necad Efendi bin Mehmed Efendi muvâcehesinde da'vayı takrir-i kelâm idub bundan akdem vefât iden pederim Mustafa Efendinin veraseti tamamen zevcesi validem Ayşe binti İsmail Efendi ve kızları gaiban anü'l-meclis Fatma Hanım inhisarı tahkikinde teskere müteveffâ mezbûrun evkâf sanduğundan üç yüz yigirmi dokuz senesi şubat takidi olan ve yüz yetmiş sekiz gurus kablel ahz ve istifa vefât meblağ-ı mezbûr benimle ifâ beyan diğer mevcut ve muntakıl olmağla tebayı aliye babamız ismi Mustafa dedelerimiz ismi Mehmed Efendi ve mikdara dâ'ır mahalle-i mezbûre () meblağ-ı mezbûrenin hala bana ve evlatlarıma mumaileyh Necat Efendi kablel şer'i şerîfden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 19 Nisan Sene 329

Müdde-i Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Molla Mustafa oğlu Molla Hasan Lede'l sual müdde-i mumaileyh Ahmed Necad Efendi dahi cevâbında mutufayı Mustafa'nın sene hal-i Şubat takbiti olarak Molla Halid Dede takdiren vefât müdde'ada yüz yetmiş sekiz gurus yigirmi para alacağı olduğu taifen ikrâr iki madde müdde-i mumaileyh Hüseyin Efendinin veraseti müddeasını inkâr eyledi Fî 19 Şubat Sene 329 Hısn-ı Mansûr Evkâf Me'muru

Mumaileyh ber vech-i müdde-i veraset müddeasını kimlerle ispat ideceği soruldukda Eski Saray Mahallesinden Maruf Paşa zâde Hasan Efendi bin Molla Hüseyin Ağa zâde Mustafa bin Mehmed Ağa ile ispat ideceğini söyledi Fî 19 M müdde-i Hüseyin

Merkûmandan Hasan Efendi bin Molla Hüseyin tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde-i hazır mezbûr Hüseyin Efendi Celil zâde Molla Mustafa oğlu ve gayben anü'l-meclis Emine ve Fatma dahi kızları ve gayben anü'l-meclis Ayşe dahi müteveffâ Molla Mustafa zevce-i menkûha terekesei olub babasının ismi Mehmed Efendi ve dedesi Hacı Yakub Efendi muktazarı Eski Saray Mahallesi olub bundan başka miras ve terekeseine icrâ olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 19 M Şâhid Eski Saray Mahallesi Maruf Paşa zâde Hüseyin

Şâhid Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu müdde-i Hacı mezbûr Molla Hüseyin müteveffâ Mustafa'nın oğlu olub gıyaben anü'l-meclis Fatma dahi kızları ve gaiben anü'l-meclis Ayşe binti İsmail Efendi dahi zevcesi olub bundan başka varis ve terkesine müstehak icra olduğu ma'lûmun değildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 19 Şubat Sene 329 Eski Saray Mahallesi Mehmed Ağa oğlu Mustafa

Mustafa'nın babası ismi Mehmed Efendi dedesi Hacı Yakub Efendi ve Mustafa dahi Eski Saray Mahallesinden olduğu şer' eyledi.

Sayfa 74-75-76 numero 61

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kuyucak Nâhiyesi dâhilinde Balaban Karyesi sâkinlerinden Molla sefirî Ali bin Mehmed nam kimesnenin ... sicil şer'îye medine-i mezbûrun Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Mısdık Paşa zâde Hasan Efendi bin Molla Hüseyin mahkeme-i şer'îyede ma'kud şer' enverde Kavaklı Karyesi sâkinlerinden Elif binti Müteveffâ Kalender'in nezdinde husumet varid cevâba vekil meclis-i şer'îye Musalla Mahallesinde Molla Mehmed muvâcehesinde tarafeyn vekilleri hazır oldukları halde da'vayı takrir-i kelâmidub iş bu hazır-ı mezbûre Elif 'akle ve ... Ali bin Mehmed Ali'de menkûha gabir medhûl lahiyası olduğu halde mezbûreye Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesinden ... oğlu ... oğlu nam kimesne suret-i ... ifade bir takım ... kaçırmaması olduğundan mezbûre tarafına teslimi müvekkillerim Molla Hanefe taleb eyledi Fî 2 Mayıs Sene 329 müdde-i vekili Mısdık Paşa Hasan Efendi

Müdde-i vekil Hasan Ağa'nın müvekkili 'Ali'nin kaç yaşında olduğunu ol emre ifa' iylemesine müvekkilim Molla Hanefe taleb ider müdde-i aliyye şer'ien balığ olduğu anlaşılmış iş bu meclis-i şer' virildi Fî M müdde-i aleyh vekili Mehmed

Tekrar ne diyeceği müdde-i aleyh ve kimlerden soruldukda mevkim iş bu hazır mezbûre Elif on sekiz yaşında olup bundan akdem bir kimseye akd nikâh idilmemiş kendisi dahi ... olmağla pederinden mevrûs emvâl ve eşyâsını hafz itmek üzere analığı taraf böyle bir nikâh da'vası ta'mim itmiş ise de şâhid ve akd nikâh vekili akd iden imam kim olduğu ... akd müdde-i Hasan Efendinin istifâdeyle müvekkilim bila Hanefi ba'de ifâde vireceği soruldu Fî 2 M Vekil Molla Mehmed

Müdde-i aleyh mezbûre Elif'den diyeceği soruldukda birkaç sene müdde-i aleyh takdir idem ise de kendimi akd nikâh nakil itmediğimden kimseye nikâh ı vekil idem bundan bie kaç gün mukaddem ... oğlu Yusuf'a varmak için kaçan karyesine geldik orada birkaç gün kaldık ve hanım ile nikâh ımızı icrâ eyledi benim zevcem ider ve bu ifâdesini Fî 2 M. Mezbûre Elif

Tekrar müdde-i vekilinden ne diyeceği ba'del sual hazren mezbûre bakire olduğu kaydıyla müsbet ve mezbûre iki nefer birâderi ve onun pederi amcası nazarında bulunduğu mezbûre iki seneden beri müvekkilim Ali'nin ... olduğu iki mah ol müvekkilim pederi Mehmed Ali baluban ve balukala Göçen Kavaklı Karyesi'ne mezbûrenin amcası Hüseyin mezbûrenin amcası mezbûreye vekil olarak beş yüz gurus mehr-i müvecel şeyh müvekkilime amcası akd ve nikâh idilmiş ve nikâh şâhidleri Balaban Karyesi'nden Halîl ile Mercan ve Hüseyin Serkir Hacı Kavaklı Karyesi'nden Rasim oğlu Ali Dello ve Seyid oğlu Ali nam kimesneler olup bundan başka şâhidlerim yoktur Fî 2 Mayıs Sene 329 medde-i vekilim Hasan Efendi

Müdde-i aleyh vekili Molla Mehmed dahi makam def'ada müvekkilim mezbûre Elif olup nikâh ı mutlaka kendisine bir has metukaf olduğu şer'î şerîfe ahkamından olduğu ki amcası tarafeyn balulâya akd nihah idemeyeceği da'va olunan şâhidlerden akdin tarihini ve mahâlî akdin kangî aya kangî güne kangî sa'ati olduğu muma'cil ve müveccel ve mu'accel kaç gurusduk ibaret olduğu şâhidleri biri birinden haberdâr etmesinin menferden istifsarını talebi derim Fî 2 vekil Molla Mehmed

Müsemmadan şâhid Balaban Karyesi Halîl ile Mercan bila taleb muhalifen tarafeyn muvâcehesinde istîşhâd olundukda iş bu hazre-i mezbûre Elif binti Kumandan Balaban Karyesi hazır mezbûr Mehmed Ali'nin oğlu Ali'nin iki bin gurus ile mehr-i mu'accel mezbûr Elif'e amcası Hüseyin mezbûre Elif vekil ve Rasim oğlu Dello ile Ali dahi şâhid olarak ve oğlan babası Mehmed Ali'ye vekil oldukları halde huzurumuzla Abuzer tarafeyn akdleri icrâ idildi ve Ali ... Mehmed Ali huzuruyla diğer şâhidler oğlu Hüseyin huzurunda babası Mehmed Ali'ye vekil idildiği mezbûr

Hüseyin'e otadsına ögle vakitten ol akd icrâ eylediği katfî günü olduğu bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehader dahi iderim Fî 2 M Şâhid Balaban Karyesi Halîl ile Mercan

Müsemmadan diğer şâhid Hüseyin Serkir muhalifen tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda tahmînen bundan iki ay evvel iş bu hazır mezbûr Ali babası Mehmed 'Ali benimle Halîl ile Mercan huzurunda vekil iderek Ali ...bin Hallo Mehmed 'Ali ve Molla Abuzer göçen Kavaklı Karyesi iş bu hazır mezbûre Elif binti Komutan nikâh ı mezbûrenin babasının amcası Hüseyin'in o esnada mezbûr Hüseyin mezbûre Elif'e vekil oldu ve Dello ile 'Allo dahi şâhid oldukda ve Molla Abuzer tarafeyn beş yüz gurus mehr-i mu'accel ögle vakit ol akd nikâh icrâ eylediği ve katfî gün olduğunu bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 2 M. Şâhid Balabanlı Hüseyin Serkir bin Ali

Müsemmadan diğer şâhid Kavaklı Karyesinden Mesm oğlu Dello muhalifen istişhâd olundukda tahmînen bundan iki mah mukaddem ögle vakitten ol Balabanlı Mehmed Ali ve Molla Abuzer ve Hüseyin Şerkir ve Halîl ile Mercan kaçda Kavaklı Karyesine geldi iş bu hazır mezbûr Elif amcası babası Hüseyin Ali Seyid oğlu Ali huzurunda vekil idi mezbûr Mehmed Ali oğlu Ali'ye beş yüz gurus mehr-i mu'accel ile Molla Abuzer tarafeyn akd olduğu ve katfî gün olduğunu bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 2 M Şâhid Küçük Kavaklı Karyesinden Dello

Müsemmadan diğer şâhid Kavaklı Karyesinden Seyid ve oğlu Ali muhalefen terkiye muvacesinden istişhâd olundukda bil- beyan Karyesinden tança bir iki adım geldi işbu huzur-ı mezbûre elife umumiyesi ve yaylağı Hüseyin oğlu Dello huzurunda vekil itdi mezbûr Hüseyin oğlu yigirmi otuz lira başlık be beş yüz gurus mehr-i mu'accel tesimesiyle Molla Abuzer tarafından akd-i nikâh ve katf-i güne akd-i icrâ idildiğini beyan yine bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 2 M Şâhid Küçük Kavaklı Karyesinden Seyid ve oğlu 'Ali

Şâhidlerin nikâh ı akd itdi deyu irade itdikleri bil- beyanlı mala ebuzer iştehad olundukda tahmînen bundan iki mah evvel küçük kavaklı Hüseyin o tarafda mezbûrenin umumî Hüseyin mezbûre Elif'e vekil karye-i mezbûreli Dello ve 'Ali Seyid'i şâhid ve merkûm 'Ali'yi pederi vekil elli merhaba Hallu ve Serkir Hüseyin dahi merkûm Mehmed 'Ali oğlu şâhid olub mezkûr otada beş yüz gurus mehr-i mu'accel tesimesiyle nikâh itdim ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 5 Mayıs Sene 329 Bilbeyan Karyeye Abuzer

... için nikâh ı akd itdigi mua'il olunduktan bil-ahire izinname olmak üzere nikâh ı akd eyledim taşra ahâlîsinden ve kasabaya beş altı saat mesafede durakladığı ve şedit-i şitanın ... izinname almağa gelemediğini söyledi Fî 5 Mayıs Sene 329 Bilbeyan Karyeye Abuzer

Sayfa 76-77-78-79 numero 62

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden katiyen devlet-i âliyenin Ermeni milletinden Hacı arzuhal-i ma'rifetü'l zât binti Soylu Serkes nam-ı mezbûre medine-i mezbûr mahkeme-i şer'isinde ma' kud meclis-i şer'ihatında millet-i mezkûreden Panos soylu serkesin zikratı da'vaya vekil müseccil şer'iyye mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Mısdık Paşazâde Hasan Efendi Molla muvâcehesinde bundan akdem vefât iden pederimiz soylu serkesin varisi namıyla zevcesi metrukesi validemiz ...kere koca ile vekil mumaileyh müvekkili li-ebeveyn birâderim Panos ve Gebon anü'l-meclis görerek mahsara olub kable'l-kasm valide mezbûre hatun dahi vefât idûp veraseti namıyla birâderim mezbûrenin ba'del kable'l-kasm dahi vefât idûb

veraseti zevcesi metrukesi merim ile Hacı Safiroğulları serkesi kirkora inhisarı tahkik müteveffât-ı evvel pederimiz ... mezbûr soylu serkes 308 tarihinde Kerimzâde müteveffâî Hacı Mustafa Ağadan bil-esna birkaçını metuz yerli millet sarihi olub el'haleti haze vekil mumailey müvekkili mezbûr Panos'un zi'lyed olduğu mahalle-i mezbûr tarafları sâkinesi zerikan ve mesnih ve sakırazlı mescit haneleriyle mahdûd olmayub Garos'un bir bâb malın hanenin olan bil tefrik bana teslimi hısn-ı mansurun müvekkili Panos'a bil-ahâlîne vekil mumaileyh kabil şerîfden matlûbundur deyu da'vaya itdirildikde Fî 17 Kânunievvel Sene 329 müdde-i mezbûre Merim

Lede's-sual vekil mumaileyh Hasan Ağa dahi cevâbına müdde-i mezbûrenin müvekkilime hiçbir vechle manasını olmayıp veraseti dahi nice mahmûldür. Evvel emirde müddeinin ispayat veraset etmesi müvekkilime bil'ahafe taleb iderse deyu ve diğer varislerin verasetlerine sevk etmeyûb ancak müdde-ayi mezbûrenin verasetine sevk eyledi Fî 17 Kânunievvel Sene 329 müdde-i aleyh vekili Hasan Efendi

Müdde-i mezbûre kimselerin ispat veraset ideceği soruldukda Kuyumcu oğlu Kirkor veled-i serkes Kunduracı Hacı veled-i ile Parso ile ispat edeceğini söyledi Fî 17 Kânunievvel Sene 329 müdde-i Merim

Müsemmadan şâhid Ermeni milletinden Kuyumcu Kirkor tarafeyn muvâcehesinde ittişehad olunduktan hazıra müdde-i mezbûre merim Soylu Serkeş'in öz kızı olub babası serkesi ve dedesi Soylu oğlu Panos'un öz bacısı olduğunu biliyorum. Ben bu husûsda bu vecce şâhidim şehâdet dahi iderim 1 şâhid Kuyumcu serkes oğlu Kirkor

Müsemmada şâhid birunistan milletinden haçar veled-i Parso tarafeyn muvâcehesinde ittisehat olundukta iş bu hazır ve müdde-i mezbûre Merim Soylu serkesin öz kızı olup Banos'u ve sairin dahi Labbon kızı karındaşıdır. Babası serkes ve dedesi olub evvel vecce Banos'un bacısı olduğunu biliyorum ben bu husûsda bu vec üzerine şâhidim şehâdet dahi iderim Şâhid Haçar veled-i Barsi

Şehadât-ı mezbûrenin tezkiyeleri tasdiken vürud idub müdde'a-yı mezbûrenin verasetine lahak olduğu iş bu muhâkeme şehâdet iderim. Bu gibi emlak ve akar da'valarının tesadüt-i tarik mukbir olmayub benimle ... olmağla müdde'a-i aleyh mezbûr Banos vekili Hasan Efendiden hane-i mahdûd mezkûre müvekkili eylediğini kimlerle ispat edeceği soruldukda Eski Saray Mahallesinden Ermeni milletinden Safrazlı oğlu Mehbu veled-i serkes ve mahalle-i mezkûreden Ermeni milletinden Zirinkyan serkes veled-i Ebreml ve Kulaksızyan kendinin gürok ile ispat ideceğini söyledi Fî 1 Kanunisânî Sene 329

Müsemmadan şâhid Safrazlı Mehbu veled-i serkes tarafeyn muvâcehesinde ittişehada olundukda Eski Saray Mahallesinde Kâ'in Soylu hanesi diğer tarafları kilise ve Mesih haneleriyle mahdûd hanede soylu oğlu Panos serkes olub zı'beyd idüğünü biliyorum bu husûsun bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 9 Kanunisânî Sene 329 Şâhid Eski Saray Mahallesinden Safrazlı oğlu Mehbu veled-i serkes

Müsemmadan Zirinkyan gürak veled-i ebreml tarafeyn muvacehesinde ittişehad olundukda Eski Saray Mahallesinde vaki'i tarifleri kilisa oğlu ve Mesih ile mahdûd hanede soylu serkes oğlu Penos'un dine'l-yed ve ... devrinde diliyorum ben bu husûsu be vec üzere şâhidim. Şehâdet dahi iderim Fî 14 Kanunisânî Sene 329

İşbu şâhid hakkında ne diyeceği sual olundukda tezkiyelerinde talebi der olmağla şehadat-ı mezbûresine tezkiyeleri vurud eylediğinden müdde-i aleyh Panos'un zi'lyedliğine hakim lahik olduğu iş bu mahle şer' virildi Fî

Müdde-i aleyh vekili Hasan Efendiden esasî ma'ile hakkında ne diyeceği ledel-meval mezbûr haneyi müvekkilim Panos üç yüz on Kerim zâde müteveffâî Hacı Mustafa Ağamdan aldığı diğer varislerin bir güne hak ve silahileri olduğu binaen aleyh şer'en mülkü olduğu Şâhidân-ı şâhid ile ispat ideceğini müdaf'aten beyan

iderim Fî Vekil Hasan Efendi

Müdde-i mezbûre merimin müdde'ayı haneye pederi müteveffâi soylu serkesin ne cihetle mülkü olduğu istifa' idildikde hane-i Mahdûd müteveffâ pederim soylu serkes iki bin beş yüz gurus bedel ile Kerim zâde Hacı Mustafa Ağadan üç yüz sekiz tarihinde vekillik itdiği ve ba'de vefâtı mecelle ve diğer varislere intikal itdiği ve sebep mülkiyet bundan ibarittir deyû söyledi Fî 15 Şubat Sene 329 Müdde-i Mezbûr

Bu ki millet murh da'valarından tarihi mukaddem olanlar evveli olduğu mecellenin 1760'ıncı maddesi iktizasından olduğu ve şu halde müdde-ye merimin binayesinde istima'a lazım gelindiğinden müdde-i mezbûre merimden bir vec meşruh müddeasını kimlerle ispat soruldukda Eski Saray Mahallesinden Ermeni milletinden Refiki oğlu Gürok ve millet-i mezbûreden Kazancı Arus'in ve Kuyuncu Kekeci oğlu Karabet ile ispat edeceğini ve el-yevm istima'a itdireceğini beyan eyledi. Fî 15 Şubat Sene 329 Müdde-i Mezbûr

Şâhidân-ı merkûmeden Zufi Gürok tarafeyn muvâcehesinde ittişahad olundukda müdde'aya tarifleri kilisa ve zirinkyan ve Mesih Seferazlı haneleriyle mahdûd haneyi müteveffâi soylu serkes müteveffâi Hacı Mustafa Ağadan iki bin beş yüz sekiz tarihinde iştirâk ve temmellük katına kadar deruninde serke olduğunu biliyorum ben bu husûsu be vec üzere şâhidim. Şehâdet dahi iderim Fî 15 Şubat Sene 329 şâhid Zuki oğlu Somuruk

Müsemmadan şâhid Arus veled-i Artin tarafeyn sorulduğunda ittişahad olundukda müdde-i hane Eski Saray Mahallesinden olub Zirinkyan Mesih Seferazlı Muncur kilisesi ile mahdûd bir bâb haneli soylu serkes müteveffâi ağadan iki bindan fazla bir muhalefe iştirâ' ve namlık ittiğini biliyorum ben bu husûsda vu vec üzere şâhidim. Şehâdet dahi iderim Fî 15 Şubat Sene 329 şâhid Kazancı Arus veled-i Artin

Müsemmadan Eski Saray Mahallesinden Kuyumcuyan tersisi nam diğer acı tarafeyn muvâcehesinde ittişahad olundukda Eski Saray Mahallesinde vaki' tarafları zerinkyan ve ... haneleriyle mahdûd haneyi soylu serkesi müteveffâ Hacı Mustafa Ağadan iki bin beş yüz gurus üç yüz sekiz tarihinde aldığını ve vefâtına kadar sâkin olduğunu biliyorum ben bu husûsda ve vec üzere şâhidim. Şehâdet dahi iderim Fî 16 Şubat Sene 329

Şâhidler hakkında ne diyeceği müdde-i 'aliyye vekili Hasan Ağadan soruldukda bila ahzabeyan itmek üzere terkiyelerine talebi derim dedi.

Mısdık Paşa Zâde

Hasan Efendi

Sayfa 79 numero 63

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal ma'rifü'z-zât hanım binti Mustafa nam mezbûre medine-i mezbûr muhâkeme-i şer'isinde ta'kid meclisi şer'i şerîfe'ül nurda Yeni Pınar Mahallesinden emmi kel oğlu Hasan bin 'Ali muhazaranın işbu huzuru mezbûr Hasan bir kaçından da zevce dâhilim iken olan ve adem-i Hasan me'aseret dolayı her bir şeyinden geçerim bendesinden geçerim demesi üzerine bende her bir şeyimle geçerim huzuru mezbûr dahi benden geçti evvelince haze kendisinden ... oldum dört yaşında bir nefer hak hakaniye bana aid olan kuyumcuyla mezbûrun halinden talep hukukda mikdar kifaya mezbûr üzerine takdir buyrulması lazımdır deyû ba'de'l da'vaya

Müdde-i mezbûr Hanım

Lede'l-su'al merkûm Hasan dahi cevâbında mezbûrenin ifâdesi cem' külliyyetinde tasdiki nafaka behalarında tavsiyesine edem'ül-ikzar olduğunu ifâde rabban etmesi şer-i ... ibare alınmayarak hazır mezbûre duruşu ile hal-i sukiti mikdar

kifaye ve kadar ma'ruf olan beherine yevmi otuz paradan cem'an altmış para icar ... ile muhakkak ... mezbûr Hasan bin 'Ali üzerine yevm-i altmış para farz ve takdir olmayıb nafaka behâ ve sair levazım mezbûriyesine harc ve şart-ı mezbûre hanım binti Mustafa'ya izin verildiği işbu mahaller şerh verildiği Musalla Mahallesi Hacı ... Zâde Arab Hacı mehmed

Hoca 'Ömer Mahallesinden Cam'î Kebir Kıratı Hacı Hasan bin 'Osmân

Sayfa 80/1 numero 64

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Zek Karyesi sâkinlerinden 'Osmân bin 'Osmân bin Uzun dede Medine-i mezbûr muhâkeme-i şer'îyesinden ma'kud meclis-i şer'îyyeye Hacı Mehmed Efendi avare ve takrir-i kelâm idub müteveffâ birâderim bekir Hacı Çakır oğlu taht ve katide olan Ahmed'in emvâl 'Osmân'la üç yüz yigirmi sekiz eylül'ün tekidi ve üç yüz yigirmi dokuz mart ve eylül tebliglerinden inga bin yedi yüz kırk sekiz gurus bir sene müddetle zimmetinde deyni ve Hoca 'Ömer Mahallesi sakinlerinden Mehmet Hanifi Mehmet ile Yenipınar Mahallesi sakinlerinden ... Oğlu İbrahim Halil bin Mustafa dahi bu bervec-i Memet tekdir-i kelim idilirki medyun sakar mezbûr 'Osmân'ın ve ecrü'l-ara deynini her birimiz bil-emir ve ... kefil ve zak merasedhi ahirin sabiyle lazım gelen mebla'a dahi kazalık bil'ahire ve tahkik başka başka tekgil eyledik diyerek işbu mahalle-i şer' verildi.

El-kefil'ül mukbir Fî 23 Rebiyülâhir Sene 332 Hoca 'Ömer Mahallesinden Şerefli oğlu Mehmed Hanifi bin Mehmed

El-kefil'ül mukbir Fî 6 Mart Sene 330 Yeni Pınar Mahallesinden mezbûr Berber İbrahim Halil bin Mustafa

Mezkûr Zek karyesi sâkinlerinden 'Osmân bin 'Osmân meclis-i idare-i entam ifa'larından

Sayfa 80-1 numero 65

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kızılca Pınar Karyesi sâkinlerinden Bago oğlu Mustafa zer mercesi hanım bin evsi Mahallesi müdde-i mezbûr muhâkeme-i şer'îyyesinde ma'kud meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûr sâkinlerinden mezbûr Mustafa muvâcehesinde da'va ve takrir-i kelâm edub hazır menzur on seneden beru ne vec dâhilim olub niyeti başka iki zorba daha anarak nam-ı mezbûrun kazanmada salsı üç yaşında bir nefer oğlu ile dört yaşında bir nefer kızı akdiyle hanesinden turuş ... ve Hancı nafakada bir şey dahi ve bir namın ... çocuklarıma idu hanede iskan ve efendi ki mezbûr Mustafa'ya kable'l şer'î şerîfe tenbih buyrulmasını ve olmadığının sözde nafakamızı taksid virilmesini talep iderim dedikte Fî 9 Mart Sene 330 müdde-i mezbûr hanım bint

Lede's-sual merkûm Mustafa bin Sakor dahi cevâbında müdde-i mezbûrenin zevce-i menkûha metrukesi veya akdesinin halinden saslı olduğu ikrâr edub ayrı hanede iskana ikzarım olmadığından haneme gelir ise gelsin der def' gayr-ı meşru'u nazar-ı ibare alınmayarak baharına yigirmi para kadar masraf olduğu zimm-ı zabtda muharrer el-isfa ihbarlarıyla tahakkuk olmağla behr-ine yigirmi pare nafakasının beha ve levazım zaruretiyle harç ve hazine-i mezbûrun hanıma virildiğini mahalle-i şer' virildi

Zek Karyeli 'Osmân bin 'Osmân

Musalla Mahallesinden 'Ömer bin Hacı Mehmed'den verildiği şu muharrer şe'

Sayfa 80-1/2

El beyan iden mu‘amelenin ifâsı mahzunun şer‘iyye kılmanın Fî 2 Teşrînisânî Sene 329 Kadı

Hane-i mezkûrun vakt-i hazırda kıymet hakiki takdiri ile elde edilmesi müdde-i aleyh mezbûrenin vesayeti takdire olub olmadığının () Karye-i heyet-i ihtiyâriyyenin husûs-ı mektufu ile de ol babda Fî 5 M.. şer‘ia kadısı

Karye-i heyet-i ihtiyariyye Fî 6 M. kadı

Hısn-ı Mansûr beş yüz guruş hane-i mezkûrun zikr-i fiyatı kıymet-i hâkikiyesi olduğu mezkûr hane-i mürşif harab ve mail-i terab olmağla huruhatı mezbûrun hakkında ez- her cihet-i taki‘ ve iduği mezbûr Akif’e ve Mustafa’ya olub vesayeti takdiri ve hazıra-i mezbûre umr-î tesviye verasetiyle ehl-i ve erbab bulunduğu tasdik ve temhir kılındı.

Muhtar Halîl Maho

Muharrer bin Abdurrahman

Sayfa 80-2 numero 66

Hısn-ı Mansûr muhâkeme-i şer‘iyye niyâbet fazilesine

Toyran Karyesi’nde vaki‘ cebhesi ... sanık yenici tarik yarî ‘Algücür oğlu Ebu ... harmanlık ile mahdûd erbab hane

Ma‘ruzu çare bendeleridir ki

Hısn-ı Mansûr’un Toyran Karyesi sâkinlerinden iken bundan dört sene akdem vefât eden zevcesi Ahmet kaht oğlunun veraseti olmak sebebiyle cariyelerine ve salibi sağır oğlu vefası ve salibiye-i sağire kızı Aîşe nam kimesnelerine münhasıra olub sağır merkûm vefası dahi vefât idub veraseti validesi olmamağla bana hemşiresi mezbûre Aîşe’ye münhasır ‘ind’el şer‘î’l onur zahir ve nemayen olmadıktan sonra zevcesi müteveffâ-i merkûm dört göz oda ve bir sofalı müştehil haneden gayri bir şey terk etmediğinden sağire-i mezbûrenin infak ve insasına mezkûr haneden başka bir yüzünden mefdure olduğundan sağire-i mezbûrenin tavsiye-i umur taraf şer‘î şerîfden rasat telayinimle sağire-i mezbûr hissesinin zaruret nafaka ve kisve behası içûn hissesiyle ma‘en beş yüz guruş kıymetinde olan hane-i mezkûr feruhâtına izin haceti verilmesini istida‘a ve istirham eylerim ferman hazretlerine malûmumdur

Fî 2 Teşrînisânî Sene 329 Sofalı

Sayfa 81 numero 67

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Toyran Karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal ve zati Hoca ‘Ömer Mahallesinden Hoca zâde Hidayet Efendi bin Seyid Efendi ve Eski Saray Mahallesinden Mısdık Paşa zâde Hasan Efendi Ebu melasin teayife şer‘iyyelerinde masrafı sultan bint-i Hayopi meziye mezbûr muhâkeme-i şer‘iyyesinde sukud meclisi şer‘î şerîf-i enverde tekdir-i kelam ve ba‘de anü’l-meram idub karye-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem zaman iden vec dâhilim Kayd oğlu Ahmed’in veraseti nam-ı haber-i mezbûr oğlu ve kadı vech-i mezbûre ... kızım Aîşe’ye münhasıl kablîl ifâ mezbûre vak‘i cebhesi anlık yenmesi tarik-i ... ‘Ali gücür oğlu Ebu harmanlık ile mahdûd bie bab hanesinden başka bir güne mâlî olmayub sağiren mezbûre dahi nafaka eşid ihtiyac ile muhtac ve benim dahi kaderatım olmamağla sağire-i mezbûrenin şu bu emrine kablîl şer‘in vec-i nasib ve ta‘yinle hane-i mahdûd mezkûrede ki hisse cûz ile bedel şile (?) ahza binaen kablîl şer‘î şerîfden izin verilmesi matlûbumdur dedikde karyesine ba‘del sual müdde-i mezbûr Süleyman

Hane-i mahdûd mezkûrun kıymeti beş yüz guruş olup mezkûrun neferde Ehl-i hak tek olduğu heyeti ihtiyariyesi nden ‘Ali vec el- şehade ihbar etmesiyle izin ruhsat cihet-i edildiği iş bu mahalle-i şer‘ verildi

Sayfa 81-82 numero 68

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal m‘arifatü’l zât Hatice bint müteveffâ Hasan Medine-i mezbûr muhâkeme-i şer‘isinden ma‘kud meclisi şer‘i şerîf-i enverde Medine-i mezbûrun musalla Mahallesinden ‘Ömer Ağa bin Hacı Mehmed muvacehesinde bundan akdem verasetini benimle li-ebeveyn birâderim müteveffâ ‘Ali li-ebeveyn kız karındaşlarım Ümmügül ve Zeynep ve Halim’e ve Aişe Fatma ile babamız müteveffâ Hasan’ın hayatında vefât iden kızı Emine’nin oğlu Hacı Mehmet ve kızı Fatmaya munhasır olup kable’l-kasm mezbûre Aişe, Fatma dahi fevat idub veraseti oğlu ‘Ali ile kızı Emine’ye münhasır olduğu ve ba‘de kable’l-kasm li-ebeveyn birâderim ‘Ali dahi vefât edub veraseti zevce-i menkûha metrukesi Elif bint Mustafa ile Hasebli Kebir oğlu Hasan’a inhisarı tahkikinden sonra babamız mezbûr Hasan’nın hayatında mezbûr ‘Ömer Ağa zimmetinde cihet-i karz şer‘isinden yüz guruş alacağı olup kable’l ahz ve el-istifa fevt meblağ-ı mezbûr bizlere mevrûs ve müntakil olmağla ben olursa biz zarifetü’s şer‘iyye taksin olunmak üzere meblağ-ı mezbûrun halen bana iada ve teslimine müdde-i aleyh mezbûr ‘Ömer Ağaya kable’l şer‘i şerîfden tenbih buyrulmak bil-verase hala matlûbundur dedikde Fî 6 Mart Sene 330 müdde-i mezbûre Hatice bint Hasan

Ma‘arif; Yeni Pınar Mahallesinden Mehmed bin Bekir

Ma‘arif; Yeni Pınar Mahallesinden Mustafa bin ‘Ömer

Ma‘arif; mahalle-i mezbûrdan Hüseyin Efendi ibn-i Molla Ahmed

Lede’l-sual müdde-i aleyh mezbûr ‘Ömer Ağa dahi cevâbında müteveffâ-i mezbûrun cihet merkûma olmakla alacağı olduğu tayi‘en veraset müdde‘asını keliyen inkâr itmekte

Müdde‘â aleyh ‘Ömer

Müdde-i mezbûreden birkaçı muharrer veraset müdde‘asını kimlerle ispat ideceği soruldukda Yeni Pınar Mahallesinden Behisnili oğlu ‘Ömer bin Mustafa ile mahalle-i mezbûreden baba Hacı ‘Ömer oğlu Mehmed bin ‘Ömer ile ispat edeceği

Müdde‘a-i mezbûr Hatice

Şâhidat-ı merkûmdan Behisnili oğlu ‘Ömer bin Mustafa tarafeyn muvâcehesinde istişahad olundukda iş bu müdde-i hazır mezbûr Hatice ile gaibat anü’l-meclis Ümmügül Zeynep Salime Malatyalı müteveffâ-i Hasan’ın sabile-i kebire kızları ve gaib anü’l-meclis Hacı Mehmed ile gaibe anü’l-meclis Ümmü dahi Hasan’ın müteveffâyeye kızı Aişe Fatma’nın oğlu ve kızı olduğu gaib anü’l-meclis Hasan dahi Malatyalı oğlu ‘Ali’nin oğlu ve gaib anü’l-meclis Elif dahi mezbûr ‘Ali’nin zevcesi metrukesi olup babasının ismi İbrâhîm ve de ismi Sofu olup miktarası Malatya şehri olduğunu ve bunlardan başka varis ve terekesi müstehak ahz olduğu ma‘lûmum değildir ben bu husûsda bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim

Fî 6 M... şâhid Behisnili oğlu ‘Ömer bin Mustafa

Şâhidat-ı merkûmdan Yeni Pınar Mahallesinden Mehmed bin baba Hacı ‘Ömer tarafeyn muvâcehesinde istişahad olundukda işbu hazır Hatice ile gaibat ‘an’el-meclis Ümmügül Zeynep be Salime müteveffâ-i Malatyalı Hasan’ın oğlu ve kızları ve gaib anü’l-meclis Hacı gaib anü’l-meclis Fatma dahi müteveffânın kızı Emine’nin oğlu ve kızı ve yine gaib ‘Ali ibn İmam ile gaib anü’l-meclis Ümmü dahi mezbûr müteveffâ-i Malatyalı Hasan’ın kızı Aişe Fatma’nın oğlu ve kızı olduklarını

yine gaib anü'l-meclis Hasan dahi müteveffâ-i Hasan'ın oğlu 'Ali'nin oğlu ve gaib Elif dahi mezbûr 'Ali'nin zevce menkûha metrukesi olduğu ve müteveffâ müstehak ahiri Malatya Hasan'ın babası ismi İbrâhîm ve muskat reisi Malatya şehri olub bunlardan başka varis ve terekisi müstehak ahzı olduğu ma'lûm değildir. Ben bu husûsda bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim.

Fî 6 Mart Sene 330 şâhid baba Hacı 'Ömer oğlu Mehmed

Müdde-i 'aleyh mezbûr 'Ömer Ağaya şâhidler hakkında ne diyeceği soruldukda tezkiyelerini talep eyledi ba'del ta'dîl ve tezkiye medde-i mezbûre ile muharrer subut verasete hakim lahik olduğu iş bu mahalle-i şer' virildi. Fî 6 Haziran Sene 330 kadısı

Sayfa 83-84 numero 69

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un nefsi-i Koçili sâkinlerinden ve zât-ı tevîf şer'i ile mairife Hatice bint Hasan ibn-i Hüseyin nam mezbûr Medine-i mezbûrun muhâkeme-i şer'iyyesinde ma'kud meclis-i şer'i şerîf-i enverde karye-i mezbûr sâkinlerinden Hacı bin Hacı evsi muvâcehesindeben beş seneden beru üç yüz gurus mehir mu'accel ile hazır vuku'nun ne vec medzul behası olduğum halde ma'kud 'aleyh üç yüz gurus mehr-i mu'accel vermekten imtina' ider olmağla sual olub meblağ mezbûrun halen buna ... hazır-ı mezbûr husûsu kabl-i şer'idenden teybin buyrulmak matlûbumdur dedikde

Ma'ârif Çaplı Karyeli Mehmed çavuş bir Ma'ârif

Ma'ârif Musala Mahallesinden 'Ömer bin Mehmed

Fî 10 Mart Sene 330 müdde-i mezbûre Koçi Karyesinden Hatice bint Hasan ibn-i Hüseyin

Lede's-sual müdde-i aleyh zevce-i merkûm Hacı dahi cevâbında müdde-i mezbûrenin beş seneden beri zevce mekuce medhûl behası olduğu ikrâr ve itiraf-ı bedel müdde-i mehr-i mu'accel meblağ mezbûr üç yüz gurus dahi bil-mütala'a beyan idildi. Fî 10 Mart Sene 330 vâka' ne vec mezbûr Hacı bin Hacı Evso

Vâka' mezbûrdan bir kaçı muharrer def'i kimlerle ispat edeceği soruldukda Koçali Karyesi Mehmed'i çok bin Mehmed Memi ve Yusuf bin Memi Evso ile ispat ideceğini söyledi Fî 10 Mart Sene 330

Şâhidat-ı merkûmdan Koçali Karyesi sâkinlerinden Mehmed'i çok bin Mehmed Memi tarafeyn muvâcehesinde istişahad olundukda bundan beş sene mukaddem hazır-ı mezbûre Hatice bint sabinin hazır zevcesi Hacıya bir güz mevsiminde akd idildiği günde müdde'a ben üç yüz gurus mehir-i mu'accel mezbûre vaki'i ve teslîm ittiğini biliyorum ben bu husûsa be vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 15 M şâhid Mehmed'i çok bin Mehmed Memi

Diğer şâhid Yusuf bin Memi Evso tarafeyn muvâcehesinde istişahad olundukda iş bu müdde-i hazır-ı mezbûre Hatice bint Hasan'ı bundan beş sene mukaddem hazır müdde'a 'aliye zevcesi Hacı bin Hacıya bir güz mevsiminde akd-i icrâ idildiği günde müdde'a ben üç yüz gurus mehir-i mu'acceli mezbûreye def' ve teslim idildiğini bilirim benbu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 15 M Yusuf bin

Usûlen şer'i ve 'alini tezkiyeleri ba'del icrâ müdde'ayı mezbûrenin zevcesi mezbûr Hacı' yüce şer'i ma'âruzadan olunduğu iş bu mahale şer' verildi Fî 20 M

Bil-iltihası Hısn-ı Mansûr atiyü'l beyan mahâlînde ketb ve zabt için sub şer-i enverde başka ve irsal klınan mahkeme-i şer'iyye ben Hacı Habib Efendi Sıra Tut Mahallesinde Kain Ebu Halîli oğlu Mustafa hanesine varub derununda akd itdigi meclis-i şer'i şerîf-i enverde karyesi sâkinlerinden Musalla Mahalle bin darb oğlu Hacı Hüseyin meclis-i ma'kud mezkûrede zat-ı mahalle-i mezkûr sâkinlerinden Harun

karyesinden Mumi bin ile mahalle-i mezkûrun Bekir bin mala Ahmet şerîf-i şer'iden ma'arife hafiyenin el- mezbûr ebu Halîli oğlu Mustafa muvâcehesinde iş bu hazıra-i mezbûre hafiye akdem vefât eden oğlum Mustafa'nın zevce menkuhe-i meşrukesi olup ne veciyet neylerind ka'im iken müteveffânın ... salından ve mezbûrenin hasıl-ı hak el-hifatı Hacı ve terbiyesinde olunan sağır Abdurrahman'ın yed yaşında bil-ikmal sekiz yaşında kirmen olduğu cihetle mezbûrenin ... sirkât olmağla hafidim sağır mezbûr Abdurrahman'ın nafakaya katiyen baht olup bana kalınılmasına mezbûre Hanife'ye kablel-şer'i şerîfden tebih buyrulmak matlûbumdur. Fî 1 Nisan Sene 330 müdde-i sağır mezbûr Molla Mehmed bin Hacı Hüseyin

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûre Hanife dahi katiyen pederi müdde-i merkûm Molla Mehmed bin Hacı Hüseyin cem'a kelat ve ifadatında tasdik itmekle sağır mezkûr Abdurrahman mezbûr mala Mehmed'e teslîm eyledigini ifâde etmesi üzerine vazi'i bir hak ve imza eyledi

Ma'ârif Muso bin Hami elli Hami

Ma'ârif zâde Molla Ahmed mehdife yani müdde-i aleyha mezbûr Hanife binti Mustafa

Sayfa 84-85 numero 70

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un nefsi Muhsad Karyesi sâkinlerinden on altı yaşında 'Ömer Ağa bin Abdulkâdir Ağa ibn-i Mami Yusuf ikmamında mezbûr muhâkeme-i şer'isinde ma' kud meclis-i şer'i şerîf-i enverde takrir-i kelâm ve ta'bir-i anü'l-meram edub bundan akdem mektûlen vefât eden li-ebeveyn birâderim () bin el- mezbûr Abdulkadir Ağa'nın veraseti zevce menkûhe-i metrukeleri Zeynep Ebuzer Ağa ile Sigincan binti Bekir aru-i ile meteveffâ Yusuf ile mezbûre Zeynep bint Ebuzer ağadan oğlu üç Mustafa'ya ve Sigincan ... kızı Emine'ye ve babası babamızı Abdulkâdir Ağa'ya inhisârı takikinden sonra sağirat Yusuf ve Mustafa ile sağır Emine'nin babalarından mevrûs muntakıl emvâllarının ve saratına ve hıfz olduğu eşya-i tesviye ve rü'yetiyle kablel şer'i şerîfden buyrulmak matlûbumdur dedikde lede'l-tahkik ve tasdik mezbûr 'Ömer ağanın emaneti ma'aruf ve merhamet uhdesinde () iduği nice muharrer alasamı müslik ihbaratıyla ihbarlarıyla zahir ve metruk olmağla sağirat Yusuf ve Mustafa ile sağire-i mezbûre Emine'nin seni reşud sedadlarına değin emvâllerinin hakkından ()

Hacı Molla zâde Hacı 'Ali Ağa

Hacı Şeyh Ağa zâde Mehmed Efendi ibn-i Hacı Molla

Kâhta kazasında ulu ... kilisenin karyesi sâkinlerinden sahib-i arzuhal Abuzer bin 'Ali medine-i Hısn-ı Mansûr muhâkeme-i şer'iyyesinde ma' kud meclis-i şer'i şerîf-i enverde o usul Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'i Mahallesi sâkinlerinden olup elhaletü handa Kâhta'nın tuyl karyesi sâkinlerinden Tahir Suvacı oğlu Hacı Abdurrahman muvâcehesinde da'va ve takrir-i kelâmidub tahminen bundan altı mah mukaddem Urfa'ya gider iken esna-yı rahda bulunan bil-izam karyede misafir olduğum gice müstehci bulduğum siyah ağzı beyaz erkek dört yaşında bir ra'sı ve dokuz yaşında siyah karnı ve gözlerinin etrâfı beyaz ancak eski cem'an iki ra'sı merkebin şahsı mebhûl tarafından sirkât olunarak o tarihten beru tahri itmekde olup siyah ağzı beyaz dört yaşındaki erkek merkebi müdde-i aliye mezbûr Hacı Abdurrahman yeninde bulunmamalı ve merkeb musuf mezkûru iki yüz elli guruşluk bir merkub ile ebi kargı il mübadele eyledim ve merkûm ebi kargı dahi Harun karyeli ve merkebin soyası olduğu halde iştirâ eylediği cihetle merkub..... mezkûr netacen mal-ı müntezam olmağla halen buna teslîmine müdde-i 'aliyye mezbûr Hacı Abdurrahman kabl-i şer'i şerîfden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde

Fî 17 Nisan Sene 330 müdde-i Kilise Karyeli Ebuzer bin ‘Ali

Lede’l-sual müdde-i aleyh mezbûr Hacı Abdurrahman'a dahi merkeb musuf mezbûre tahminen yigirmi gün mukaddem Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden vati‘an ... Katolik milletinden tascı İnboc oğlu karabet nam- kimsede iki yüz beş gurusu iştirâ eylediği ikrâr müdde-i mezbûrun netac müddeasını külliye inkâr eyledi Fî 17 M müdde-a aliye mezbûr Hacı Abdurrahman

Müdde-i merkûmn ber vech-i muharer netac müddeasını kimlerle ispat edeceği soruldukda Kilise Karyeli ebu Evso Surî Mehdi Sami Mahmûd ile ispat edeceğini ve el-yevm ikame edeceğini dermiyan eyledi Fî 17 M müdde-i merkûm Ebuzer

Şâhidat-ı merkûmdan Ebu Evsi ben Ebu sûri tarafeyn muvâcehesinde istişhad olundukda muhâkeme-i şer‘iyye polisine ra’s’ül-ayn müşahede eylediğim siyah ağzı beyaz erkek dört yaşında ki merkebi müdde-i merkûm Hürük karyeli ebu Korgiya’dan ve ebu Kargi dahi Hürüklü Temonun merkebinin supası olduğu halde iştirâ itdigini biliyorum ben bu husûs bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 17 M Şâhid Kilise Karyeli Ebu Evsi

Diğer şâhid Mehdi bin Sami Mahmûd tarafeyn muvâcehesinde muhalefe ittişhad olundukda iş bu muhâkeme-i şer‘iyye havalisinde ra’s’ül-ayn me’a yine müşâhide eylediğim bir siyah ağzı beyaz erkek merkebi müdde-i merkûm Ebuzer Hürük Karyeli Temonun merkebinden doğma supası (sıpa) olub merkûm temo Hürüklü Ebu Korgiya Terumenet itdigi ve ebu Kargi ile Ebuzer dahi bir merkeble mübadele iderek merkeb ... mezkûr Ebuzer’in yeddinde olub tahmînen altı mah mukaddem esnâ-i râhrev sirkât olunduğunu ve bu suretle neticemle müşterâ olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 17 Nisan Sene 330 Şâhid Hürük Karyeli Mehdi bin Sami Mahmûd

Sayfa 86 numero 71

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Sıra Tut Mahallesi sâkini sahib-i arzuhal Ayşe Han binti Hacı Abdurrahman medine-i mezbûr muhâkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kud meclis-i enverde ikrâr ve takrir-i kelâmidup Dirge bin el- haletü hanede on sekiz yaşında olduğu halde bundan akdem Neccar oğlu Şeyho mahdumi Mahmûd oğlu ‘Abdi namından istemezler ise de merkûm Mahmûd'da mehr-i sayıb dayım oğlu ‘Abdiye rızam olmaksızın babam mezbûr söz vermir ise de rızam olmadığından Hoca ‘Ömer Mahallesinden mezbûr mahallede olan alakamdan dolayı dün ikindi vakti mezbûr Mehmed'in hane () gice dahi mezbûrun dayısı Cemo oğlu Kado'nun hanesinde kaldum hala bekarım ve mezbûr Mahmûd ile tezvic matlûbumdur dedikde Fî 22 Mart Sene 330 makra-i mezbûr ‘Ayşe

Mezbûr Tacir oğlu Şeyho oğlu Mahmûd'dan lede’s-sual mezbûre dün ikindi vakti bizi tezvic edeceksin dedi babasından evvelce iden vermedi dermiyanımızda alaka yok ise de beynel-nas o olduğumuz söyledi onun üzerine mezbûre beni tezvic itmek için haneye geldi bende dedimki meşru‘en baban razı olmadığı halde seni tazvic-i caiz olunur ise de huzur-ı hakeme gidelim deyu aldım geldim Fî 22 M merkûm Tacir oğlu Şeyho Mahzum Mahmûd

Mezbûr Ayşenin pederi mezbûr Hacı Abdurrahman Huzur-ı şer‘i celb olunarak ifâdesine mûraacat olundukda bil-i şare Mahmûd kızı hazıra-i Mahmud oğlu ‘Abdiye Allah'ın emriyle verdiğini ve ziname alem ve bizi yazdırub izinname almadan imam tarafından merşuha mahzumende mezbûr ‘Abdiye akdine icrâ itdireceğini dermiyen etmesi üzerine Fî 22 M mezbûrenin pederi Hacı Abdurrahman

Ol emirde mahalle-i mezkûr imamı a‘ma hafıza bil-celb ifâdesine mûracaat olundukda mezbûre Ayşenin merkûm ‘Abdiye tezvic-i için mahalle zabidi tazim

kılınmış ise de henz nikâh ı akd etmedigini beray-ı ma'alumat beyan eyledi. Fî 22 Sıra Tut Mahallesi imamı imi halid-i hafız

Mezbûr 'Abdinin amcası Kavi oğlu 'Osmân muhâkeme-i şer'iiyyeye gelûb mebûre Ayşe'nin merkûm 'Abdi'ye henüz akd icrâ etmedigini beray-ı ma'alumat ifâde eyledi. Fî 22 M Musalla Mahallesinden Kavi oğlu 'Osmân

Sayfa 86- 87numero 72

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sâkinlerinden mezbûr 'Abdi bin Yusuf şer'iiyyesinde ma' kud meclis-i şer'i şerîf-i enverde musalla Mahallesi sâkinlerinden mezbûre Ayşe bint Hacı Abdurrahman muvâcehesinde iş bu hazıra-i mezbûre Ayşe beş yüz gurus mihir-i muaccel teslimiyesiyle değil eylediğim Bekir üste ve Mala Ebuzer oğlu Mahmûd binbaşı sıfadı 'Ömer bin İsmail Çavuş huzur ve maarfetiyle ve mezbûrenin pederi mezbûreye Kırkık oğlu 'Osmân ve Tutlu Kerim oğlu Hacı huzurlarında mezbûrenin babası hanesinde üç mah evel mezbûr tarafından ikinci vaktinde akd idilub ben dahi ba'del kabûl halimiz ... tedar yekinde iken mezbûre mahalleli tacir Şeyho Oğlu Mahmûd'un hanesinde uğrunda geçer iken içerusine çekerek ba'de kendisi bizim haneye geldi deyu müraca'atda bulunduğu ve bu suretle mezbûre zevce menkuhe-i gayr-i medhul biham olmağla nefsi ve mezbûrenin buna italat ve itikadına taraf şer'i şerîfin tenbih buyrulmak matlûbumdur deyu ba'del da'va Fî 8 Nisan Sene 330 müdde-i mezbûr Musalla Mahallesinden 'Abdi bin Yusuf

Lede's-sual müdde-i aleyha mezbûre Ayşe dahi cevâbında müdde-i merkûmun menkûhesi olmayub yalnız nişanisi olduğunu ve mezbûr 'Abdiye nikâh edilmek üzere Fatma hiçbir kimseye vekalet vermediği ve merkûmun oğlu Mahmûd'un hanesine bil rıza gittiğini ve bu suret ile nikâh müddeanın müddeasına külliye inkâr eyledi Fî 6 Nisan Sene 330 müdde-i aleyha mezbûre Ayşe

Müdde-i merkûm 'Abdi'den ber-vech-i muharrer nikâh müddeasına mutabık beyan eylediği müdde-a aleyha mezbûre buna akd edilmesi üzere babasını huzurlarında vekil itdiği kırkıkoğlu 'Osmân bin Mala İbrâhîm ile tutlu Kerim oğlu Hacı namında 'Osmân tarafeyn muvâcehesinde bu taleb ittişhad olundukda bundan tahmînen üç ay evvel bir gün ikinci vakti Hacı Abdurrahman hanesine çağırı hanesine girdim. kızı iş bu hazıra-ı mezbûreye dediği seni..... oğlu 'Abdiye akd itmek üzere beni vekil itdiği dediği seni mezbûre dahi silkat itdigini derakıb Hacı Abdurrahman hanesine geldik dede oğlu hacı efendi binbaşının oğlu 'Ömer mala Ebuzer oğlu Mehmed ve oğlu Hacı ve Karta Bekir huzurlarıyla beş yüz gurus mehr-i mu'aaccel tesmiyesiyle mala sadık tarafından akd-i nakah olunduğunu bilirim ben bu husûsa ve bu vec üzere şâhidim şehader dahi iderim Fî 8 Nisan Sene 330 Sıra Tut Mahallesinden Karabet oğlu 'Osmân bin Mala İbrâhîm

Sıra Tut Mahallesinden Tutlu Abdülkerim oğlu Hacı 'Ali tarafeyn muvâcehesinde bit-taleb muhalefe-i ittişhad olundukda tahmînen bundan üç ay mukaddem bir gün ikinci vakti Hacı Abdurrahman beni çağırıldı. benimle 'Osmân'ı kızın sâkine olduğu haneye girdik hazıra-i mezbûre Ayşe benimle mezbûr 'Osmân'ın da huzurunda 'Abdi'ye edilmesi üzere vekaletini babası mezbûr Abdurrahman'a verdi. Birâderim Hacı Abdurrahman'ın hanesine geldik dede zâde hacı efendi 'Osmân bin Molla İbahim Çeruzâde Molla Ebuzer mahdumi ... 'Ömer hazır oldukları Yeni Pınar Mahallesinden tanımadığı bir hoca beş yüz gurus mehr-i mu'accel ile mezbûreye 'Abdi'ye alk itdigini biliyorum ben bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Nisan Sene 330 Şâhid Sıra Tutu Mahallesinden Tutlu Kerim oğlu Hacı 'Ali

Diğer şâhidleri kangî güne götürüp istimale itdireceği muvace olundukda şehir-

i mezkûrun on ikinci günü şâhidlerini ikame ede ifâde ve dermiyan vzi parmak iderim dedi Fî 8 Nisan Sene 330 müdde-i merkûm ‘Abdi

Yevm-i me‘ayn mezkûrda muhâkemeye gelerek şâhitlerini getirmedigi ve üç gün daha müddet talep itmekle üç gün mehr-i şer‘i verildi

Yevm-i me‘ayn mezkûrda tarafayn hazır olarak muhâkemenin devamına mübaşeret olundukda Şâhidân-ı mer‘iden binbaşı hatidi ‘Ömer bin İsmail Çavuş istişhâd olundukda tahminen bundan akdem merkûm Abdi’nin dükkanında oturduğum bir esnada hazıra-i mezbûre Hatice'nin babası Abdurrahman ‘Abdi'nin dükkanına geldi nikâh akd edileceğinden ve bu gelin kimse götürür demesi üzerine merkûm ‘Abdi o sene Bekir Çerdzâde Molla Ebuzer oğlu Mehmed huzurunda vekil itdi merkûm Hacı Abdurrahman hanesine geldik Tutlu Kerim oğlu Hacud oğlu ‘Osmân ve dede oğlu Hacı Efendi orada edebilir saat dokuz sıralarında beş yüz gurus mihir-i mu‘accel tesmiyesiyle Yeni Pınar Mahalleli Sadık Efendi tarafından akd-i nikâh icrâ idildiğini biliyorum ben bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 16 Nisan Sene 330 şâhid ‘Ömer

Diğer şâhid Çerdzâde Mehmed bin Molla Ebuzer tarafeyn muvâcehesinde muhalefe-i istişhâd olundukda tahmînen bundan üç ay kadar evvel bir gün çift ... mezbûr ‘Abdi'nin dükkanına uğramadan geçerken beni çağırıldılar iş bu ‘Abdi Abdurrahman'ın kerimesi Hatice'i tezvic etmesi üzere benimle ‘Ömer huzurunda Evso Karto Bekir ve vekil itdi mezbûr Hacı Abdurrahman'a hanesine geldik dede oğlu Hacı Efendi İbrâhîm ‘Osmân ve Tutlu Kerim oğlu Hacı hazır oldukları halde Yeni Pınar mahalli Mala Sadık tarafından saat sekiz dokuz esnalarında beş yüz gurus mehr-i mu‘accel tesmiyesiyle akd ve nikâh eylediğini biliyorum ben bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 14 Nisan Sene 330 Sıra Tutlu Mahallesinden Molla Ebuzer oğlu Mahmûd

Şâhidân-ı müstemle haklarında müdde-i aleyha mezbûre Hatice'nin ne diyeceği soruldukda tezkियelerini talep eylerim Fî 16 Nisan Sene 330

Tezvic-i müdde-i vekil olan Karto Bekir bin ‘Osmân ibn-i Veli Ağa huzur-ı şer‘i celb olunarak ifâdesine ‘Abdi’ye mezbûre Hatice akd idildiğinden asla ma‘alumatım bu kadarına hiçbir kimse vekil etmedi ma‘lumatım bundan ibaretdir Fî 22 Nisan Sene 330 Kab Cami‘ Mahallesinden Veli Ağa oğlu

Sayfa 89-90-91 numero 73

Medine-i Hısn-ı Mansûr’un Koç‘ali Nâhiyesi kurâsından Kutur Karyesi sâkinlerinden Yusuf bin Kalender Hısn-ı Mansur muhâkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kud meclisi şer‘i şerîf-i enverde Kab Cami‘i Mahallesinden binbaşı zâde Rıza Efendi ibn-i Abdullah Efendi muvâcehesinde da‘va ve takrir-i kelâm edub bundan kırk gün akdem Behisni ile Hısn-ı Mansûr muyanesinde ceryan iden gün sunam baharda ... vefât eden Kalender bin Yusuf bin Kalender li-ebeveyn erkek karındaşım olub verasetini yalnız bana münhasıra ve benden gayri varis ve terekesine müstehak ahzı olmağla müteveffâ-i mezbûrun hal-i hayatında iş bu hal-i bi‘l-meclis Rıza Efendi zimmetinde cihet-i karz şer‘iden yüz gurus alacağı olub kable'l ahz ve el-istifâ rü‘yet ve meblağ-ı mezbûr yalnız bana müntakıl ve mevrûs olmağla su‘al olunub meblağ-ı mezbûrun halen baba eda ve teslimine kablel şer‘i şerîfden buyrulmak matlûbumdur Yusuf bin Yusuf

Lede’s-sual mumaieyh müdde-a aleyh mezbûr Rıza Efendi dahi cevâbında müteveffâ-i mezbûrun hal-i siyatında cihet-i karzdan dolayı olmakla meblağ-ı deyni olduğunu tâb‘en ikrâr ve verâset müddeasında külliye inkâr eyledi Fî 23 M müdde‘a aliyye Rıza Efendi

Müdde-i mezbûr verâset müddeasını kimler ile ispat edeceği soruldukta Kutur Karyeli Mamu bin Reşo bin Evso ve Yeni Pınar mahalleli Hüso Badi bin Mamu ile ispat edeceğini söyledi Fî 23 M

Şâhidat-ı mezbûr ondan Kutur Karyeli Mamu bin Reşo tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda fil-hakika müdde-i hazır mezbûr Yusuf bin Yusuf güne sunam vefât eden Kalender'in li-ebeveyn erkek karındaşı olup babası ismi Yusuf dedesinin ismi Kalender ve muskat reisi Kutur Karye ve müteveffâ-i mezbûr Kalender'in hazır mezbûr müdde-i Yusuf'dan başka varis ve terekesinde müstehâk icrâ olduğu ma'lûm değildir ben bu husûsda bu vec üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 23 M. Şâhid Kutur Karyeli Mamu Reşo bin Evso

Şehâdet mezbûrandan Yeni Pınar Mahallesinden Hüso badi bin Mamu tarafeyn muvacesinde istişhâd olundukda iş bu hazır müdde-i merkûm Yusuf bin Yusuf Efendi semaviyeden dolayı Hısn-ı Mansûr ile Behisni meyanesinde cerayan eden güne sunam lazım gereken vefât eden Kalender'in labayin erkek karındaşı olup pederi ismi Yusuf ve dedeleri ismi Kalender ve muskat reisi Kutur Karyesi olup müteveffânın mezbûr Yusuf'dan başka terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lûmum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 22 M Şâhid Yeni Pınar Mahallesinden Hüso Badi bin Mamu

Müdde'a-i aleyh mumaiyleh Rıza Efendi'ye şâhidler hakkında ne diyeceği soruldukda tezkiyelerine taleb eyledi Fî 22 M Rıza Efendi

... sancağı Kışla Mahallesi sâkinlerinden Sahib-i arzuhal İbrâhîm bin Hasan müdde-i Hısn-ı Mansûr mahkeme-i şer'iyyesinde ma'akud şer'i şerîf-i enverde müdde-i mezbûreden Kuyucak Nâhiyesi dâhilinde ... Karyesi sâkinlerinden Hüso vali oğlu Mehmed muvâcehesinde otuz sene şehir-i martında otuz ikinci gicesi geldiğim bir esnada üzerinde bulunan ... karyesine müstehbi bulunduğu siyah renkli ağzı beyaz gözlerinin etrâfı karın altı beyaz yarı başda bir dâ'ir ... bil karnı ile ağzı beyaz altı yaşındaki bir ra'sı ve kır renkli bacakları arasında iki sakir olan beş yaşında ve bir ... cem'an üç rası merkekbim mezkûr gicede ... mechûl tarafından sirkât olunub tahrîri itmekde iki hazır mer'i mezbûr Mehmed bulunduğu mamule hükûmet mahli haberdâr idildikten kefiline ... idilmiş ise de merkeb mezbûr mezkûreden birisi istida ve diğer ikisi netice malım olduğundan ... olup merkebden tarafıma teslimine dâ'ir kablel şer'i şerîfden müdde'a-i aleyh binâ'en buyrulmak matlûbumdur deyu söyledi. Fî 22 Nisan Sene 329 Müdde-i merkûm nefi Kışla Mahallesinden İbrâhîm bin Hasan

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr Mehmed dahi cevâbında tahmînen bundan bir ay evvel müdde-i aleyh mezkûr Samsad Nâhiyesinde bir Fırat Karyesi sâkinlerinden Hamza oğlu 'Ali Dede ile tanımadığı bir şâhidin dokuz lira osmânî pûl-ı ile iştirâ itdim bir karye ahâlinde ma'lûmdur serîfin olduğundan ma'lûmâtım yoktur istizar malumdur deyu istimfak da'vasını inkâr eyledi Fî 22 Nisan Sene 329 müdde'a-i aleyh merkûm Mehmed oğlu 'Ali

Müdde'i mezbûr bire bir hiç istifak da'vası kiminle ispat ideceği soruldukda buranın sancağı Kışla Mahallesi Mustafa oğlu olup kamilen mezbûrdan Halid bin Zülfikar oğlu Sabri ile ispat edeceğini der hasife şâhidi olmadığı ve Şâhidân-ı merkûm olma' istimah ideceği dermeyan ider. Fî 22M.. müdde'a-i mezbûr İbrâhîm

Şâhidân-ı merkûmdan Mustafa bin 'Ali tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda mahkeme-i şer'iyye havalisine ma'ayene ve müşahede ile yüz rengi ağzı ve karnı altı beyaz altı yaşındaki merkebi beş yüz sekiz bin guruş Ahmed Seman oğlu Koçî 'Ali'den iki gün mukaddem iştirâ ideceği diğer siyah renkli ağzı ve karnı ve gözlerinin etrâfı beyaz bir bir yaşındaki merkebi Abdurrahman Gelürlü merkebine sopası olup iki bin dört yüz elli guruş iştirâ idildiği diğer kırmızı renkli gözleri etrâfı beyaz bacağı sarı karnı beyaz beş yaşındaki merkebi dahi hazır merkibde olup

tahmînen tarihinden altı mah mukaddem dört yüz elli gurusu iştirâ ittiğini bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim. Fî 22 Nisan Sene 329 Şâhid Mustafa bin ‘Ali

Müsemmadan şâhid Seyid bin Zülfikar tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu mahkeme-i şer‘iyye Hüseyin mu‘aneyeye ve şuhûd edildiği siyah renkli ağzı beyaz karın altı beyaz yarı yaşındaki merkebi dört yüz dört yüz elli gurusu ikincisi ol iştirâ idildiği diğer yüzü renkli kulaklarıyla ağzı ve karnı beyaz altı yaşındaki merkeb mezbûr beş yüz sekiz gurusu Koçi’den iştirâ itdiği diğer kır renkli ağzı beyaz karnı beyaz yarı yaşındaki merkebi hazinem merkûm sopası olduğu halde dört yüz elli gurusu tahmînen altı mâh mukaddem iştirâ iddiğini bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim. Fî 22 Nisan Sene 329 Şâhid Seyid bin Zülfikar

Müsemmadan diğer şâhid Halid bin Mustafa tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu mahkeme-i şer‘i havâlisine mu‘ayen ve kabahat iddiği kar renkli bacakları arasında iki beyazlık ağzı ve karnı beyaz beş yaşındaki merkebi dört yüz elli gurusu haiz merkeb haviyesi olduğu halde altı mâh evvel iştirâ idildiği siyah renkli ağzı beyaz karnı beyaz yarı yaşındaki merkebi Abdurrahman’a Gelürlü nam-ı ... merkebi haviyesi olduğu halde müdde-i mezbûr İbrâhîm dört yüz elli gurusu iştirâ itdiği ve diğer yüz renkli altı yaşında kulakları ve karnı beyaz merkebi beş yüz sekiz gurusu iki mâh mukaddem iştirâ ittiğini bilirim ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim. Fî 22 Nisan Sene 329 Şâhid Halid bin Mustafa

Şâhidân-ı merkûmundan müdde-i aleyh mezbûrda ne diyeceği soruldukda ‘Ali husûsda tazkiyelerine taleb eyledi Fî 22 M müdde‘a-i aleyh mezbûr Mehmed Han

Ba’del terkiye ve el-hakika müdde‘a-i ‘aliyye merkûm Mehmed ve mezbûr merkeblerin müdde‘aya teslimine dair tembih şer‘i edildi

Sayfa 91-92 numero 74

Medine-i Hısn-ı Mansûr Kutur Karyesi sakinlerinden ma‘rûfuz-zât Hısn-ı Mansûr’un mahkeme-i şer‘i şerîf-i enverde Kab Cami’î Mahallesi sâkinlerinden Necib bin İbrâhîm Efendi muhasırın tahrir-i kelâm ve ta‘bir-i anü’l-meram idub bundan yigirmi sene akdem vefât eden Kutur Karyesi ahâlinden Abu bin Abuzer bin Seyid veraseti benimle müteveffânın li-ebeveyn birâderleri Yusuf’a münhasır olub kablel-kasım Mahmûd dahi vefât idub veraseti oğulları Seyid ve Vallu’ya münhasır verildikten başka varis ve terekersine müstehâk olmamağla müteveffânın hal-i hayatında iş bu hazır b’il-meclis Necib zimmetinde cihet-i mahkeme-i şer‘iyye yüz gurusu alacağı olub kablel ahz meblağı mezbûr bizlere mevrûs ve muntakil olmağla beyanlarımızda şer‘iyye takdim olmak üzere mezkûr meblağı halen bana eda ve teslimine kablel şer‘i şerîfden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikte Fî 22 Nisan Sene 330 Müdde-i Halide binti müteveffâ-i ‘Abdi

Ma‘arif: Musalla Mahallesinden ‘Ömer bin Hacı Mehmed

Ma‘arif: Mahalle-i mezbûreden Ahmet bin Sabit

Lede’s-sual müdde-i aleyh mezbûr Necib Efendi dahi cevâbında müteveffâ-i mezbûrdan hala hayatta zimmetinde ol mikdar deyni olduğunu tayin ma‘adi veraseti müdde‘asını külliye inkâr eyledi Fî 22 Nisan Sene 330 müdde‘a aleyh Necib Efendi bin İbrâhîm Efendi

Müdde-i mezbûreden veraset müdde‘asını kimle ispat edeceği soruldukda Kab Cami’î Mahallesi ahâlîsinden Binbaşı Zâde Rıza Efendi bin Abdullah Efendi ve buradan Mehmed bin İbrâhîm ile ispat edeceğini söyledi Fî 26 M. Müdde-i Hâlid

Şâhidân-ı mezbûrandan Kab Cami’î Mahallesi sâkinlerinden Rıza Efendi bin Abdullah Efendi tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır-ı mezbûr

müteveffâ Sulbu kızı olup müteveffânın pederi Abuzer ve dedeleri ismi Seyid Kutur Karyesi olup varisi li-ebeveyn birâderleri Yusuf Sami'ye münhasır kablel-kasm dahi vefât edib veraseti oğulları Seyid ve Vallu'ya münhasır olup başka varis ve terekesine müstehak âhz olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şahadet dahi iderim. Fî 26 M şâhid Rıza Efendi bin ... Efendi

Şâhidden mezbûrundan Baraza Mehmed Çavuş tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda müdde'a-i mezbûrede ... kızı olup veraseti mezbûre ile Li-ebeveyn birâderleri Yusuf'a münhasır kablel-kasm dahi vefât idub veraseti oğulları Seyid ve Vallu'ya münhasır olup müteveffâyan merkûmenin pederleri ismi Abuzer ve dedeleri ismi Seyid ve muskat reisi Kutur Karyesi olup bunlardan başka varis ve terekesine müstehak âhdi olduğu ma'lûmum degildir ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 26 M şâhid Kab Cami'î Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin İbrâhîm

Müdde'a aleyh mezbûr şâhid hakkında ne diyeceği soruldukda tezkiyelerini salb iderim dedi Fî 26 M

Sayfa 93 numero 75

Hısn-ı Mansûr Kab Cami'î Şerîf Mahallesi sâkinlerinden ma'rifatü'z- zât Hacı Meryem binti Kahveci Ahmet nam-ı Mehmed diğeri binti Tepediş mezbûre Medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyeye istida ma'kut mahalle-i şer'i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre sâkinlerinden Evgi validesi ifâ Eyyu ile lâ-eb birâderi Hacı Mustafa muhtarlarından ikrâr ve takrir-i kelâm idub işbu tarih-i zabtından beş gün akdem celb iden babam Tepediş Kahveci Mehmed'in veraseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi Evgi validem hazır-ı mezbure Elif binti ... ile lâ-eb biraderim hazır-ı mezbûr Hacı Mustafa'ya inhisâr-ı tahakkukundan sonra babam müteveffâ mezbûrun terekesi takdire emvâl ve emlak ve eşya-i menkûl ve gayrı menkûl olup mezbure Elif ile biraderim Hacı Mustafa zabt ve vaz-ı yed ider olmalarıyla müteveffâ-i mezbûrun terekelerinden hissemi bi'l-verase talebi iderim da'vaya takdi ve ol vechle ve ... ceryan itmiş el-helal-i haze musalihadan tasavvufuyla beynimiz ıslah ve tanzim olup da'vayı mezkuremden şerait-i salah-ı havî muavini müfsûdeden 'ri ale't-trik eş-şer'i yüz gurus üzerine bir dirhem mezbûr Hacı Mustafa'ya Evgi validem mezbure ifâ ile inşa-i akd-ı sulh eylediklerinde ben dahi sulh mezbur bi'l-verâse kabul bedel-i sulh olan yüz gurus mezbur ve mezbûremle mahle sulhden bana tamamen ve kamilen teslim eylediklerine ben dahi yedlerinde bi'l-verase bit-tamam ve'l-kelâm ahz kabz iyldim fîma-bag babamız mezbur Nepad Mehmed'in katl Halil ve sağır akd menkul ma'lum meçhul bil-hamile Ümmü mâl atlâk olup tarakesine hukuk-ı miras müteallike da'va-i mutalibatdan ve kaffe-i imam ve muhasemâtdan biraderim mezbur Hacı Mustafa ile Evgi validem mezbure Elif zimmetlerini ibrây-ı 'am-ı şâhih-i şer' ve iskât-ı tam mer' ile bilâ-varis ibra ve iskat eylediğimde ol- dahi bana medfû'u olan bedel-i sulh mezbûr yüz gurus istediğini ve ... miras müteallike amme-i da'avidan zimmetimi bi'l-verâse ibra ve iskat ve her birimiz vezh-i muharrer ahirin ibrasını kabul eyledik dediklerinde iş bu mahale şer' virildi

Eski Saray Mahallesinden Kabcami'îli Hacı Halil oğlu Hacı Ahmed

Kab Cami'î Mahallesi sakinlerinden Şaşı oğlu Hasan

Sayfa 94 numero 76

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Yeni Pınar Mahallesi sâkinlerinden ma'rifatü'z- zât sahib-i arzuhal Zeliha binti Abuzer medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyesinde

ma'akud meclisi şer'i şerîf-i enverde zevce-i dahili Samsad Mahallesi sakinlerinden Mahmûd bin Mehmed Efendi muvacehesinde da'vayı takrir-i kelâm idub hazır mezbûr Mehmed bir seneden beri üç yüz altı guruş mehr-i mu'accel ile zevce-i dahilim olub benden başka bir zevce-i ile ... hanesine tarafından ile ikinci aldığı kıymetli bir kat yatak 21 guruş kıymetli bir aded kilim yigirmi guruş kıymetli bir aded namazlığı 20 guruş bir aded sandık altmış guruş kıymetli beş aded yatağı 31 guruş kıymetli beş aded lenger 20 guruş kıymetli beş aded tası 40 guruş kıymetli () 40 kıymetli gügüm ve üç yüz guruş kıymetli yedi miskal sıkletinde altun cebe ve 60 kıymetli ... taktığı 50 kıymetli kadife dahi nezdinde olmasına emvâl ve mezkûre mala zevcesi emr-i haneye bir yerde mahkeme-i şer'i tutması kablel şer'i şer'ifden binaen buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 3 Mayıs 330 Yeni Pınar Mahallesi terekesi zatıma

Lede's-sual zevce hane-i mezbûr Mehmed dahi cereyan mezbûre zevce-i medhûl beha olduğu ikrâr ve itiraf idub lakin müdde'aya yüz altı guruş saklık ... idem ve bir düğünden başka ...

Yeni Pınar Mahallesinden 'Ali bin Mehmed

Ma'arif: mumaileyh mezbûrundan Eyûb Efendi bin Ahmed

Ma'arif: Musalla Mahallesinden 'Ömer bin Hacı Mehmed

Hoca Ömer Mahallesinden Ahmed bin Sami

Sayfa 94 numero 77 ()

Sayfa 95-96-97 numero 78

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un beyti'l mal müdiri Mehmed Taran Efendi tarafından husumet ... vekili Karakanı Mustafa Efendi bin müteveffâ-i Mehmed Emin Efendi medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iiyyesinde ma'akud meclisi şer'i şerîf mezbûr Hoca 'Ömer Mahallesi sâkinlerinden ma'ruf'ûz-zât Halime binti Mustafa muvâcehesinde da'va ve takdir-i kelâm olub Musalla Mahallesi sâkinlerinden iken mezbûr bir hafta mukaddem bila veraset şer'i vefât iden Ümmü Gül Hanım binti müteveffâ İbrâhîm Ağanın mahalle-i mezkûrdan vaki' tarafları tarik Hacı Abuzer Efendi diğerleri ve yakını Hacı 'Osmân Efendi mahdûd ve iki yüz guruş guruş kıymetli bir bab hanedeki nafaka husûsunda mahâlînde ve emvâl ve terekesi dahi hazır mezbûr m'arufatü'l-zât nası olan sevk sultanın ... olunduk isman hasılası olan bana beş yüz guruş zımmında gayri münhasıl dokuz yüz guruşluk olacak senedlerinin beytül mal tesbitine dâ'ir mezbûreden kablel şer'i şerîfden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 8 Nisan Sene 330 beyti'l mal müdiri Mehmed Taran Efendi

Ma'arif: Musalla Mahallesinden 'Ömer bin Hacı Mehmed

Ma'ârif : Mahalle-i mezbûreden Ahmet bin Hasan

Lede'l-sual mezbûre Halime Hatun dahi cevâbında benim validem müteveffâyeye Fatma binti Molla Hasan ile müteveffâyeyen mezbûre Ümmü Gül Hanım binti Ağa yekdiğerlerinin lâ-ûm hemşireleri olub müteveffâyeye Ümmü Gül Hanıma babası ismi İbrâhîm ve müteveffâyeye validem Fatma'nın babası ismi Molla Hasan ikisinde anaları ismi Zeyneb binti Mehmed ve muskat reisleri Behisni Kazasına Samsat Karyesi olub bu suretle mezbûre Ümmü Gül Hanım takdim veraseti dirhem cihetinden hazır bana münhasır olmağla bil-verasete hak terekeye vaz' iderim dedi Fî 8 Nisan Sene 330 müdde-i aleyh mezbûre Halime

Müdde'ıye-i aleyh mezbûreden veraseti kimlerle ispat edeceği soruldukda Musalla Mahallesi sâkinlerinden Çüneoğlu Hacı Abuzer bin Mustafa bin Mehmed ve Kab Cami'î Mahallesinden Şaşuoğlu İsmail bin 'Ömer bin 'Ali ve Kürdi oğlu Şeyho

ve Şaşu oğlu Hasan ile ispat ideceğini dermeyan eyledi Fî 8 Nisan M müdde-i aleyh mezbûre Halime

Şâhidân-ı merkûmdan Hacı Abuzer baba bin Mustafa bin Mahmud tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır mezbûre Halime validesi müteveffâye Fatma müteveffâyen mezbûre Ümmü Gül Hanım la-ün hemşiresi olub müteveffâye Ümmü Gül Hanımın babası ismi İbrâhîm ve müteveffâye Fatma babası ismi Molla Hasan ve her ikisinin anaları ismi Zeyneb binti Mahmud ve reisleri Behisni Kazasına Samsat Karyesi veraseti zi-rahm cihetinde mezbûre Halime'ye munhasır ve bundan başka varis ve terekesine müstehak ahdi olduğu malumum dedikde ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 8 Nisan Sene 330 Musalla Mahallesinden Hacı Abuzer bin Mustafa

Şâhidân-ı merkûmdan Şaşuoğlu İsmail bin 'Ömer tarafeyn muvâcehesinde istişhâd olundukda iş bu hazır mezbûre Halime binti Mustafa müteveffâye Ümmü Gül Hanım hemşiresi Fatma'nın müteveffâyen mezbûrenin validesine ismi Zeyneb mezbûre Halime'nin validesi Fatma'nın validesi olmağla bu suretle mezbûre Halide müteveffâye Ümmü Gül Hanım hemşiresi kızı olub bundan başka varis ve terekesine müstehak ahdi olduğu malumum dedikde ben bu husûsda bu vech üzere şâhidim şehâdet dahi iderim Fî 8 Nisan Sene 330 Şâhid Kab Cami'î Mahallesinden Şaşuoğlu İsmail bin 'Ömer

Şâhidân-ı merkûma haklarında ne diyeceği vekil mumaillehy Mustafa Efendi'den soruldukda şer'an şehâdetleri kabûle şâyân ise de terekesine taleb iderim Fî 8 Nisan Sene 330 Hısn-ı Mansûr Karakanı Mustafa

Her biri mensub oldukları Musalla Mahallesi İmamı Hacı Habîb Efendi bin Mehmed Efendi ve muhtârı Mustafa bin Mehmed ve Kab Cami'î Mahallesi İmamı Abdurrahman bin Ahmed Ağa muhtârı mezbûr bin Mehmed nam-ı kimesnelerinden ve Musalla Mahallesi sâkinlerinden 'Ömer ve Ahmed bin Hasan nam-ı kimesnelerinden alene lede't-tezekkiye adl-i meskul müdahale şâhid oldukları inhar iş'ar kılınmağla müdde-i aleyh mezbûre Halime'nin verasetine ba'de'l-hükm müdde-i merkûm mumaillehy Mustafa Efendi da'va-i mezkûresiyle mezbûre Halime'ye ber-vech-i şer'î mu'ârizadan men' olunduğu tenbih virildiği iş bu şer' virildi

Sayfa 97-98-99 numero 79

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Gelirli oğlu sahib-i arzuhal Yusuf bin Evso medine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyyesine ma'kud meclis-i şer'imizde Samsad Nahiyesi'nde Sultan Magara Karyesi sakinlerinden Mehmed bin 'Osman bin Abuzer muvâcehesinde da'va takrir-i kelâm idub semeri kır rengi el-helâlet-i heze iki bacağı kulakları düşük kuyruğu kırmızı yüz elli guruş kıymetli bir aded merkebim tahminen bundan bir sene mukaddem Musalla kabristanında Gelirli Mehmed'in siyah renkli ağzı beyaz kuyruğu kısa dört yaşındaki kancık merkebiyle maen gaib olarak tarih-i şabattan bir gün mukaddem müdde-i aleyh mezbûr yerinde bulmamla merkeb mevsûf mekure dahi kuyucak karyesi Hüseyin bin Ali'nin merkebinde toğan sopası olduğu halde bir buçuk yaşında iken yüz elli guruşa başlık başlık merkeb mukabilinde almış idim binaen aleyh merkebi mevsufu mezbûr dahi bu surette malı müsterâm olmağda ba'de's-suâl merkebin halde bana teslimine müdde-i aleyhe mezbûr Mehmed bin 'Osman'a kablel şer'î şer'ifden tenbih buyrulmak matlûbumdur dedikde Fî 14 Mayıs Sene 330 müdde-i Eski Saray Mahallesi sâkinlerinden Gelirli oğlu Yusuf bin Evso

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr Mehmed dahi cevabında müdde-i merkeb-i mevsûfu mezbûre vaz'-ı yedindi ba'de'l-inkâr lâkin mürekkeb mevsûf mezkûr va'd

el- helal-i heze iki sene on aylık olub bundan dört sene mukaddem Zeytun Karyesi Hüseyin bin Mehmed'e fûruht istediğini merkebden toğan sopası bir yaşında olduğu halde merkûm Hüseyin bin Mehmed'e bir sene on mah mukaddem iki yüz guruşa satın aldım bu sûretle merkeb-i mevsûfu mezkûr nitacen malı müşteramdır def'i da'va eyledi Fî 14 Mayıs Sene 330 müdde-i aleyh mezbûr Sultan Magaralı Mehmed bin 'Osman

Da'vay-ı nitâcda ... ahirin iddalarını inkâr ittikleri takdirde zi'l-yed-i beyyinesi şer'en mürecceh olmagla müddei zi'l-yed-i mezbûr Mehmed bin 'Osman ber-vech-i nitâcî müddeasını kimlerle ispat ideceği soruldukda Sultan Magara Karyeli 'Ali ve Hanik (?) Karyeli 'Ali bin Mehmed bin Hasan İmamı ile ispat ideceğini ve şûhud merkûmeyi iki güne kadar ikna ideceğini beyan iddi Fî 14 Mayıs Sene 330

Müsemmadan şâhid Sultan Magara Karyeli ... 'Ali tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda iş bu mahkeme-i şer'iyye havisinde mu'âyene eylediğim semeri kır rengi kulakları boylu kuyruğu kırmızı gelecek ramazan-ı şer'ifde üç kere Hacı olaki Mehmed bin 'Osman mezbûr Hüseyin Kazım'a fûruht ittiği merkebden yağma sopası olduğu bir yaşında iken mezbûr Mehmed bin 'Osman mezbûr Hüseyin Kazım'dan geçen Ramazan Evvel olan Ramazan'da iki yüz guruşa iştirâ ittiğini bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 17 Mayıs Sene 330 Şâhid Sultan Magara Karyeli ... 'Ali

Müsemmadan şâhid Hanik (?) Karyeli 'Ali bin Mehmed bin Hasan imamı tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda iş bu mahkeme-i şer'iyye havisinde mu'âyene eylediğim semeri kır rengi kulakları boylu kuyruğu kırmızı gelecek ramazan-ı şer'ifde üç yaşına girecek olan merkeb müdde-i aleyh Mehmed bin 'Osman'ın Zeytun Karyesi Hüseyin bin Kazım'a fûruht ittiği merkebden yağma sopası olduğu halde bir yaşında iken mezbûr Mehmed bin 'Osman mezbûr Hüseyin Kazım'dan geçen Ramazanevvel olan Ramazan'da iki yüz guruş bedelle mezbûreden iştirâ ittiğini bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 17 Mayıs Sene 330 Şâhid Hanik (?) Karyeli 'Ali bin Mehmed bin Hasan İmamı

Müdde-i merkûm Yusuf'dan şahidler hakkında ne diyeceği soruldukda tezkiyelerini talep eyledi Fî 17 M. Müdde-i Yusuf

Şâhidân-ı mezbûranın şer'en ve 'alalen tezekkiyeye havâle

Şâhidân-ı mezbûran civar karyeleri ... Karyesi muhtarı Hüseyin bin Hasan ve Yusuf nâm kimesnelerinden olan dörd mesendere olmagla Medine-i mezbûre Kab Cami'î mahallesinden Hacı Abdülkerim (...) karyesinden Mustafa Mehmed nâm kimesnelerine bi'l-muvacehe Lede's-sual olunub şehâdetleri makbule merkeb müdde'ası mezkûr def'i müdde-i aleyh mezbûr Mehmed bin 'Osman nitâce-i mülkü müştera olduğuna muvacehe müdde-i mezbûr Yusuf bin Evso'nun ber-vech-i şer'i ma'arifden men' olduğu mahalleye şer' virildi Fî 17 Mayıs Sene 330

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Hoca Ömer Mahallesi sakinlerinden sahib-i arzuhal Bendâr oğlu olan Hacı medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyyesine ma' kud meclis-i şer'i şer'if-i enverde mahalle-i mezbûre ma'rufü'z-zât-ı Meryem binti Hacı Halil muvacehesinde

Sayfa 99- 100 numero 80

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Çakallu Karyesi sakinlerinden Hallo bin ... medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyyesine ma' kud meclis-i şer'i şer'if-i enverde Medine-i mezbûrun Çelikhan Karyesi sakinlerinden Şeyh oğlu Mehmed muvacehesinde kır rengi kendi merkebinden toğma sopası mahkeme-i şer'i şer'if-i enverde mevcut altı yaşında buzakla ağzı beyaz belinin ortasında yara yeri mevcut

kancık yüz elli guruş kıymeli bir aded merkeb bundan bir buçuk sene mukaddem üzerinde bir çuval mein ortasında yara yeri mevcut kancık yüz elli guruş kıymeli bir aded merkeb bundan bir buçuk sene mukaddem üzerinde bir çuval darunda iki beş şa'ir iki yüz çuval ve iki aded aldığı halde gaib idub ol vaktiden berü itmekde idim el-yevm merkşi'ir iki yüz çuval ve iki aded aldığı halde gaib idub ol vaktiden berü itmekde idim el-yevm merkûm yedimde merkeb malım olduğundan tarafıma teslimiyle mezbûr ... kable'l şer'i şer'ife tenbih buyrulması matlûbumdur Fî 24 Mayıs Sene 330 Müdde-i Çakalun Karyesi sakinlerinden Hallo

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr müdde-i merkeb-i mevsûf mezkûr ()

Müdde-i mezbûr ber minval-i muharrer ... da'vasını kimlerle ispat edeceği soruldukda Çakalun karyeli Reşo ve Hacı Bekir ile ispat ideceğini söyledi Fî 24 Mayıs Sene 330

Şâhidân-ı mezbûrundan Reşo bin Nuri tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda mahkeme-i şer'iyye suainde mu'ayene ve şâhid olunan buzakla renkli ağzı beyaz belinde nişânı mevcut merkeb müdde-i Hallo'nun merkebinden toğma sopası ve tacan malı olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 24 M. Şâhid Çakalun Karyeli Reşo bin Nuri

Diğer şâhid Hacı Bekir tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda bundan bir buçuk sene mukaddem gayib olub müdde-i aleyh merkûm bulunan ve mahkeme-i şer'iyye suainde mu'ayene ve şâhid olunan buzakla renkli belinin üzerinde yara yeri mevcut altı yaşında kancık müdde-i Hallo'nun merkebinden doğan sopası ve tacan malı olduğunu biliyorum ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 24 Mayıs Sene 330 Şâhid Çakallu Karyeli Hacı Bekir

Şâhidân merkûmân huzurunda ne diye müdde-i aleyh mezbûr Hamud'a sual olunduğu 'ale'l-usûl tezkiyeleri taleb itdi Müdde'a aleyh mezbûr

Sayfa 101 numero 81

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Külahhöyük Karyesi sakinlerinden sahib-i arzuhal Abdulkâdir bin Sami Koçak medine-i mezbûr mahkeme-i şer'iyyesinde ma' kud meclis-i şer'i şer'if-i enverde Kab Cami'î Mahallesi sakinlerinden Fatma binti Hüseyin muvacehesinde iş bu hazıra-i mezbûre dört mâhdan berv beş yüz guruş mehr-i müeccel ile zevce-i menkuhe-i medhukhum olub validesi Zeyneb ve onun pederi Cemo oğlu Abdulkâdir mezbûreye bila 'akıl bana inkiyad ve ita'at itdirmediklerinden bana ita'atı şer'i şer'ifden tenbih buyrulması matlûbumdur deyûb da'va-ı lede'l-sual Fî 24 Mayıs Sene 330 Müdde-i Abdulkâdir bin Sami Koçak

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûre Fatma dahi cevabında müdde-i mezbûr Abdulkâdir'den mehr-i müeccel mezbûreye zevc-i dahili olduğu tabi'en ikrâr ve i'tirâf idub lakin tahminen bundan iki ay evvel beni Külahhöyük karyesine götürüb ve on gün zimmetinde yine kasabaya geri götürmek üzere hanemiz ... talâk-ı selesiye ta'likden şart itdikten sonra mezbûr Külahhöyük karyesine götürüb yigirmi gün zimmetine değin karye-i mezbûrda kaldıktan sonra validem gelüb beni kasabaya götürdüğünü ben bu suretle mezbûrdan talâk-ı selese ile mutalıklayım deyü ref'i da'va-ı eyledi Müdde-i aleyh Fatma binti Hüseyin

Vâfi'en mezbûre Fatma'dan ref'i meşrûhu kimlerle ispat ideceği soruldukda Kab Cami'î Mahallesi ahalisinden Veysi bin Tütüncü Ali Ağa Mustafa bin zâde Mamu ile ispat ideceğini dermeyân eyledi Fî 24 M.

Şâhidân-ı merkûmândan mezbûresi Veysi tarafeyn muvacehesinde istişhâd olundukda mesele-i ta'likden malumatı olmayub müdde-i aleyh mezbûre Fatma'nın

pederi Cemo oğlu Kadir zevce-i mezbûr Abdulkâdir mezbûre Fatma'ya boşanmış dediğini işittim didi Fî 24 M. Şâhid Veysi bin Tütüncü 'Ali Ağa

Diğer şâhid Mustafa dahi husûs u mezkûreden kat'iyen malumatım yoktur didi Fî 24 M. Şâhid Mustafa bin zâde Mamu

Müdde-i aleyh mezbûrenin bunlardan başka şâhidleri olmadığı lede's-sual beyan etmiş husu u mezkûrda şer'an hasıl-ı tahlîf lazım gelmişken zevce-i mezbûr Abdulkâdir ... zevcem Fatma'ya Külahhöyük Karyesine götürüb on gün zatıma kasabaya götürmedim bundan üç talâk boş ol deyû şart ta'liken itmedim demekle müdde-i aleyha mezbûre bila beyan ref'-i meşrûhla mu'arızadan men olub zevce-i mezbûr Abdulkâdir ita'at tenbih olunduğu iş bu mahalle-i şer' virildi Fî 24 M.

Sayfa 102 numero 82

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Kab Cami'î sakinlerinden ma'rifetü'z-zât Meryem bin Bektaş oğlu Hacı Mustafa medine-i mezbûr mahkeme-i şer'yyesinde ma' kud meclis-i şer'i şer'if-i enverde eytâm müridi vazifesiyle mükellef şer'yye başkatibi Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Habib Efendi mahzarında bil-tevcihi takrir-i kalâm ve tabir anü'l-meram idub mahalle-i mezbûr iki Eski bundan akdem vefât iden zevcem Yusuf bin Osman verasetiyle çekilen sefire Gülistan Hanım ve Nuriye Vidat bin Sofu Osman inhisarı tahakkukundan sonra sağire mezbûranın pederinden mevrûs ve müntakıl mahalesi mezbûr da vaki' bir tarafın Abuzer taraf-ı selasesi iş bu oğlu Şeyho haneleriyle mahdûd bir bâb hanesindeki hisse-i şâyî'asından başka malı olmayub ve hane mahdûd u mezkûr da şer'if ... sağiratının tamirine iktidarlari bulunmadığı nafaka ve kisve-i behaya dahi eşedd ihtiyaç ile muhtaç olduklarından ma'ada vereses-i kibar hanesine mezkûr hisse-i şâyî'alarını Ahir Bey murad idub sagiratanı mezbûr hisseleri ifrâz olduğu surette ise semen-i nafaka ve târî olduğu ... ve ol vechle haklarında hazır olmagla sagiran mezbûrenin olmagla malını hıfz ve umurını tesviyeye kable-i şer'i şer'iften bir vasi nasp ve ta'in buyurulmagla hane-i mahdud meskuh nısfındaki hisse-i şâyî'alarının verese-i kibar hisseleriyle ma'en beyine izni şer'i mühürlenmesi matlubumdur didikde mahallesi heyet-i ihtiyâriyyesine sual olundu Fî 28 Mayıs Sene 330

Mezbûrinin veraset 'uhdesinden gelmeye muktedir ve sagiratan-ı mezbûrenin nafaka kisveye işra ihtiyaç ile muhtaç bulunduğu ve hanenin zevcesi bekâsından infa' olduğu müteveffânın başka malı olmadığı tastik kılındı Fî 28 M.

Emanetle ma'ruf iskatıyla husûsusa ve her-vechle vasiyet 'uhdesinden gelmek muktedir ittiği zil ve başka muharrerü'l-esâmi müslimin ihbarlarıyla münhasır sağiratını mezbûratın validesi ve haneleri Meryem binti Hacı Mustafa sagiratana mezbûratan malında hıfs ve harasetine umurunun tavsiye ve vasiye nasp ve tayin eyleyip ... mezbûrun vech-i şer'i üzere sagiratin mezbûratın 'ait hanenin nısfındaki hisse-i şaiyalarını verese-i kibar hisselerin ma'en bekâsından evla ve enfe 'iduği anlaşılmağla hane-i mahdûde-i vesfurun tamamını ... bin iki yüz gurus ile ifâsı sagiranı mezbûratının hisse-i irsiyetleri olan dör yüz gurusun ... ve istifade ve hisse-i mezbûre Meryem'e izin verildiği iş bu malle-i şer' verildi

Sayfa 103 numero 83

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Samsad Keryesi sakinlerinden sahib-i arzuhal Şeyh Abdurrahman bin müteveffâ Derviş Ağa Medine-i mezbûr mahme-i şer'yyesinde ma' kud meclisi şer'i şer'ifi enverde Hoca 'Ömer mahallesi sakinlerinden Şeyh Muhsin bin Ahmed muvacehesinde bundan akdem vefât iden ve

verasetini benimle li-ebeveyn hemşirem Fadiş Hatuna ... olan pederim müteveffâ Derviş Ağa'nın müdde-i aleyh mezbûr zimmetinde cihet-i karz şer'iyeden sekiz yüz guruş alacağı olup kablel- ahz ve'l-istifa fevt ve meblağ-ı mezbûr benimle mezbûre hemşirem Fadiş Hatuna muhasır olup beynimizde bi'- hakika eş-şer'i şer'ifden tarafıma teslim olup medyun mezbûr kablel şer'i şer'ifden tenbih buyrulması matlûbumdur Fî 1 Haziran Sene 330 Müdde-i mezbûr Samsad Karyesi sakinlerinden müteveli Derviş Ağa oğlu

Lede's-sual müdde-i aleyh mezbûr Muhsin dahi cevabında müteveffâ-i mezbûr Derviş Ağa cihet-i karzdan zimmetinde olmakda deyni olduğu ikrâr ve itiraf idub müdde-i mezbûrun veraset müddeasını külliye inkâr eyledi Fî 1 Haziran Sene 330 Hoca 'Ömer mahallesi sakinlerinden ()

Müdde-i mezbûr bervec-i müttea veraset müddeasını kimlerle ispat edeceği soruldukta kazanın Musalla Mahallesinden Harputlu Zade Mehmet ile Hacı Ömer Efendi bin Hacı Hoca ve Eski Saray mahallesi sakinlerinden Behisnili Şeyh zade Mustafa Çavuş bin Mehmet Ağa ile ispat ittireceğini ifade ve beyan eyledi Fî 1 Haziran Sene 330 Müdde-i mezbûr

Şâhidân-ı merkûmândan Hacı Ömer Efendi Hacı Hüseyin hoca bin Molla 'Ali Hoca tarafeyn muvacehesinde istişhad olundukda bil-hakika hazır müdde-i mezbûr Şeyh Abdurrahman müteveffâ Derviş Ağa'nın sulbu oğlu ve gaib anü'l-meclis karısı Hatun dahi () babası ismi Hasan Ağa ve dedesi ismi Hacı İsmâ'il Ağa muskat reisi mezbûr Samsad Karyesi olup bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 330 Şâhid Hacı Ömer Efendi bin Hacı Hüseyin

() Said bin Yusuf bin Halil tarafeyn muvacehesinde istişhad olundukda müdde-i hazır mezbûr Şeyh Abdurrahman'a müteveffâ Derviş Ağa'nın oğlu olup müteveffâ Derviş Ağa'nın babası ismi Hasan Ağa ve dedesi ismi Hacı İsmâ'il Ağa muskat reisi Samsad Karyeli olup veraseti dahi müdde-i mezbûr anü'l-meclis hemşiresi Fadiş Hatuna münhasır olduğu ve bundan başka varisi ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumum değildir ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 330 Şâhid Musalla Mahallesinden Harputlu Zâde

Müdde-i aleyh-i mezbûrdan şâhidun huzurunda ne diyeceği soruldukda 'Ali () terekeleri matlûbumdur dedi Fî 1 Haziran Sene 330 Müdde-i aleyh mezbûr Mehmed

Sayfa 104 numero 84

Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Mahkeme-i Bidâyet Ceza reisi Abdülkadir Efendi bin Ahmed Necib Efendi Mehmed mezbûr eytam müdürü Mustafa'ya maktûl şer'iyeye Hacı Mehmed bin Hacı Şeyh Efendi muvacehesinde bundan akdem vefât iden Samsad müdürü Ahmed Efendi infâ zimmetinde da'va hıfzını nafaka bedelinden bir lira osmanî ile olup kablel haziran başka vefât-ı terekesine mahalle-i şer'i tahrir def'i-yed idildikten ... mezkûrun terekesinden bilâ-haraç tarafıma teslim buyrulması matlûbumdur dedikde Fî 1 Haziran Sene 330

Muhafıza-i hukuk noktasına müdde'asını kimlerle isbat ideceği soruldukda kaza polisi ma'arif-i Halil Efendi ile ardındam bölük kumandanı Yusuf Efendi ile isbad ideceğini söyledi Fî 1 Haziran Sene 330

Mumaileyh Halil Efendi hazır şer'iyeye istişhad olundukda Samsad müdürü Ahmed Efendi vefâtından mukaddem malı olmasında ceza şer'iyeye () Efendi'ye borcu olduğunu inkârda bulundu ise de temyiz ne gün ittiğini bilirim ben bu husûsa bu

vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 330 Şâhid i Hısn-ı Mansûr Bidâyet-i şer'î

Şâhid Mülazım Yusuf Efendi tarafeyn muvacehesinde istişhad olundukda müteveffâ Ahmed Efendi'nin deyni Abdülkadir Efendi'ye ... dahi olgunu mübaşir 'Ali Efendi ikrâr iddiğini 'Ali Efendi'den işittim ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 330

Mumaileyh Ali Efendi Lede's-sual oldukda olamadığı mumaileyh Abdülkadir Efendi tarafeyn deyn-i taleb zimmetinde bir tezkire görölüb meteveffâ-î mumaileyh Ahmed Efendi'ye tablig idecekdım ise de mezkûr nahiye bulunmadığından teslimi bundan üç gün sonra müteveffâ-i ... nezdine girerek teskiyesine kendine meshûl bulub bulunmadığı sual halinde arsa mezkûr tezkire meshûl buldu ve dört taksidi gönderdim dedi biraderi inşa 9 taksidi gönderdim deyû huzuruma buyruldu ifade ve ikrâr eyledi ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet dahi iderim Fî 1 Haziran Sene 330 Şâhid Molla

Hısn-ı Mansûr Bidâyet Mübaşiri

Sayfa 105 numero 85

Behisni Kazasının Sıra Tut Mahallesi sakinlerinden olup ahalisinde ... Medine-i Hısn-ı Mansûr'un Musalla Mahallesi sakinlerinden Ahmet Ağa bin Çolak yüz başı Mustafa Ağa Medine-i mezbûr mahkeme-i şer'îyesine mûdde-i Mustafa mükellef şer'îye başkanı Hacı Mehmet Efendi bin Hacı Seit Efendi muhasırına bundan akdem vefât iden belediye () Mustafa Ağa'nın hal-i hayatta oğlu Mevlûd müteveffâ pederinden suret-i muntakıl emvâlından merkum hissene ait medine-i mezbûre eytam müdürü mevcut bin otuz altmış gruş otuz pare bana iade ve teslim birinden ahz bade ve kabulüyle umur-u sarf ve istihdam idub meblağı mezkûr ile ... tarihinden bir sene tamamına müaccel mevûdduna mumaileyh Hacı Mehmet Efendi bundan iştira vakıf eylediği ... bir adet sim sa'at şimdiden dahi üç yüz otuz iki gruş () bin dokuz doksan üç gruş sefir merkum-u zimmetinde vacip evlad-ı ve lazımu'l kâfi deynim mezbûr Hamdi dedikde gibbe't-tasdiki's-şer'î medine-i mezbûrun Musalla Mahallesi sakinlerinden Bayırlı Hasan Ağa Halil ile Kab Cami'î Şer'if Mahallesi sakinlerinden ... yüz başı Ali Efendide Mehmet Şakir Efendi nam-ı kimesnelerine meclis-i ma'kud meskûrede mumaileyh Hacı Mehmet Efendi muhazırın kezalik ikrâr ve ta'bir anü'l-meram idub mezbûr Ahmed Ağa bin Çolak yüz başı Mustafa Ağa'nın cihet-i mezkûresinden sağire merkûm Mevlud bin müteveffâ Mustafa Çavuş'a zimmetinde deyni olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin dokuz yüz doksan üç gruş iadesi tarafından bila emr ol kabul kefalet meclis-i şer'îye ile her birisi başka başka kefil ve ... olub ve yine her birimiz kefaletimiz Hüseyin ahirin zimnetine lazım gelenin meblağının iadesi dahi kendisine bila kabul kefil ve zimmetlerinde dedikleri işbu mahalle-i şer' verildi Fî 7 Haziran Sene 330

El-kefil mezbûr yüz başı Ali Efendi Zâde

El-kefil mezbûr Bayırlı Zade Hasan Ağa

Kefilen mumaileyhin bir bapda kefaletleri sağir olduğu tasdik kılındı

SONUÇ VE ÖNERİLER

239 numaralı Adıyaman Kadı Sicilinin 1-105 . sayfalarını içini alan 1911 – 1915 tarihlerindeki Adıyaman Şer’iyye Mahkemesinde görülen da’vaların transkripsiyonu, özeti ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Osmanlı adlî teşkilatının kadıya yüklediği görevler ve devlet teşkilatı içinde mahkeme sicilleri, sadece fertler arasındaki münasebetlerle ilgili kayıtlar ihtiva eden belgeler olmakla sınırlanamakta, aksine hayatı bütünüyle aksettiren kayıt zenginliğine sahiptir. Osmanlı topraklarında yaşayan hemen her şahsın evlenme, boşanma, miras, vasiyet, vekâlet, kefalet, ortaklık, alışveriş gibi çok değişik sebeplerle sicillerde yer alabilmesinin mümkün olması, bizim, Osmanlı toplumunun siyasî, iktisadî, sosyal ve dinî hayatını çok etkili bir biçimde sicillerden takip edebilmemize imkân vermektedir.

239 numaralı Adıyaman kadı sicilinde belgelerin çoğunluğu verâset davalarından oluşmaktadır. Belgelerdeki davaların otuz yedisi veraset, sekizi alacaklı, beşi boşanmadan dolayı nafâka talepleri ve vakıf dükkânlarına çıkan yangın ya da yıkımlardan dolayı yapılan masrafların istenmesi, sekiz nikâh ve kayıp, ikisini itaatsizlik ve kaçırma olayı, birer de adam öldürme ve akli dengesizlik nedeniyle vekâlet istenmesinden oluşmaktadır. Bu belgeler doğrultusunda 239 numaralı Adıyaman kadı sicilinde o dönemin sosyal durumu hakkında daha çok bilgi edinebiliyoruz.

Veraset belgelerinde genellikle bütün varislerin yaşadıkları yerler ve adları tek tek belirtilmekle beraber ölen varisler var ise çocuklarına müntakil olması ile çocuklarının adı geçmektedir. Bununla beraber bazı yerlerde bu kardeşlerin öz olup olmadıkları da belirtilmiştir. Bu da Osmanlı Devleti’nde kadıların en ince ayrıntıya kadar her şeyi inceleyerek belirttiklerini göstermektedir.

Belgelerde veraset davalarının dışında görülen nafaka, mehr-i muaccel gibi evlenme ve boşanma olaylarında kadınların o zamanki haklarını ve statüsünü çok rahatlıkla görebiliyoruz. Kadının boşanma durumunda çocuklarına ve evlenene kadar eşine erkek nafaka adı altında ihtiyaçlarını karşılamak zorundaydı. Bununla beraber kadına verilen mehr-i muaccel günümüzdeki başlık parasından farklı olarak kıza verikirdi yani para kız ailesine değil de kıza verilerle onun boşansa bile bir garantisi olması sağlanıyordu.

Belgelerde şahitlerin çok önemli bir yeri vardır. Bir davacı, davalının olayı inkâr etmesi durumunda şahitlere başvuruluyor. Görülen davaların birçoğu da şahitlerin vermiş oldukları ifade doğrultusunda sonuçlanmıştır.

Ekonomik yaşamda belgelerden anlaşılabileceği üzere ana geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Adıyaman’ın başlıca tarım ürünleri de buğday (hınta) ve arpa (şa’ir)’dir. Bunların yanında belgelerde sulu tarla ibaresinin geçmesi sulu tarımın yapıldığını göstermektedir. Ayrıca Adıyaman’da bazı ailelerin sulu tarlalarının yanında kürum (üzüm) bağları vardır.

Adıyaman hayvan yetistirciliğinde ise büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Zaten büyükbaş hayvanların bir kısmı ziraat ve yük taşıma işlemleri için dönemin şartları içerisinde mutlak bir zorunluluktur. Büyükbaş hayvanlar içerisinde belgelerde en yoğun olarak öküz, inek, merkep ve cinsleri kullanılmaktadır.

Belgelerde Adıyamanlı erkeklerin isimlerine bakıldığında dikkati çeken isimlerin Mehmed, Hüseyin, Hasan, Ali olduğu söyleyebilir. Belgelerin yarısından fazlasında bu isimler geçmektedir.

1911–1915 yılları arasındaki belgelerde olaylara baktığımız zaman katl, hırsızlık olaylarının sıkça yer almaması şehirde hırsızlık ve öldürme olaylarının yaygın olmadığını göstermekle birlikte o dönemde huzurun olduğunu söyleyebiliriz.

Öneri olarak şunu söyleyebiliriz; 239 numaralı Adıyaman şer‘iyye sicilinin transkripsiyonu yapılarak araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Bundan önce de Adıyaman Kadı Sicilleri’nin bir kısmı Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştı. Bununla birlikte geri kalan sicillerinde transkripsiyonu yapılarak araştırmacıların hizmetine sunulması durumunda Adıyaman XIX. yüzyıl sonları ile XX. yüzyıl başlarına ait sosyal ve ekonomik tarihe katkılar sağlayacağı açıktır.

SÖZLÜK

A-B

adem-i imtizac	: bağdaşmazlık, geçinmezlik, geçimsizlik, birleşmezlik
âdil	: doğruluk gösteren, doğru, adaletli.
Adavet	: husumet, düşmanlık, kin, buğz, garaz.
Ahz	: tutma, kabul etme, işkence etme.
Arzuhal	: halin bildirilmesi ne halde olduğunu bildirme, dilekçe.
Ber vech-i muharrer	: yazıldığı gibi, yazıldığı üzere.
Beyine	: delil, şahit, tanık.
Binti	: kız

C-D-E

Celb	: çekme, yazı ile çağırma.
Cihet	: 1. yan, yön, taraf 2. yüz, yer, 3. sebep, vesile, bahane 4. vazife, hizmet 5. Evkâf maaşı
Cürm	: kabahat, kusur.
Elyevm	: bugün. Şimdiki, hâlâ.
Esami	: adlar, isimler
Evrâk	: yapraklar kağıtlar 2. arşiv

F-G-H

Fasıl	: ayırtı, halletme, bölüm.
Fî'l-hakika	: gerçekten, doğrudan
Fî-mâba'd	: bundan sonra, bundan böyle
Füruht	: satma, satış
Harik	: yangın
Hasılât	: herhangi bir işten husule gelen şeyler, fayda.
Hınta	: buğday
Hisse-i şâyia	: hissedarların, ayrılmamış, bölünmemiş maldaki hisseler

I-İ-K-L

İtlak	: salıverme, koyuverme
İbra	: bir alacaklının alacağından vazgeçmesi âhâlisinden haklarından feragatetmesi.
İbrik	: Topraktan, tenekeden, hatta bakırdan, gümüşten, altundan yapılan emzikli su kabı. Abdest almaya, çay ve kahve vs. yapaya yarayan ayrı ayrı ve türlü türlü kaplar.
İbtida	: baş taraf, evvel, benzeri olmayan.
İcâr	: kiraya verme, verilme
İfâ	: borcun ödenmesi.
İhza	: Ganimetten pay ayırma
İktizâ	: lazım gelme, gerekme, ihtiyaç, gereklik, işe yarama.
İstid'a	: bir iş için resmî bir daireye verilen ve istek bildiren kağıt. Dilekçe.

İstima'	: dinlemek, kulak vermek, dinleyip kabul etmek, işitmek.
Kâin	: Olan, var olan, mevcut
Karye	: köy
Karz	: ödünç verme, ödünç alma
Katf	: devşirme mevsimi, bağ bozumu
Kerime	: kız evladı.
Kıbel-i şer'den	: şer'iat tarafından.
Kıyam	: ayağa kalkma, bir işe girişme
Kile	: 40 litrelik bir hububat ölçüsü
Kisve	: Elbise, kılık
Kur'a	: Karyeler, köyler, kasabalar
Kurum bağı	: Üzüm bağı
Kıbel-i şer'den	: şer'iat tarafından.
Lâbis	: giyen
li-ebeveyn	: aynı anne ve babadan olan kardeş
Lenger	: Bakırdan yayvan ve kenarları genişçe sahan ya da tepsi

M-N

Mah	: ay
Mahallât	: mahalleler
Mahdûd	: sınırlı, belirli, sınırlanmış.
Mahdumu	: oğlu, evlâd.
Mahrûb	:harab edilmiş.
Ma'lum	: bilinen
Ma'kud	: Akd olunmuş, bağlanmış
Ma'ruf	: bilinen, tanınmış, belli, meşhur.
Marü'z-zikir	: zikre geçen.
Matlubât	: aranılan şeyler, istekler.
Mebrûz	: ibraz edilmiş, mahkemeye sunulmuş.
Medhûl	: Dahil edilmiş, ayıplanacak bir kusur işlemiş.
Menkûha	: nikâh lı kadın
Mensûb	: bir kimseye, bşr şeye nisbetli olan ilgisi bulunan.
Muhzır	: şer'iat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse
Muhzirıyye	:aleyhine açılan dava münasebetiyle “muhzır” veya “mübaşir” gönderilmek suretiyle getirilenlerden alınan para
Mutasarrıf	: tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı ve salahiyeti bulunan
Muvâcehe	:yüzleştirmek
Mevsûf	: vasfolunmuş, vasıflanmış
Münâferet	: nefret etme, soğukluk (aralarında)
Münhasır	: inhisar eden, sınırlanmış, her yanı çevrili, yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan
Müsbet	: tespit edilmiş, delil gösterilmiş
Müste'cir	:kiracı

P-R

Penbe	: Pamuk
re's	: Bas, kafa
rü'yet	: Görmek, bakmak, idare etmek

idrâk etmek: tefekkür etmek, düşünmek

S-Ş-T

Sahn : Büyük kase. Sahan
ta'dîl : doğulatma, doğrulama
sâbık : Önceki, zaman ve rütbe ile olan, geçmiş
sâdise : Altıncı
sağîr : Küçük, buluğa ermemiş çocuk
sağîre : Buluğa ermemiş kız çocuğu
sâik : Sevk eden, sebep, sürükleyen
sebt : Sükûn ve rahat eylemek, çok zeki,
sehm : Hisse, nasip, kısım
selâse : Üç
sigâr : Küçükler, çocukluk hali
sirkat : Çalma, hırsızlık
sulb : Birinin sulbünden gelmek, kendi evladı, oğlu
sa'ir : Arpa
sehr : Ay, 30 günlük zaman
sühûd : Sahitler, görmek, sahit olmak
sühûdu'l-hâl: Sahitlerin hâli
ta'yir : Kabahati yüze vurarak utandırma
ta'allül: Vesile ve bahane arama
tahlîf : 1-Birini yerine vekil bırakmak,
 2-yemin ettirmek, yemin vermek
Tahrîr: Yazmak, kaydetmek
takarrür: Karar verilmek, kararlaştırmak
takrîr : bildirmek, resmî yazı ile bildirmek
tashîh : Daha iyi, ve daha doğru hale getirmek, düzeltmek
tatlîk : Bosamak, nikâh terk etmek
tedeyyün: Borç etmek, borçlanmak

U-Ü

Uhde : Bir isi üzerine almak, söz vermek, ahitname, mesuliyet hududu
umûr : Emirler, isler, hususlar, maddeler
ümm : Anne, nine, asıl, esas

V-Y-Z

Vesâye : Vasiler, nasihatler, öğütler
Vesayet : Vasiyetler
Vürûd : Gelmek, gelip yetismek
Yed : El, kuvvet, yardım, mülk
Yevm : Gün, sene, asır, devre, devir
Zaviye : Küçük tekke, köse
Zekûr : Zikri geçenler, adı geçenler
Zevce-i müdhilha: Nikâhlı eş

KAYNAKÇA

- ADİYAMAN VALİLİĞİ, 1967, Adıyaman İl Yıllığı 1967, Kemal Matbaacılık, Adana, s. 50
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, 2002, “Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye sicilleri”, Türkler Ansiklopedisi, C. 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 55
- AYDIN, M. Akif, 2002, “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, Türkler Ansiklopedisi, C. 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 320
- BOZKURT, Gülnihal, 1996, *Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi "Osmanlı Devletinin Türkiye Cumhuriyetinde Resepsiyon Süreci (1839 – 1939)"*, TTK, Ankara, s. 320
- _____, 1994, “Tanzimat ve Hukuk”, Tanzimat’ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu (Ankara 31 Ekim – 3 Kasım 1983), TTK Yayınları, Ankara, s. 171
- CİN, Halil, 1992, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri”, 150. Yılında Tanzimat (Haz: Hakkı Dursun Yıldız), TTK, Ankara, s. 250
- CİN, H., AKGÜNDÜZ, A., 1990, Türk-İslam Hukuk Tarihi, C.2, İstanbul, s. 325
- DEVELLİOĞLU, F., Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat, 15. Baskı, Aydın kitapçı, Ankara, s. 10
- EKİNCİ, Ekrem Buğra, 2002, “Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri”, Türkler Ansiklopedisi, C. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 774
- ERYILMAZ, Bilal, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayıncılık, İstanbul Tarihçiz.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, 1995, *XIV – XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yayınları, Ankara, s. 127
- _____, 1988, “Adıyaman”, DİA, C.1, İstanbul, s. 377
- KARAL, Enver Ziya, 2007, *Osmanlı Tarihi “I. Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri (1876-1907)”*, C. VIII. TTK Yayınları, Ankara, s. 163
- _____, “Gülhane Hatt-ı Hümayunda Batının Etkisi”, Belleten, C. XXVIII, TTK Yayınları, S. 585
- _____, 2007, *Osmanlı Tarihi “İslahat Fermanı Devri (1861 – 1876)”*, C. VII, TTK Yayınları, Ankara, s. 167
- _____, 1998, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C.1, TTKY, Ankara, s. 170
- KAŞIKÇI, Osman, 2002, “Mecelle Örneğinde Türklerin İslam Özel Hukukuna Katkıları”, Türkler Ansiklopedisi, C. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.514
- _____, 1999, “Osmanlı Medeni Kanunu Mecelle”, Osmanlı Ansiklopedi, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.715
- LEWİS, Bernard, 2000, *Modern Türkiye’nin Doğuşu* (çev: Metin Kırıatlı), TTK, Ankara, s. 122
- ORHONLU, C., 1987, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı*, Eren Yayıncılık, İstanbul
- ORTAYLI, İlber, 2008, “Türkiye Teşkilat ve idare Tarihi”, Cedid Neşriyat, Ankara, s.402
- ÖZTÜRK, Osman, 1999, “Osmanlılarda Tanzimat Sonrası Yapılan Hukuki Çalışmalar ve Mecelle –i Akam-ı Adliye”, Osmanlı Ansiklopedi, C. 6i, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 411
- PAKALIN, Mehmet Zeki, 1993, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 11. Cilt, İstanbul, s. 121.
- SAYDAM, Abdullah, 2002, “Tanzimat Devri Reformları”, Osmanlı, 12.cilt, Yeni

Türkiye Yayınları, Ankara, 782

SEVİM, Ali, 1989, Türkiye Tarihi (Fetih, Selçuklu ve Beylikler Dönemi), TTK Yayınları, Ankara, s. 530

ŞEN, Murat, 1999, “*Osmanlı Hukukunun Yapısı*”, Osmanlı Ansiklopedisi, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 328

TAŞDEMİR, Mehmet, 1999, 16. yy’da Adıyaman, TTK Yayınları, Ankara, s. 7

TURAN, 2003, Osman, *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi*, Ötüken Yayınları, İstanbul, s. 498

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, 1988, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara, s. 117

_____, 1988, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri, TTK Basımevi, Ankara, s. 290

<http://www.adiyamanhaber.com.tr>

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Emine GÖKGEDİK
Doğum Yeri ve Tarihi : HATAY / 28.10.1985

Eğitim Durumu

Lisans Eğitimi : Mustafa Kemal Üniversitesi Fen – Edebiyat Fakültesi
Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce, Arapça

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

e-posta Adresi : emine373@hotmail.com
Telefon : 0538 775 90 63
Tarih : Haziran 2011

[illegible][illegible]

معنی صوفی الیه و در استعداتی که در اشکات این جمیع صورتها قایم بودی الهیانه به شیخ اوستاد محمد
عبدالصمد و عارفان به لایقانی به صوفیانی خود را عموماً در شیخ عبدالرحمان انصاری به عطف
اشکات این صوفی و عارف

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

۷۶
~~میرزا محمد باقر خان قزوینی صاحب المیزان فی تفسیر القرآن~~
~~تقریباً ۱۲۰۰ هجری قمری~~

[illegible]

مدعی علیه وکیل حسنه خانم موکل علیه قاضی تیز ارشدی اول اورده ایضا ایمنی موکله بهوضافه طلبه ایله
مدعی علیه سرخانج اولرین اهل الخصمه شو محمد شری و بدله محمد
مدعی علیه وکیل حسنه خانم موکل علیه قاضی تیز ارشدی اول اورده ایضا ایمنی موکله بهوضافه طلبه ایله
مدعی علیه سرخانج اولرین اهل الخصمه شو محمد شری و بدله محمد

صدقه به استقامت موصوفه بوضه بده افاد و بر جتنی سودی ۹۱ و کین موصوفه

مدعی علی بن زوره البغدوری و دیگر جمیع صدر دار قنده بر تاجیه زور عدلی علی بن زور و دیگر جمیع صدر دار قنده
تذکره ایست که در کتابهای دیگر آمده است و در این کتاب نیز آمده است و در این کتاب نیز آمده است و در این کتاب نیز آمده است
و در این کتاب نیز آمده است و در این کتاب نیز آمده است و در این کتاب نیز آمده است و در این کتاب نیز آمده است

تدار معنی و کینه نه در جمعیه استوار چهاره زبوره باره باجمه اولیای معصی قیام قبضه و تزیین
ایک نوبه اداری و ادبی ری محمدری نزد نه بولایین زبوره ایچ سه دیر و موکلم علیه نازد ایسی اولای
ایچ ماه اول موکلم ری محمد علی باکولای و باکولای که چله قوافل و ریخ زبوره و نه عظمی صید اولای
زبوره نه عظمی زبوره و وکیل اولای نه بشیر علیه و مرید علی تسبیح موکلم محمدری علیه

[illegible]